

Rhetorica divina / [Guilelmus Arvernus].

Contributors

William, of Auvergne, Bishop of Paris, 1180-1249.

Publication/Creation

[Freiburg] : [K. Fischer], [1491?]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/vmqrj8eq>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

EARLY PRESS FRAGMENTS

BASEL 1486.

Case 3.c.22.

G
Fre
E
91

Note Paper mark a bull's head with pike terminating in a trefoil
Johann von Amelbach began printing at Basel about 1486
This seems to be his first work (The Rhetorica of Guillelmi
Parisenensis). He printed in 1496 the collected Latin
works of Petrarca

The loose pages belong to a preface (very early)
Could it be the Printer of the Turrescremata
Questions & Answers printed in 1478?
of Sermones de
Timore Indicionum
1478

See 7623 P
Paper mark B

ate given

is a shield
a by supporting
cross

Perhaps they are
pages from the
latter.

The loose leaves may be ^{from} Caracciollus
Sermones de Timore Divinorum
Indicionum but they cannot
belong to Oecumenius Edition of
1479 which Proctor says is in
Type I, that is ^{type} the same as The Turre-
cremata, Questions of 1478. I have
compared it with the latter & there
is no resemblance.

Emil

B.M. III, 693

Hain # 8303

Proctor 7623

Guillelmus. Rhetorica Divina de Oratione Domini.

Freiburg im Breisgau: Kilian [Piscator] Fischer. c. 1491

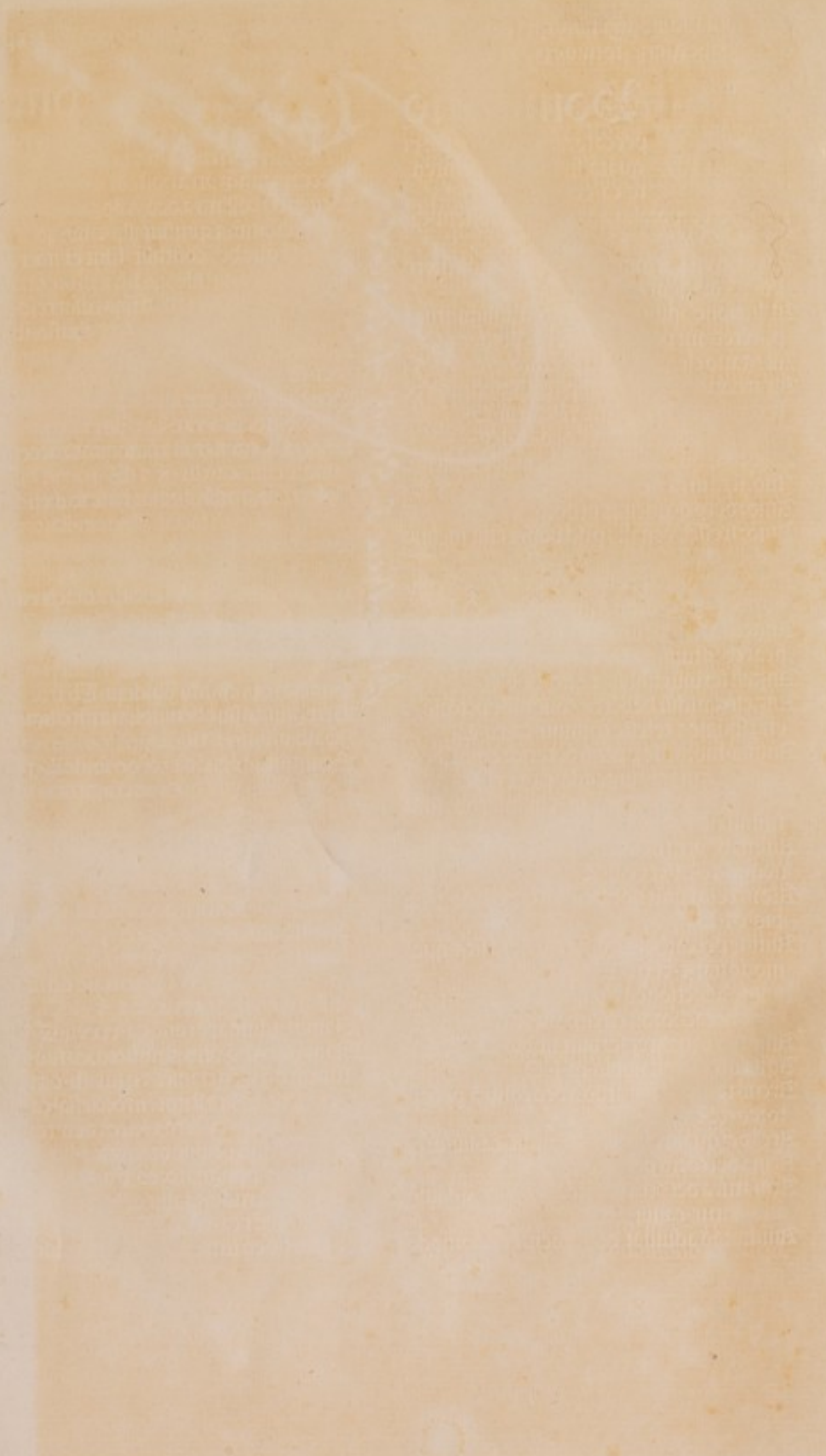
Wants [x' x''], a', d', e', e', g', h', h'

First l. and first two ll. of text missing -

21

G
70
f
91

W

Tabula

Tabula admodum utilis/qua continet ius
ta alphabeti serie/ totius opis materia.

Bominatio

peccatorum qualiter fit: et
quanta sufficiat in peniten-
te. ca. xxiij. R. et ca. xi. L.

Afflictio corporalis adiuuat orationem. ca.
xviii. S. et p.

Afflictio est pars iustificationis. g. multum uti-
lis. et. Ibidem Q.

Afflictione animalium et puulorum affliguntur et
pariter aut possessores rerum. Ibidem Q.

Allegatio clemencie dei a peccatore. ca. vii. S.

Altare aureum in Apocalypsi qd significat. et de
incensis sup illo positis. et. ca. xlii. S.

Amor debet principaliter deo. ca. l. y.

Amor dei quo accedat ex cognitiōe bñficiorum
suorum tam generalis qm in spali. ca. xlii. S. et S.

Amor dei p qd incitat in hoib. ca. l. Abz Ac.

Amor si esset venalis p qd posset emi melius
de eo. ca. l. Z.

Amor nullus pot denegari deo siue sit vena-
lis liberalis gratuit aut violent. ca. l. Z.

Angelus q stetit iuxta altare templi et signi-
ficat christum. ca. xli. D.

Angeli seruiunt nobis et quo. ca. l. Ik.

Angeli gaudium habent de conuersione peccatoris et
etiam spuale et celeste conuiuuii. ca. xli. E.

Anima mors aie p pccm deterior et mor. et cor-
poris: et g magis lugenda. ca. xxvi. Z.

Aie in celo in purgatorio et in inferno: sunt
inimici nri ppter pccm. ca. xxxviii. R.

Animab. ptra nos clamantib. debemus sub-
uenire et. ca. xxxviii. Z.

Aie in celo fuerunt nob deus interpellado p no-
bis. c. l. Z.

Anime peccatricis canticum quid sit et quo-
modo fiat. ca. xxxix. A.

Anime affectiones et passionis faciunt psal-
terium decachordum cum cithara et. ca. xxxix. E.

Animalia qualiter seruiunt nobis. ca. l. Q.

Aqua quo seruit nobis. ca. l. S.

Arcus tensus et paratus a deo contra pecca-
tores. et. ca. li. R.

Arc. dei qualiter supat et frangit. ca. liii. E.

Armata dei contra peccatores. ca. xli. R.

Armatura dei contra peccatores qualiter qdamo
anihilatur. ca. liii. A.

Affiduitas adiuuat orationem et quomodo

assidue et semper oratur. ca. xxx. U. Et preci-
pue ibidem. Z.

bellum contra

peccata est iustissimum. ca. xii. Q.

Bellandum et pugnandum est contra
peccata tanq. ptra hostes hois. ca. vii. S.

Beneficia collata a deo recognoscere. et ora-
ti necessarium. et que sint illa. ca. iiii. P.

Bñficia que de. contulit. sunt ei narrada in
oratione. ca. vi. B.

Gratiarum actiones debemus de ipsis referre. ca. iiii. P.

Bñficiorum eorum de ingratitudo et abusus. ibid. Q.

Beneficia pmeditata inflamant ad amorem
dei. ca. iiii. R.

Beneficia dei gratuita qualiter accendunt
amorem dei. ca. xlii. B. et Z.

Bñficia dei generalia pmeditata accendunt
amorem eius. ca. xlii. S. et S.

Defect. cognitiōis hmoi bñficiorum vnde eue-
nit et quid mali faciat Ibidem. B.

Beneficiorum dei et recogitatio per modum ca-
ntici. ca. xxxix. D.

Bñficiū incarnationis christi ac sacri eucharis-
tie cum gratitudine pmeditandum. ca. iiii. Z.

Bñficia dei spalia p creatas exhibita. c. l. Ik.

Bñficia dei spualia. ca. l. Z.

Bñficia totius mundi. Ibidem. U.

Benignitas siue benivolentia intelligitur per
Salbanum. ca. xlii. L.

Benignitas est suada i ois. ibid. L. ppe fine

Bona pñtis vite quo sunt fugitiua. vana et
fallacia. ca. vi. D.

Antus diuini

abusio. ca. iiii. Q. circa finem.

Laticū peccatricis anie qd sit et
quomodo fiat. ca. xxxix. A.

Qui sunt ibi soni Ibidem. D.

Lithara spualis peccatricis aie qd sit et qua-
liter resonat. ca. xxxix. E. et S.

Clamor adiuuat orationem. ca. xxxvii. S.

Clamare debet ho ptra peccatores suos et alios
iuocare q. p eo clamet et q. sint isti. ca. xxxvii. E.

Cler. ppter qd sit pñtur in ecclesia. ca. xxx. Y.

Clerici debent discere et scire et debite implere
officium suū pcpue orandi. ca. liii. Z.

Clerici sunt ppugnatores p pñlo dei. c. liii. B.

Clericali q rudis et ianis canunt ps. et alia. ca.
xxxix. Z. Et ca. xl. R. et S.

Logitationes iunles assimilant muscis et tpe

Guilelmo Parisiensi Rethorica

Basileae per Joh. Amerbach (1486)

Him. 8303.

Tabula

Oratio debet expelli a corde. ca. xxv. L.
 Cogitationes vane sunt fugade/ qz expellunt
 spiritum sanctum. et bone sunt suscipiende qz faciunt chris-
 tum esse partem. ca. xxv. F. per totum.
 Occupabilia sunt gladii igniti. ca. l. B.
 Confessio peccatorum impetrat a deo misericordiam
 et veniam. c. vii. B.
 Contritio cordis quomodo fiat. c. xli. U.
 Contritio cordis pro peccatis quomodo cause-
 tur. c. xli. E et F.
 Confessionis gratia quod operatur in homine. c. xli. J.
 Coniunctio celestis. spirituale. nuptiale et triumphale
 fit in conversione penitenti. c. xli. E.
 Conversio peccatoris. Infra peccator et ius-
 tificatio.
 Cor humanum rapitur tempore orationis pro
 inutiles cogitationes. c. xxv. L.
 Cor humanum qualiter debet calefieri ex be-
 neficiis dei. c. l. U.
 Cordis contritio quomodo fiat. supra Con-
 tritio nota bene.
 Corporis dispositio siue situs adiuuat oratio-
 nem et qualis. c. xxv. S.
 Creature simul et omnes ordinate sunt a deo
 ut nobis seruiant. c. l. S.
 Creature quomodo possunt inflammare cor hu-
 manum. ibidem. U et F.
 Creaturarum obsequia considerata accendunt
 hominem ad amorem dei. c. lii. S. et c. l. Ik.
 Creaturarum obsequia non cognoscere et ex
 inde in amorem dei non accedere/ est magna
 ingratitudo. Ibidem. S.
 Creatura pugnabit aduersus peccatores. c.
 li. S.

Omnina proue-
 nientia de peccatis. c. xlvij. B.
 Datus est nobis christus ad vtili-
 tatem nostre salutis/ et ad multiplices effe-
 ctus salutes. c. xix. U.
 Dedit se nobis deus. quomodo et ad quid.
 c. xli. J.
 Data sunt ei incensa multa quomodo intelli-
 gitur. c. xli. B.
 Debitum humani generis soluit christus et
 pro eo satisfecit. c. xv. E.
 Delectari in domino adiuuat orationem. c.
 xxxvi. Q.
 Demones sunt contradictores nostri. c. xxx
 viij. L.
 Demones sunt derisores nostri/ propter pec-

cata nostra. ca. xlvij. B et L.
 Demonibus assimilatur et associatur pecca-
 tor. c. xxvj. L.
 Detestatio peccatorum. c. xliij. Q.
 Deus expectat peccatores/ et eos miris mo-
 dis reuocat. c. liij. R.
 Deus quomodo tam misericorditer se tenet
 ad nos. c. liij. U.
 Deus quomodo sustinet peccatores. c. vi. B.
 Deus rogandus est pro iusticia perfectar pe-
 nitentia iustificatione peccatoris. c. viij. B.
 Deus debet misereri peccatori penitenti/ et
 seipsum iudicanti. nec debet ei obistere ius-
 ticia eius. c. viij. B.
 Deus multum glorificatur ex vera conversione
 et iustificatione peccatoris. c. ix. R.
 Deus vult saluari multos quandoque nolen-
 tes. rebelles ac incredulos. ergo multo plus
 peccatores ad ipsius pueros. ca. xli. J et Ik.
 Deus preueniens peccatores sua misericor-
 dia/ merito debet eos assumere. ca. xli. L.
 Deus vult peccatoris reversionem siue con-
 versionem et penitentialem satisfactionem.
 c. xliij. F et L.
 Deus vult omnes homines saluos fieri/ quod
 ostendit in multis. ca. xliij. A.
 Deus accepit propter nos officium medica-
 tionis sanctificationis et sanationis. ca. ibi-
 dem. B.
 Deum decet sanare peccatores infirmos. c.
 xv. B.
 Quomodo sanauit peccatores. ibidem. B.
 Deus non debet tardare ad sanandum pec-
 catorem. ibidem. L et D.
 Deus debet misereri peccatoribus/ ad ipsius
 se conuertentibus/ propter multas causas.
 c. xxi. B.
 Deus iure multiplici possidet hominem. c.
 xli. U.
 Dei filius scilicet christus satisfecit pro pec-
 catis humani generis/ et sic eius debita soluit
 c. xv. E.
 Deus non solum satisfecit pro peccato origi-
 nali/ sed etiam pro peccatis nostris actuali-
 bus et reciduis/ et homini. c. xv. F.
 Deus honoratur in sanctis. c. xviij. B.
 Deus dat omnia liberaliter et propter hoc cre-
 auit rationales creaturas ut eis seipsus da-
 ret. ca. xxx. B.
 Deus quomodo sit accusator noster. c. xxxviij. U.
 Deus dedit se nobis/ et quomodo/ et ad quid.

Tabula

Fr. P. Early Presses
 William of Paris. Rhetorica
 Basel 1486

521

52: Guillelmus (Episc. Parisien) Rhetorica, folio,
 45 leaves, Gothic Letter, double column, 52 lines, initials
 in red, good margins, 6/- Basileae. Joh. Amerbach, 1486

Basileae 1486.

Not a fragment
 but Rhetorica Divina
 complete

Fr. P.
 fragments
 Guillelmus
 6/-

mp
 400

irde
 ufari
 Ruffi
 muni
 quare
 va
 vij. S
 us
 c. liij. R
 ctione
 iat
 uli ali
 di sunt
 in can
 conne
 lozem
 it con
 o alta
 b. rē.
 xl. AB
 de AB.
 od pe
 idē S
 m quā
 id
 Et ibi

Tabula

oronis de
 Cogitatio
 spiritus
 sum eē p
 Locupiscit
 Confessio po
 et veniam
 Cogitatio co
 Copatio c
 tur. c. xxiij.
 Copūction
 Couitū ce
 fit in cōue
 Conuersio
 stificatio
 Cor human
 inutiles co
 Cor human
 neficijs de
 Cordis con
 tritio nota
 Corporis di
 nem et qua
 Creature su
 ut nobis se
 Creature qu
 manum ibi
 Creaturari
 hominem
 Creaturaru
 inde in am
 ingratitud
 Creatura pu
 ly. d.

Oni
 tatem nost
 ctus saluta
 Dedit se not
 c. xlix. f.
 Data sunt ei
 gitur. c. xliij.
 Debitum hu
 pro eo satis
 Delectari in
 xxxvj. d.
 Demones su
 viij. l.
 Demones su

Tabula

c. xlii. j.
 Dei beneficia supra beneficium.
 Dei amor. s. amor. r. j. Ignis diuini amoris.
 Deus omnes creaturas ordinauit vt nobis ser-
 uiant. c. l. Ik. r. p. c. p. e. S. ibi nō similitudinem.
 Deus dedit nobis quedam beneficia spiritu
 alia que possunt accendere cor nostrum in
 eius amorem rē. c. l. L.
 Deum diligere / monet vniuersus mundus /
 r. ipsius dei beneficia r. dona rē. c. l. Et r. y.
 Deum nō diligere aliquo amore. nullo mo-
 do potest homo excusari. Ibidem. L.
 Deus per suum amorem / incitauit nos ad di-
 ligendum ipsum. Ibidem Ab.
 Deus beneficio sue incarnationis / passionis
 r. mortis / maxime incitat ad suam dilectio-
 nem si rememoretur. Ibidem Ac.
 Deus quomodo r. propter quid discedit ab
 homine rē. c. li. f.
 Deus quādoq; deserit aliquos / propter hoc
 q. dona ipsis data / sibi appropriant. c. li. j.
 Quā malū sit q. deus sic deserit hominē. Ibidem.
 Ik. per totum.
 Deus vincitur in oratione quasi per luctam.
 c. lii. d.
 Deo omnino confidere debemus r. non meri-
 tis nostris rē. Ibidem. Et r. y.
 Deo debet ascribi victoria / que videtur obti-
 neri in oratione. c. lii. L.
 Deus in ofone vincit / capit / r. ligat / et quo-
 modo. c. lii. A.
 Dei ira quō frangatur. Ibidem A r. G.
 Dei iusticia qualiter vincit rē. Ibidem B.
 Dei iudiciū quomodo vincitur per iudiciū
 quod homo facit sibi ipsi. Ibidem L.
 Dei equitas r. arcus ei / quō vincit. ibidē. D.
 Dei arcus r. pharetra qualiter frangit et su-
 peratur Ibidem E.
 Dei adiutorium petitur in inceptionibus ho-
 rarum siue officiorum diuinorum / et quare.
 c. lii. lb.
 Deus in adiutorium meū intende quare di-
 catur in inceptionibus horarum canonica-
 rum. Ibidem lb.
 Deus quomodo ligatur vinculis charitatis.
 rē. c. lii. Ik.
 Deus agnit? nō potest amari. ibidē Ik. i. fine.
 Deus ligatus quō debet teneri. ibidē L.
 Qualiter fortius constringi. ibidē Ab.
 Deus non debet recusare / hominem ligare
 vinculis charitatis r. penitentie / qui se ei of-

fert voluntarie. c. lii. B.
 Deuotio requirit ad ofonē. c. lii. B.
 Dilectionis r. charitatis vinculis ligatur de-
 c. lii. B.
 Diuitie sunt fallaces. c. vi. D.
 Dolor penitētiā petēdus ē a deo. c. xxvi. Ik.
 Dolor pro peccatis / per quid possit causari.
 c. xxii. D r. E.
 Dolor talis sanat animā. r. qualis dolo. suffi-
 ciat penitenti. ibidē Ik. Et. c. xi. L.
 Donum homini datum a deo debet cōmuni-
 cari alijs r. nō appropriari. c. li. lb.
 Dona sapientie quōq; subtrahuntur r. quare.
 Ibidem j.

Elemosyna va

let ad multa. c. xxi. L.
 Et. c. xlii. Ab. p. p. finem.
 Eiulat? r. clamor adiuuat ofonē. c. xxxvii. S.
 Erubescētia q. j. verecūdia.
 Eucharistia. j. Sacm altaris. r. j. Iesus.
 Execratio p. r. de peccatis. c. xlii. j. p.
 Exordium ofonis. a quo debet incipi. c. lii. B.
 Exordium potest incipi a gratiarum actione
 c. lii. d.

Fides adiuuat

orationem. cuius fidei articuli ali-
 qui in oratione rememorādi sunt
 c. xxxii. D.
 Fides assimilāt chorde in cithara siue in can-
 tico anime peccatricis. c. xxxix. D.
 Fides quā virtutem habeat sociam r. conne-
 xam in cithara spirituali. c. xxxix. B.
 Fides in oratione / spargit bonum odorem.
 r. insurgit aduersus scientias que sunt con-
 tra deum rē. c. xli. L r. A.
 Fides multum deseruit in sacramento alta-
 ris contradicendo sensibus exteriorib? rē.
 c. xli. A.
 Fortitudines orationis multe sunt. c. xl. Ab.
 Fortitudo p. r. te diū prolixitatis. ibidē Ab.
 Fortitudo contra dilationem doni quod pe-
 titur Ibidem. A.
 Fortitudo contra iram r. impatientiā. ibidē D.
 Fortitudo grauitatis contra leuitatem quā-
 dam cordis. Ibidem j.

Gilbanuz quid

mystice designet. c. xlii. L. Et ibi-
 dem Ab.

Tabula

Semitas adiuvat ofonem. c. xxxvij. F.
 Gloria magna fit deo ex vera conuersione et
 iustificatione peccatoris. c. ix. R.
 Gladius spūalis quo debet anima penetrari
 in ofone vel meditatione. c. li. A.
 Gladius ille qualiter fugat mortem spiritua-
 lem anime. c. Ibidem. AB.
 Gladius dei vibratus debet terrere peccato-
 rem inducendo ad penitentiam et sic fugiē-
 do mortem spūalem. c. li. A.
 Gladius dei contra peccatores aufertur ei
 p gladium pnie et discipline. c. liij. F.
 Gratiarū actio de beneficijs acceptis est agē-
 da. c. liij. D et P.

Eretici dicun-

Homo animalia venenata. c. xlij. AB
 Homo faciat quod in se est. l3 mo
 dicum possit. c. xlij. R.
 Homo est ipseus dei. multiplici iure. c. xlij. A.
 Homines damnati ad aliquod supplicium su-
 stinendum docent peccatores petere a deo
 veniam et gratiā lachrymar. c. xxvj. F et B.
 Homines per quid et quomodo debent accē-
 di ad amorem dei. c. xlij. et l. p totum.
 Homo non potest effugere qn aliquo amore
 debeat deum diligere. c. l. Z.
 Homo aliquo modo coartatur ad amandum
 deum. ibidem Z.
 Hō incitat ad amandū deū. ibidē. Ab et Ac.
 Hō mortificat seipsum spūaliter. c. li. A et B.
 Hōis mors spiritualis. c. Infra Adors aie.
 Homo per quid decipitur vt cadat in mor-
 tem spiritualement. c. li. B.
 Homo donum sibi a deo datum non debet ap-
 propriare sed etiā alijs cōicare. c. li. B.
 Homo debet petere a deo vt eum capriuēt et
 vinculet. c. liij. A.
 Homo qnqz derelinquit a deo et qre. c. li. F.
 Homini est valde nociua talis derelictio. ibi-
 dem R.
 Humilitas in oratione placet deo et eū indu-
 cit ad exaudiendum. c. c. xxxi. L.
 Humilitas seruanda in oratione intelligitur
 per speciem aromaticam onica. c. xlij. R.
 Humilitate vincitur deus in ofone et fit obe-
 diens nobis. c. liij. S.

Ieiunium adiu-

Iuat orationem. c. xxvij. R.
 Ieiunium est magne efficacie et

virtutis. c. xxix. S.
 Ignis infernalis a penitente bene premedi-
 tatus per dei gratiam multa facit miracu-
 la in eo. c. xxvj. B.
 Ignis inferni est timendus. c. li. D. ppe pñ-
 cipium et etiam finem.
 Ignis spiritualis si ire pro peccatis debet of-
 ferri in oratione. c. xlvij. Z AB et L.
 Ignem diuini amoris accendit quidā amor
 preparatorius qui etiam a deo petend⁹ est
 c. xlvij. D.
 Ignem diuini amoris accendit sacra scriptu-
 ra et quomodo aliqui nō accēdunt ab ea. c.
 c. xlvij. E.
 Ignis diuini amoris accendit beneficijs dei
 pmeditatis et cognitis. c. xlix. F et B.
 Iesus quomodo sit placad⁹. c. c. xxxvij. Ac.
 Iesus rogandus est in missa pro multis nob⁹
 necessarijs. c. xxxij. B et B.
 Iesus est salutandus in missa cū magna gra-
 tiarū actione. c. xxxij. F.
 Iesus quattuor officia perficit et implet i mis-
 sa. c. xxxij. E.
 Iesus miscdia et pietas ei⁹ excellit miscdiam
 omnium sanctorum quod ostendit in eius
 passione. c. xix. L.
 Incarnationis christi beneficium cum grati-
 tudine est premeditandum. c. liij. L.
 Indignatio de⁹ pro peccatis et quāta suffici-
 at penitēti. c. xliij. D et c. xj. L.
 Infirmas peccatoris quomodo curata est
 per christum. c. xv. B.
 Ira pro peccō liberat a iudicio dei. c. xxiij. R.
 Irasci debemus pro peccatis tanqz inimicis
 nostris pessimis. c. c. xlvij. Z AB et L.
 Ira dei quō vincit et mitiga. c. liij. A. Et B.
 eodem c. De ira penitentis. c. xj. L.
 Ire dei quō resistit. ibidem. B. in medio.
 Iudicium extremū et timēdū. c. c. li. D et P.
 Iudicium dei quō vincitur per iudicium qd
 homo facit sibi ipsi. c. liij. L.
 Iure debito et multiplici sum⁹ ipi⁹ dei. c. xlij. B.
 Iusticia duplex scz pfecta et impecta que est
 quedam dispositio ad iusticiam. c. viij. F.
 Iusticia pfecta petenda est a deo. c. viij. AB.
 Iusticia dei nō est separata ab eius miscdia er-
 ga peccatores. c. viij. F.
 Iusticia dei non debet esse contra misericor-
 diam eius quo ad peccatorem se conuertē-
 tem et penitētem. c. c. viij. A. Et c. ix. D et F.
 Iusticia dei nō debet petere vindictam ptra-

Tabula

peccatorem seipsum vindicantem et iustificantem. c. ix. Q. et U.
 Iusticia dei non debet multa et magna exigere a peccatore/ quia modicum habet. infirmus est et pauper. c. xii. Ik et S.
 Iusticie dei magis debent placere penepenitentiales quam infernales. c. xii. L.
 Iusticia dei quod superat. c. xlii. B.
 Iustificatio iustificat seipsum peccator. quando se coram deo accusat. reum confitetur. et iudicando condemnatur. c. vii. lb.
 Iustificatio pñialis. et a peccatis perfecta liberatio est petenda a deo. c. viii. AD.
 Iustificatio multa bona facit in vere penitente/ et deo magnam affert gloriam. c. ix. Ik.
 Iustificare impium magis est quam creare celum et terram. c. Ibidem S. et L.
 Iustificatio quale facit victoriam et quanta mirabilia. c. Ibidem S. et L.
 De iustificatione impij fit deo magna gratiarum actio. Ibidem L.

Lachryme penitende sunt a deo. precipue in oratione. c. xxvi. Y.

Lachryme unde sunt nominate et unde provocantur et quid efficiant in anima. c. xxvi. L.
 Lachrymas deus potest educere de corde hominis exemplo moysi/ et hoc est petendum a deo. c. xxvi. D.
 Lachrymarum petitio propter earum utilitatem. Ibidem E. et F.
 Lachrymarum petitio ratione cuiusdam similitudinis. Ibidem F.
 Lachrymarum petitio a deo propter eius promissiones. c. Ibidem F. et Ik.
 Lachrymarum gratia potest impetrari intercessoribus quorundam sanctorum. c. xxvii. AD.
 Lachrymarum fons est tanquam lauacrum in claustris: ergo propter eius necessitatem debet postulari a deo. c. xxvii. B.
 Lectio adiuuat orationem et e converso. c. xxx. Y.
 Ligna qualiter nobis seruiunt. c. l. Ik.

Mariam debemus

inuocare/ ut pro nobis intercedat ad filium suum. c. c. xviii. S.
 Maria nunquam negavit alicui suam misericordiam in patrocinando. Ibidem S.
 Maria ex sua misericordia debet nos iuuare contra peccata nostra. c. xviii. Ik.

Maria debet assimilari filio suo in misericordia/ et per eam nos iuuare. Ibidem S.
 Maria tenetur nos adiuuare ut reconciliemur filio suo. Ibidem S.
 Marie est gaudium/ et filio eius gloria/ subuenire miseris. Ibidem P.
 Maria debet reconciliare peccatorem filio suo quia ipsa est mediatrix inter deum et hominem. Ibidem Q.
 Mariam blasphemantes non erunt impuniti. c. xxxvii. S.
 Mariam honorantes honorabuntur/ et eam inhonorantes punientur. c. xxxvii. S. i fine
 Mariam habere propitiam et non aduersariam est nobis multum necessarium. c. xxxvii. Ab.
 Maria quid operetur et quid mystice designat. c. xlii. F.
 Missa non debet nimis plangaria sacerdotibus. c. xliii. S. et P.
 Quid iesus in missa perficiat. quid sit salutandum et rogandum. quare supra Iesus.
 Misericordia dei et eius iusticia simul sunt erga peccatorem. c. vii. F.
 Contra misericordiam dei non debet esse eius iusticia/ quo ad peccatorem penitentem et se punientem. c. vii. B.
 Misericordia dei ita potens est ad miserendum/ sicut iusticia eius auidet ad puniendum. c. xii. S.
 Misericordia dei opera erga peccatores. c. xii. AD.
 Misericordia dei in quos et quomodo abundauit. c. xii. S.
 Misericordia dei qualiter manifestatur et precipue penitentibus seipsum iudicantibus. c. xii. P.
 Misericordia dei respondebit et stabit pro nobis peccatoribus. c. xv. S.
 Misericordiam vult deus peccatoribus/ eius misericordiam desiderantibus. c. xx. A.
 Misericordiam debet deus peccatoribus ad ipsum se conuertentibus. c. xxi. B. et L.
 Mors spiritualis anime que fit/ et quam mala. et quod homo eam sibi infert. c. li. A. et B.
 Mors anime deterior est morte corporis/ ergo magis lugenda. c. xxvi. Z.
 Mors anime fugat per verbum dei et incipit vita per oculum cordis. c. li. L.
 Mors anime unde quandoque proueniat. c. li. L. et S.
 Mors a se quam nociua et amara. Ibidem Ik. et L.

Tabula

Adors anime quomodo fugatur. Ibidem. Ad.
per totum.

Adortuos corporales solemus lugere: ergo
magis spirituales/ scz nosipfos in peccatis.
c. xxvj. A.

Adundus vniuersus quomodo seruit nobis
et per hoc nos accendit ad amore dei. c. l. U.

Oratio in re

Orationis diuina. c. vij. A.
Harrare debet homo in oratio-
ne culpas suas et humiliter confiteri et non
abscondere. ibidem.
Harrada sunt etiam beneficia a deo accepta
et bonitas ipsius dei peccatoribus ostensa.
ibidem scz. c. vij. B.
Negocia per orationem expedienda que et q
lia sunt. c. xxxvij. D.
Runcius fidelis ad deum missus est oratio-
c. xxxvij. A.
Runcius agilis et non piger debet esse oratio
ibidem. B.
Runcius spoliatus vel occisus dicitur oratio
in qua non fit attentio. c. ibidem. D.
Runcio vagabundo assimilatur oratio. Ibidem.
Runcio qui moritur in via/ oratio equipara-
tur. Ibidem. L.
Runcio excommunicato etiam assimilatur ora-
tio. ibidem. Ad.
Runcio stulto assimilatur et quis sit. ibidem. R.
Runcio rauco et muto assimilatur/ et quomo-
do. c. xxxvij. Af.

Oratio peccati

Orationis recômendatio dignitas et prece-
lentia necessitas et fructuositas. c. j. A.
Oratio quid sit/ et quomodo sit petitio que-
dam. c. j. F.
Oratio principaliter dirigitur ad deum.
c. j. F. et B.
Orationis genus est rogatio. c. j. J.
Orationis descriptiones ab ipsis sanctis do-
ctoribus quomodo sunt intelligende/ et q
sint laudes et declarationes ipsius orationis.
c. j. Ik.
Orationis perfectiones et pres. c. ij. L.
Oratio spiritualis et secularis quomodo dif-
ferunt. ibidem. Ad.

Oratio est subiectum rethorice diuine. c. j. E.

Oratio est donum dei/ et gratie eius. c. j. D.

Oratio adiuuat predicatorum/ iudices/ et ali-
os multos. c. j. B.

Orationis mirificentia. c. ultimo.

Oratio ars et doctrina vtiliter traditur. c. j. L.

Oratio fit etiam pro temporalibus. c. j. B.

Orationis exordium. c. ij. A.

Orans debz narrare culpas suas/ eas agno-
scendo et confitendo. c. et non occultando.
c. vij. A.

Orationes magis approbate et laudate et effi-
caces que sint/ et in quibus libris continean-
tur. c. xvj. B.

Orationes lucidissime cōprehendentes om-
nia que sunt necessaria peti et desiderari a
deo. c. xvj. J.

Orationes peccatorum etiam valent apud
deum. c. xvj. Ik.

Orationes sanctorum in celo existentium p
nob sunt multū efficaces. c. xvj. L. Ad et R.

Oratio sanctorum quandoq; impeditur ne
a deo exaudiat. c. xvj. A.

Orationem adiuuant multa. c. xxv. S.

Orationem adiuuat corporis dispositio et q
lis. c. xxv. S.

Oratio est vnguentum valens cordi humano
ad multa. c. xxv. U.

Orationis tempore excludende sunt cogita-
tiones vane et inutiles assimilatae muscis. c.
c. xxv. L et U.

Orationem adiuuant lachryme profuse. c.
xxvj. F.

Orationem adiuuant afflictio corporalis et
tribulatio pro qua clamatur ad deum. c. xx
vij. D.

Orationem adiuuat ieiunium. c. Ibidem. R.

Oratio debet habere duas alas. c. Ibidem. R.

Orationis vox est desiderium impetrandi.
Ibidem. D.

Oratio adiuuatur assiduitate. c. xxx. U.

Oratio quomodo sit assidua et continua. ibi-
dem. Et L.

Orare semper quomodo fiat et fieri possit. ibi-
dem. F.

Oratio et lectio semutuo adiuuant. ibidem. F.

Orandi importunitas quid sit et quomodo
adiuuet orationem. c. xxxj. A.

Orandi importunitas/ quare fuit laudata a
christo. Et q in ipso non habet locum talis
importunitas. c. xxxv. P.

Tabula

Orationis exauditionem inducit humilitas
 rē. c. xxxj. L.
 Oratio nem adiuuat fides / cuius articuli alii
 qui rememorandi sunt. c. xxxij. D.
 Oratio omni tempore et hora potest fieri ad
 deum. c. xxxv. P.
 Orationem adiuuant delectari in domino /
 et ei esse subditum. c. xxxvj. Q.
 Orationem adiuuant septē alia. c. xxxvij. S.
 Oratio assimilatur nuncio fidei qui mittitur
 ad deum. c. xxxvij. A.
 Orantes parum vel modicum / assimilantur
 nuncio pigro. Ibidem. B.
 Orantes modicum / possunt assuescere pau-
 latim ut multum orent Ibidem B.
 Orandi tarditas et pigritia unde proueniat
 Ibidem L.
 Oratio ubi non fit attentio / dicitur nuncius
 spoliatus vel occisus. c. xxxvij. D.
 Orationis negocia per ipsam expedienda q̄
 et qualia sunt. Ibidem D.
 Oratio quasi nuncius personaliter apparet
 in consistorio dei / defendens ibi eum qui mi-
 sit cum adiutorio filij dei contra accusatores
 c. xxxvij. E.
 Oratio quomodo adiuuatur a patre miseris
 cordiarum. ibidem F.
 Oratio ex quo est donum dei debet ab ipso
 postulari. ibidem F.
 Oratio quomodo debeat sollicitare assis-
 tentes pro negocio sibi commisso / et quales sint
 tales assistentes. c. xxxvij. G.
 Orationi assistentes / et eam adiuuantes in cu-
 ria celesti / ut valeat exaudiri. Ibidem H.
 Oratio negligens inuocare et sollicitare assis-
 tentes. Ibidem J.
 Ecclesia docet nos inuocare tales assistentes
 scz sanctos. Ibidem J.
 Oratio debet esse sollicita pro negocio rē. ibi-
 dem K.
 Oratio aliqua assimilatur nuncio vagabun-
 do rē. ibidem K.
 Oratio assimilatur nuncio qui moritur in via.
 Ibidem L.
 Orans debet petere orationem suam dirigi
 in via et in conspectu dei. Ibidem L.
 Oratio assimilatur nuncio excommunicato.
 rē. c. xxxvij. AB.
 Item nuncio stulto. s. qui petit non petenda
 Ibidem R et Q.
 Oratio debet volare in celum. id est. petere

celestia et spiritualia. Ibidem. P.
 Oratio habet multos contradictores et ad-
 uersarios. Ibidem Q.
 Oratio quomodo debet contradicere cōtra
 dictorib⁹ et aduersarijs suis / et quomodo eos
 mortificet et quantum debet clamare rē. c. xxx
 viij. T.
 Orationem non aduertentes fatue agunt.
 Ibidem Ad.
 Oratio nō intellecta nec attentata non est con-
 temnenda. ibidem. Ad.
 Orationi attendere conueniens est rē. Ibidem
 Ad.
 Orationem non attendere quādoq; ridicu-
 losum est. Ibidem Ad.
 Oratio muta siue rauca que sit / et quomodo
 noceat. c. xxxvij. Af.
 Oratio quomodo sit canticum rē. c. xxxix. A.
 Oratio dicitur vitulus labiorum et quomo-
 do. c. xl. L.
 Ad quid orandus est deus. Ibidem L.
 Orationi intendendum est. Ibidem L.
 Orationis fortitudines multe quibus sustē-
 tatur. c. xl. AB.
 Ab oratione quidam leuiter et facilliter desi-
 stunt / in quo stulte agunt. ibidem P et Q.
 Orationem facilliter relinquētes / in multis
 laborant stulticijs. c. xl. P et Q.
 Orant multi in deuote et negligenter et preci-
 pue clerici non attente psallentes. Ibidem
 R et S.
 Oratio assimilatur thuri. virgule. sumi. aro-
 matibus pulueri pigmentarij / et similibus.
 c. xli. T.
 In oratione sentiuntur virtutes / vitia / sacra
 eloquia rē. c. xli. Y.
 Oratio deuota est odoramentum suauitatis
 et procedit ex operatione et presentia sancti
 spiritus. Ibidem Y.
 Oratio sanctorum / magni est odoris suauis-
 tatis et flagrantie rē. c. xliij. Q et R.
 Oratio deuota qualiter placeat deo et sanctis
 suis tanq̄ odor suauissimus rē. xli. L. Et ibi
 dem F.
 Oratio est deo patri grata per christum me-
 diatorem. c. xliij. S et H.
 Oratio erit impetratoria per christum. Ibi-
 dem H.
 Oratione honoratur tota trinitas et christ⁹
 Ibidem H.

Tabula

Oratio aromatizans intelligitur per thymea
ma. *Idem* *I*.
Ad orationem requiritur deuotio. *c. xliij. R.*
Oratio debet esse brevis. quomodo et quare
c. xliij. S.
Oratione mens humana coniungitur deo.
Idem *P.*
Oratio est vngentum spirituale / sanans et
sanctificans animas. *Idem* *Q. et R.*
Oratio decorat animam et alia mira facit. *ibi*
dem *R.*
Orationis meritum duplex est. *c. xliij. T.*
In oratione quandoque viri sancti minorem
gratiam deuotionis habent quam peccatores.
Idem *c. xlv. T.*
Oratio in qua non actualiter cogitatur de deo
quomodo sit meritoria. *c. xlvj. F.*
Oratio est sacrificium et oblatio deo accepta
sanctificans etiam ipsum offerentem. *Idem* *c.*
xlvj. F.
Orationis sacrificium offerre volens debet
habere ignem et gladium. *Idem* *Z.*
Quis sit ille ignis et qualiter incendatur. *ibi*
dem *Z.*
Oratio est lucta cum deo. *Idem* *c. liij. Q.*
Oratio requirit quietem et solitudinem. *ibi*
dem *Q.*
In oratione colligende sunt vires. *Idem*
dem *Q.*
Orando aliqui statim deficiunt / et quare hoc
c. liij. R.
Orationis prima luctatio qua vincitur deus
est humiliatio. *Idem* *S.*
Orationis alie due lucte siue astutie. *Idem* *Z.*
et T.
Oratio continuata quodammodo vincit deum.
Idem *T.*
Oratione deus vincitur capitur ligatur et ira
eius frangitur. *c. liij. A.*
Orans volens cum deo pugnare in oratione
debet ab eo adiutorium petere / sicut fit in di
uinis officiis. *c. liij. B.*
Orationis misericordia siue effectus mirabi
lis et precipue in sacramentis. *Idem* *c. liij. siue*
ultimo. Q.

De cōuersio

Pax non est habenda cum pec
catis. *c. xlvij. A.*
Peccatoris transgressio unde proueniat / et quid ef

ficiat. *c. xxxvij. Z.*
Peccata multa mala insert peccatori. *c. vij. E.*
Peccatorum feditas et immundicia debet co
gnosci ab oratore. *c. liij. R.*
Peccatorum confessio impetrat a deo veni
am. *c. vij. S.*
Peccata sunt inimici dei et hominis. ergo con
tra illa debet homo cum adiutorio dei pugna
re. *c. viij. Q.*
Peccatorum compunctionem et penitenti
am possunt facere multa in isto libro posita.
c. xxiij. D. et E.
Peccatorum recogitatio facit compunctio
nem cordis et fugat sic illa peccata. *c. xxiij. F. et G.*
Peccata fugantur per eorundem recogita
tionem. *Idem* *F.*
Peccata quomodo sanantur. *Idem* *G. et H.*
Peccata quia non bene videntur placent ama
toribus suis / que si bene recogitarentur dis
plicerent. *Idem* *I.*
Peccatorum feditas quam abominabilis est. *ibi*
dem *I.*
Peccata ut sanentur quid sit faciendum. *Idem*
Idem *K.*
Que sint sanantia peccatum. *Idem* *L.*
Peccatum quomodo absconditur et detegit
tur. *c. xxiij. AB.*
Peccatorum odium vererundia abomina
tio. *Idem* *c. xxiij. Z. et c. xij. L.*
Peccata sanantur fugantur et expelluntur per
quasdam dispositiones nominatas aroma
ta. *c. xxiij. R. per totum.*
Peccata aduersantur orationibus nostris.
c. xxxvij. Q.
Propter peccata multos habemus aduersa
rios. *Idem* *R.*
Peccatorum contritio et pulchritudo coram asper
sio. *c. xli. T. et F.*
Peccatis debemus irasci quia sunt inimici no
stri seuissimi. *Idem* *c. xlvij. Z. AB. et L.*
Peccata nutriuntur. *Idem* *A.* prope finem.
Peccata amantes / odium ea persequentes
Idem *B.* in principio.
Peccata debemus odire propter damna ab
eis illata. *Idem* *B.*
Peccatores exaudiuntur quando pro seip
sis orant. *c. ij. AB.*
Peccatores deus expectat et miris modis re
uocat. *c. liij. R.*
Ad peccatores se deus misericorditer tenet.
c. liij. T.

Tabula

Peccatores deus benigne sustinet. c. vi. B.
 Peccatores peccant non solum contra deum
 sed etiam contra totam curiam celestem. c. vi. L.
 Peccatores decipiunt et excecantur per bo-
 na temporalia. c. vi. D et E.
 Peccatoris decepti per peccata et bona tem-
 poralia querela. ibidem E.
 Peccator debet se accusare et peccata confite-
 ri ut veniam consequatur. c. vii. B.
 Peccator confitendo et se accusando et con-
 demnando coram deo iustificat seipsum. c.
 vii. B.
 Arma contra peccatores. c. xij. A.
 Peccator quia infirmus est modicum potest/
 quod tamen deus despiciere non debet. c. xij. R.
 Peccatoris accusatio quod non multa debeat iu-
 sticie dei propter infirmitatem et pauperta-
 tem. ibidem S.
 Peccator est dei multiplici iure. c. xij. T.
 Peccatoris conuersionem et penitentialem sa-
 tisfactionem vult deus. c. xij. F.
 Peccator quibus bona a deo sibi commissa dissi-
 pauit tamen potest pro hoc satisfacere pro pe-
 nitentialem conuersionem. c. xij. F.
 Peccator non nisi cum auxilio dei potest re-
 uerti et conuerti ad ipsum deum quia pro pec-
 catum se indignum fecit. c. xij. F.
 Peccatorem vult deus reuerti ad se. ibidem Z.
 Peccator quomodo sanatus est per deum.
 c. xv. B.
 Peccatorum orationes etiam valent apud
 deum et quare deus debeat eas acceptare.
 c. xv. B.
 Peccatori se ad deum conuertenti debet ipse
 deus esse misericors et propitius propter mul-
 ta. c. xxi. B et L.
 Peccator per multa verba huius libri potest
 deuenire ad veram penitentiam et cordis co-
 punctionem. c. xxij. D et E.
 Peccator non debet desperare propter ma-
 gnitudinem peccatorum quia si vult potest faci-
 liter sanari. c. xxij. B.
 Peccator debet premeditari supplicia infer-
 ni et petere a deo ut possit ea videre et cognos-
 cere. c. xxvj. B et L.
 Peccator debet petere a deo cognitionem ma-
 lorum que sibi prouenerunt ex et de peccatis
 c. xxvj. L.
 Peccator quomodo assimilatur et associatur
 demonibus. ibidem L.
 Peccator debet se plangere tanquam mortuum

c. xxvij. T.
 Peccator quomodo debeat clamare in orationibus
 et confessionibus. Et qui clamare debent pro
 eo. c. xxvij. F.
 Peccator quomodo debeat cantare lamenta-
 do pro peccatis et se humiliando. c. xxix. B.
 Peccator dat deo iusticiam. ibidem L.
 Peccatores quandoque habent maiorem gra-
 tiam deuotionis in orationibus quam viri san-
 cti et quare hoc. c. xlv. T.
 Peccatores debent irasci peccatis suis. c. xlvij. Z.
 Non debent ea fouere nutrire nec pacem ha-
 bere cum eis. c. ibidem A.
 Peccatores debent odire peccata propter da-
 na eorum. ibidem B.
 Peccator debet timere gladium dei super eum
 vibratum et per hoc inducitur ad compun-
 ctionem. c. li. A.
 Peccator debet timere penas inferni et iudi-
 cium extremum. ibidem D et P.
 Peccatoris percussio. c. xxvij. Z. in fine.
 Pena infernalis non est satisfactoria pro pec-
 catis nec pro se placet deo sed diabolo tamen iuste
 infligitur damnatis. c. xi. B.
 Penes in infernalibus apparet dei iusticia. ibidem.
 A penes infernalibus non est liberatio. c. xi. B.
 Pene penitenciales sunt meliores et deo ma-
 gis placite quam pene infernales. c. xij. F.
 Pene penitenciales et non infernales debent
 placere iusticie dei quia per eas satis fit ei.
 c. xij. L.
 Penitentia peccatoris vera multa bona fa-
 cit. c. ix. R.
 In conflictu penitentie petenda est victoria
 a deo et ab eius iusticia. c. ix. P.
 Penitentie opera placent deo et multa bona
 faciunt. c. xij. D.
 In penitentiali conuersione fit celeste et spua-
 le conuiuium incogitabile gaudiosum. c. xij. E.
 Penitentie dolor per se est a deo. c. xxvj. B.
 Pene iusticia vincit iusticiam dei. c. liij. B.
 Penitere est duplex. scilicet perfectum et imperfectum. c. viij. F.
 Penites vere iustificat seipsum et satisfecit di-
 uine iusticie et euadat iudicium dei. c. viij. L.
 Penitens vere quid faciat. c. ix. F.
 Penitens non debet tantum puniri quantum
 demeruit. c. x. Z.
 A penitente deus non requirit tantam pe-
 nam quantum demeruit scilicet infernalem et per-
 petuam. c. xi. A et B.
 Penites quantum debet habere dolorem et

Tabula

morem et erubescenciam. iram et abominati
onem de peccato. c. xj. L. Et. c. xxj. Ik.
Penitens per dispositiones aliquas / que no
minantur aromata / potest ad hoc induci vt
recedat a peccatis. c. c. xliij. R.
In penitente / vita gratie / potest perfici auxi
lio dei. c. xxvj. B.
Penitens debet diligenter premeditari sup
plicia inferni / per hoc enim de^o per sua gra
tiam faciet mirabilia in eo. c. xxvj. B.
Penitens debet dolorem petere a deo. Ibi
dem. Ik.
Petitio est facienda. qualiter et quomodo. et
quid ad eam requiratur. in quibus oratio
nibus contineatur. c. xvj. lb.
Petitionis confirmatio. c. xvij. Ik.
Quedam non sunt petenda a deo in oratio
ne. c. xxxvij. R.
Pietas quomodo valeat ad omnia. et q^{uod} per
eam quadoq^{ue} cultus diuin^{us} notetur. c. xxix.
L. Item. c. xli. AB.
Placatus adiuuat orationem et quomodo
peccator se tanq^{uam} mortuum plangere debet
c. xxxvij. U.
Prelatus non debet petere a deo prelato
nem nec desiderare eam. c. xxxvij. D.
Prelatus debet peti a deo. Ibidem. D.
Prelati permittuntur a deo preesse in penaz
ipsoz. c. Ibidem. D.
Prelatoz oratio debet esse brevis. c. xliij. P.
Psalmodia / quomodo est oratio. et qualiter
fieri debeat. c. xxx. Y.
Psalmodia diligenter cantata vel audita / de
bet in homine incitare motus spirituales.
c. xxxix. lb.
Psalmodia aliquos parum mouet ad spiritu
alem armoniam / quia non intelligunt vel
ruditer canunt. c. Ibidem. Y.
Psalmodie preciositas / et quare in ecclesia
cantando et legendo frequetur. c. Ibidem.
Ik.
Pudor de peccatis. c. xliij. AB.
Puluis pigmentarius quid sit. c. xli. U. et F.
Puluis peccatorum qualiter sit spargendus
Ibidem. F.
Querela miserabilis peccatozis decepti per
peccata et bona temporalia. c. vi. E.

Religiosi debent
insistere dei laudibus / orationi

bus / et sacrificijs. c. xxx. Y.
Rethorica diuina et spiritualis / est necessaria
c. j. B.
Subiectum eius est oratio. c. j. E.
Aulta verba ista rethorica posita / possunt
hominem inducere ad gratiam deuotionis
gratitudinis. cōpūctionis. c. c. xxij. D. et E.
Rugitus quid sit / et quomodo adiuuat ora
tionem. c. xxxvij. L.

Sacramentum
altaris. In eo inestimabiliter dei
beneficiētia in nos perfunditur.
c. c. xxij. D.
In sacramento altaris. in missa scilz perficit
christus quattuor officia ineffabilis pieta
tis. Ibidem. E.
Qualiter saluandus et rogandus est iesus
in isto sacramento tempore missarum. ca.
xxxij. F.
Qualiter iesus ē in isto sacramēto apud nos
et qualiter in celo apud angelos illos ibi. et
nos hic reficiens. c. xxxij. Y.
Quid iesus est in isto sacramento / et qd nob
facere debeat. c. xxxij. Ik.
Sacramenti altaris suauitatem quare non
gustando percipimus. c. c. xxxij. L.
Qualiter vitia hoc impediunt. c. c. Ibidem. AB.
Sacramentum altaris quous ibi sit sub specie
panis et vini tanq^{uam} signis / non minus tamen
reficit spiritualiter animas nostras. Ibidem.
dem. A.
Sacramenti altaris aliqua miracula bñ no
tanda. c. xxxij. D.
Ad sacramentum altaris multum deseruit fi
des. c. xli. A.
Sancti quomodo seruiunt nob^{is}. c. l. L.
Sanctorum in celo existentium / oratio pro
nobis multum est efficax. c. xvij. L. AB. et A.
Sanctorum oratio quadoq^{ue} impeditur ne ex
audiat^{ur} a deo. et quare hoc. Ibidem. A.
Sanctorum veneratio cedit ad laudem et ho
nozem dei. Ibidem. A.
Sakra sunt veneranda. c. xxxix. L. in fine.
Sancti in celo quomodo et propter quid sunt
aduersarij et inimici nostri. c. xxxvij. S.
Sancti inuocandi sunt vt clament pro nobis
intercedendo. c. c. xxxvij. Y.
Sancti contra nos clamantes / quō sint pla
candi. Ibidem. L.

Tabula

Sanctis est oratio deuota/odor suauis rē.c.
xlj. L. Et ibidem f.

Sanctorum oratio est odorifera rē.c. xliij. S
Sancti viri/ quādoq; minorem gratiam de-
uotionis habent in oratione q̄ peccatores.
rē.c. xlv. U.

Sapientia quādoq; subtrahitur a sapienti-
bus/ quia eam non communicant alijs. rē.
c. lj. J.

Scriptura sacra potest accendere ignem di-
uini amoris q̄uis tamen aliqui non sic accē-
dantur p̄ eam rē.c. xlvij. E.

Seruitutem vitiorum vilissimam/ debemus
abijcere/ et futuri dei nobilissime nos subij-
cere rē.c. xxxvj. R.

Singultus quid sit/ et q̄ adiuuet orationem
c. xxxvj. Z.

Sol et stelle qualiter nobis seruiunt. c. l. AB.

Stulticie multe hominum desistentium faci-
liter ab orationibus suis. c. xl. P.

Subditum esse domino adiuuat orationem.
c. xxxvj. R.

Superbia est mors spiritalis a deo sepan-
s ergo detestanda. c. lj. B.

Suspirium quid sit/ et quomodo adiuuat ora-
tionem. c. xxxvj. Y.

Erra qualiter

seruiat nobis multipliciter per ea
que ex illa proueniunt. c. l. P.

Timor gehennalis supplicij faciet recedere a
peccato rē.c. xxij. R.

Timere debet peccator ignem inferni/ et iu-
diciū extremū. c. lj. S. in principio et fine.

Timere debet homo penas inferni et extre-
mum iudiciū. Ibidem. P.

De timore peccantis. c. xj. L.

Tribulatio et eius clamor adiuuat orationē.
c. xxvij. S.

Tribulatio subuenit deus Ibidem P. et Q.

Enti qualiter

seruiunt nobis. c. l. R.

Clerecūdia de peccatis. c. xxiiij

AB. et c. xj. L.

Clitia aduersantur nobis in orationibus. c.
xxxvij. Q.

Cleneranda sunt sacra. c. xxix. T. in fine.

Propter vitia multos habemus inimicos.
Ibidem. R.

Clitia aliqua/ qualiter dicuntur nociua et ve-

nenata. c. xliij. L.

Clitis irasci debemus/ quia sunt inimici no-
stri. c. xlvij. Z. AB. et L.

Clitorum seruitutem abijcere rē. supra Ser-
uitus.

Clitoria in conflictu penitentie est petenda
a deo. c. ix. P.

Clitoria que obtrinetur in oratione contra
deum debet ascribi ipsi deo et non homini. c.
liij. Z.

Clinculum charitatis quomodo liget et tene-
at deum/ et artius eum possit constringere
c. liij. R. L. et AB.

Clinculari a deo debet hō petere. ibidē. R.

Clirtutes sentiuntur et operantur in oratio-
ne. c. xliij. Y. et Z. Itē ibidem. B.

Clingento assimilatur oratio. c. xliij. Q. et R.

Clirtutes connectuntur binatum ad inuicem
in cithara spiritali anime. c. xxxix. F.

Clita gratie est aliquo modo in penitente/ et po-
test adiutorio dei perfici. c. xxxvj. B.

Clita gratie quomodo amittit et extinguitur
c. lj. A. et B.

Et p̄cipue adulatoria laudantia et alia vitia.
Ibidem. D.

Clita talis quomodo recuperatur per verbū
dei et per oculum cordis. Ibidem. L.

Clitulis labiorum assimilatur oratio. c. xl. L.

Que sunt ossa carnes pellis rē. istius vituli.
Ibidem. R.

Cloluptas ducit hominem in mortē spiritua-
lem. c. lj. S.

Christus. supra

Jesus.

Ep̄us datus est nobis p̄p̄t mu-
tiplices effectus salutare. c. xix. U.

Ep̄us quia aduocatus noster est debet allega-
re pro causa nostra patri scilicet recōciliā-
do. Ibidem. F.

Ep̄us interpellare debet pro peccatis nostris
Ibidem. F.

Ep̄us suscepit pro nobis officium interpellā-
di patrem contra peccata nostra quod offici-
um debemus petere vt pro nobis exerceat.
rē. Ibidem. Y.

Ep̄us mortuus pro peccatis nostris ostedit
q̄rum odit peccata nostra. Ibidem. Z.

Ep̄us pro crucifixionibus suis rogauit. ergo
et pro nobis debet rogare patrem. rē. Ibi-
dem. Z.

Tabula

Xp̄i pro nobis interpellatio efficax est ad nos
spiritualiter viuificandum propter suā pas-
sionem. c. ix. Z.

Xp̄us rogandus est vt pro nobis alleget et of-
ficium interpellandi exerceat. c. ix. X.

Xp̄us vult misereri iniustis et peccatoabus
eius misericordiam desiderantibus. c. ix. A.

Xp̄us debet peccatoribus se ad ipsum cōuer-
tentib⁹ misereri propter inſta. c. xxi. B. et C.

Xp̄us dicitur angelus magni consilij qui ſte-
tit iuxta altare habēs thuribulum in manu
sua / qui etiam dicitur templum et pontifex.
c. c. xli. D.

Xp̄us exiſtens pontifex efficaciter pro nobis
interpellat apud patrem miſericordiarum
impetrando nobis neceſſaria. Ibidem. E.

Per christum omnia sunt patri grata et pla-
cita. c. c. xli. B.

Per christum tanq̄ mediator omnia im-
petrantur a patre et spiritu ſancto et a ſeip-
ſo Ibidem. I. h.

Xp̄us cum tota trinitate honoratur per ora-
tionem. Ibidem. I. h.

orare possint hoies p bonis tpalib⁹ obtinen-
dis: & malis tpalib⁹ remouēdis. **¶** Si dixerit
q⁹ q⁹ ratiocinatio ista ad h⁹ nos inducit. vt ofo
etiā ad hoies dirigat. cū in bonis tpalib⁹ pre-
standis: malisq⁹ sibi⁹ remouēdis: prātem ha-
beant hoies. sic dixit pylat⁹. Rescis: q⁹ prāte
habeo crucifigere te: & prātem habeo dimit-
tere te. Cui & rēdit ipa xitas. nō haberes inq⁹
ens prātem in me vllā: nisi datū eēt tibi desup⁹
Rūdeo g⁹ in h⁹ quia ofo addit sup petitionem
aliqd⁹ veneratiōis: p q⁹ orādo petis bonū: si-
ue mali liberatio ab aliquo tanq⁹ ab actore: &
pncipalitatē prātis: in eo q⁹ petis habente. q⁹
pncipalitas tanq⁹ ad creatore deo solū ptinet
sicut creatio p se & pprie fieri nō pōt nisi ad ip-
sum. Et ppter cām hanc ecclesia parisiefi. orat
vt fructus terre dare & pseruare digneris. te
rogamus audi nos. Diuitib⁹ aut ministeriū
vt inde in bonis tpalib⁹ datū vel poti⁹ cōmis-
sum ē: nō aut pncipalitas prātis. **¶** Igī ofo
psē diuini cult⁹ & honorificetiē: cū pter vene-
rationē ad deū recte ac pprie dirigi nō possit.
Attestat em⁹ huic rei cōsuetudo ecclesiastica.
q⁹ ad nullū scōz dicit roga p nob: s⁹ ora tñ. In-
telligēs euidenter ofonis ad deū solū posse fie-
ri & debere pprie. **¶** Quā aut ecclesia ad ipsum
deū loquētiā crebro dicit. te rogamus audi
nos. cōueniēter & pprie dicit h⁹ q⁹ rogatio q⁹ si
gen⁹ ē ad ofonē: sicut & petitiō. Et est petitiō
ofō vel locutio: nō vt q⁹busdā videt⁹ optatiua
s⁹ alicui⁹ inclinatiua. Nō em⁹ q⁹ optat & deside-
rat aliqd⁹ ab ipso petis. Illud tñ multi optant
sive desiderant: q⁹ omniū habere nolūt. sicut
viri & sapiētes: q⁹ multa pcupiscūt & desiderāt
a q⁹ tñ se abstinet viriliter & auertunt. Qui
aut petis indubitatē ofidit se velle obtinere
q⁹ petis. sicut q⁹ hoc xbi⁹ opto sive oprādi. sūt
intelligentiā sive affectionē: q⁹ vocat⁹ optati-
uus modus. & p quā fit sive d⁹ ofō sive locutio
opratiua. Sic verbū peto sive petēdi inclina-
tionē sive affectionē significat: p quā & fit & d⁹
locutio petitiō sive petitiua. **¶** Solleter autē
cōsiderādi tibi sunt & attendēdi sermones sa-
crozū doctoz⁹: q⁹ nō recte intelligētibus: vidē-
tur eē diffinitioēs ofonis de qua h⁹ agit: sic est
iste fmo Aug⁹. Ofō ē pius affectus animi ad
deū aliquid ab eo obtinere intendētis. Cum
em⁹ piū desiderū: p⁹ affect⁹ sit animi: non tñ
ofō ē. Similiter & Jobis damasceni quod dixit
q⁹ ofō est ascensus intellect⁹ ad deū. non diffi-
nitio ofonis est: s⁹ laus aliqua ipsius. Reuera
tñ q⁹ orat intellectu: i. intellectualiter sive spi-

ritualiter ascendit in deū: & applicat se illi: atq⁹
cōiungit applicatiōe familiarissima: dū oīa in-
firma sua: omnes defect⁹ & omniem paup⁹ratem
suā eidē reuelat. Juxta sermonē pphete q⁹ di-
xit. Effunde cor tuū sicut aqua in cōspectu do-
mini. Et alius iterū ppheta. Effundo in con-
spectu eius ofonē meā & tribulationē meā ad
ipm. pñuncio. Eodē modo sentiendū est tibi
de fmo beati hiero. quo dixit. quia veraci-
ter orare: ē amaro in cōpunctiōe gemit⁹: nō
xba cōposita resonare. Abanifestū ē em⁹ ora-
tionē nō esse gemit⁹ vel resonantiā gemituū
s⁹ reuera adiūcta magna: & pulcherrima oz-
namenta sunt ofonis hmoi: gemitus & amari-
tudo eozū. Et h⁹ euidenter in sequētib⁹ videb⁹.
Ihec aut de sermonib⁹ scōz & sapientū. q⁹ in
sapientes & indocti credunt diffinisse ofonem
qm⁹ de his in scholis theologicis rarissime cor-
rigan⁹ vel poti⁹ cornican⁹ tibi pposui. **¶** Quā
g⁹ dixit scūs iste & sapiēs. quia veraciter orare
ē circa xritutē vel xritatē ofonis: intimitatē seu
affectuositatē ipsi⁹ intellexit: quā ppter ei⁹ in-
tentio fuit. quia veraciter orare ē: q⁹ ē dice-
re intine siue affectuose. siue ex cordis com-
punctione & amare atq⁹ gemituose orare est.
¶ Que ergo ad notificationē siue cognitio-
nem ofonis dixerūt viri sancti & sapiētes. lau-
des ofonis sunt & pncipales quedā declarati-
ones ipsius: poti⁹ q⁹ veri nomis diffinitioēs.
Obsecratio xō nō ē aliud q⁹ ofō vel petitiō. s⁹
inde d⁹ petitiō ista obsecratio: q⁹ adiuratio ei
adiūcta est. quā ppter obsecratio nō ē nisi ad-
iuratiua petitiō: quēadmodū dicit⁹. Obsecro
te p misericōdiam dei: vel p effusionem sanguinis
redemptoris. Inter ofonē aut & deprecationē
distinguunt inter dū sacri doctores: dicentes
quia oratio est pro obtinēdis bonis: deprecatio
vero pro malis remouēdis siue arcendis.

De pfectionibus ofonis diuine. La. II

¶ Is autē itaq⁹

¶ positis: aggrediar declarare & nu-
merare pfectiones ofonis & diffe-
rentias. Deinde mirificentias xritutū ipsi⁹. de
inde querelas & cōfabulatiōes sanctorū cum
animabus suis. Consequenter disputatiōes
ipsozū cum ipso deo altissimo. ppter quas di-
ctum est a propheta. suavis erit ei disputatio
mea. Nouissime vero curabo aggregare ver-
ba potentia ad deprecandū cōposita. De q⁹bus
ab ipso dño deo dictū ē in penl⁹. Job. Nō pcam

behemoth verbis potētibus et ad deprecanduz
cōpositis. Scito igit qd oī de qd hic intēdo
septē habet pfectiones seu differēcias. Et qā
prima ē velut oīo rethorica et intentio: habēs
similitudinē ofonis rethorice secularis. et ad
similitudinē et pportionē illi ptes: videlicet
exordiu/ narrationē/ petitionē/ pfirmationē/
et informationē. Nouissimo xō conclusionem
Differt aut ista oīo spūalis ab illa intentione
Orator enim secularis intendit sua ofone mo-
uere iudicē et inclinare in ptem suam. videlicet
vt p pte sua iudicet aut sentētiat. Orator xō
spūalis: ofonē quā corā deo altissimo fundit.
nō intendit ipm mouere: quē scit indubitan-
in vltimate stabilitatis imobilissimū. s. potius
semetipm vela malo in quo est. in bonū. vela
bono. in meli. qd ē dicere. quia intēdit semet-
ipsum facere idoneū p ofonē: vt ei concedat
qd impetrare intēdit. quia si ofo eius ē pro re
medijs a malis tūc intentio ei. necesse habet
se facere velle exhibere adeo miserabilē: vt paf
miscōiariū/ miscōiam quā petit. ei vel nō velit
vel nō valeat denegare. Et intelligo hoc. si p
seipso oret. Si aut p alijs. auferre debet in p-
mis ea a semetipso q irā dei iustissimā puocāt
ne dū inimic. dei exis: et placare sibipm illum
negligit aut cōtemnit. magis eti ad irā. puo-
cet q leniat. Iuxta significationē beati Gre-
gorij dicētis. Si is q displicet ad interpellan-
dum mittit. irati iudicis animi. ad deteriora
puocat. ppter qd memoriter tenere debent
q p alijs impetrare diuina bñficia volūt. vbi
qd legif Job. ix. Peccatores deus non exau-
dit. in quo subintelligendū ē p alijs. p se eniz
ipsis nō est dubiū qn eos sepissime exaudiat.
et etiā iustificet. Sicut euidenter apparuit in be-
atissima illa peccatrice maria scz magdalena
sicut legif Luc. vii. Suster et publicanū eius-
dem. xviii. Ipā etiā tota ecclia clamat ad euz
pctōres te rogā. audi nos. Amplius qui
sunt q dicūt ad eū ex ipi magisterio et pcepto
Et dimitte nobis debita nra: sic et nos dimitti-
mus debitoribus nris: nisi q debitores se esse
cōfiteant. Qui aut sunt debitores nisi pctōres.
Similiter Abatt. xvi. Serue nequā oīe de-
bitū dimisi tibi qm rogasti me. Et qz nō ē ne-
cesse vt sup hoc pbatōes ampliores adducā
peodē: psequar ofonē iuxta pmissam similitu-
dinem et ei ptes. In primis ipm exordium.

De exordio. Capitulum III

Exordium siqui
dem rethoricū ad hoc in ofone re-
thorica semp pponit: vt p ipm ca-
pitiū beniuolentia iudicis: et fauor. astantium
sue audientū. Propter qd oratores illi ex-
ordijs suis pmittere solēt famā et iusticiā iudi-
cis et exempla de eodem. de qbus eos lauda-
ri asserūt. et alia que actores et doctores artis
illius studiosissime ac differētissime docuerunt
Abibi aut videt q nulla via fauorabili. aut i
cōspectu dei altissimi gratiosius: ordiri possit
orator spūalis: ofonē suā: q si a stupore. cōfu-
sione. timore et dolore iniusticie sue. sue infi-
pientie sue incipiat. aut dicat sic. De glorie
pater miscōia: audeo ne apparere in conspe-
ctu sancte ac venerāde tremēdeq semp ma-
iestatis tue. Aut pnt ferre oculi sancti tui hor-
rificas abominatiōes. et monstrificas fedita-
tes meas: abyssos imūdicarū mearū. Et qd
est deteri. imenitatē. ingratitudinū mearū
damnabilissimā. et imenitatē iniquitatū et in-
iusticiarū mearū nequissimā. Speciosa nāq
est babylon illa: terrifica compatiōe mōstruo-
sitas mee. pulcherrim. infernus: compatio-
ne deformatiōis. pueritatis et inordinatiōis
mee. Abūdiffima ē cloaca oīs: compatiōe fe-
tulentie mee. sordidūq vitioz ac pctōz. qbus
dimerfus ac sepultus sum. si mē despiciere de-
dignaris: qd faciā. q fugiā. cū pter te nō sit re-
fugiū pctōib. qualis audiar. q etiā audiri in-
dignissim. sum. Cui aspectū oīes sancti ac
mūdi oculi phorēscūt. cui fetorē et sordeor
oīes pure et incorrupte nares refugūt. seq
ab eis cū abominatiōe et indignatiōe auertūt.
S. et si dignaris: q fronte. q audacia. qua te-
meritate. psumā aliqd petere. a te. cui iram
imēsis et innumerabil. malis meis. toties et
tādiu horribiliter. tāq multipliciter. puocare
nō expauit. Hosti dñe. (quia nihil ignoras. quē
nihil latere pōt) qz nec cogitare. neq loq qd
q tibi placere debeat. corā te valeo. nisi p-
ueneris me in bñdictionibus dulcedinis tue.
Da dñe misērie mihi miserrimo pctōi vilissi-
mo: mihi oīni bono indignissimo: oīni dānat-
one et morte dignissimo: ofonis tibi accepte
exordij. Da et ceteras ptes. qz nosti nec ofo-
nem. nec pte ipsi. nobē. posse. nisi de multi-
tudine miscōie tue. Et ne differas dare: do-
nec illud dignis supplicationibus meruerim.
alioqn qm me in pre ista respiceres. qm donū
istud tā necessariū mihi donares. De gliea

dñe misericordie q in h ipso: q in cōspectu tuo cogito: q donū istud desidero: q ipm licet aride frigide tenebrose: et tam exiliter peto: puenies me in bñdictiōib⁹ dulcedinis tue. Anteq̃ em̃ rogare te h mibi pdonasti: arrā scz exordij pie deuote et tibi placite ofonis. Lūi nō soluz māfuetorū et humiliū semp placuit deprecatio: s etia pctorēs p seipis supplicātes multitudie misericordie nō solū nō expellis: s etia reuocas: et anteq̃ ab ipis inuoceris: pdonas vt te inuocet

Exordij pōticipia gfratiactiōe. La. III

Quod si exordi
h ri volueris ofonē tuā a gratiarū actionib⁹ et laudib⁹ (q̃ indubitanter cōuenientissimū ē) nō solū ppter qd scriptum ē laudās inuocabo dñm. s etia qz oīno indign⁹ ē alia bona vel dona recipere a deo vel obtinere: q tam decollatis atqz receptis gfras agere nō curat. Hoc em̃ ē tanq̃ speciale fuitum. et qdā census siue censi caput: q in cognitiōe dominij refuat a dñis et retinet. Quēadmodū igit in feudis si feudatari⁹ abscondit et nō reuelat atqz recognoscat dño feudi totum feudū. Jure et cōsuetudine etia illud amittit/ siue ptem illi: illā vicz quā dño recogitare noluit s abscondit atqz celauit. Sic de⁹ et dñs oīm seculorū/ in oīb⁹ donis ac datis suis hanc recognitionē sibi retinuit. Alioqn de rectitudie iusticie sue merito auferre pōt oīb⁹ illis: q ei bona sua nō cōfiterent. Juxta quā materiā hic nō solū aliqua denegare pōt. s etia auferre iā data. h mōi g p fessiois seu recognitiōis hic erit mod⁹: q̃tū mibi dat⁹ et occurrit ad presens. De⁹ glorie et dñe misericordie: vnus/ sol⁹/ et verus de⁹/ et dñs oīm seculorū tua sunt. et tibi soli debent oīa honor et gloria: oīs collaudatio et magnificatio: oīs actio et bñdictio: quia opus tuū/ donū tuū/ bñficiū tuū/ et oē bonum qdctūqz/ q̃tūcūqz/ et qualecūqz ipm sit. et nos dñe nō sum⁹ nisi fabricatiōis tue/ facture mirabiles: a te vnico creatore/ actore/ et fabricatore/ ex solis donis/ bñficijs et opib⁹ tuis a te vno solo deo vero et vno mirabiliter cōdite et pstructe. A te accepi de⁹ glie et dñe mie q sum q viuo. q sentio. q intelligo. A te accepi aīaz et corp⁹. et oīa bona que in aīa mea sunt. A te accepi pietatē tue dona: singularitē corpis mei mēbra. singulorū mēbroz ptes: quarū tu solus et numerū et cōpositiōes et colligatiōes: viresqz oīm nosti. Sic et vires ipi⁹ aīe mee natura

les. et nec vllus pilus ē in toto corpe meo: cui⁹ tu sol⁹ nō sis fabricator et dator et actor. Accepi et gfrā qua xpianū me eē voluisti atqz fecisti. Accepi et sanctificationē baptismalē cum tota numerositate xrtutū et donorū tuorū que necesse sunt vnicuiqz ad recte viuendū tibiqz placite tenendū et ad pmerendū eterne felicitatis gloriā. ppter quā et ad quā nos creasti et bona hec oīa nobis tribuisti. Scio te dñe illuminante atqz reuelāte q̃ magna sunt bona tpalia que a te accepi. Et qz nō de meritis meis sed de plarga bonitate tua illa accepi: Scio incompatibiliter pstantiora esse bona gfrē q de supabundantissima mīa tua mibi sup bāposita sunt. Scio bona glorie ad quā me creasti. et donis tuis naturalib⁹ sic instituisti. Et deinde donis tuis gratuitis/ q sunt xrtutes et gfrē/ quibus in sacramēto baptismi me informasti: et ad illa pparasti. etia incogitabiliter nobiliora atqz sublimiora eē alijs qbusqz. Pro his oīb⁹ vt possum: et vt pmittunt tenebrositas/ ariditas et frigiditas/ oīmmodaqz paupertas cordis mei. q̃tū tu das et q̃s das de multitudine misericordie tue/ gfrā ago tibi. bñdico te. collaudo. magnifico atqz glorifico. Licet longe imperiter ab imēsa largitate bñficiorū tuorum. et longe incompatibiliter a debita deuotiōe. oēm em̃ estimationē meā. oēm admirationē. oēm qz cogitatū meū incogitabiliter excedit imēsitās largitatis et beneficētie tue in me: et in alios infatigabili continuatione. semp pfussissima. Cōfiteor et abyssum ingratitudinū mearum erga te damnandā: p qbus nec debitas gfratiactiōes p tanta imēsitāte bñficiorum tuorū tibi vnqz retuli. s neqz etia illa vnqz tibi nō solū. Deuota recognitione p fessus sum: s etia neqz arida et nuda rememoratiōe illa recogitauī. Cōfiteor dñe mie: qz tot et in tantis i gratitudinibus meis/ intosiōes nefarias/ et abusiones execrabiles/ donorū et bñficiorum tuorū: q oīa cū i honore et gloriā tuā obsequaqz tibi placita pittere debuissē. in mortē meaz: in iniuriā et cōtumeliā tuā: et in arma etia impugnationis tue cōuerture nō expaui. et i mortē qdē meā dū bona data tua q mibi vita eē debuerāt. et cū qbus erat vita spūs mei. vitijs meis et pctis in memetipso gratuita tua extinxi. Naturalia xō dona tua gūit lesi et vulneraui. et in iniuriā tuā et cōtumeliā. dū quecūqz illorū vel tibi nō attribui. vñ mibi met falsissime atqz vanissime arrogauī: in q furtū et rapināz in gehēnali suspēdio dignissimā me cōmisse

Capitulum

cōfiteor. Sed pluries donis tuis ac datis i su
perbiam intumescēs: et in elationē eleuatus:
odibile atq; abominabile me tibi et hoib⁹ esse
ci. In arma dō impugnationis tue multa ex do
nis et datis tuis multoties intorsi. Pulchritu
dinē nāq; corpalem quā dedisti mihi gladiū
flāmeū ad exurēdas animas p amorē turpitu
dinis illā cōuertī: et ea diaboli armaui. Dans
eā in manu id est in volūtate et pte illi⁹. vt in
quoscūq; pmitteret transigeret et exureret.
Adiectā etiā vt gladiū istū exq̄stis ornatibus
elimare et exacuerē. vt in ipso pugnās adūsuz
me diabol⁹: maiorē tuarū stragē faceret aīaz
Ingeniū qd dedisti nō solū in vanis et inutili
bus atq; supuacuis: imo etiā innoxys et pñiti
osis: illud tota studiofitate exercui. Dñe mie
q̄rā pte studiorū meorū si vendicauerūt scie
tie vanissime curiositatis: et scie falsi nois/ qñ
ta vigilantia studebā interduz vel mala mea
vel mala aliorū pcurare. Quoties totū inge
niū meū tm̄ sibi vendicauerūt et occupauerūt
ea: q̄ tibi displicere et displicuisse: nūc te illumi
nante cognosco. Eloquētiā quā dedisti mihi:
quā totā expendisse in laudib⁹ tuis et magni
ficationib⁹ debuerā: impugnāde vitati et iusti
cie/ ad ornāde falsitati/ et defendēde iniquita
ti vt poti⁹ armāde totā dedi. Quis enarret
vel enūciet vicia et pctā labiorū meorū. Quis
cogitare sufficiat adulationes detractiones et
mēdacia et vaniloquia: qbus labia mea tu so
lus vides eē polluta: Sed in ipā sacra p̄dicati
one in qua oīa hm̄i emēdare debuerā: quis
nouit vel noscere pōt pter te q̄ oīa ad nudum
et liquidū intueris quotiens et q̄t modis pec
cauerim in ea/ vel irreuerēter/ vel negligē
ter/ vel quocūq; alio modo nō recte tractauerim
verbū vitatis tue. Si dedisti canēdi vt cantā
di grām aliquā mihi cōtulisti. tu scis qñ tibi vt
mihi cantauerim: qñ ad laudē et gloriā tuam/
qñ autē ad laudē et gloriā meā. qd aliō peccatū
q̄ scelus idolatrie cōmittebā. qñ sacras can
tiones honori et glorie tue cōsecratas. in meā
gloriā intorquebā. et ppter hoc cultū tuū qui
creator solus es: mihi creature tue scelestissi
me impendebā. Quis scrutari sufficiat aby
sos delictorū et pctōrū meorū/ pter te/ q̄ solus
intueris abyssos/ non sufficeret totū tps vite
mee ad cōfessionē vel enarrationē singulorū
malorū meorum. Nec suppetit mihi memoria
omniū illorū: sed nec cogitare valeo innume
rabilem numerositatē ipsorum. Cum alijs
aīr oīub⁹ donis et datis tuis: quis cogitare
sufficiat diuitias patientie et longanimitatis

tue: quib⁹ tam ingrati et malū/ in tot et tantis
malis tādiu tābenigne/ tā misericorditer/ tā
dulciter sustines et expectas. Sz et modos et
vias miras et ineffabiles tibi q̄ soli notissimas
tribuis qbus imēstas bonitatis tue ad mise
ricordiā tuā me reuocare et reducere non ces
sat. Cōtinuis em̄ allocutiōibus tuis exteriori
bus p scripturas tuas: vel p̄dicatores et docto
res tuos. filiter et interioribus occultis in spi
rationib⁹ et rememoratiōib⁹ tuis me reuoca
re ad misericordiam tuā et grā nō desistis. Com
minationib⁹ tuis ab inuijs vitiōrū et pctōrum
me incessanter auocas et auertis. Magnifici
pmissiōibus tuis me ad spem misericordie tue eri
gis et cōfortas. Cōtinuis bñficijs tuis ad amo
rem tuū me puocas: q̄tū in te et inflammas.
Quid em̄ aliud sunt bñficia: de fonte bonita
tis tue incessanter redundantia. et de fornace
sanctissimi amoris tui absq; vlla interpellati
one semp erupentia: nisi ignes et flāme qbus
me obruis et ex oīi pte circūdas et obfides ad
hoc vt amore tuo rectissimo totus ardeā et cō
flagrer. Quid vero aliud sunt creature tue
nobis tā officiose/ sedulo/ incessanterq; nobis
ex imperissimo bñplacito tuo seruiētes. qd in
q̄ sunt nisi innumerabilis multitudo ministro
rum: obseq̄a sua tam multa/ tam magna. tam
varia/ tam salubria/ tā necessaria/ tā iucunda
nō solū vltro nobis offerentiū: sed etiā ipor
tune ingerentiū et plerūq; violenter offeren
tiū. Quid aliud sunt creaturarū tuarū tot
et tanta obseq̄a: nisi ingentia p̄ciosissimaq; do
na que de indeficientibus thesauris p̄large bo
nitatis tue nobis offerunt et p̄sentant ex par
te tua. Et ppter h̄ indubitanter non sunt nisi
flāme et ignes qbus nos ex oīi pte circūdas
et obruis ad hoc vt amore tuo sanctissimo atq;
viuifico ardeam⁹. Et quēadmodū dicit sacra
tissima scriptura tua. q: in his oib⁹ insensatū
ē cor meū. Ita verissime dici pōt. in oīib⁹ his
flāmis et ignibus cōgelatū est miserrimū cor
meū. et hoc horrificoq; miraculo. Et qd est in
compabiliter magis stupendū cū ego ipe nō
sum nisi cōgeries et aceruus ingentiū magnifi
corūq; bñficioz tuorū frigid⁹ et gelid⁹ a calo
re mirifico amoris tui sanctissimi. Quid enī
sum ego nisi cōgeries aggregata ex oīibus
mēbris meis corporalib⁹ et virib⁹ ex aīaq; et cor
pore et oib⁹ vtutib⁹ vtriusq; oīub⁹q; donis tu
is qbus vtrūq; pfecisti et ornasti. hinc igitur
manifestū incompatibiliter me esse fornacem
maiorē: babilonia illa fornace: cui⁹ flāma de
cem cubitis sup illā ascēdebat. hāc fornacem

me scz miserrimū & tu conspicias / & ego sentio
 frigidissimā & gelidissimā eē. Quis ad h̄ dia-
 bolicū terrificūq; miraculū non obstupescat.
 q̄s vel audiuit. vel cogitauit ignes v̄l flāmas
 frigidās esse vel ignē gelasse aut congelatū
 eē. Ecce dñe mie ex imēstas bñficiozū tuoz
 apparet euidenter imēstas ingritudinū meaz
 dānāda. Quis etiā amirari vel cogitare suffi-
 ciat magnitudinē & multitudinē donozū ex-
 plozū tuoz: q̄ p officiosissima creaturarū tua-
 rū ministeria nob tanq; p nūcios fidelissimos
 incessant' trāsmittis atq; largir'. Et pp̄ h̄ cō-
 tinue deberēt eē ad te deuotissime regnicia-
 ones n̄re. Tu aut̄ vides misator & misericors
 dñe q̄ recte & plerūq; nulle sunt. Quasi in dūz
 aliq; sūt. adeo exigue. exiles. adeo aride. adeo
 q̄ tenebrose sunt & fere penitus indeuote: vt
 nec ḡrariū actiōes debeāt cōputari. Ad vlti-
 mū aut̄ in p̄spectu dominātissime maiestatis
 tue tanq; cumulū incogitabilis largitar' & be-
 nificētie tue cōmemoro illud a seculis inaudi-
 tum. oīūq; cogitatu carissimū ac bñdicti vni-
 geniti tui dei ac dñi n̄ri iesu xpi: incarnatiōis ac
 passiōis bñficiū: cui' nulle laudes. nulle ḡraz
 actiōes cōdigne excogitari p̄st. Adde quod
 nec min' reputo q̄tidianū. vicz ac iuge sacra-
 tissimū altaris tui offiū honore & veneratione
 dignissimū mysteriū. Nō sunt mihi enumera-
 biles / nō sunt mihi v̄bis vllis explicabiles. nō
 sunt mihi etiā cogitatu cōprehensibiles ingri-
 tudines mee: q̄b' ineffabilis illi' bñficiū in car-
 nationis vicz & passionis carissimū ac bñdicti
 vni geniti tui: q̄ redēpti q̄ tibi recōciliati sum'
 reparati. ac ad ḡram tuā reformati. ad nobilita-
 tem ḡre adoptiōis & filiatiōis tue i alte & eter-
 ne felicitatis regno hereditati. Dñe mie q̄s ad
 tāta magnalia pietatis & dulcedinis tue / ne di-
 cam cōdignis vel saltē congruentib' ḡrariū acti-
 onib' r̄ndere sufficiat. Quis eoz indānabi-
 lissimas ingritudines atq; indeuotiores circa
 venerādisimū altaris tui sacratissimū mysteriū
 nec enarrare / nec enūciare / nec deslere / nec
 dolē nec formidare sufficio q̄b' me tibi abomi-
 nabilē / execrabile & oī x̄tute & ḡra tā sacri my-
 sterij indignissimum me fecisti. Et hoc siue of-
 ferēdo illd siue suscipiēdo siue p̄tractando
 siue celebratiōi illi' indeuote inessendo / siue
 an̄ sacrariū ipi' existēdo / vel trāseūdo / siue ip-
 sum circūferri ad infirmos videndo. Illec oīa
 mala mea in p̄spectu clemētie tue cōmemoro
 & exagero. licz arido frigido tenebroso corde
 pauprimoq; poīa: vt attendere & intendere
 miserijs n̄ris tibi oībusq; altitib' p̄clare ma-

iestati tue militiaz exercitib' libeat. Qui' mi-
 sericordia nō solū miserijs n̄ris nūq; se dene-
 gat. q̄n poti' i bñdictiōib' dulcedis tue nos p̄-
 uenit p̄lluminās nos vt mala n̄ra videā. & p̄
 inspirās vt nob displiceāt. p̄donās vt ad tri-
 bunal clemētie tue cū fiducia veniamus. Et
 ad imēse pietatis tue vnicū tutissimūq; oīm
 n̄forū refugii cū spe indubitata susceptiōis /
 liberatiōis & p̄tectiōis tue fugiam'. Nō em̄
 ē q̄ fugiam' a te nisi ad teipm. Ab ira tua. f. ad
 misericordiam tuā. Ubi tu dñe refugii fact' es nob
 q̄ fugiētes ad te semp suscipis. Tu sol' in q̄ tu-
 ti eē possum'. nō solūmodo a malis n̄ris f. eti-
 am ab vniūsis hostibus n̄ris & etiā a teipso. q̄s
 em̄ alius saluare vel liberare tueri & p̄tegere
 nos pōt ab hostib' n̄ris: & a nobipis q̄ pestilē-
 tiores sumus hostes nob oīb' alijs. Et a teip-
 so cui' ire nemo resistere pōt nisi tu sol' cuius
 mie sin' patentissim' ē. Qui' mie supabundā-
 tissime diuitie sunt oīb' adētib' atq; petēti-
 bus expositissime.

Conclusio precedentium. Ca. V

Ex his igitur et
 fili' v̄bis: puenitissimū vt mihi
 vides assumere potes exordii.

Nulla em̄ ex p̄te reorū & p̄ctōz inueniri pōt mate-
 ria q̄ mag' attētos / beniuolos p̄pitiosq; & fa-
 uorabiles efficē valeat auditores q̄ miseriāz
 hūilis deuota accusatrix p̄fessio. & q̄rulosa ex-
 ageratio. Cā aut̄ i h̄ ē imēstas mie clemētissi-
 mi iudic' dei. sūt & pietas senat' illi' / totiusq;
 curie celestis: quā p̄stat oī fidelī & erudito: i oēs
 miseros / q̄ ad deū p̄iti & reitū desiderāt / & vt
 eis deū entunt: p̄fusiōem eē & affluētissimā.
 Quēadmodū em̄ gaudiū ē iusto facē iudiciū.
 sic legi' p̄rou. x. sic & mltō ap̄li' gaudiū ē mi-
 sericordi misereri seu facere misericordiam.

De narratione Ca.

VI

Boniaz vero

q̄ iux' artē & doctrinā rethoricā: d̄ ip-
 sa narratiōe assumēda ē sp̄ p̄firma-
 tio ptis / ipi' q̄ narrat / & p̄firmatio ptis ad iusa-
 rij / erit de eisdē materijs texēda narratio: ex
 q̄b' audiuiti sumēdū eē exordii. Ex factōnā
 q̄ q̄d narrat oīū ius: & inde sumēdi sūt oēs lo-
 gici suasionū & argumētationū rethoricarū.
 Quia igit' de p̄catiua ē p̄stitutō cause oīs ofomis
 h̄at ē / sic i lib' art' illi' didicisse debes: i q̄ re-
 culpam suam agnoscit & confitetur. nihilq; de
 fensionis affert: s̄ sibi solūmō postulat ignosci
 p̄phariseus enim ille euangelicus qui iustici-

Capitulum

as suas allegabat coram deo / postpositus est publicano pctā sua humiliter p̄fiteri . sic legiſt Luc . xviij . Deſcēdit iuſtificat publican⁹ ab illo . Et Dani . ix . Nō eſt in iuſtificationib⁹ n̄ris p̄ ſternim⁹ p̄ces aū faciē tuā : ſi in miſerationib⁹ tuis multis . Cauſa aut in h̄ e qm̄ ois orās rite ⁊ recte ⁊ vere donari ſibi petit qd̄ orat . ⁊ p̄p̄ hoc cōſiteſ ſibi nō eē debiti illud . alioq̄n non orans ē : ſi magis cōtendēs : ⁊ allegās iuſticiāz cauſe ſue . ⁊ parat⁹ vel appellare a deo tāq̄ ab iniuſto iudice : ſi eēt ei ſupior . vel p̄dicare ip̄m iniuſtū . Nō lōge aut ē hō h̄mōi ab hoīe q̄ vult armis ⁊ virib⁹ cōtra deū cōtendere : ⁊ iniuriā q̄b⁹ poſſet modis oib⁹ p̄p̄uſare . Silis ē etiāz hō h̄mōi mēdico ⁊ elemoſynas petēti : q̄ nō in opiam ſuā ⁊ paup̄tatē oñdit ⁊ p̄tendit : ſi poti⁹ diuitias ſi q̄s habet . q̄ p̄pter nō mēdicum aut egenū ſe gerit : ſi oſtentatorē diuitiarū ſuarū . Que aut ſtulticia maior ⁊ intolerabilior cogitari pōt . q̄ mendicantē elemoſynasq̄ petēte paup̄tatē ⁊ inopiā ſuam abſcondere : diuitias oſtentare . Nō minor aut nec diſſilis inſania ē morbidū ⁊ vulneratū : morbos ſuos ⁊ vulnera mēbraq̄ ſua morbida ac vulnera : medico mederi volenti abſcōdere . ſanitatē p̄tendere ſana mēbra ⁊ loca nihil leſionis habētia oſtentare . Cuiusmodi inſania : phariſei aū dictum nō ē dubiū laboraſſe . Qua p̄pter manifeſtū ē miſericōdiam petētib⁹ ſaluberrimū ac neceſſariū eſſe miſerias ſuas : nō ſolū oñdere : ſi etiā clamarē in aures miſeratoris largiſſimi dei . ⁊ exaggerare eas atq̄ aggravare . q̄rū x̄itas ⁊ conſciētia p̄mittit ⁊ patit . Narrāda etiā ſunt b̄nificia ip̄i que iā cōtulit : tanq̄ arras quasdam ⁊ ſigna certiffima / ac pignora ſecuriſſima b̄nificiorū maiōrū q̄ ſperare vult hoīes p̄ ea q̄ iā acceperūt . Nec p̄teritū dū ē q̄d̄iu / q̄ benigne q̄ miſericorditer / q̄ pulciter / in tot ⁊ in tātis malis ſuſtinet pctōres . qd̄ vtiq̄ facit vt det eis locū ⁊ ſpaciū p̄niē . Et h̄ ip̄m eidē dicendū ē in ofone x̄bis h̄mōi . Tu dñator x̄tutis cum trāquillitate iudicas : ⁊ iudicās das locū p̄niē in pctis / ſic legiſt Sapienti . xij . Diligis eſſi oīa q̄ ſunt / ⁊ nihil odiſti eorū q̄ feciſti : ⁊ miſereris oīm q̄ oīa potes : diſſimilans pctā hoīuz p̄pter p̄niām : ſic legiſt in eiſdē . xj . Et iterum Ezech . xviij . tu ipſe dixiſti . Nunquid voluntatis mee mors ē impij : ⁊ nō vt cōuertat a vitijs ſuis et viuāt . Et iterū . Reuertimini ⁊ viuite . Nō in vanū igiſ nob̄ indulges ſpaciū vite ad penitendū ⁊ reuertendū ad te . Ne q̄ dñe mic vānum mihi ſit tps qd̄ indulges ad penitētiā ne

careat in me fructu tam neceſſario : tāq̄ ſalutari fructu vicz p̄niē . Dñe miſericōdie tot ⁊ tanti ſunt ſublato de medio : ⁊ rapti ad eterna ſupplia : qd̄b⁹ penitēdi ſpaciū non dediſti . Tot ſunt morte ſubitanea p̄occupati : tot ſenſibus ſuis alienati : tot acerbiffimis egritudinū doloribus excruciatī : ⁊ eoſq̄ vexati : vt neq̄ de penitētiā ſua ⁊ reuerſiōe ad te ſaltē cogitare potuerūt . Abibi aut dñe cōtraria adiuuētā tribuiſti : ⁊ impedimētā iſta a me penit⁹ auertiſti . Dans mihi ſtatū tranquillū ſanitatē ⁊ incomumitatis : ſenſus ſanos ⁊ integros . niſi q̄tūz vicia mea ⁊ pctā eos aut obſcūraueſt aut turbauerūt . Dans etiā tps p̄niē ſpacioſum atq̄ ſufficiēs . ⁊ gr̄a tua me ad h̄ adiuuit . imo qd̄ nō min⁹ verū ē ſi gr̄e tue miſer ip̄e nō deſueo : nō vane hec tāta tā ſalubria / tātaq̄ neceſſaria b̄nificia tribuiſti mihi miſerator ⁊ miſericors dñe . Et ignauia igiſ mea ē / q̄ tpe iſto nō vtor ad p̄niām . q̄ illud totū nō expendo in p̄curanda ⁊ exq̄rēda reuerſione mea ad te . Et gr̄a recōciliationis qua tibi reconcilior : ⁊ tu p̄pitieris mihi dñe miſericōdie : nō ſolum grauiter ⁊ multipliciter ſup oēm eſtimationē ⁊ amirationem meā : atq̄ ſup oēm cogitatum peccauim te / ſeu cōtra te : ſed etiā cōtra curiā tuā celeſtē totā . Et cōtra om̄ia dona gr̄arū tuarū oēs q̄ x̄tutes ⁊ ſingulas om̄iaq̄ bona opa quecūq̄ te actore ⁊ inſpiratore ab hoīb⁹ fiūt . Cōtra totam inq̄ curiā tuā : cui⁹ p̄clarā ſocietatē . nō biſſimūq̄ ac beatiffimū cōfortiū : nō ſolū nō amaui / nō deſideraui / nō exquiſui . ſi etiā nō curauī . imo potius contempſi dñe miſericōdie p̄ quibus ⁊ quātis aut qualibus dimiſi bona illa : quibus fruſtur / quibus incogitabilis gaudēt dilecti ⁊ electi tui / tam angeli q̄ homines in ciuitate illa tua / de qua glorioſa dicta ſunt . que nec oculis vidit / nec auris audiuit / que preparaſti o de glorie diligētibus te . Que autem hic amaui amore peruerſiſſimo atq̄ iſipientiſſimo . et quod eſt verius inſaniſſimo . etiam ſi vera bona eſſent : fugatiua tamē ſunt eoſq̄ vt tanta velocitate fugiant : vt etiam ab his qui ea apprehēdere ⁊ retinere totis ſtudijs inuigilant : totis virium ſuarum conatibus enituntur : nō tā fugiunt q̄ etiam euaneſcunt . Nec min⁹ ip̄i curſum rapidiſſimo p̄ſentis mortalitatis ab ipſis fugiant : quorū ſi neutrum eſſet : ipſa tamen mors illa ab amatozibus ſuis violenter caperet . ſicut inceſſanter facit . Cum his autem oibus : gaudia iſta ſomniantū ſunt . ⁊ riſus iſti riſus ſunt freneticorū

et labores atque dolores specialibus laborantium moribus sic verissime dicitur: tue doctor egregius Aug. Quid amplius de hominibus loquar: fatali sunt somniationum et illusiones mente alienatorum. Clauitates sunt: dum nec cōferunt plenitudinem prout nec fulcimentum innitenti: nec fructum laboranti in eis. Abēdaciū sunt: dum quod promittit non soluunt. Promittit enim satietatem et copiam: et maiorem fuit: esuriē atque sitim amatoribus suis habita et obtenta ingerunt. Quia enim sic ut tu dixas: ore sacratissimo dixisti. Qui biberit ex hac aqua sitiet iterum: et potuisses dixisti medixisse: sitiet amplius et ardēt. Tu ore tuo benedicto: vocasti fallaces diuitias: sciebas enim quod miserabiliter fallat credentes eis: et confidetes in ipsis. Sciebas quanto errore amatorum suorum diuitie noient: cum non solum diuites non faciant: quin potius pauperes et egenos: eos qui possessores earum se credunt: efficiunt: sic ait quidam ex prophetis latino: quod diuitie cogunt esurire: et poeta. In opem me copia fecit. Et iterum. Crescit amor nūmi quā ipse pecunia crescit. Infelix quod inspicies: imo quod insanus negotiator fui: qui tam pernicioso tamque dispendioso commercio: vera illa solidissima: et eterna: preciosissima: iucundissima: quod: per tam vilibus: tam falsis: tam vanis: tamque fugacibus: medicis bonis si potius bonorum fantasmatibus: deserui. Quarta fuit cecitas mea: quia tenebrositas oculorum cordis mei: qui me videbat excrebiles illusiones: tam danabiles deceptiones: non sinebat: qui tanta tamque dolenda semper iugenda mihi detrimēta mea abscondebat. Quia ceca nox: quod opaca: quod densa nubes vitiatorum: per quod meorum: eorumque operat oculos cordis mei: ut nec memetipsum: nec tanta vicinia: imo adherētia mihi mala aliquatenus agnoscerem. Dñe mie quantum obsoeduerat anima mea qui tonitrua sermonum tuorum: et tubas tuas sanctos videlicet predicatorum: et doctores tuos: audire me non sinebat. Quia profunda erat lethargia spiritualis mea: qui me voce tua: qui vox tube est: et vox tonitruum magni: excitare me et euigilare prohibebat. Quarta erat et quod dura iniquitas et impietas mea: qui cor meum circumdederat: operat: qui potius armauerat eousque ut gladio ancipiti penetrabilior: penetrare non poterat. Quam longe erat a te dñe deus meus: et in quod profunda abyssus malorum meorum: quod tenebrosus chaos in te et me firmatum: qui lumen charitatis tue saluberrimum: et calorem viuifici bonitatis tue: usque ad me peruenire non mittebat. Clere nesciebam: tibi eram mihi ipsi abscondit: imo perditus eram: de in regni

one vmbre mortis habitabam. De sedebam in tenebris et in vmbra mortis: in conclusionē horrida vitiorum: et peccatorum meorum vinculis et miserabili captiuitate strictus. Fuit tunc nequissima: ac turpissima depressus: et quod est summa omnium malorum meorum: placebat mihi tanta miseria mea: imo tanta rum miseriarum mearum abyssus horrenda. Placebat mihi habitatio ista teterrima: et nobilitate aie tam indigna: esse sub sentibus istis delicias computabam. Frigebam: virebam concupiscētiarum mearum ardoribus: perforabar vndeque doloribus: laborabam et dilaniabar sollicitudinum et passionum aliarum distractibus. Et miserum atque insanissimus ego: totam tantam tormēta aie mee: esse gaudia somniabam: et pacem appellabam totam tantam malam meam: in inferno isto eram in tenebris et in vmbra mortis sepultus: putrescebam imo fordebam. Isti vermes erant epimentum meum: et ista tinea assiduorum corrosionum erat culcitra mea siue stramentum meum. Iuxta sermonem tuum quem per prophetam tuum locutus es. Dñe deus meus non sufficio recogitare immensitatem malorum meorum. Et quod ad hoc sufficere posset. Tu enim scis quod multo numero annorum peccare non cessavi: vel mala committēdo: vel bona omittēdo. Vel in vtrisque scilicet omissionibus: et commissionibus: vel pertinaciter vel desidiōse commorādo. Et cōuertī siue reuertī ad te tardādo. Dñe deus meus quod est malum cuius ego reus non sum: vel perpetrādo illud ope: vel volēdo illud perpetrare. Et hoc in memetipsum: vel in alio volēdo scilicet et consentiendo: ut illud ipse committeret: vel laudādo ipsum malum: vel adulādo ipsum: qui illud commisisset. Vel non arguēdo illum cum hoc ad me ex officio pertineret: vel non compatiendo ipsi peccanti: vel quod deterius est gaudendo de peccato alterius: quod erat mors spiritualis ipsius: vel omnino non curando: quod erat infidelitas erga te grauissimam. Non enim licere mihi poterat videre vnam ex ouibus tuis pereuntem: et a lupis infernalibus deuorari: et non eripere eam de faucibus eorum. Vel saltem quomodo potuissem deuoratio nem hominibus non resistere. In simili quoque damnatione me esse cognosco de bonis omnibus: quod enim est bonum quod in me non extinxit: vel in alio non persecutus sum: impediendo ne fieret: vel detrahendo iam facto: vel odiendo ipsum permittēdo extingui: vel gaudendo etiam si peribat: hoc est si exstinguebatur in ipso. Dñe mine misericordie quot bona perierunt: vel me procurante ut non essent: vel me non iuuante ut essent: vel non nutriente ea: aut

abstrahente eis auxiliū meū. ¶ Peccaui etiam propterea quod dñe de me vel nō pgaudēdo eis vel tibi quo actore fiebat/ grās nō agendo p eis. Et vt vnū dicā delicta mea q̄s intelligit nisi tu cui⁹ oculis solis oia nuda ⁊ apta sunt. Lorā quo null⁹ ē in fern⁹ ⁊ nullū ē opimentū pditiōi. Nō enī sunt tenebre neq; vmbra mortis vbi se abscondāt q̄ opant iniquitatē. Abscondāt inq; ab aspectu lucidissimo oculorū tuorū. Hinc si qdē abscondita sunt mala mea ppter imensitatē ⁊ innumerositatē suā q̄ cor meū obcecauerunt ⁊ me ipsum mihi absconderūt. vt pdixi. Oportet enī erā i pietate ⁊ i iqtate mea ⁊ ppter h̄ ignot⁹ sum ⁊ abiect⁹ mihi ip̄si.

Allegatio clementie dei. La. VII

Is ita proposi-
tis ⁊ narratis ⁊ ordinatis sic atq;
cōpleta tanq; narratiōe facti qm̄
reuera narratio est factorū qualia facta: p̄tā
⁊ vitia/ vel esse vel dici p̄t. Allegabo causam
meā añ tribunal misericordissimi iudicis. ⁊ q̄
liter allegāda sit ⁊ iustificanda iuxta mādātū
ip̄s qd p̄ Esaiā edidit dicens. Barra si qd ha-
bes vt iustificer. ¶ Et si qd dixerit q̄ reo cō-
fesso de maleficio vel maleficijs: null⁹ ē vltra
locus eidem aliqd dicēdi: ad iustificationem
cause sue. imo sola snia cōdemnatiōis ei expe-
ctanda est/ vt id iura testant. ¶ Rñdeo in h̄ q̄
etiā in iudicijs secularib⁹/ reis cōfessis locus
est clemētie: p quā leniunt pene: ⁊ etiā venie
sue miscōie p quā interdū oīno ignoscit. Nō
enī possibile ē verā ē miscōiam q̄ iusticiā omī
mode euacuat. Nec verā iusticiā: q̄ miscōiam
totaliter excludit. Abiscōie nāq; vtrius ē iusti-
cia ⁊ iusticie lumē miscōia sic dic̄ Aug⁹. Qua
ppter infirma ē miscōia quā iusticie vtrius nō
firmauerat. Et tenebrosa miscōia/ quā iusti-
cia nō illustrauerat. Propter h̄ dic̄ ppha Lor-
ripiet me iust⁹ in miscōia/ qm̄ ⁊ iuste misereri-
dum ē: ⁊ misericorditer iudicandū. Sic enim
culpabile ē iuste misereri sic ⁊ dānabile imi-
sericorditer iudicare. p̄sertim cū ip̄a vritas i euā-
gelio dicat. Estote misericordes sic pater v̄s
celestis misericors ē. Et nunq; p̄tineat in ira
sua miscōias suas sic in ps̄ sc̄ptū ē. Vtrius autē
Greg⁹ illud lucidi⁹ affirmat dicēs q̄ zelī scī di-
strictio d̄ miscōie vtrius necesse ē vt ardeat ac cla-
rescat sic p̄testat⁹ ē Cōstantin⁹ ille romanorū
impator indēns. Qm̄ romani imperij digni-
tas de fonte nascit pietatē/ ppter qd ⁊ reges in-

ungunt cū in regni honorē ⁊ officiū sublimāt
vt sciāt eē sibi regale officiū ip̄positū/ ex diuine
bonitatis miscōie: ppter defendēdos iuste op-
pressos: miscōieq; eē mistros ⁊ etiā debitores

Sciendū autē tibi ē q̄ p̄fessio reatuū in seculari
bus iudicijs reis obēc p̄suevit ad penā. Ante
tribunal x̄o dei misfatoris oīm: nō solū nō ob-
est ad penā: imo etiā p̄dest ad veniā. ¶ Dicat
igit⁹ p̄fident corā iudice dō/ siue p̄re miscōiaz
siue ip̄i deo ac dño n̄ro iesu: q̄ faci⁹ ē nob̄ a deo
miar iusticia: q̄ p̄fessio oīm malorū meorū oīm
q̄ feci ⁊ facio/ facit mihi ius obtinēdi miā
apud te dñe mie. Hec enī ē lex ⁊ statutū curie
tue quā pmulgasti p os Salomonis dicens.
Qui abscondit scelera sua nō diriget. q̄ x̄o re-
liquit ⁊ p̄fessus ea fuerit miā consequet. Per
hāc legē obtinuit in p̄sistorio tuo rex dauid mi-
sericordiā. imo qd pl⁹ ē ⁊ lōge mar⁹. p̄ solū p̄fel-
siōis p̄positū. sic ip̄emet testat⁹ dicēs. Dixi cō-
fitebor aduersus me iusticiā meā dño ⁊ tū re
misi i pietatē p̄ti mei. Si igit⁹ h̄ poruit apd
miā tuā p̄positū p̄fessiois: vt remissionē ipe-
traret t̄to p̄tōri. q̄to forti⁹ h̄ efficiat mihi ip̄
sa p̄fessio: quā corā te aduersum meip̄m facio

Amplius qd aliud p̄tēdo ⁊ me accusando
corā te facio: q̄ ius tuū ⁊ p̄ra meip̄m p̄sequor
⁊ iniusticiā meā exequor. Accusatio enī ⁊ testi-
ficatio: p̄tes iudicij sunt due: ⁊ tertia ē p̄dena-
tio. quā ⁊ ego p̄ra meip̄m non p̄tereor: dū me
metip̄m reū mortis efne corā te p̄nūcio. Et h̄
oīa idubitant iuste facio. i h̄ ḡ iust⁹ suz. Quā
ppter cū ita p̄tēor: iudiciū iustū facio de meip̄-
so ⁊ iusticiā tuā p̄ra memetip̄m exequor. Iust⁹
igit⁹ efficitur: ⁊ ppter h̄ iustificor sic corā te. Iusto
autē nō p̄denatio s̄ absolutio poti⁹: ⁊ remune-
ratio debet i p̄sistorio tuo. Sniam ḡ absoluti-
onis a te iustissimo/ misericordissimoq; iudice:
nō imerito mihi deberi dico. ¶ Ampli⁹/ nōne
ista tua ē quā ore ap̄lico pmulgasti: q̄ si nos
metip̄os diiudicem⁹: nō vtriq; iudicemur
Tu autē vides: q̄ memetip̄m diiudico: nō igit⁹
tur a te diiudicabor/ id ē p̄denabor. ¶ Ampli⁹
q̄lit ver⁹ erit fimo ille p̄phetic⁹. Iudiciū ⁊ ius-
ticia correctio sedis tue. nisi h̄ itelleret⁹ dei ius-
ticia hac ⁊ iudicio qd p̄ra me exequor. ⁊ qd de
meip̄o corā te facio/ accusando meip̄m. testifi-
cando p̄ra me crimina mea/ pronūciādo p̄ra
memetip̄m: capitali snia me eē dignissimum.
¶ Ampli⁹ si aliqd ali⁹ p̄ra me sic procederet:
⁊ h̄ intentiōe pia: nūquid nō iuste ageret: nū-
qd nō illū iustū iudicares in p̄te ista. q̄to igit⁹
fortius me iustū iudicare debes: q̄ p̄ra meip̄-

sum tanto iustius ago. tantoq; maiori zelo iusticie mala mea in meipsum psequor: q̄sto et natura et cōsuetudo humane miserie est etiā in malis sibi ipsi p̄piciā esse: sibi q; ignoscere/ quēadmodū dixit poeta Reuius. Abibi inq; ignosco. Reui. siquidē p̄cā et vitia q̄bus ipe mer laborabat: in alijs p̄sequebat: nō autē in seipso. Interrogāsq; quā ob cām in seipso mala hmoi nō persequēbat: r̄dit. mihi ignosco. hec est humane miserie cōsuetudo: quia in pre ista nō solū in alios iusti: s; etiam seueri sumus. In nosipos aut iuxta modū quē dixi p̄pitij et misericordes. Lū cōtrario nos habere debeam. Proprijs enī p̄ctis nemo p̄cere debet. s; potius absq; vlla miseratione illa p̄sequi: et exterminare a se. Aliena x̄o cū miscōia nō qua misereat p̄ctis: s; peccātib; hoc autem est quā requirit infirmitas p̄ quā et ipsa reū correctio adiunat. nō que peccāti ampli prebeat incēntiū. t̄to igit laudabilior ē iusticia qua q̄s p̄pria mala in semetipso p̄sequit. ea iusticia qua illa in altero impugnat. q̄sto difficius est amari: et pugnare cōtra seipsum q̄s cōtra alium. quantoq; x̄tius ē p̄secutionem sustinere in seipso: q̄s aliū irrogare. Abulto ergo maioris iusticie habēdus sum: multoq; acceptionis tibi dñe miscōie: meipsum sic iustificans et p̄sequēs corā te: q̄s aliū iusto modo p̄sequeretur. Amplius qd̄ petebat sapientissimus ille corā te cū dicebat. In tua iusticia libera me. An nō ē iusticia tua illa in qua se petebat liberari: illa quā ego facio in memetipso. Illa nāq; indubitanter donū tuū ē. et illam tu oparis in me. vt enī cōsq; iusticia mea mihi displiceat: vt eā cōsq; oderim. vt eā r̄z studiose p̄sequar: q̄s ignorat donū esse misericordie tue. In hac igit iusticia tua libera me ab iniusticijs meis: faciens eā inualefcere: q̄sq; iniusticie mee q̄s p̄ ipam pugno: et p̄ quā illas p̄sequor: stare nō valeāt aū illā: s; fugiāt a facie ipsi. Ampli p̄ ipaz iusticiā tuā pugno cōtra omēs iniusticias meas: et p̄ eā p̄sequor illas sicut tu ipse cōspicis et ego ipse te illuminante video. Cōtraria ē ḡ omib; iniusticijs meis. Nō p̄t igit in me simul eē cū illa: p̄fertī sit cōfortate et fortificante illa vt debet et decet inualuerit. Cōfident igit a miscōia tua peto: vt oēs iniusticias meas p̄stā a me remoueas et extermines. Ad h̄ enī illā cōtulisti mihi: vt p̄ eā cōtra eas pugnē et illas expugnem. Et si adhuc cōsq; puula ē et virib; inualida vt ad exterminū eaz nō sufficiat: tuū dñe est

adiūgere illā et cōfortare. Nō enī mihi placeat tibi p̄ficere qd̄ inchoasti: q̄s qd̄ placuit ichōare. qn̄ pot̄ t̄to ampli placeat tibi p̄ficere qd̄ incepisti: q̄sto melior est ipa p̄fectio operū tuorū: q̄s inchoatio eorū dē. Ampli nūq̄d nō ipsa iusticia cōtraria ē oib; iniusticijs meis: hoc est vitijs et p̄ctis. alioq̄n quō aduerset illis: qualiter pugnare p̄ illā p̄tra eas nisi ipa repugnaret eis dē. Lū igit p̄traria simul in eodē eē nō p̄t. hec aut manifeste in me est. Itā igit abierūt te extermināte atq; delēte vicia mea et p̄cā a me. Itā igit iustificat sum p̄ misericordiam tuā: dono iusticie ipsi. Jure igit et merito petere possū a te dñe miscōie sniam absolutiōis.

De iusticia p̄fecta et imp̄fecta. La. VIII

Quod si dixerit q̄s. quia reuera bona qd̄a dispositio ē ex q̄ memetipm ita dijudicas atq; p̄sequis. s; nō ē iusticia nec iusticie noie digna. Elideat ipe qualiter hoc dicat. cū manifestū sit: ex ipa dispositione esse vel p̄cedere iudiciū illud: vel iudiciū p̄ modū q̄ ē iudiciū non posse eē vl p̄cedē nisi a veri nominis iusticia. Ampli cū p̄ se atq; directe repugnet ad iusticiā oī iniusticie atq; p̄ctō. quō nō erit iusticia x̄e rōnis et nois. Ampli odiū oīs iusticie. nūq̄d nō iusticia qd̄a ē. sūt et auior x̄tutū oīm: nūq̄d nō x̄t aliq̄ ē. Tlerū q̄sq; p̄ter rem atq; p̄positū ē disputare de his. nullaten dubitādū ē hmoi dispositionē: quādā iusticia ē. Sic penitētia p̄ modū q̄ p̄nsa nō ē dubitādū eē qd̄a iusticia. Sūt et penitētē oēm manifestū ē eē iustificatē seipm. et ipz penitētē nō īgnat: qn̄ sit qd̄ dam iustificare se. Sz reuera differt penitēt a penitere. et dicunt fm̄ magis et min. Inueniēsq; penitere inchoatū diminitū. Inueniēsq; p̄fectū penitere atq; cōpletū. Tūc aut ē p̄fectū atq; cōpletū ipm penitēt: cū ex toto autit boiem a vitijs et p̄ctis. et ex toto p̄t ipm ad correctionē. qd̄ ē dicē ad declinādū ad ipaz satisfaciendū. p̄ illis iux arbitriū ecclie: cui deus dedit libratē autoritatē et prātē iudiciij p̄nialis. In dū aut videb aliq̄s aliq̄tūlū dolere de suis vitijs et p̄ctis: et ea in dū ipis displicē. verū tū nō q̄sq; et vsq; q̄sq; q̄ illa deserāt. et tāq; incitanti i mortē et extminiū eoz ad expugnō p̄tra ea arma p̄niet discipline ofonis: et alioz p̄sidiōz qd̄ p̄tra illa pugnat assumāt. De porib; vero et imp̄fecte penitentibus: atq; ad grām vnde cūq; conātib; intelligēdus videt fm̄o

Capitulum

beati Gregorij quo dicit. Interim fac quicquid boni potes: ut deus illustret cor tuum ad penitentiam. Manifestum enim indubitanter est omnem illum qui penitere desiderat: et querit laqueis: orationibus vel alienis suffragiis: aut quibuscunque alijs modis quod aliquatenus possit dici dolere atque penitere de vitis suis aut peccatis: verum non vera atque perfecta penitentia est: quoadmodum qui dicebat. Occupavit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore. Proculdubio desiderabat iustificationes dei: cum desideraret desiderare eas. Cur enim desideraret desiderare eas: nisi propter ipsas. Et propter hoc multo magis desiderabat ipsas quam desiderium suum desiderare earum. verum non erat ei desiderium earum. Quia et quale concupisceret illud habere. Ita est de quibusdam penitentibus: quia penitentia eorum non est nisi conatus quidam vel preparatio ad veram perfectam penitentiam. Et est indubitanter inquisitio vere penitentiae atque complete status ille eorum. Et propter hoc cum perfecta penitentia: perfecta sit iusticia siue iustificationis: qua de penitentibus semetipsum iustificat: ut diuine iusticie distractione siue distractione vltimam effugiat et euadat. Seu quod est deo acceptius: ut iusticie diuine satisfiat: et per hoc placeat deo vera perfectaque penitentia: vere perfecteque iustificat nihil diuino iudicio vel vindicta in penitente relinquens. Non enim deus iudicat bis in idipsum: sicut dicit propheta. Neque retractat unquam penitiale iudicium: cum verum atque perfectum completum fuerit. Et hinc insinuat Apostolus in sermone suo quo dicit: quod si nosmetipsos diiudicarem: non unquam diiudicaremur. Facit ad huiusmodi sermo quem audiui in precedentibus: videlicet iusticia et iudicium correctio sedis tue: propter hoc iudicium: dixit ille sanctus et sapiens Job. Nunquid quod non amat iudicium sanari potest: quod absque dubio de iudicio isto penitenti rectissime intelligitur. Loquens rectus enim vere perfecte iudicatus: ab alio iudicio indubitanter tutus est: nec aliud iudicium oportet ut timeat. prefertim cum diuine misericordie iudicium penitiale placeat. Sic ipsemet per Ezechiel testificatus est dicens. Nolo mortem peccatoris sed magis ut conuertatur et viuat. Quia igitur quod bene correxit: est perfecte iustificatus. Et propter hoc iam iuste et plene liberatus ab iniusticijs suis omnibus: et absolutus a vinculis eorum: et debitis penarum infernalium: si hoc ei innotuerit: non habet necessarium petere aliquid horum cum iam omnia illa receperit. si potest gratias agere largitori istorum bonorum. Sile autem relictum est

in eo qui plene dealbatus et perfecte albus effectus est. Non enim superest ei inquirere albedinem vel prem aliquam albedinis. Augmentum unquam et observationem atque confirmationem incessanter petere debet: propter imensitatem periculorum quibus interius et exterius: et ut ad unum dicam ex omni parte patet iusticia. Sed ne ipsa iusticia in ipso vacet a perfectu et incremento: cum ocio sit: et infructuositas omni genere et virtuti inimica sit: sicut docet beatus Gregorius dicens: quia dilectio vera ociosa esse non potest: et virtus semper aut deficit aut perficitur. Quia igitur virtus et perfectio iusticie sue: vix innotescit alicui: nulli expedit cessare ab omnibus hominum vicibus: quibus et mundatio ab iniusticijs et liberatio peratur. Verum quoniam de imperfectioe penitentiae sue plene constat: et liquet plerumque unicuique nostrum. Manifestum est in eo statu neminem nostrum deficere debere ab omnibus adiunctis. In eo enim statu indubitanter esurimus et sitimus iusticiam: licet et esurie et siti debilibus et imperfectis: tamen quia promittitur nobis satietas contraria ipso ore sacratissimi veritatis. Perenda est incessanter ista satietas instantia ac deuotione qua possumus: quam vicibus nobis dari ut eam petamus. Dicendum ergo est miseratori largissimo quod diuina conatur nos dominum misericordie: quibus conamur ad te quod scis eos nihil esse sine te: sicut confitebatur tibi Sapiens et sanctus tuus Augustinus dicens. Scio domine quia sine te nihil sunt omnes conatus mei: operi manuum tuarum porridge dexteram tuam: qua me trahas ad te: et extrahas de abyssu miseriarum mearum. Louerte me domine: id est ex toto verte ad te. Jacens enim in lecto tota egritudine et languoribus: vertere me ex toto: sine toto non possumus ad te. Absolvere mei domine quoniam infirmus sum: si miserandi sunt infirmi corpe: quanto magis miserandi sunt infirmi mente. Domine misericordie: quod obstitit mihi vel aduersum quo minus miseraris mihi. Scio domine te illuminante: quia non obstitit mihi ad hoc misericordia tua. Non enim obstitere potest: vel contraria esse sibi ipsi. Hoc autem indubitanter esset: si operatione sua que est misericordia tua impediret. Absit autem haec misericordia tua quod nec ullo genere rerum inueniri potest: videlicet ut res aliqua sibi ipsi aduersetur: et operatione suam naturalem atque debitam impediatur. Aut obstitit igitur mihi in hac iusticia tua: aut vitia mea siue peccata: vel forte vtriusque. Quia si iusticia tua obstitit: et mihi et misericordie tue in parte ista: quomodo igitur non potest obstitit quod minus daretur mihi donum perfectionis istius. Non enim est ei adhaerere virtuti in parte ista

cōtra me ex cōfessione ista: qñ potius multo-
minus iuris habet contra me pillam. Quāto
enī magis meipse corā te iustifico: tāto min⁹
iuris iuste prātis reliquit iusticie tue/ad vin-
dicandū in me. Si enī ex toto atq; pfecte me-
ipse iustificare nulle essent ptes iusticie tue:
ad iustificandū me vel ad obsistendū mibi q;
cūq; modo. Ex ista igit cōfessione min⁹ pōt
vt ira dicā/ et cōtra me et cōtra misericordiam tuam
iusticia tua. **A**mpli⁹ qualiter obsistit mibi iu-
sticia tua/ cū ego ipsam adiuuem p istam con-
fessionem meā: imo poti⁹ manifestū ē (quia ip-
sa parat etiā pparatis in me misericordie tue viam
dū me dignū et idoneum aliquatenus efficiet
miseratio misericordie tue. **A**mplius nec decet
nec possibile est misericordiam tuam ociosam esse:
qua ppter necesse ē eam opari opatiōes suas
et maxime in eos q ad eam se pparant: qui ad
eam fugiunt/ q illam quasi qd a teipsis datum
est querūt. Et nōne ego dñe misericordie vnus ex
illis sum: qd enī intendo: vel quero p omnes
istas accusatiōes/ testificatiōes/ et p fessiones
contra me/ nisi vt miserariis mibi: quid intē-
do reuelatione atq; ostensioe vulnerū/ nisi vt
medearis illis p misericordiam tuā. Similit⁹ p ostē-
sionem paupertatū mearū atq; defectuū: quid
intendo vel quero: nisi miserationū tuarum
subuentiones et bñficia. **A**mplius. qd pōt
intendere contra me iusticia tua nisi vindictā
iustissimā. Perditionē enī et destructionē ope-
ris tui/ qd ego sum: nullo modorum intendo
iusticia tua. Alioqñ cōtra teipm intenderet et
pugnaret. Nō intendit igit destruere in me:
quod tu fecisti i me. Hoc enī tu adhuc diligis
i me: q nihil eorū odisti q fecisti. Qd tu at diligis
in me/ iusticia tua odire nō potest. qua ppter
nec psequi/ nec destructionē illius intendere
vllō modo pōt. Qd igit solum illd in me qd
et tu odis in me: videlicet feditates/ deformi-
tates/ deprauationes/ acturpitudines: qd
ego deprauaui et deturpaui quod tu bonum et
pulchrū fecisti in me dñe misericordie. Hec ipemet
odi/ et psequor in me: et pugno cōtra ea q tūm
tu das et adiuuas. Nō dū siquidē pfecto odio
odi illa. Nec vt fortis et implacabilis inimicus
toris viribus et studijs pugno contra illa. qñ
nō eousq; fortis sum adhuc: vt possim hoc. et
cōtra ipsa pugno/ licet debiliter et adhuc infir-
miter cū iusticia tua/ et nō contra eā. In iuste
igit mecū agit si ptra me ē mibiq; obsistit. Im-
possibile est aut iusticiā tuam iniue agere vt
iniuste. quia impossibile est vt in statu isto in

q me posuit grā tua: cōtra me sit iusticia tua:
neq; igit iusticia tua/ nec misericordia tua ptra me
est. Sola igit vitia mea et pctā cōtra me sunt.
Quia igit contra teipsum sunt/ illa enī inimi-
ci tui sunt: quos i placabiliter semp odis. Ad-
iuua ergo me/ cōtra me pugnante/ et ante tri-
bunal misericordie tue contra ipsa litigante. Bel-
lum enī istud et litigiū/ cōtra inimicos tuos ē:
Adde etiā quia ppter te est. **P**ropter h pū-
gno contra ea et litigo: quia tu odisti ea. et qd
bñplacitū tuū ē impugnatio. Sed et ppter h
dñe misericordie ea in me psequor: qñ illa sola pro-
hibent et impediunt ne tibi placeā: et ppter h
exterminare illa a meipso enitor: vt vides. q;
bus adhuc possum conatibus vt exterminem
a meipso: quecūq; tibi displicent in me: vt ip-
sis prorsus abrasis/ et extirpatis a me: tibi pla-
citus efficiar/ et acceptus. et sic me recuperes
et possideas sol⁹ totaliter: cui⁹ me eē recogno-
sco iure plenissimo: iureq; singulari. **B**ellū
ergo istud tuū est. qñ victoria tua ē. q scis me
nō nisi x̄tute tua victorē esse posse illorū. **L**a-
ista tua est: qñ de iure tuo. et de illo/ vicz vt il-
lud obtineas in iudicio isto/ contendit. Scis
enī dñe p iniquissimā vsurpationē/ et pñcio-
sam voluntatem meā: vitia mea/ et peccatum
intrare possessionem meam: ipsius q tuū ius
sum totaliter absq; pñcipe vllō/ et cōsorte. Re-
sustineas vltē istos tam odibiles mibi et ti-
bi inimicos possidere ius tuū: quod ego ipse
sum. Scio dñe quia iustissima ē ista pena mea
dure videlicet seruitutis: et crudelissime tirā-
nidis: quib⁹ me incessanter premunt et affli-
gunt dñi isti. vicz vitia mea/ et peccata qd me
turpissime et insanissime subdi. Et si placere ti-
bi merito pōt ista tanta pena mea: quia iustis-
sima. Displicere tibi tñ debet iniuria et contu-
melia tua: quā tibi faciunt in me: tam nequif
abutentes me dñi isti. Et p istos: etiam demo-
nes ipsi qui p ipsos in omēm iniuriam et cōtu-
meliā tuā abutunt me. An tibi debet pla-
cere plus ista tanta pena mea iustissima: q ti-
bi displicere iniustissima dñatio dñorū vtrorū
q istorū: q nulla iniustior/ nulla nequior/ nul-
la bonitati tue intolerabilior.

Petitio victoriae in conflictu pñie. La. IX

Ex omnib⁹ istis
igitur colligo aggregata ratioci-
natione: quia nec misericordia tua
contra me est: nec iusticia tua in isto bello vel

Capitulum

iudicio. Peccata vero mea que proculdubio contra me sunt. et etiā contra te nō debent p̄ualere. ne dicam cōtra te: sed etiam nec p̄tra me. in isto iudicio vel p̄lio: de quo euidenter ostendi pōt. q̄ vtrūq; vnū est videlicet tam p̄lium q̄ iudiciū. Tūc igit in isto iudicio pariter et p̄lio: qui vides victoriā hic. puenire non posse nisi x̄ture tua. Ne patiaris me succūbere et vinci: ppter infirmitatem et defectū virtutis. p̄prie sed da virtutē pōt ad vincēdos tam odibiles inimicos tuos: qui das lassō x̄tutem. et his q̄ nō habent fortitudinem et robur multiplicas. An denegasti vnq; x̄tutē et fortitudinem certantibus. p te: siue in iudicijs siue alias vbiq; q̄. Ne incipias igit a me siue in me. qd nulli vnq; hominum te fecisse: nemo si delis ignorat. Amplius rīdere mihi o iusticia creatoris si eousq; tibi placeat vindicta. d me. adeoq; auida es cruciatuū et tormentorū meorū. Dic obferro ppter quid placeat tibi ista vindicta. Scio quia nō poteris rīdere: vel assignare nisi alteram ex istis duab; causis: videlicet iusticiā vindicte et gloriā creatoris. Quia igit vbi maior vtraq; istarū causarum euidenter est. ibi debet tibi maior eē iste amor et auiditas vindicte: et cruciatuū meorū. Necessē ē vt magis sibi placeat vindicta: quā ego ipse creatori facere parat sum. Jam autē dixi: quia iustificatio qua vere ac p̄fecte penitens semetipm iustificat: maioris ē ei glie: ea que iustificat alium. Adieci etiam quia laudabilior: et ipi creatori acceptior. Abagis igitur placet tibi p̄nialis vindicta: quā de me ipso facere cupio. q̄ illa que p̄ tortores demones. vt p̄ quecūq; tormēta inferri posset. Ad hāc igit necesse habes intendere et nō alijs me tortoribus tradere. Amplius nōne maioris ē glorie creatori: vt ipse faciat sibi ministros deuotissimos: q̄s habuit hostes et aduersarios: totum autē ei h̄ p̄p̄niam efficit: qui em̄ p̄ peccata et vicia inimici dei sunt. cōuersi p̄p̄niam eiusdem deuotissimi serui efficiunt. Et qd ē mirabilius: suūp̄sorū hostes et aduersarij: ppter ipsum sunt. simul etiā vindices et tortores. dū modo in semetipso q̄cūq; contra creatorē egerunt: districte vindicant: et seuerē puniūt. Illos etiam diabolus sentit conuersos: hostes atrocissimos: eiq; rebellantissimos et ad omnem voluntatē dei p̄ viribus promptissimos quos prius dū essent in vitijs et peccatis habuit subditissimos. Et hec est mutatio dextre excelsi: qua diabolus nō sine graui confusioe:

auersos a se sentit et conspicit. et contra se rebellantissimos amore creatoris. In quo magis tanto glorificat deus q̄to magis et mirabilius bonū est iustificare impium: q̄ torque-re et suscitare mortuū in vicijs et peccatis. sanctumq; ac deuotissimū dei serui efficere: q̄nto melior est ipa sanctitatis gr̄a: q̄ p̄ctōz vincta. Hūc quid nō ex te dixit sanctus et sapiēs. Aug⁹. quia maius fuit paulū suscitare mēte: q̄ lazari corpe. Quis autē dubitat. q̄tū glorificatus fuerat ex eo ope: q̄ lazari corpe suscitauit. Q̄to igit magis glorificatus fuerit ex suscitatioe pauli: que ei de morte vitiorum et peccatorū suscitauit. Tanto nāq; ex mirabilioribus opibus suis. est ei maior honor et maior gloria: q̄ ex minoribus. q̄nto illarū mirificētia et magnitudine precellūt minorib;. Et Amplius nōne illud siliter dicit idem sanctus et sapiēs Aug⁹. quia maius est deo iustificare impium: q̄ creare celum et terrā. Adiaior em̄ est ei gloria ex iustificatioe vnus impij: q̄ ex creatione celi et terre. Et hoc indubitanter. apud intelligentes et cognoscentes mirificētiā magnalium ipsius. In iustificatione autē vnus impij: est nobilissima victoria. Tūc cū diabolus vincit et peccator suūp̄sus. a semet ipso: tam bello q̄ iudicio vt p̄ dixi. Tāta q̄tā q̄ magnifica largitio venie est: gr̄e vt humanus intellectus eas nō sufficiat admirari. fit ibi innouatio et reformatio imaginis et similitudinis creatoris in anima humana. Nec minus mirifica: q̄ si de trūco arido et putrefacto oliua speciosa et vernans subito efficeret. vel de porco spurcissimo aut buffone: speciosissimus aspectusq; desiderabilissimus iuuenis efficeret. Tūc citur ibi et ira tua: cui resistere nemo pōt: ab ipsa miscōia tua. Q̄ si magnificētia remissionū tuarum et largitio munerum. gratiarū tuarū. vt de alijs taceā ipa hereditas felicitatis eterne: maior est q̄ celum et terra. Tot igit et tāta tāq; magnifica opa tua cōcurrūt simul. in vna vnus contriti peccatoris iustificatioe: vt minora merito reputent celū et terra: q̄ illa sint. Quis autē cogitare sufficiat q̄tā actiōes que tibi p̄ illa reddant. et colaudationes que tibi placere. que et sup̄ omnem admirationem nostram sunt: pulcherri-marum sublimiumq; miliciarum tuarum exercituum videlicet omnium angelicorum: festinantq; tibi i celis: inde agitur gaudiū. Tu em̄ dixisti: et facta sunt celum et terra. tu mandasti et creata sunt. Nihil verbo tuo omnipo-

tenti. nihil mandato beneplaciti tui se opposuit: et contraxit. nihil ibi quicquam difficultatis adhibuit. Et ipsa etiam celum et terra: si quid difficultatis et resistentie opponere potuissent creationi et formationi sue: nullatenus hec fecissent. quoniam potius siquid iuuaminis ad hoc adhibere potuissent: toto gaudio et iudicite illud ad hoc adhibuissent. Non habes igitur o pulcher rima/ o semper omnino laudanda dei iusticia: propter quod te vel mihi opponas/ vel mihi aliquid tenus aduersaris siue in vindictam de me sumendam siue in gloriam creatoris intendens. An non ego et propugnator tuus sum in prelio isto et aduocat? in iudicio isto. Quid enim aliud intendi dovel quopro/ nisi ut totum me recupes: totumque possideas. Non enim pugno vel iungo: nisi pro captales inimicos tuos: vicem iniusticias meas: et non potest non esse tuum/ adiuvam igitur propugnator tuum: et aduocatum in bello tuo iustissimo atque iudicio. Alioquin non solum mihi: sed etiam tibi ipsi deesse merito reputandus es. Loquor amplius unum verbum tibi domine misericordie: et dicam/ quia oportet te misereri mihi: salua per omnia iusticia tua/ similiter et iuste agere mecum salua per omnia misericordia tua. Non enim est possibile ut alterum istorum permittat bonitas tua/ videlicet vel ledi iusticiam tuam/ vel ledi misericordiam tuam. Ultraque enim bonitas est: neque enim contraria sunt villo modorum/ nec altera alteri vllatenus aduersat. Immo si phas est dicere: mutuo se per omnia adiuvant. Absit enim ut sic vindictam iusticia exspectat: ut misericordiam omnino euacuet. Absit similiter ut misericordia tua sic ignoscere intendat: ut iusticiam tuam prorsus excludat. Tu igitur plargus miserator es: et nihilominus in miserando seruas iusticiam. Et si militer seuerus vindicator: in vindicando tamen illesam per omnia seruas misericordiam. Quia igitur si me per penitentiam iustificas: et salua est per omnia iusticia tua: et salua per omnia misericordia tua. Confidenter dico: quod necesse habes/ non necessitate coactionis/ sed superabundantia liberrime bonitatis tue: iustificare. In omni enim vere et perfecte penitente salua est per omnia iusticia tua/ dum nihil in eo impunitum relinquitur. Omnis enim vere ac perfecte penitens pro omnibus commissis et omissis seipsum punit per omnibus namque dolet et erubescit: et sibi ipsi irascitur/ et sicut tu ipse ad nudum conspicis: etiam cogitationes malas/ in seipso punire non negligit. Quis enim vere penitens est qui non dolet atque pro eo: quod quicquam quod tibi displiceret cogi-

tauit. Et intendo domine misericordie quod saltem in vniuersali pro omnibus quibus te offendit/ debet saltem dolere vniuersaliter: qui nullam ex offensis tuis excipit vel preterit. De singulis enim singulariter dolere vel penitere: inter dum forsitan non est possibile alicui: sicut neque singulariter recolere aut memoriter tenere. Delicta enim quis intelligit.

Excusatio penitentis quod non debet tamen puniri quantum meruit. La. X

Quod si dixerit quis/ quia quemadmodum in singulis commissis et omissis singulariter peccat/ quicquid peccat/ sic et singulariter emendare singula/ et pro singulis satisfacere singulariter debet. Rursum de homini homini: quia hoc non solum iusticie tue non est/ sed etiam ne humane. Quotcumque namque latrocinia quod commiserit: non tot ei suspendia vel mortes alie irrogantur quoniam potius hec vno suspensio humana iusticia reputat: in eo omnia vindicata/ et hoc quantum ad ipsam humanam iusticiam pertinet/ que post unam mortem corporis: non habet amplius quid faciat in peccantem. Aliter autem se habet in verissima potiusque spiritus laudanda iusticia tua: quod vna morte veteris hominis/ omnia vitia et peccata in anima humana mortificat et extinguit/ vnicumque in infusione iusticie seu gratie tue: omnes fordes spirituales emundat et abluit/ quemadmodum in infusione fortissime medicine/ omnem infirmitatem curas/ et quemadmodum vnica infusione thyrice virtuosissime/ venena omnium percutit et vitiorum exterminas prorsus et diffugas.

Obiectio contra predicta. La. XI

Quod si dixeris domine misericordie/ quia non quantum iusticia requirit seipsum punit/ etiam penitens quantumcumque vere ac perfecte/ quam pene eterne situe gehennales debent vnicuique peccati mortaliter. Pene vero penales quatecumque sint/ nulle sunt compatione illarum/ quia propter nullus ex vere et perfecte penitentibus/ punit se tantis penis penialiter: quantum dignum est de dei iudicio et iusticia. Rursum tibi in hoc domine misericordie/ quod iusticia tua non requirit hoc a peccatoribus/ vicem tantis ac talibus penis seipsum puniant. Infernales namque pene: quos tenent non emendant aut corrigunt. Non est enim in inferno qui confiteatur tibi.

Capitulum

B Amplius pene ille nō sunt cōtrarie vitij et peccatis: cum ea nec exterminēt nec minuāt: nec eis vllatenus aduersent seū repugnēt eis dem: qñ potius ppetuo consortio coherēt eis dem. **A**mplius pene hmoi nihil aliud possunt in eis in quibus sunt: nisi q̄ eos torquēt et excruciant. hoc autē bonitati tue nunq̄ per se placet dñe miscōie. Nō enī delectaris in p̄ditione viuentiū. Diabolice nāq̄ malignitatis est illud p̄prium: amare penas et tormēta hoīm. Scio nāq̄ te docente: quia pene malorum tā angelorū q̄ hoīm placent tibi: non q̄ pene illorū sunt: sed quia iuste: et ideo bone. Et quia a te ipso sunt: Diligis igit in hmoi penis ordinē et pulchritudinē iusticie. Diligis in eis et gloriā tuā. Nō enī parū te glorificat pena malorū iustissima: que eis te actore simul et iudice irrogat. Claret etiā inuictissima omni potentia tua: qua punis p̄ncipes tenebrarū: ceterosq̄ reprobos: qui bonitate tua et p̄clara beneficentia tua in iniuriam tuā et cōtumeliā abutunt. tuis ip̄sis b̄ficijs contra te se sup̄biam eleuātes. dū p̄eam subiiciunt et artant sup̄plicijs: adeo impotētes effecti: vt nihil vltius possunt nisi dolere. q̄ in rebus pessimis exultauerūt: nihil amplius q̄ cōfundi obprobrio sempiterno: et ignominia que finem non habet. qui tam male gloriabant in seculo isto nihil aliud p̄nt q̄ egere: et p̄mi eternalit̄ paupertate artissima: que est omnī bonorum irreleuabilis inopia qua diuicias sp̄iales sapientie vicē et v̄tutū vel reiecerūt vel contempserunt. et fallaces corpales seu tempales diuitias inordinatissime eripuerunt v̄l ad ministrāuerunt. Dico etiam q̄ pene ille eternales perpetuo auertunt a te dñe miscōie. Nō enī tradunt in illis nisi quos in eternū p̄iecisti a facie tua: et sine vlla spe miserationis et liberatiōis dereliquisti. Qua p̄pter a penitentibus iusticia tua penas hmoi nō requirit: alioq̄n cōtraria esset et miscōie tue: et sibi ip̄si. Abiscōie siq̄ dem: dū nō soluz miseros p̄ctōres in miserijs vitiorū suorū et p̄ctōrū nō desereret: sed eisdē etiā miseras incompatibiliter adaugeret: redireq̄ eos ad tuā miscōiam p̄hiberet. Si vero ipsi aduersarent: qñ peccatorū iustificationes p̄culdubio impediret: constituens eos in eo statu in quo iustificati sumus: redire ad iusticiam nō ē eis possibile vllō modo. Penas igitur illas solas iusticia tua requirit a p̄ctōribus: que ad illā reducant eosdem: et ab iniusticijs vitiorū et peccatorū illos liberent et emundēt

Hec autē sunt sole p̄niales. Dico igit corā te dñe misericordie: q̄ ille dolor iusticie tue sufficit in p̄ctōribus: qui eos faciat et querere medicinam misericordie tue: et subijcere se eos cure medicinali tue. Siliter et iste timor iusticie tue sufficit in eisdem peccatoribus: q̄ eos faciat fugere ad misericordiam tuam que sola est refugium vnicū miserorum. Sic et erubescencia illa et confusio: que eos faciat abscondere: et turpitudines et seditates vitiorū suorū et peccatorum a facie tua: et ab aspectu sanctorum oculorum tuorum: que faciat eos velare siue opire omnia alia pudenda. Opimeñtū autē istud et velamen vnicū est: ipsa eorū dez reuelatio: hoc nō est nisi sincera confessio illorum: sicut mos est confessionem fieri in ecclesia tua: vbi confessionē hmoi non solum sacra: sed etiā sacramentū mire ac virtuose sanctificationis fecisti. Sic dico et̄ eruditōe tua et magisterio: quia satis est iusticie tue tāta ira contra vitia sua et peccata in peccatoribus: que eos faciat armari et accingere se ad expugnanda ea: et in mortem exterminii eorum eos accendat: quousq̄ viuere de cetero patiant. Et hec vitij p̄posito et voluntate. Et est p̄pria intentio sancte ire istius: vt in vindictam tuā et suam: hoc faciant. In vindictā quidē tuarū iniuriarū: et cōtumeliarū tuarū q̄ in se ip̄sis tibi dñō deo irrogauerant. In suam vero vindictam: hoc est p̄prie mortis vltionem: quā p̄ vitia sua et peccata sibi ip̄sis intulerunt. Sic dñe misericordie dico de indignatione: quia sufficit tue iusticie vt tanta sit in peccatoribus: que eos eousq̄ erigat et eleuat: vt eis de cetero subesse vel seruire dedignetur. Ea q̄ a se ip̄sis tāq̄ vilissima excutere oīnosq̄ conculcare: despiciereq̄ illa p̄ponat. Sic dico et de odio: quia sufficit iusticie tue vt impacabiliter p̄ponant peccatores p̄liari ac decertare contra vitia et peccata: vt neq̄ sed? nec amicitiam de cetero cum eis habere proponant: neq̄ fines suos intrare aut inter fines suos illa habitare vllō pacto p̄mittant: sed tā q̄ gladio et igne illa profugare atq̄ exterminare: vbiq̄q̄ et vnde q̄q̄ poterint: studiose ac viriliter intendāt. De abominatione quoq̄ quid aliud mihi dicendum est coram te: nisi quia iusticie satis est: vt in peccatoribus tāta sit vitiorum et peccatorum suorum abominatio: vt nauseam eis prouocet et vomitum eorum. Abominatio nāq̄ vsualiter dicit̄: quasi nauseam vel vomitum aspiciētibus: aut aliis

illud sentientibus faciat. Et intendo vomitum spūalem: qui est sincera et integra confessio peccatorū: qua tanq̃ humores noxi et festulentie seu spurcitie intolerabiles ore per confessionem eijciunt seu vomunt. De alijs autē hmoi affectiōibus ad pñialem iustificationem pertinentibus: mitto te ad tractatum de pñiate inquit qui legis hoc: qui tractatus est p̃li b̃i de sacramentis.

Deo placeant opa penitētie. La. XII

Hinc autē reuertar ad loquēdū iuxta quod in ceperam dñō deo nostro q̃ est de⁹ miscōie: et repetā ei: qm̃ acerbitas et vehemētia passionum in penis pñialibus dñe de⁹ meus merito tibi placet: ex eisdem causis quib⁹ et in penis infernalibus. Multa autē habent alia bona videlicet illa magnifica opa tua q̃ p̃dixi: videlicet resurrectionē a morte spiritu ali: reformationem a deformitate monstrifica: quia vitia et peccata deturpāt aīas humanas. Deinde victoriam mirificā et triūphum nobilissimū: qua potestates infernales vincunt et diffugant a peccatoribus. Ereptioq̃ prede de faucibus et dentibus leonum infernalium. Adificētia quoq̃ reedificationis templi dei in manibus peccatorum: cui⁹ speciositas atq̃ structura ex lapidibus p̃ciosis seu gēmis donozū: virtutū et gratiarū: verbis h̃i manis explicari nō pōt. Habent et repationē imaginis et similitudinis tue in animabus humanis: cui⁹ pulchritudinem cogitatus humanus nō attingit. Habent et resurrectionē possessionis tue: qua et tu recuperas peccatores et ipi te: qua largitate magnificētie tue que potest esse p̃clarior: dñi et veniā inensorū tormentozū: et dona inestimabilia virtutū et gratiarum: et ius in hereditate celesti que est eterna felicitas: et teipm̃ redonas penitentibus.

E Dñe miscōie q̃s admirari sufficiat: vel etiā cogitare studeat aut valeat illud celeste et spirituale conuiuiū: q̃s instauras in vniūscui⁹ q̃s peccatoris pñiali cōuersione: in quo omnis exercitus pulcherrimarū sublimiq̃ miliciarum tuarum: nō solum splendidissime sed etiam beatissime cōuiuunt: gaudioq̃ incogitabili iucundant atq̃ reficiunt. sicut tu ipse ore tuo sacratissimo in euāgelio ṽitatis tue dixisti quia gaudiū est angelis dei sup vno peccatore penitentiam agente. Dñe miscōie illud est

indubitāter nuptiale ac triumphale cōuiuiū. Nuptiale quia animā peccatricem que cum diabolo meretricata fuerat: virginitati spūali restituis et reformas. Et cum nuptiali benedictione et sanctificatione denuo recuperas: propter q̃s dixi festiū cōuiuiū illud nuptiale. Triumphale dñō: ppter victoriā gloriosam et triūphum nobilem antedictū. Quare manifestum est ex omnibus istis: penas pñiales eē incompatibiliter meliores: et incompatibiliter magis tibi placitas et acceptas: q̃s infernales siue gehennales: sed et maioris esse veriorisq̃ iusticie: q̃s illas: cū iste iustificet penitētes: ille vere iniusticias nec tollant nec minuant: nec villo modo leuant. Certū em̃ est eas aīas que hinc ad infernalīa supplicia transeunt: supplicijs illis nullatenus meliorari. Alioq̃n processu temporis in inferno et innocētes et bone fierēt si supplicia illa iniusticias vitiozū et peccatorū minuerent. Nemo autē ad modicū intelligēs ignorat: verā iusticiam veris iniusticijs adeo contrariam esse: ac repugnantē: vt cum illis in eodem subiecto nullatenus esse possit. Cōfidenter igit̃ peto a te dñe miscōie q̃s dignum et iustū est: vtz vt pene pñiales plus tibi placeant in me q̃s infernales. Ipe em̃ et totū tollent quod tibi displicet in me: et me tibi faciāt placitum et acceptū. Ipe placabunt iustam irā tuā: qua sc̃z iustissime irascēris peccatoribus penitere nō curātib⁹: et satisficient iusticie: et restituent tibi ius tuū integre et plene. Ius autē illud ego ipse sum et omne seruitiū: omisq̃ seruitus quibus dñationi tue seruire debeo. In inferno vero tu scis: quia nemo tibi fuit.

Dicamz amplius dñe miscōie si tam auda ē iusticia tua: penarū mearū: quid igit̃ faciet mihi misericordia tua? Nūquid eque potens est et larga atq̃ p̃pensa ad miserendū: vt iusticia tua seruens ad puniendū? Et hoc est dicē ad tollendam vel ad leuandam miseriam: vt illa vic iusticia ad ipsam infligendam vel ad augendam: aut sufficiat miscōie tue in eis q̃ conant ad te: quicq̃ q̃tū das et adiuuas reuerti cupiunt et enitunt ad te: ptem meritarum penarum eiusdem remittere: et tñ de penis eis reseruare: ne p̃petuo incogitabiliter crucientur. Dñe miscōie hoc ipm̃ facis cōtumacibus et rebellibus. Ipamq̃ iusticiam tuā nō timentibus: dulcissimam miscōiam tuā nec querentibus: nec etiā curantibus. An dignū et iustū est ante te: vt nō melioris conditionis sint q̃ q̃tū tu adiuuas enitunt redire ad te: et place-

Capitulum

re tibi. q̄ illi qui omnino se auerterunt a te. et eos
usq; contemnant: te vt nec querat nec curat
te. Multo magis igit̄ et absq; vlla compatiōe
ppensiozem decet esse. q̄n potius oportet bo-
nitatem tuā in illos q̄ in istos. in quo aut erit
ppensio: nisi ip̄os ex toto saluos trahas ad te
atq; recupes. **A**mplius dulcissime misera-
tor: nūquid nō infernus locus damnatiōis ē/
atq; pditionis eterne. Manifestū est igit̄ om-
nibus illis: quos flāmis ceterisq; tormētis in-
fernalibus tradis: nihil esse salutis aut libera-
tionis: sicut nec demonibus. Nisi forte q̄s di-
cat: quia meritorū ac debitorū suppliciorum:
alijs plus/alijs minus detrahāt atq; remittāt.
Sed hoc q̄ parū est ad imensitatē miscōie: et
q̄ longe distans ab illo. Hoc est etiam dñe p q̄
nemo vnq; inuocauit te: et q̄ nemo vnq; a pre-
larga miscōia tua petisse credit. Quis enī vn-
q; cogitauit orare te: vt premi dānatiōis eter-
ne eidem remitteres: et dimidiā ei salutem da-
res: vel etiā q̄cūq; salutis. An nō verū dicit
ille sanctus et sapiens veritatis tue p̄co Amb-
dicens. Rephas esse a te qui sūme misericors
es: dimidiā sperare veniā. Multo fortius et
dimidiā petere gloriā. Quod etiā inde mani-
festum ē: quia om̄es quicūq; ab initio mundi
miscōiam tuam exorauerunt: tanq̄ nefariam
h̄mōi petitionē declinauerunt. **A**mpli⁹ dñe
miscōie te docente ac reuelante iam nouim⁹:
et innumerabiles saluare/qui saluari oīno nō
volunt nec curant. Sicut manifestum est de
puulis quos sacro v̄l viuifico fonte baptis-
tis regeneras. Nōnullos etiam incredulos et
rebelles in ipsa rebellionē et incredulitate vi-
sitas et suscitās de tanto p̄fundo mortis et te-
nebrarum. Sicut ip̄m sanctissimū aplm tuū
paulum: qui totis studijs et viribus pugnauit
contra te: tantaq; malignitate p̄sequebat te:
sicut tu ore tuo sacratissimo ad eū locutus es
dicens. O faule faule quid me persequeris.
Pro igit̄ maiori largitate dignū ē ac decētis-
simū miscōiam tuā in eos effundi qui p̄ce
tuam qui veniā qui gratiam tuā vt p̄nt et tu
adiuuas atq; das a te obtinere nitunt̄. Non
dico dñe miscōie quia meritis eorū debeatur
veniā et gratia tua de suorū iusticia v̄l iure me-
ritorū. Sed dico hoc decere imēsitatē miscōie
tue: vt te inuocantes qualiter possunt et a p̄-
ueniente eos gratia tua recipiūt. non cōsum-
dant. sicut docuisti eos p̄ p̄phetā tuū loquē-
tem ad te et dicēte. Nō cōfundar qm̄ inuocaui
te. Et per aliū dixisti. q̄s inuocauit dñm et de-

spexit eū. Cōfundant aut̄ pculdubio qui q̄s
petūt non obtinēt: et depiciuntur. quorū p̄ces
nō audiunt. Dñe miscōie. Ili f̄mōes quos lo-
quor corā te: nō ex me vel mei sunt: sed ex te
et tui sunt. si non placent tibi/ quia mei sunt: s̄
dono tuo placere tibi debēt. quia et dona tua
et tui sunt. Quō enī f̄mōes h̄mōi loq̄rer: nisi
tu ponēs in ore meo: nisi tu dares eos: et digi-
to tuo id ē sp̄scō scriberes eos i corde meo.
p̄pter hoc igit̄ debent tibi esse placiti et acce-
pti. q̄ vt dixi tui sunt. ex dono tuo sunt. Neq;
enī mercuri⁹ ille: qui nō tā falsissime q̄ etiā im-
pissime deus eloquentie apud p̄ditissimos et
deceptissimos homines: et dictus et habit⁹ est
om̄i artificio rethorico hos sermones cogita-
re potuisset. Dico confidenter dñe miscōie:
q̄ sicut dignū et iustū est: nec vacuā nec ocio-
sam esse iusticiā tuā. q̄n potius necesse est vt
exeat in largissimas ac p̄fundissimas misera-
tiones: p̄sertim in eos quos puenit ipsa tā ma-
gnis tāq; salutaribus donis: vt iam cupiant et
vt possunt querant. Neq; enī vt p̄dixi possibi-
le est: sic dimidiare miserationes tuas: aut ini-
micari in eos potissimum qui nō p̄tes misera-
tionum querūt aut petunt a te: sed plenā p̄fe-
ctāq; veniā et gratiā tuā: vt sepe dixi q̄ntū das
et adiuuas a te petūt. Illud aut̄ denegare nul-
lus pōt: vnā (saltē salua iusticia tua p oīa sal-
uos iure tuo in om̄ibus) vt p̄stes p̄fectam ple-
namq; gratiā et veniā. que sunt in vita ista
miserationis tue plenitudo. Et quidem in do-
nibus religiosi te actore constitutū et ordia-
tum vt qui inde abierunt vel exeunt recipian-
antur. vel saltē vsq; ad te salua tñ ordinis di-
sciplina. Quia igit̄ miscōie tue nec numerus
nec mensura cū ab ordine sanctissimo tuo: et
regula sanctissima christianitatis totiens ab-
errauerim: et exiuerim pōt denegari mihi: q̄n
ad illā reuersus recipiar: saluo tñ ordinis chri-
stiana disciplina. Hoc aut̄ est nisi p̄nia tua q̄ i
ecclesia tua et iniungi et agi cōsuevit. **A**mpli⁹ q̄
nō deseruisti me deuiū et aberrantē: quō non
assumes reuertentē atq; correptū. Non de-
seruisti inq; quē nec reuocare cessasti. nec ad-
huc cessas. Unde enī mihi sunt desideria ista
quibus te reconciliari desidero: q̄bus ad pacē
et gratiā redire cupio. Unde iste accusatiōes
quibus contra memetip̄m p̄pter iniusticias
meas litigo: nisi a te/ qui donis istis tanq̄ b̄ni-
dictionibus dulcedinis tue p̄uenis me. nec
in aliquo lesa est iusticia tua: per hāc tam piā
tāq; in debitā p̄uentionē miscōie tue. Amen.

go fortius nō ledes: nisi ista dona mihi cōple-
ueris atq; p̄feceris. Magis enī indignus erā
ista p̄uentiōe miscōdie tue: anteq̃ ea me p̄ue-
nires. nūc si insit p̄uent^o p̄fectione iustifica-
tionis et sanctificatiōis tue. Et longe minus
indignus nūc sum: vt ista tua dona mihi com-
pleas atq; p̄ficias: q̃s erāz donis istis anq̃ illis
me p̄uenires. aliquatenus enī me p̄parāt ad
iustificationis et gratie tue plenitudinē. neq;
dubitādū ē vllō modorū quin multo longius
sint a miscōdia tua qui eā nec querāt nec curāt
q̃s qui eā cupiunt atq; desiderāt licet exiliter
minus q̃s deberēt hoc faciāt. **A**mplius que-
sūt opa magnificēcie miscōdie tue p̄prie ac p̄cla-
ra. Certū est mihi dñe quia lenire miseriam.
tollere eā / ignoscere / liberare / saluare ⁊ p̄ue-
nire. etiam nō valentis venire ad te / in be-
nedictionib⁹ dulcedinis tue q̃bus aliq̃tenus
cognoscāt te / et beneficia tua q̃ receprūt a te
deinde mala sua ⁊ que reddiderūt beneficēcie
tue / ⁊ mala in quib⁹ sunt. atq; ea q̃ meruerūt:
et a quibus non est ei / refugiu⁹ / vel liberatio
siue saluatio nisi per penitentiā tuam. Et cu⁹
his p̄donas eis etiā vt displiceāt sibi metipsis
in omnibus. semp⁹ displicent tibi. cupiātq; ⁊
desiderant et enitantur licet infirmiter exire
de malis suis ⁊ redire ad te qui es sal⁹ et vita
eorū. Sic dico et de timore tuo qui est ⁊ initiū
sapientie et expellit pct̃m. qm̃ qui sine timore
ē nō potest iustificari. qm̃ de p̄claris ⁊ p̄prie
operibus miscōdie et p̄sertim in peccatorib⁹ q̃
illos p̄uenis: et fugere facis q̃si a facie colubri
pct̃a. fugere inq̃ ad te: qui sic fugientes beni-
gnissime semp⁹ suscipis: et etiam cū gaudio et
congratulatione iucūdisima et applausu. Si
ergo nō obsistit iusticia tua: qm̃ ista operetur
miscōdia tua in pct̃oribus: non obsistit eo inq̃
tempore q̃ vt ita dicatur fortior ē et magis ar-
mata contra peccatores. **Q**uo minus igitur
obsistit postq̃ arma sua fortiora: ⁊ allegatio-
nes suas validiores p̄tra eos amiserit. Arma
siq̃ dē fortissima iusticie tue: et allegatiōes va-
lidissime / contra peccatores sunt / supbia eo-
rum. contumacia / duritia / iniuria salutis eo-
rum. et impugnatio ipsius gratie: qualis erat
in paulo apostolo cum christum dominū per-
sequebatur. Qualis est et in illis qui etiā ver-
bum dei repellunt a se. et auertunt aures su-
as ne legem tuam audiant: p̄pter quod eorū
oratio execrabilis est coram te. Arma ista om-
nia amisit / iā iusticia cōtra me. Nihil enī horū
est in me. imo te actore et datore contraria.

q̃bus si phas est dicere fortior est effecta. et tā
q̃ armata misericordia tua: ad pugnandum
pro me. et ad resistendū ire tue cui⁹ sola opi-
tulatione illi resistitur. sicut dixit sapientissi-
mus et sanctissimus et a teipso in hoc edoct⁹
Gregorius dicens. Ire dei tunc resistitur. cū
ipse qui irascitur opitulatur. te ergo per istaz
p̄uentiōē misericordie tue sic opitulante
mihi ire tue adeo fortiter resisto: vt supabū-
dantia miscōdie tue vel auferre vel minuere
vt retardare. de cetero mihi nō debeat. **A**m-
plius quis laudat aut superabūdare dicat mi-
sericordiam tuam in eos: quos eterne mortis
⁊ damnationis supplicijs perpetuo deputas.

Amplius propheta a te solo edoctus: et ec-
clesia tua tota magisterio tuo solo instituta et
erudita: a te petit incessanter. auerte iram tu-
am ab eis. tu solus es huius potestatis. Non
est igitur ab eis hoc requirendum: rerum enī
natura impossibilium nulla est obligatio: ap̃d
eos quibus impossibiles sunt. Abunda igitur
tuipse misericordia eousq; quo auertis
iram tuam: sicut te docente et dictante dixit
propheta tuus Dauid dicens. Et abundauit
vt auerteret iram suam. Abundauit vtq;
misericordia qua prouidit toti generi huma-
no: sacrificium irrecuperabilis placationis:
ipsum videlicet deum ac dominum nostrum
iesum christum: qui est propitiatio pro totius
mūdi pct̃is sufficiens. Sic ⁊ abundātia in me eo-
usq; ē tāta largitate tue miscōdie: vt dares cor
pct̃itū mihi: qd̃ nunq̃ despiciat sp̃m ⁊ tribulātē
q̃ ē tibi sacrificium sufficientis / et gratissime
placationis. Abundauit itaq; misericordia
pater misericordiarum: dum ip̃e sibi prouidit
charissimum ac benedictum vnigenitum su-
um victimam holocausti. Cuius obligatiōis
placate mundo placaretur. abundauit et ip̃-
se vnigenitus eius benedicta misericordia.
qui de seipso hoc fecit scilicet victimam holo-
causti. offerens seipsum tanq̃ agnum imma-
culatum in odorem suauitatis / in ara crucis
quo sacrificio et placatus est pater miscor-
diarum mundo: ⁊ mundus ei reconciliatus ē:
sic apl̃s scripsit illū q̃ nō nouerat pct̃m p̃ nob̃
fecerat pct̃m qd̃ ē dicere hostiā p̃ pct̃is. Et ite-
rū. de⁹ erat in xp̃o mundū sibi recōciliās. De
vtroq; igit⁹ p̃re miscōdiarū. vic⁹ ⁊ bñdicto vni-
genito ei⁹ / rectissime itelligo qd̃ ē dcm̃ p̃ pphaz
Abundauit vt auerteret irā suā. Abūdare igit⁹
te decz mīa sup iusticiā: qz mīa tua superalter
iudiciū. an decz p largā bonitatē tuā vt ira tua

Capitulum

supabundet misericordie tue: si enim hoc est ira tua contineres misericordias tuas. Amplius nonne omnipotentia tua pendo maxime et miserando manifestas? Quid autem est manifestatio omnipotentie et bonitatis tue: nisi glorificatio tua: maxime igitur glorificaris pendo et miserando hoc autem te decet maxime misereri et parcere. Maxime autem digni sunt quibus peccatis et miseraris scilicet qui propter te sibi nec peccant nec misereantur: sed potius se uere seipsum iudicant. Illis ergo nullo modo deneganda est misericordia tua: homines quid aliud agunt dum in semetipsos iusticiam penalem exercent: nisi quia iusticie sue agunt: et executores eiusdem se gerunt: tanquam quidam tortores et satellites tui. Si igitur cum illis pacem non habet iusticia: qui ministri eiusdem sunt ocioissimi atque fidelissimi: sed in illos condemnationem et mortem intredit iusticia tua: quis sibi sperare potest paces ab illa. Amplius bellum quod contra iniusticias meas suscepi: bellum commune est mihi et iusticie tue et bellum utriusque iustissimum. Impossibile igitur est ut iusticia tua contra me sit in bello isto. Alioquin cum inimicis meis erit: et hoc in bello iniustissimo. Bello enim iusto nunquam pugnat iniusticia. Iustissimum siquidem bellum meum contra iniusticias meas. Ipsarum vero contra me: non potest esse bellum nisi iniustum. Quoadmodum bellum spiritus aduersus carnem: ipsum iustissimum esse necesse est. Bellum vero carnis aduersus spiritum: nunquam possibile est esse nisi iniustissimum. Manifestum autem est bellum illud contra iniusticias meas: bellum esse spiritus aduersus carnem: et aduersus omnes alias iniusticias: quia iustissimum esse illud necesse est. Et propter hoc iusticie bellum non potes ergo opponere te. De iusticia mihi in hoc bello: alioquin stares pro iniusticiis meis: et contra te: quod manifestum est esse non posse.

Faciat homo quod in se est licet modicum possit. La. XIII

Quod si dixeris mihi: quia infirmum pugno pro me et inualide sum allegas pro me. Rpondeo tibi in hoc: quia non est mirum si infirmus infirmum ter seruium tibi: nec si inualidus allego pro te inualide. Ab infirmo autem seruiente quis: ingratum habeat vel molestum infirmum seruientium. Similiter et se habet de filio egrotante: quod patri non est minus gratum infirmantis filij seruiti

um: et interdum magis gratum: quanto ipsi filio propter infirmitatem magis onerosum et laboriosum proferim cum dixerit Ambrosius: veritatis tue doctor et prope: quia deus non respicit vel attendit quantum sed ex quanto: quid mirum si modicum est quod impendo tibi: ex tam modico quod adhuc habeo: gratum igitur tibi esse illud modicum infirmum et inualidum debet quod ex eo modico me infirmo et inualido tibi impendo: proferim cum pro qualitate vel quantitate donorum: reddenda sunt beneficia pro eis: et merito proportionalia sunt dona et seruicia que pro eis debentur. Quis enim ex modico feudo: magnam vel habere seruicium. Non debes igitur ex istis modicis que adhuc sola habeo: a me exigere magna: quia propter contra debes esse ex modicis istis: que ex modicis donis tibi offero vel impendo. Modicum enim lumen adhuc in me salutaris scientie: modicum timor dei: modicus amor: modicus morborum et vulnerum meorum dolor: et ita de alijs donis dei. Ex modicis autem non est tuum o iusticia: ut magna requiras a me. Contenta igitur debes esse de modicis istis. Quod si dixeris mihi: quia culpa mea est: quod tam modica sunt mihi dona: et propter hoc modicitas eorum non debet mihi procurare nec excusare ius quo minus magna debeam. Rpondeo tibi in hoc: quod si quis debitor alieni census: ad omnimodam paupertatem aduenierit: ita videlicet ut soluere illum non posset. Nemo requirit ab eo ut tempe tate paupertatis debitum homini soluat: nemine namque requirit quod ei impossibile esse scitur: proferim si impossibilitas eiusdem voluntaria non sit et placita. Tu autem vides quia mihi non placeat ista modicitas vel paupertas: que me non finit tanta ac talia facere in pre ista que merito essent placita tibi et accepta. Ad hoc enim intendo et ut possim enitor: ut augeat mihi miserator largissimus deus: dona sua quibus ad ipsum redeas: ei quo placeam. Si quis etiam in egritudinem vel infirmitatem licet propria culpa incidit in illa: Nemo tamen ab eo requirit ut agat fortia: et proferat dura. Nemo requirit ab eo actus pugilum vel agonistarum. Non debes igitur exigere a me tam magna et fortia tempe infirmitatis. Quanto merito et iure posses tempore sanitatis et fortitudinis: Quod si tanta a me iudicas requirenda quanto: unum debitor essem tempore sanitatis. Non debes igitur impedire vel obistere mihi: quo minus saner vel fortificer. Nemo enim qui solutionem creditoris querit: et habere vult: impedit debitorem suum quo minus soluendo

soluendo efficiat. nisi forte qui magis vult pe-
nam debitoris q̄ solutionē debitorū suorum.
hoc autē est malignitas diabolica que procul-
dubio nō vult peccatores diuites fieri: ne sol-
uant debita peccatorū suorum: quorum solutio
pnialis satisfactio vel emendatio est. Et simi-
liter nequitia hec est in quibusdam taberna-
rijs vel potius cauponibus: qui malunt p̄ ma-
lignitate voluntatis sue verberare ribaldos:
q̄ solui sibi cōpotū suum. Nō debes igit̄ mihi
obstistere quo minus diues efficiar: ad soluen-
da debita in quibus teneor tibi. hec autē sunt
pniales emende. Ista tñ obstistentia in p̄iudi-
cium tuū est et detrimentū. **A**mplius p̄ hāc
viam impedis ne ego iustus efficiar. Iustus
autē est solus ille q̄ plena possidet iusticia. Im-
pedis ergo temetipsum p̄ hanc viā. et obstitis
quo minus tu me ipsa recupes atq; possides:
Et quod videt deterius tueris et conseruas
inimicos tuos capitales: in possessione iuris
tui qd̄ ego ipse sum. **A**mplius rīde mihi ob-
secro o pulcherrima dei iusticia: aut placet ti-
bi sole pene infernales et p̄petue: aut placet ti-
bi alie. **S**i ille sole placent tibi: non placet
igit̄ tibi de pctōibus nisi mors ipsoꝝ p̄petua
atq; damnatio hoc autē est in quo euident cō-
cordes cum demonibus. hoc enī ipi semp̄ su-
per oīa volunt de pctōibus. p̄reterea placi-
tum illud non est bonitatis: sed malignitatis.
Tu autē bonitas verissima et purissima es. Si
vero alie pene placent tibi cuz nulle alie sint:
nisi que faciunt ad emendationē et correctio-
nem peccatorum. Illis enī satisfit̄ de vindicta
gloriosa de exterminio et expugnatione inimi-
corū tuorū quos maxime odisti: vicz iniusti-
ciarū que sunt vitia et pctā. Eisdē etiaz satisfit̄
tibi de iure tuo: q̄ tibi pillas plene et meliora-
tiua restituit: vel saltem ad restituendū p̄pa-
ratur: dum ad expulsionē iniustorū detentorū
p̄cas litigat pariter et pugnat. Absit ergo a te
vt opprimas me opus tuū et consiliū impiorū
adiuuēs. **P**lacet igit̄ nō imerito pene peni-
tētiales quas et ego mihi p̄pter te amore tuo
irrogo: et ad hoc vt possim intendo vt tante et
tales sint p̄ quas de vindicta tibi p̄ tuo bīpla-
cito satisfiat. Sola ergo peccata mea cū ipsis
demonibus obstunt: mihiq; aduersant. et q̄-
niam ex cōicata sunt atq; a cōione creatoris et
omniū sanctorū anathematizata: hoc ē sepa-
ta. **P**ropter hoc ego enitor euitare ea et fuge-
re ab eis. **Q**uāto igit̄ forti tua sanctissima sp̄-
s b̄ndicenda iusticia nō cōicas eis: qui omni

um penarū atq; tormentorū instrumentis im-
pugnās ea. Et de templo sancto tuo tanq̄ ex-
cōicata eijcere nō cessas. **I**n hoc enī dñationi
tue omnia tormentorū et penarū genera deser-
uiunt. Et nihil timore tuo nihil etiā punitiōe
illa vel debilitant vel cōpescūt vel p̄orsus ex-
pellunt. Et hec attendens dñe misēre / me
morabor iusticie tue solius. **I**n his que dictu-
rus sum in p̄sentia coram te: et allegabo iustici-
am tuam solam p̄ me: qui p̄p̄iam meā iustici-
am et debitā conspicias nō habere. **D**icam q̄
ius tuū in omnibus et p̄ omnia ego sum. et hoc iu-
re et debito creationis tue. **C**reasti me dñe iesu
christe / deus meus / vnus ver⁹ ac sol⁹. **I**us
tuum ego sum hereditarium: te enī constitu-
it deus pater heredē vniuersorū p̄ quē fecit
et secula. **S**icut tu ipse p̄ os apli tui testificat⁹
es in eplā eiusdem ad heb. **T**uus sum iure
amicitie et amoris ei⁹ qui te diligit deus pater
p̄ hanc enī tantā tāq; sincerā et p̄fectā ami-
citiam: necesse sunt omnia que patris sunt tua
esse. **O**mnīū enī amicorū vere p̄fecteq; amā-
tium: necesse est esse cōmunia. **T**uus etiam
sum iure et titulo emptionis. sicut p̄ eundem
Aplm̄ testificatus es dicentem. **E**mp̄ti estis
p̄cio magno. Et iterū. **Q**ui dedit seipm̄ redē-
ptionē p̄ nobis p̄ eundem. **E**t tu⁹ enī sum iu-
re mercedis et retributionis / p̄ magnifico acce-
ptissimoq; obsequio: quod deo patri in sacra-
tissima p̄sona tua impendisti: tibi ab eodē p̄-
misso sicut ipsemet testatus est p̄ **E**saia dicēte
p̄ eo q̄ tradidit in mortē animā suam. et cū
impijs deputatus ē: videbit semen longeuū
et fortū diuidit spolia. **E**t tuus etiā sum bello
iustissimo tibi acquisitus: illo vicz p̄lio de quo
ipse testificatus es dicēs ad patrē. **E**le eccle-
sia tua loquēs ad eundē. **O**mbraisti sup̄ ca-
put meū in die belli. Et tibi nāq; et ecclesie tue
rectissime congruit intellectus f̄monis isti⁹.
sup̄ caput tuū / et etiā sup̄ totū corpus tuū ob-
umbravit deus pater in die belli: qui fuit dies
victoriosissime passionis: qua potestates ae-
reas debellasti. palam triumphans p̄ncipat⁹
et potestates in teipso. hoc fuit p̄lium magnū
q̄ tu verus michael p̄liatus es: ubi cū dracone
scz antiquo serpēte: quo bello proiect⁹ ē de ce-
lo eccleie tue. **E**t tu⁹ etiā sum iure sanctissime
adiudicatiōis: q̄ tibi adiudicat⁹ sup̄ i iudicio il-
lo: i q̄ tu ipse ore tuo sanctissimo dixisti. **N**ūc iudi-
cium est mundi: **I**n ipā nāq; sacratissima inui-
ctiosissima passione tua: cām tuā imo meaz
scz et aliorū credentiū allegabas: et orando et

temetipsum offerendo pro nobis. propter quod iudicio sanctissimo dei patris adiudicati fuimus diabolo. Et ideo abiectus est foras de possessione qua nos possidebat. adiudicati sumus tibi. qua propter intrasti possessionem nostram per sacramentum regenerationis plene obtinens possessionem nostram. Ius tuum etiam sum iure donationis: qua donatus donotibi sum ad ipsam petitionem tuam qua dixisti ad patrem orans: non pro mundo rogo sed pro his qui credituri sunt per verbum eorum in me. De his ego sum per gratiam tuam. Vnde ego enim credo in te. quoniam fidentem in te. et puenire enitor ut possim ad te. et in te. vix ut totus sum in te. sicut palme in vite: sicut arbor plantata in terra benedicta. ut totus viuam ex te. duabus. scilicet qua radicibus cordis mei radicatus infixus in te: ubi ex toto insugam vitale nutrimentum a te mee: ex quo et viuam et tibi fructificem. quod est dicere fructus feram tibi delectabiles et placitos: et qui non pereant sed maneant. qua propter quod tuus est et ad te iure et ex debito prout id multiplici iure plenissimeque liberare de manibus inimicorum tuorum. saluare atque defendere tuum eris ab eis debes. Si enim aliena iura eis quibus auferant iustissime restituas eis quorum iure sunt. quanto fortius hoc tibi ipsi debes. Te namque plurimi qui iniuriam patiuntur confidenter requirunt: ut iusticiam facias eis de inimicis suis iniuste: quibus iniuste ab eis sunt ablata restituens spoliatis. hoc inquit petunt a te tanquam iuris debitum petentibus. Quanto fortius igitur hoc tibi ipsi debes vix et tibi in iure tuo. propter quod aliter enim alij sperare poterunt a te: quod tibi ipsi facere noluerunt.

Deus vult ad eum reuersionem et plenam satisfactionem. La. XIII

Mod si dixeris

Quoniam mihi quod indignissimum me feci donatione tua ac seruitute nobilissima. et ipsam possessionem quam in custodiendam. quam mihi excolendam: modis omnibus meliorandam commiseras: ego dissipavi. et eousque deterioravi: ut pene inutilem eam tibi reddiderim. imo quod verissimum est: notiam atque perniciosa. cum de illa et pillam bellam tibi faciant vel fecerint tibi inimici tui. et mei usque modo. Uterum utique dicis domine deus veritatis. Ego enim respondeo. licet tibi non possim respondere vnum pro mille: nisi donationis tue dignatio fuit recuperare me. hoc enim factum: quocumque

dissipata sunt a me. in meipso plene restituentur. et integre salua erunt tibi. pro beneplacito etiam tuo erit tibi satisfactum et emendatum quicquid contra te peccaui. Non debes igitur causare dissipationem bonorum que mihi commisisti. neque alia quam pretendebas aduersum me. Nihil enim a me iure poteris petere: nisi plenam restitutionem. et gratam satisfactionem. hec autem duo plene in dubitanter tibi fient si plenam iustificationem mihi praestiteris. hec enim continet indubitater plenam conuersio siue reuersio ad te. Amplius domine misericordie iesu christe: neminem possibile est venire ad te. et neminem possibile est moueri a te: nisi a te. quicquid enim mouet ad te: necesse est ut hoc ei deficiat a te. Quia igitur tibi soli hoc possibile est. a nullo alio debet. Si igitur ab aliquo debetur a te solo debet. et propter hoc a te solo requirendum est. Quod si dixeris. quia ipsi peccatores auertunt se a te rumpentes funiculos caritatis quibus a te traherant. verum utique dicis quia veritas es. Retentio tamen peccatorum in te et reuocatio eorum ad te non est possibilis nisi tibi. Et sicut propter illis infirmitas et corruptio atque malignitas: quibus recedunt a te. Sic incogitabiliter amplius est tua fortitudo. et benignitas: quibus eos retineas in te et reuocas ad te. Multo igitur fortius decet fortitudinem tuam et benignitatem tuam: retentio eorum et reuocatio. quam infirmitatem et malignitatem eorum recessio a te. Amplius domine misericordie: quod mouet or licet exiliter et infirmiter a te: non mouet sic nisi a te vix tractus a te. Uis igitur utique me redire ad te. Volo et ego. vix ut verum loquar vellem. Infirmitas enim est velle meum et imperfectum et tanquam iacens. Sed tuum velle quod vis me venire ad te: est usque quaque forte atque completum. Voluntati enim tue quod resistit. Velle meum domine misericordie tale est de redeundo ad te: quod est et velle tuum de reuersione mea ad te. Si igitur vis perfectum esse velle meum. in hoc profice et tuum in eodem. Ego namque velle meum in parte ista nec perficere. nec adaugere possum. Tibi autem perfectum est. atque imperiosissimum velle tuum ad te. Igitur incipe perfectionem huius. et tunc erit mihi velle perfectum et completa iustificatio. Nec loquar sic de velle tuo domine deus veritatis: tanquam locum apud te habeat aliquid perfectionis et illo modo: de hoc enim per gratiam tuam plene edoctus sum a te. Velle namque quod in me est. et quod tu es: nihil possibile est habere defectus vel imperfectionis. Tu autem nosti qualiter dixisti velle: ut per totam puertatem et viuat. Et qualiter dixit Paulus. quia tu vis omnes homines

mines saluos fieri. proculdubio ad modū volentis. hoc est in multis signis et opationibus te habens et nobis exhibens. **¶** Dñe iesu xpe nōne tu venisti saluos facere pctōres: nonne tu venisti querere et saluū facere quod perierat? Queris igit me: et ego quero te. **¶** Tū igitur inuenire me: et inueniri a me. Occurrere igit debes mihi: qui scis viam qua venias ad me: et qua eundū ē mihi ad te: vt inueniam te dñe iesu chris̃te. **¶** Nōne tu medicus es et sanitaris atq; salutis auctor: et largitor largissimus: videār oculi sancti tui: vtrū istoz decetius sit: te videlicet venire atq; descēdere ad me egrū et adeo infirmū: vt nec ambulare possim ad te: nec etiam verrere me. **¶** An me ascēdere ad te: Ineffabili largitate pietatis et dulcedinis tue suscepisti istud salutiferū officiu: scz medicationis: qua ppter debitor es euidenter sanatiois: potissimū in illos qui sanari cupiunt et querunt. nōne ppter hoc confitenter petebat a te Dauid: **¶** Adserere mei dñe quoniam infirmus sum. sana me dñe. Et alibi. Sana aīam meā quia peccaui tibi. similiter Iheremias. Sana me dñe et sanabor. Quis enī ē a q̃ nō iure et tanq; ex debito peti nō possit: vt exequat et impleat susceptū officium: quia debitor in hoc ipso sanctificationis et consecrationis effectus es omnibus: qui sanctificari vel consecrari cupiunt et querunt.

¶ dominus pfecte sanat egrotum vel nati
seretur peccatori. La. XV

Modo si respon

Queris mihi: quia exiliter et infirmiter et p omnem modū indigne cupio et quero sanctificari et sacrari a te. **¶** Rñdeo q̃ hoc nō est nisi ex grauitate infirmitatis: q̃ q̃to maior est: proculdubio tanto maior ē indigentia atq; necessitas mihi medicinalis auxilij: et ppter hoc magis accelerandum remedium. nō igit ppter hoc est mihi denegandū. **¶** Amplius q̃s ex medicis corpalibus audeat obijcere egro: petenti medicinale auxiliū. indigentiam vel necessitatem illius: quis denegare deniq; audiat: ppter hoc infirmanti cuiusq; medicinale auxiliū: q̃tū valet ad corporis egritudinez. **¶** Q̃to igit amplius longe debet esse a te: imo et est: vt nō ppter maiorē necessitatem vel indigentiam salutaris auxilij: deneges mihi vel retardes salutis auxiliū. Quis enī ex medicis corpalib⁹ silem opaz de-

dit humanis corpibus curandis: q̃s tu impendisti curandis aīabus nostris: qui et p̃ciosissimum sanguinē tuū syrupū fecisti: ad curandas febres vitioz et peccatoz: ad extinguentes ardores cōcupiscētiarū et aliarū pestilentium passionū. **¶** Ipsam q̃s carnē viuificā tuam: thyracā nobis efficere dignatus es: ad effugāda venena mortifera vitioz. **¶** Et vt ad veruz dicam ipa: vulnera tua medicamēta saluberrima fecisti vulnerū nostroz. et ipam mortē tuam curationē esse salutare omnīū egritudinum spiritaliū nostrarū. **¶** Manifestū autē est q̃ nullus ex medicis corpalibus: adeo habet cordis parū vt cū sanitatē vel salutem suscepit curandam: q̃s magnitudo morbi retardat ab impendendo medicamentū: qd requirit infirmitas patientis. **¶** Lū igit apud omnīpotentissimā virtutē tuā: nō referat vel differat q̃s grauis vel leuis sit morbus meus spūalis: qn eadem facilitate sanas et maximas medicres et minimas. **¶** Bullo ergo modo vlt̃ necessariū vel decens est te differre sanationem meā. p̃sertim cū manifestū sit te suscepisse curam saluationis: et mei et alioz: qui a te cupiunt et querunt sanari. Tu enī es qui sanas cōtritos corde et alligas contritiones eoz. **¶** Et ppter hoc pos pphete tui Esaie dixisti. **¶** Precipitabit dñs in monte isto faciē vinculi colligati: sup om̃es populos: et telam qua orditus es sup vniuersas nationes p̃cipitabit morē i sempiternū. **¶** Et iterū in die qua alligabit dñs vulnus populi sui: et p̃cussuram plage eius sanauit. **¶** Si dixeris: quia si me totū tibi traderem: et iterū me cure tue cōmitterē statim me saluum faceres. **¶** Respondeo tibi domine misericordie: quia si hoc expectaueris nun q̃s me sanabis. **¶** Hoc enī quādiu infirmus sum pculdubio facere non possum. si tñ hoc facere quis dubitet qn sanatus essem. **¶** Manifestū est igitur te non debere expectare hoc a me: qd mihi scis nō esse possibile. totum me trahē ad te: et eripe me mihi ipsi. totū quidem suscipe si totū me sanare est pietatis tue bñplacitū. Si enī me ipsum mihi dimiseris. cado. totusq; deficio. **¶** Ampli⁹ nōne sic gaudiū ē iusto facere iudiciū. sic et multo ampli⁹ gaudiū ē misicordi facere mīam. Quia igit iustissim⁹ non minus. imo multo amplius placet bonitati tue facere mīam: q̃s facē iudiciū. Sic igit nō decet iustū differre iudiciū in guamē aut iudiciū peccantis illud. Sic multo min⁹ decet te differre mīam petēti illā: maxie i detrimētū et dispēdiū

Capitulum

meū. Tu autē vides: quia omnia ad nudū et liq-
dum intueris: quia ipsa dilatio p quam viuifi-
candus et sanandus sum: prelatio est mihi et
plongatio egritudinis et mortis mee. Tādiu
est mortuus et sepultus in vitis meis et pēto
iaceo: q̄diu viuificationē meā differē dñe mi-
sericordie: quo iure petebat dauid. Accelera
ut eruas me. Et iterū: ad adiuvandū me fe-
stina. Et alibi velociter exaudi me. Et q̄ tu
ipse mandatū dedisti p Salomonē dicēs. Ne
prahas datū angustiarū. Et iterū. Ne dicas
amico tuo cras dabo: cum statim possis. De-
bes seruare legē quā ipe statuisti. Sicut et ipe
Dauid petebat a te dicēs. Exurge dñe de-
meus in p̄cepto quod mādasti: quod indubi-
tante est p̄ceptū de dilectiōe. Et ppter hoc
idem est: ac si tibi diceret. dilectionē p̄cor im-
pende et ostende: sicut et fecisti. Nonne nos p
ores dileximus te: sicut tu prior dilexisti nos: qm̄
nemo maiorem habet: nobis exhibuisti: ostē-
disti: mortē crucis p̄ferens amore nri. Dñe
miscōie magna et multa habes contra me. et
multa et magna potes excipere p̄tra me: et obijce-
re mihi quo min⁹ debeas magnificare et miri-
ficare miscōiam tuā mecum. Et in p̄mis graui-
simas et pene innumerabiles offensas quib⁹
offendi. Et ego autē replico contra offensas
peccatorū meorū sacrificiū qd̄ obrulisti in ara
crucis p peccatis nostris et aliorū: vbi fuisti p
pitiatio sufficiens p totū mūdi peccatis: q̄ p-
pter sicut p̄pitiatio illa incogitabilis gratiosi-
tas: euacuauit p̄ctā et offensas meas et aliorū
sic replicatio elidit sufficienter ac validissime
exceptionē: quaz contra me pponis de ipsis.
Et si excipis contra me: de grauissimis et in-
numerabilibus debitis meis: replico contra
hoc exceptionē et pugnamētū: qd̄ in ipsa vi-
ctoriosissima passiōe tua fecisti p me et alijs de-
bitoribus. De hoc pugnamēto tui p̄se dixisti
que nō rapui tūc exoluebaz. ppter h̄ cārat de
te omnis ecclesia sanctorū: qui p nobis eterno
patri ade debitū soluit. Et quia nō pro adam
solum p̄ssime mortis illius supplicii p̄tulisti:
imo etiam p omnibus: q̄ sibi illud prodesse vo-
luerint: atq; curauerint: nec nō p puulis omni-
bus: qui sacramento regeneratiōis et reno-
uationis sufficienti: decesserunt vel decedēt
in posterū in etate illa. Tu autē dñe miscōie
scis quia ego vn⁹ sum de numero illorū: q̄ pas-
sionem tuā et mortē tuā prodesse sibi cupiunt
et querūt sibi. Igit̄ debita mea tu soluisti. Ela-
lida igit̄ est et sufficiens replicatio ista: solutio

nis et pugnamēti quod in cruce fecisti. con-
tra exceptionem debitorū ppositam. Et
si dixeris cōtra me: quia mortē merui: nō solū
tempalem s̄ eternalem: etiā et hoc modo iusti-
ciandus sum. Replico et cōtra hoc: quia iusti-
ficatus sum supplicio mortis: qd̄ p me et alijs
peccatorib⁹ p̄tulisti: et mortuus morte illa: sicut
testatus est Ap̄lus tuus dicēs. Si vnus p om-
nibus mortuus est: q̄ omnes mortui sunt: qua-
ppter et de iustificatione et de morte: quarum
debitor eram satis fecisti tui p̄se morte ip̄atua
et iustificatione quas dixisti: nō potes igit̄ de ce-
tero mihi obijcere illa: cū iam sim mortu⁹ et iu-
stificatus sim iam in te: quēadmodū in vno p
pugnatore vincit totus vn⁹ exercit⁹: aut vni-
citur cum pro illo pugnet in exercitu: sic in te
chr̄ste dñe te vincēt: p nob te reuera pugna-
toze nro omnes vincimus et triūpham⁹. Prin-
cipates et p̄tāres in p̄lio illo vt eos tu palā triū-
phasti in temetip̄o. Addo qd̄ in te fideiussore
et sponsoze pro omnibus nobis: q̄tum ad omnia
in q̄bus tenebamur vltra omnem sufficiētiā
satisfactū est: incompatibiliter sup̄ officem est
mationē et cogitatū plus es tu q̄ omnia illa q̄
peti seu erigi poterāt: a nobis omnibus. Tu
autē dedisti temetipsum redemptorē pro nob
et omnibus debitis nris et p̄pitiatiōnū pro omni-
bus peccatis nris. Tradisti etiā temetipsum
iustificandū pro nobis omnib⁹: et iniusticijs no-
stris: atq; suspendendū pro omnibus latrocinijs
nostris. Nihil igit̄ restat de omnibus quo-
rum debitores eramus: vel que a nobis de iu-
re peti poterant. Et si forte dicere volueris
quia de his solis q̄bus obligati eram⁹ satisfec-
ci vel satisfactum est p te. Rūdeo in hoc q̄ in-
compatibiliter maiora exoluisti: q̄ etiā omnia il-
la quibus aī baptismalē satisfactionem tene-
bamur: et q̄ omnia recidiua incompatibiliter et i-
cogitabiliter: quia etiam pro illis satisfactum
ē p te et a te: de illis q̄ nihil de cetero petere po-
tes a me: neq; p illis. Sed si forte illō obij-
cere volueris: quia adhuc reus sum omnium
illorū et debitor: Cū em̄ sanctitatē baptismalē
habeam: nec vere ac p̄fecte penitentiā: verū
vtriq; dicis: sed hoc nō debet mihi obesse: cum
nō sit potestatis ac virtutis mee: vere atq; p-
fecte penitere: manifestū em̄ est: quia h̄ op⁹
est omni potentissime x̄tutis tue: et ppter hoc
a te nō petendū est: nō aut tibi a me requirē-
dum: a me em̄ nō est requirendū vllō modo: qd̄
nō possum p̄ferrim cū hoc ip̄m q̄ peniten-
tiā verā atq; p̄fectā mihi salutarē ac necessa-

riam esse cognoscam: q̄ tam cupio ⁊ tam pe-
to a te: q̄ ad eam vtrūq; enitor: donū mīscōie
tue magne sit. ¶ Quod si ⁊ illud mibi obijce-
re volueris: videlicet q̄ solutiones/ siue paga-
menta/ ⁊ satisfactiōes omnes q̄s p me ⁊ alijs
pctōribus fecisti ego irritaui et inutiles mibi
penitus/ imo occasionaliter noxias reddidi.
¶ Tū vtrūq; dices. s̄. p̄ hac ipsa irritatiōe/ ⁊ p
alijs omnibus si longe plures essent: ista paga-
mentā satisfactiōes sufficiūt: quēadmodū dixi
⁊ de recidiuis pctis. ¶ Ut autē ad vñū dicā ad
oīa antedicta et ad alia omnia que mibi obij-
cere potes p iusticiā dico q̄ p me debet respō-
dere mīscōia tua. ¶ Cōce enī mīscōie tue dixisti
Euz qui venit ad me nō ejiciā foras: et tu dñe
mīscōie scis indubitanter: q̄ ego venio ad te: p
ea quattuor q̄ p̄nominaui tibi qm̄ si vere ac p-
fecte penitēs eēm. pculdubio iā puenisse ⁊ ad
te ⁊ nō solū tecum/ s̄ etiā in te eēm. nec suffi-
cit b̄ dicē imensitati mīscōie tue: imo decet eā
facere atq; p̄ficere: vt ad te pueniat. ⁊ ad te in-
tret quicūq; venit ad te. ⁊ etiā trahi in funicu-
lis Adam/ et in vinculis charitatis: sicut dixisti
⁊ p̄misti p p̄phetā tuū. ¶ Dece. xi. c. ¶ Ampli⁹
cū tot et tanta pponat iusticia tua cōtra me/
et cōtra alios pctōres: nunq̄d tacebit mīscōia
tua: vt non loquat̄ pro pctōribus: p me sc̄et
alijs. ¶ Ipsa vtrūq; respōdebit p me ⁊ alijs: que
hec sola facere scit ⁊ potest. voce nāq; illi⁹ di-
xisti. ¶ Ego sum q̄ deleo iniquitates tuas p̄-
pter me. Et alibi deleui vt nubē pctā tua ⁊ q̄
nebulā iniquitates tuas. Et p̄pter b̄ de te dixit
ali⁹ p̄pheta. deponet oēs iniquitates nostras:
⁊ p̄yciet i pfundū maris oīa pctā nra. ¶ Quia
igī nec minoris sapiētie/ nec minoris eloquē-
tie/ nec min⁹ armata rationib⁹ et allegationi-
bus: est mīscōia tua: que sola ē spes pctōrū: q̄
iusticia tua. ¶ Ipsa q̄ ē que sola sp̄ ⁊ stat p pctō-
ribus/ in illo sublimi diuinoq; cōsistorio. nō ē
mibi dubitādū: quin ipsa illic stat et alleget
p pctōrib⁹: ⁊ qn̄ semp obtineat p quibuscūq;
allegare voluerit. p̄fertim cū omnes allegatio-
nes eius irrefragabiliter valide stāt apud mī-
sericordissimū iudicē. ¶ Abanifestū nāq; ē mīse-
ricordissimū iudicē a mīscōia sua nūq; disside-
re vel discordare posse. ¶ Lū etiā adeo in p̄tate
sua est habere et solū p̄bis p quib⁹ allegādū
vel interueniēdū duxerit iudicare. ¶ Incōpabi-
liter nāq; min⁹ ē: et incogitabiliter absolutio-
nē ab eis obtinē: quā vt ip̄e iudex mīsericordi-
mus nō solū patrociniū eorū eē: iudiciū piter
q̄ supplicii debitū eis suscipiat: et etiā absol-

uat: que omnino eū fecisse interpellatiōe mī-
sericordie tue soli⁹: nullus fidelū ignorat.

De forma petitionis. La. XVI

Pest hec autez
cōsequens est petitionē formare/ b
mīsericordissimūq; iudici porrige-
re: allegationes nāq; quas p̄misi de forma pe-
titionis/ vel orōnis: inter alia ad duo potissi-
mum p̄tiles sunt: videlicet ad faciendū fi-
dem/ de impetrādo quod peti. Et ad firmā-
dam fiduciam obtinendi. Sic enī docuit nos
Iacobus apl⁹ dicens. Postulet. autē in fide
nihil hestās. ¶ Petentibus enī omnibus debet
eē ⁊ fides omnino nō dubia: de supabundatissi-
mis diuini pietatis/ ⁊ dulcedinis on̄ipoten-
tis dei. Similiter ⁊ fiducia nō hestans fixa et
firma impetrandi: q̄ ip̄e pie ac deuote petē-
tibus esse salutare cognouerat. ¶ Quid au-
tem petendū sit ip̄e mīsericors ⁊ b̄dictus sal-
uator: ore suo sanctissimo in euangelio Job-
euidenter edocuit. dicens. Petite ⁊ accipie-
tis/ vt gaudium vestrū plenū sit. Similiter et
sermōe illo quo dixit. Primū querite regnū
dei ⁊ iusticiā eius. Similiter ⁊ in oratiōe quā
apostolus ip̄emet docuit: septē nobis esse pe-
tenda manifeste expressit. De quibus modo
nō est dicendū p singula. Ip̄e etiā publican⁹
cui⁹ orationē ip̄e laudat. Nō parū orare volē-
tes instruxit: a longe stans ⁊ pcutiens pectus
suum caput oculosq; nō audens ad celum le-
uare dicebat. Deus p̄pitius esto mibi pctōri.
Oratio quoq; illa Aristotel. quā in lib. de es-
sentia pure bonitatis: ⁊ in fine illius libri fecit
se ⁊ posuisse dicat. Hunc inueni te o causa cau-
sarum: fac me tibi acceptabilem. Sic enī dixit
se dicat. ⁊ pculdubio omni fideli iugiter facien-
da est. Ip̄e x̄o sapiens ⁊ sanctissimus Aug⁹.
ita exorabat in libro confessionū suarū dicens.
Dñe da qd iubes. ⁊ iube quod vis. In lib. x̄o
psalmoz orōnes optimas indubitātē docet
⁊ p̄cipue in tribus illis psalmis vicz. Misere-
re mei deus fm magnā mīscōiam tuā. ⁊c. Ad
te dñe leuaui aīam meā. ⁊c. Inclina dñe aurē
tuā ⁊ exaudi me. Nec dubium in sacris elo-
quijs etiā ad modicū exercitatis: sacris ⁊ effi-
cissimis orōnibus libz psalmoz esse refer-
tissimum. In alijs etiam sacris libris inueniū-
tur orōnes prophetarū ⁊ quorūdam sapien-
tum necnō ⁊ altarum sanctarū mulierū: de q̄-
bus euidenter est videre intelligentib⁹: q̄ spi-

Capitulum

ritus sancto dictante. et edite et scripte sunt.
Conuenientissimum igitur est celestis ac diuina-
 lem oratoris et aduocatum: prenomatos psal-
 mos et predictas orationes tenere memoriter. Tuli-
 us namque latinorum orator ac rethor egregius: non
 erubuit duas nobilissimas orationes rethoricas
 demosthenis et eschini: et laudare et transferre
 de greco sermone in latinum. Jam quidem sibi
 difficilem latinitati vero utilem euidenter as-
 seruit. Hanc utilitatem indubitanter oratoribus
 et rethoribus intendens: vel solis vel marie.
Quot igitur magis oratores spirituales ac diui-
 nales: orationes viroque sapientissimorum atque san-
 ctissimorum: quas de ipso fonte spiritus sancti hau-
 serunt: nobis exquirende ad imitandum sunt.
Elerum quam profundissime sunt et interdum dif-
 ficilis intellectus: ponam tibi breues ac lucidi-
 simas orationes oranti intelligetissimas orationes:
 et dicam sicut in misericordia fac me tibi seruum in
 omnibus acceptabilem: seruum tibi per omnia pla-
 centem: aufer a me radicem et ex toto quicquid
 bonitati tue displicet in me: et largiri mihi do-
 na gratiarum tuarum: atque virtutum: quibus tibi et
 totus et tecum viuam: videlicet ad regulam recti-
 sine optimeque bonitatis tue. Auerte faciem tu-
 am et oculos sanctissimos tuos: a tot et tantis
 viris meis et peccatis. Respice in me solus id quod
 tuum est: vicem in me quod tu solus fecisti: et non re-
 spereris ad ea que ego in me feci: quam quod in me
 tu solus pulchrum et bonum feceras: deformauit
 horribiliter: deturpauit abominabiliter: in qua-
 nauit execrabiliter: pueri iniuriose et contume-
 liose: ultra quam cogitare sufficiat. Et huiusmodi te
 largire obsecro mihi tanto peccatori veniam omnium
 culparum quas commisi: omnium penarum quas me-
 rui: da gratie tue etiam mihi integritatem et plenitu-
 dinem: per quam tibi per omnia acceptabiliter et placi-
 te viuam: hinc et post hanc vitam: ereptum per te de om-
 nibus angustiis et pressuris: liberatum ab omni ser-
 uitute corruptoris: beatum et gloriosum tecum phen-
 niter cum electis et dilectis tuis regnem. **C**on-
 tere et tribula in me et prorsus extermina a me
 quicquid vel originali occupatione: vel ex abusu
 donorum et beneficiorum tuorum mihi turpiter et
 male apposui. Subuerte fundit quicquid in me
 mali edificatum conspicias: auelle a me omnem pla-
 rationem diabolicam: omne quod ex originali corrupti-
 one: vel malicia in me succreuit: laua et munda
 me totaliter ab omnibus iniquitatibus carnis et
 spiritus: reforma in me imaginem et similitudinem
 tuam: restitue me etiam naturali pulchritudini
 et rectitudini: redde etiam gratiositatem specio-

sitatem quam me iustificatione baptismali decorasti:
 redde mihi etiam et primam stolam vestem polimitam spi-
 rituali: ex omnibus videlicet virtutum et gratiarum
 pulcherrima varietate contextam: quam ibi me vesti-
 sti et ornasti ad instar spose preparate et ornate:
 tanto ac tali sponso: quantum et qualis tu es vi-
 delicet rex regum et dominus dominantium. Ille fuit cultus
 et ornatus regius: quem me preparasti in ipsa vincti-
 one: consecratione: et coronatione mea: quem facie
 sunt mihi in ipsa sanctificatione baptismali. Ibi
 enim me filium adoptionis et gratie tue fecisti: et
 propter hoc regem et heredem regni. Ibi me in
 regem vixisti ac coronasti. Hanc preclaram heredi-
 tatem sperata: hoc preclaro regno pretempore tan-
 to tantum considerabili honore abiecto: instar vi-
 lissimi rabidi tam preciosis: tamque speciosis vesti-
 metis et ornamentis nudatus post diabolum nudus
 ad infernale patibulum currere non expaui: ipse
 siquidem dux est et rex hominum ribaldorum. Et propter
 hoc vilissimus et abiectissimus factus sum. Resti-
 tue me obsecro ad hanc tam sublimem gratiam ad-
 optionis et filiationis tue: et ad instar nobilis heredi-
 tatis tue: atque ad honorem istius regni: resti-
 tue me nobilissime seruituti tue: ut tota vita
 mea: tota puerfatio mea: sit solius seruitutis tue
 totum me veda tibi: totum me recupera et posside
 solus: sicut totus tuus sum iure plenissimo: ac
 singularissimo: omni cogitatu de te: omni me-
 moria bonitatis tue: omni auditu cuiusque
 ex sanctissimis notationibus tuis: totus semper
 iradier: totus semper viuificer: totus semper infla-
 mer: amore tuo sanctissimo atque viuifico: totus
 semper rapiar ad te: totus spiritus abstrahar ab omnibus
 alijs: totus ferar in te: conglutiner tibi et vniam
 vnitio purissimi: rectissimi: tibi que placidissi-
 mi amoris: nomen tuum gloriosum: sit semper oleum
 effusum in corde meo: me totum semper pene-
 tras: semper pungens: semper sanans: totum me
 sanctificas: totum me rapiens in te: et in te. Illu-
 minositate viuifica sapientie tue me totum possi-
 tue et incessanter conserua: ad cognoscendum et
 recognoscendum te vnum verum deum ac dominum omnium
 seculorum: vnum solum ac verum auctorem: vnum solum
 ac verum effectorem: vnum solum ac verum largitorem
 largissimum ac benignissimum omnium bonorum. Et ad
 cognoscendum et recognoscendum dignis benedictionibus
 dignis gratiarum actionibus: dignis collaudati-
 onibus: dignis glorificationibus: et in eternitate inco-
 gitabilis largitatis et beneficentie tue: infatiga-
 bili continuatione: in me licet tam ingrati tamque
 malum semper perfusissimum: necnon ad cognoscendum

atq; recogitanda mala mea: que semp reddidi
 tot et tantis diuitijs bonitatis tue. tot et tantis
 magnalib⁹ pietatis et dulcedinis tue. Et qđ ē
 maioris infanie/ reddere nō dū ex toto cello/
 cognoscere inq; et recognoscere tot et tanta ma
 la mea que facio/ que feci. que merui. et que
 me expectāt nisi me oīpotētissima benignissi
 ma dulcissimaz mīscōia tua liberauerit atq;
 sanauerit. ¶ Da inq; largissime mīfator ista
 cognoscere et recognoscere mibi debite peni
 tudinis dolorib⁹. da mibi bñdicte dñe gratiaz
 vere ac tibi placite cōpunctiōis: p quā displic
 ceam mibi. in cūctis ingratitudinib⁹/ abomi
 nationib⁹/ iniquitatib⁹ et iniustijs meis. ¶ Erū
 besca atq; confundar in cōspectu sancte et ve
 nerāde maiestatis tue/ confusione adducēte
 mibi gratiā tuā et gloriā: da mibi gratiā inter
 ne ac vere penitudinis: p quā ex totis intimis
 meis/ recedā ab omnibus que displicēt bonita
 ti tue: et reuertar ad te dñm deū meū. adhe
 reāq; tibi dño deo meo ex totis intimis meis
 cui adherere: ē vita mea/ sal⁹ mea/ gaudium
 meū totū: et solū bonū meū. ¶ Da mibi in cō
 spectu sancte et gloriose maiestatis tue semp
 apparere. semp loqui tibi. et semp cogitare de
 te. in timore et tremore: in dolore et pudore. in
 ira magna et indignatione aduersus memet
 ipm: semp cūctis ingratitudinib⁹/ et alijs vitijs
 meis et pctis. in fide tua saluberrima incessant
 me illumina/ viuifica/ scīfica/ roborat adauge
 timore tuo sanctissimo atq; purissimo/ me in
 cessanter sanctifica purifica/ custodi et confer
 ua. Et longe fac ab omnibus inquinamentis
 carnis et spiritus. Fac me declinare per ipsuz
 semp et fugere omnia contagia diabolica: et om
 nino omnia que displicēt bonitati tue/ spe tua
 saluberrima ac iucundissima/ me incessanter
 cōforta: et consolare me. incessanter erige et
 subleua ad te. incessanter letifica de te me. in
 cessanter firma in te faciens me inniti totalit
 et singulariter mīscōie tue magne. totaliter et
 singulariter. Da mibi de te semp luciferos co
 gitatus: ac flāmeos. totum me semper splen
 dificantes. totum in te exhilarantes. totuz in
 te rapientes: totum me conglutinātes et vni
 entes tibi vniōne purissimi rectissimi tibiq;
 placidissimi amoris. Desiderabilissimum ac
 gloriosissimum aduentum tuum: in quo om
 nis iniquitas opilabit os suum/ palam ac lu
 cidissime omnium oculis apparentem. omīpo
 tentissime dñationis tue gloriā magnificē
 tissimā ac supeminentissimā. Iustissimū

ac tremendum iudicium tuum in quo euide
 ter videbitur iusticie tue admirabilis ac iucū
 dissima pulchritudo. p vindictas iustissimas/
 quas daturus es in contumaces et rebelles q
 charitatem vītatīs tue recipe noluerunt: nec
 nō et in omnes nō contumaces pbs magnifi
 cas promissiones tuas. que omīe desiderium
 supant et incogitabilis felicitatis tue gaudia/
 et pīnia: que daturus es dilectis et electis tuis
 hec inq; omnia fac me expectare expectatio
 ne securā/ firmā/ et iucunda. spem meaz totū
 vite mee anchorā: figere in misericordia tua
 magna. fixatione firmissima. ita vt nulla pcella
 temptationis mee vnq; inde amoueatur. vt ab
 rumpat me totū fac pendere ad reditū tuū.
 sicut dixisti per prophetam. quia populus me
 us pendeat ad reditum tuum. Omnia desi
 deria mea dirige. erige et collige ad te totum:
 cor meū/ aggregat et constitue in sanctitate iu
 sticie tue. totū cor meum abstrahē et abrūpe/
 ab omnibus que displicent bonitati tue. Totū
 aggrega ad te/ a dispersione sua rape ad te/
 totū fige in te fixatione incorruptibili. ¶ Et vt
 ad vnum dicam da mibi plenam veniam et in
 tegram omnium culparū mearū atq; penarū:
 que mibi pro his iustissimo semp laudādo iu
 dicio tuo reddi merito pīr. Da mibi et gratiā
 tuam/ et conserua eam mibi: vt in illa me inue
 niat dies et hora exitus mei ex hoc mundo: p
 quā gratus et acceptus tibi p omnia in conspe
 ctu glorie tue gaudens veniam et secur⁹. Da
 mibi tunc salutem cum dilectis et electis tuis
 a te promissam et preparatam.

Confirmatio petitionis. Ca. XVII

Dest hec aggregre
 diar confirmationem ptis ipsius
 orantis: et dicam ea per que con
 firmetur vis exauditionis eidem in petitiōi
 bus quas predixi. Dicam igitur dñe miseris
 cordie. non est alicui fidelium tuorum dubiū.
 qn placeant tibi orationes et deprecationes
 humilium et mansuetorum. sic docuisti sanctā
 illam mulierem Judith que loquens ad te di
 cebat. Dñe inquit tibi semp mansuetorū
 et humilium placuit oratio et deprecatio. Sed
 etiam in peccatoribus exorari voluisti. q ob
 lationes et sacrificia eisdem pro peccatis im
 posuisti. Illa etiam oratio in qua tu docuisti
 vt diceretur tibi. Dimitte nobis debita no
 stra etc. Qui sunt qui petūt sibi dimitti debita

Capitulum

sua nisi debitores? Et qui sunt debitores: nisi peccatores. cum peccata debita esse dubitari non possint. Amplius ille qui clamabat ad te sicut tuipse narraisti plucam euangelistam dicens. Deus propiti⁹ esto mihi peccatori: quod erat nisi peccator. Et per hanc orationem teipso teste descendit iustificatus in domum suam. Amplius in euangelio. Bartholomaei tuipse dixisti. Serue neque omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me. Valeret igitur orationes peccatorum apud misericordiam tuam. alioquin non solum illulorie sed etiam perniciose precepisses eis ut orarent te. Amplius si summus ille pontifex precepisset alicui dicens. hoc pete a me: et diceret ei petitionem suam. ipse preciperet ei dicens. hanc porrigere mihi. si porrectam exaudire nollet. Numquid non illulor et deceptor a petente merito reputari posset. Quia autem tu veritas es. in qua in ultimitate elongationis longe est non solum omnis illulio atque deceptio. sed etiam quicquid falsitatis est atque mendacii. Tu in quo dñe ore tuo sacratissimo docuisti nos: quod petere rem⁹ in oratione illa tua benedicta que incipit pater noster. tu dicasti et formasti nobis petitionem illam seu orationem: tuipse precepisti. vti nam porrigeremus tibi vel patri cui⁹ tu vni genitus es. Non enim refert an tibi vel illi porrigatur. necesse igitur habes exaudire offerentes eam tibi. Alioquin non solum illulorie ut pre dixi. sed etiam perniciose hoc precepisses. Amplius nunquid hec est voluntas tua de me ut conuerter et viuam. et ego habeo accepto a te. Igitur peto id ipsum quod est voluntas tua quoniam potes mihi hoc denegare: quod ipsemet vis ut fiat. Amplius totum quod hic peto sanctificatio mea est. et hec est voluntas dei sanctificatio nostra. ut tuipse dixisti per apostolum tuum ad Thessal. iij. An potes hoc denegare mihi vti ut voluntatem dei in me et de me non facias. Amplius tuipsemet dixisti per Salomonem in proverbijs. Delicie mee esse cum filiis hominum. Et ego hoc solum peto a te: ut sis mecum per societatem perfectam: a te igitur peto id ipsum quod tu dicis delicias tuas esse. Amplius a te peto quod te prestare maxime delectat. Nihil enim placet magis tibi facere in nobis: quam ipsa sanctificatio. quod inde euident apparet. quia ipsa passio et mors tua tibi placuit. propter sanctificationem nostram. Quia propter magis tibi placet ipsa sanctificatio nostra. placuit autem tibi passio et mors tua eousque ut vices passionis et mortis tue: dies leticie cordis

tui. in ipsa sacra scriptura tua. vocat⁹ sit. In die in quo desponsationis eius: et in die leticie cordis eius. Amplius placuit tibi creatio et formatio mea. et non placuit tibi nisi quia bona. quod ergo incompatibiliter maior est ista reformatio mea que non est nisi iustificatio et sanctificatio mea incompatibiliter tibi magis placet reformatio ista sanctificationis mee. quam placuerit tibi ipsa formatio. Quod igitur illam non rogaueris fecisti: gratuita sola bonitate tua. fac et istam reformationem tuam super abundantissimam pietate bonitate et dulcedine tua. Tu enim scis domine misericordie. quia in malum meum nat⁹ sum et istam reformationem non fecisti: nisi propter istam reformationem. Ista igitur sunt que confirmant prem⁹ meam coram te. et que firmant spem meam in te. Adde autem ad confirmationem cause mee et preces. preces et supplicationes omnium civium celestium et singulorum: de quibus certum est unicuique fidelium: quod nullus eorum unquam apud te repulsam patitur. sed tibi mihi certum est: quia preces eorum supplicationes paratissime sunt in adiutorium meum apud te. Quod inde mihi certissimum est: quia ego qui vix stillam per modicam pietatis habeo: nulli possum denegare preces meas apud misericordiam tuam: cui scirem illas per futuras. Pro magis igitur unusquisque eorum qui tanta charitate tua ardentem tanta pietate toti defluunt: mihi denegare preces suas et supplicationes non poterunt. qui vident tantas miseras meas et paupertates. Et qui ignorare non possunt quoniam exaudiant. et quoniam mihi veniam gratiam et gloriam etiam impetrent. Quia igitur omnes et singulos inuoco: omnibus et singulis supplico: ut pro me intercedant apud misericordiam tuam. quia propter omnes et singulos misericordiam tuam orant pro me. Quia igitur non decet gloriam magnificentie tue: tot et tantorum preces repellere. tot in quos et tantas tam venerabiles. tamque tibi caros intercessores repellere. Necesse est te misere mihi et tribuere. quod mecum ipsi petunt per me. alioquin quod unquam presumere deberet orare te. Quis sperare deberet a te gratiam exauditionis: si tot et tanti oratores apud te gratiam non inuenirent. Amplius per ora prophetarum tuorum: multoties annuntiati sunt alijs peccatoribus. Clamauerunt iusti et deus exaudiuit eos. Et iterum. Deus iustorum exaudiet deus et multa alia hominibus. Liues autem omnes civitatis tue celestis non solum iusti sed etiam iustissimi sunt. Impossibile est igitur orationes eorum apud te non exaudiri. Amen

fortasse mihi dicere volueris quia pro seipſis
perentes: ſemp exaudiunt iuſti: non aut pro
alijs: hoc veritas tua dñe miſcōie nō patitur:
qui ad preces moyſi dimiſiſti peccatum idola
trie populo iſrael. Dixiſti em̄ ipſi moyſi oran
ti pro populo illo. Ecce dimiſi eis iuxta xbum
tuum. Ipſos etiam ſacerdotes veteris legis
ad placandū te / et orandū pro ipſo illo conſti
tuiſti. In nouo etiam teſtamento vbi te per
penſiore atq; profuſiore incompabiliter tri
buiſti et oſtendiſti: tam crebro nos orare et do
cuiſti et pcepſiſti: nō ſolum p amicis et bñſcō
ribus: ſed etiam pro inimicis et perfequētib⁹.
Quod nec fruiſtra facere voluiſti: fruiſtra aut
oraremus p illis q̄tū ad ipſos / ſi nos exaudi
re non velles pro eiſdem. Amplius aut ofo
eſt alicui⁹ gratie et meriti apud te: aut nō. eſt
vtiq; incogitabilis et gratie et meriti apud te.
Et quia nec meritoria nec gratioſa vnq; eſt
apud te: niſi ppter gratioſitatem et meritum
radicis ex qua eſt: videlicet charitatis et pie
tatis. Quia igit ex eadem charitate et pieta
te ſunt orandōes ad te: a quib⁹ ſcūq; iuſtis ſi
ant p ſer alijs: nec eſt vt ei⁹ ſdem gratie et
meriti ſint apud te. Eque ergo digni ſunt vi
ri ſancti exaudiri apud te pro alijs vt pro ſe.
Sicut igit pro ſe preces eorū apud te impoſ
ſibile eſt eē vacuas: ſic et pces eorū pro alijs
Quare et pro me: potuerunt ne eſſe vacue a
fructu exauditionis pces incliti martyris ſte
phani: quas fundebat coram te p lapidantib⁹
tuis ſeipſuz. Abſit hoc ab imenſitate miſcōie
tue: vt tante pietatis et charitatis pces repu
leris: et vacuas eſſe pmiſeris. Quod procul
dubio te reueiante cognouit ſanctus confe
ſor tuus et pontifex Aug⁹. qui Paulum preci
bus illius cōuerſum fuiſſe teſtat⁹. et a te tā ma
gnifice viſitatū. Scio dñe miſcōie mltos ex
peccatorib⁹ impedire et q̄tū ad ſe ofones ſan
ctorum euacuare: quod eſt dicere eas impe
dire quo minus eis proſint. et hoc cōtūmācia
et rebellionē: qua rebelles ſunt tuo lumini. q̄
ppter interdū phibes ſanctos tuos orare p
talibus: ſicut q̄ndā hieremiā phibuſti dicēs
ad eum. Noli orare p ipſo hoc. Nec assumes
pro eis laudem et ofonē: qm̄ nō exaudiam te.
De his mihi videt eſſe non imerito q̄ ſcōs
ipſos pſequunt⁹. aſpernant⁹: et ofones ipſoz
deſpiciunt: auxiliumq; tuum. nec ſperāt / nec
querunt / nec curāt / nec etiā volunt / vel vel
lent vt pro eis pcare. Et iſti ſunt qui peccāt
in ſp̄m ſc̄m. et ſp̄s blaſphemie eorūq; ſubuer

tit eos atq; puerit: vt etiam ipſam gratiā tu
am / et om̄e auxilium: quod eis impetrari vel
pcurari poſſet oderunt et deteſtant⁹. ¶ Ego
aut dñe miſcōie p gratiam tuā longe fact⁹ ſuz
a tantis tāq; execrabilibus impietatib⁹. dili
go em̄ et venero: ſanctos tuos. et bñ ſentio at
q; conſido de meritis et p̄ciis eorū / apd mi
ſericordiam tuā. deſidero em̄ et peto adiuua
ri / meritis et p̄ciis ipſoz apud miſcōiam tu
am. Et hec om̄ia magne benedictiones dul
cedinis tue ſunt: in quibus preueniſti me ut
debita largitiōe dulcedinis tue gratie. Et p
pter hoc nō imerito ſpero de ſuffragijs. Scio
em̄ q̄ honorari tibi placet in ipſis. Et quia di
ligis venerationem eorū atq; remuneras.
Quid em̄ dignius eſt remuneratione magni
ficentie tue: q̄ veneratione ſanctorū et electorū
et dilectorum tuorū. Quicq; em̄ eis obſequiū
vel honoris ppter te impendit: nō min⁹ tibi
impendit q̄ ipſis. Quia ppter obſequiū tuū
et honor / eſt om̄is honor et obſequiū ipſozum.
Quia ppter a ter remuneratione digniſſimū.
Aderto igit conſidendū eſt / et electos et dile
ctos tuos delectari de veneratione et remune
ratione hm̄i. quia ergo nō parum eos hono
rant qui eos inuocant in auxilium tuum apd
miſcōiam tuā. Nec eſt vt inuocatio hm̄i
proſit eis apud illam magnifice. Hāq; de glo
ria eorū ſentunt: qui eos tante gratie apd
te eſſe credunt / q̄ ſuffragari peccatorib⁹ poſ
ſint. ¶ Amplius que vel quāta vel qualis eēt
miſcōia tua: ſi electi et dilecti tui et peccatorū
reconciliationē / et reorū atq; damnandorum
abſolutionē apud illaz impetrare nō poſſent.
Quis em̄ tyrānus in hoib⁹ eſt adeo ſeuus:
vt hec amici eius apud ipm̄ nō poſſint. Nōdū
em̄ audita ē adhuc ea ſeuicia in crudeliſſimis
hoib⁹ / quā amicorū gratia et interpellatio i
aliquā ptem clementie flectere non potuerit.
¶ Magnifice igit / q̄q; ſupabundanter ſen
tiēdū ē atq; ſperādū de imēſitate miſcōie tue
p̄ctoribus. Et de gratia vel de gratioſitate di
lectorum et electorū tuorū corā te ſiue apd te.
vt nihil om̄ino vnq; eis deneges / qd tibi da
re deceat. Et ex hoc ſiliter arguo. q̄ et ipſi p̄ci
bus peccatorū ſupplicantiū eis: aures miſeri
cordie ſue nunq; claudunt. Alioqn longe mi
nor eēt et charitas et pietas eorū. Inſup em̄
nientia illa et gloria patrie q̄ eēt (nec dicā ſcōrū
et iuſtorum in via preſentis miſerie) imo etiā
q̄ ſeuiffimorum tyrannorum q̄tū cumq; mo
dica benignitas.

Petio intercessionis beate Marie vir-
ginis. La. XVIII

Adibo te imo etiam conueniā gloriosissima dei genitricis: quā matrem misericordie et reginam pietatis vocat / imo clamat omnis ecclesia sanctorum. An poteris denegare peccatoribus interpellationis tue gratiam: apud benedictum ac semper ubique benedicendum deum ac dominum nostrum iesum christum filium tuum. Tu inq̃ cui gratias nunc repulsam patitur. Luius misericordia nulli vnq̃ defuit. Luius benignissima humilitas nullū vnq̃ deprecantem q̃ntūq̃ peccatorem despexit. Clerrissime namq̃ de te dixit deuotissimus ille: laudum tuarum preco mirabilis sanctus Bern. Clareuallēis inueniens. Sileat misericordiam tuam dgo beata: si quis est qui inuocatam te vnq̃ in necessitatibus suis meminerit defuisse. Totum siquidem quod habes gratie: totum quod habes glorie: et etiā hoc ipsū q̃ es mater dei: si phas est dicere: peccatoribus debes. Omnia enim hec p̃p̃ peccatores tibi collata sunt. Lui igitur dubiū eē potest per hoc: q̃n preces tuas q̃ntecūq̃ necessarie eē p̃nt: peccatoribus illis debeas. Nō denegabis ergo mihi: quod debes. q̃n potius sup̃ addes: maiora mihi impendēs q̃ debeas. Et intendo maiori instantia ac deuotione orabis pro me: q̃ ego auderem petere: et maiora etiam impetrabis mihi q̃ petere presumā. An posset hoc pari pietas illa: et dulcedo tua: que nulli vnq̃ defuit: vt denegares mihi in tanta nēitate auxilium. Et tā misera bilitāq̃ periclitanti cause mee: misericordie tue patrocinium. An false inuocatur te omnis ecclesia sanctorum: aduocatam suam: et miserorum refugium. Absit ergo a m̃e dei que fontē pietatis toti mundo pepit: vt cuiq̃ miserorū sue misericordie subuentionē vnq̃ deneger. Innumeris exemplis magnificorū opex misericordie tue que operata es erga peccatores miserrimos: docuisti nos et persuasisti de tua misericordia cōfidere: de tua pietate sperare et in omnibus necessitatibus nostris sub alis tue p̃tectionis fiducialiter confugere. An est misericordie tue onerosa multitudo ad te clamantium: an est aliquatenus difficilis gratiositati tue impetratio: vt venie vt gratie q̃ntecūq̃. Scio dñā m̃scōie quia nihil

horū est apud te: q̃n potius gaudiū est tibi suffragari miseris et reuocare gratiosissimis / ac sempe efficacissimis precibus tuis periclitantes: et etiā periclitatos a perditione et perditionis periculis. Tu em̃ dulcissima dei mater sup̃ omnes angelos et hoies: nosti q̃ntum placeat b̃ndicto filio tuo salus nostra: q̃ p̃na q̃q̃ prompta sit m̃scōia eius: ad saluandū nos. Nosti etiā q̃nta gloria sit ei saluare p̃ditos: hec em̃ est gloria sup̃ omnes alias. Inde est illi colaudario b̃ndictio: et gratiarum actio atq̃ colaudatio sup̃ omnia alia bona que facit vel fecit vel facturū est. Nec mirū: cuz m̃scōia ei sup̃ omnia opa eius sit. Ex his em̃ opibus maxime innotescit: plarga ac magnificentissima bonitas ipsius. Quia ergo sup̃ omnes hoies et angelos diligis gloriā b̃ndicti filii tui: q̃ indubitanter maxima est: ei ex saluatione p̃ditorū maxime placet tibi p̃curare illā. Hoc autē em̃ petrare peccantibus grām ipsius: his q̃ vitij et peccatis suis offensi sunt illi. Quare reconciliatio peccatorū est maxime grata et placita. Dum ergo te exoro: vt me misericordissimo filio tuo reconcilies: hoc procul dubio a te peto: qd̃ maxime gratum atq̃ placitū tibi certissime scio. Nō potes igitur mihi denegare quod peto. Si em̃ denegares qd̃ mihi placitissimum atq̃ gratissimum est: quid posset sperari vnq̃ a te: vel sup̃ quo vnq̃ exoranda eēs domū mea dulcissima. Amplius quia displicet vicia mea et p̃ctā: que sunt offensiones mee grauissime: qd̃ offendi charissimū ac b̃ndictū filiū tuū: placet igitur tibi p̃trariū earū: i. eximatio. Quis autē dubitet recōciliationē meā ad ip̃m: p̃trariā eē offensionib⁹ meis qd̃ illuz offendit. Et etiā exterminationē esse atq̃ destructionē illaz. Placet igitur tibi recōciliatio mea ad b̃ndictū filiū tuū: p̃cura igitur illā et impetra. Ampli⁹ ois ecclia scōz vocat te me: diatricē hoīuz ad deū: et h̃ nec false nec vane. Officiū q̃ tuū ē mediā te inponere int̃ ip̃m et hoies: nō mediā qd̃ diuisionis: s̃ potius recōciliationis. Quid autē iusti⁹ a te peti pōt: q̃ vt impleas officiū tuū. Quid deniq̃ m̃ri dignū q̃ gloriā filij adaugere: et ad id ip̃m p̃pter qd̃ mar̃ dei es totis studiis ac virib⁹ intēdere: qz igitur in h̃ et ad h̃ m̃r̃ dei effecta es: in q̃ illud ad qd̃ ip̃e ver⁹ de⁹ et h̃ o filii tu⁹ effect⁹ ē: h̃ autē nō nisi p̃p̃ recōciliationē m̃di ad ip̃m: siqdē deus erat in christo m̃dum sibi reconciliā. Et vt ad vnū dicat: venit filius hominis q̃re: et saluū facere qd̃ perierat. Sicut ip̃semet

ditur. Et item apostolus. Fidelis sermo et omni acceptio dignus: quia venit iesus christus in hunc mundum saluos facere peccatores. Iustissimu igitur et dignissimu est ut tu dulcissima dei mater in hoc ipso studiose ac vigilanter intendas. videret propter quod tibi tantus honor accreuit et gloria: ut dei mater sis reginaque mundi et domini. Hoc autem nullus fidelium ignorat esse cōciliationem et salutem peccatorum. In hoc igitur intendat pietas et dulcedo tua deuotissimis/gratiosissimis et semper efficacissimis precibus: et supplicationibus tuis. Frustra namque clamabimur ad ipsum: te tacete. quoniam voces nostre nulle erunt coram eo: vel apud ipsum: si tue nobis defuerint: imo si tu is adiutus non fuerint. Adhuc ergo te gloria dei mater benignissima: misericordia tua quae maior incogitabilior est omnibus vitiis meis et peccatis. Absit a te dulcissima dei mater: ut plus possint apud te contra me vitia mea et peccata: quam possit misericordia tua pro me. Absit ut clamor eorum que implacabiliter semper odisti: preualeat clamori meorum obstruat aures misericordie tue. Absit ut omnia mala mea licet tot et tanta sint possint obstruere os sacratissimu tuum: et labia tua in quibus tanta gratia infusa est: cōpescere vel prohibere ne loquatur pro me. Absit ut possit suspendere te a tam salubri officio pietatis tue quo et aduocata es et mediatrix hominum: post filium tuum spes vnica: et refugiu tutissimu miserorum. Et ne allegaueris iniusticiam quam indignissimu me confiteor omni auxilio pietatis tue: et omni respectione misericordie tue. Non enim phas est ut allegas pro iusticia contra me vel contra quemcumque aliu: hoc enim esset stare te pro iusticia: contra misericordiam: cui certissimu est et totum quo polles gratie: et totum quo fulges glorie: ut illud precellentissimu omnium videlicet quod es mater dei te debere misereri. Absit a te igitur piissima dei mater ut vltimo in modico velites ut alleges: non enim hoc debes iusticie: ut vltimo modum obstitas vel misericordie benedicti filii tui: et qua sunt tibi quibuscumque predita es bona: ut misericordie proprie tue: videlicet que super omnia bona tua alia glorificat. Hoc enim est: per quam matrem dei te esse demonstras: et potissimum peccatoribus et miseris: qui per ventas et gloriam quas eis impetras: incessanter matrem dei te esse cognoscunt euidenter. Nulla enim creatura et tot et tanta et talia impetrare posset: apud benedictum filium tuum miseris: quanta tu apud ipsum impetras eis deus. In quo proculdubio non tamquam ancilla sua: que indubitan-

ter es: sed tanquam matrem verissimam te honorat.

Amplius alijs matribus assimilari debet filius: te autem gloriosa domina decet assimilari benedicto filio tuo: et potissimu in ea virtute per quam se fecit filius tuus: et te matrem suam. Hec autem est misericordia propter hoc in misericordia es eidem filium. Accedit igitur est ut totam te possideat misericordia: et propter hoc nihil potes contra illam etiam de iusticia: ne steteris igitur pro iusticia contra illam. Et propter hoc ne allegaueris illam contra me: qui soli misericordie tue post filium tuum iunior: spiritus meus post illum totaliter in ipsa posui atque fixi. Ne allegaueris dulcissima dei mater: peccata mea contra me: qui misericordiam tuam allego contra ea. Absit ut stent in iudicio peccata mea contra misericordiam tuam: que omnibus vitiis et peccatis super omnem cogitatu: fortior est atque potentior. Absit ut reminiscaris ipsorum: de qua seruus tuus ille deuotissimus scilicet beatus Augustinus de te loquens dicit. Quia quotiens de peccatis agitur nullam inquit proorsus de itemerata dei genitrice volo fieri mentionem. Absit ut peccata vel alia audacia habeant apud te: que ad hoc et propter hoc mater dei effecta es: ut peccata tollerent et exterminarent. Auerte igitur aures misericordie tue a clamore ipsorum: et inclina eas ad clamorem meum. Absit a peccatis meis ista potestas: vix ut aures misericordie tue auertere possint a clamore meo: vel obstruere eas contra illum. Absit ab eis ut eorum possint officium misericordie tue: quod est misereri: prohibere contra me: vel aliquatenus retardare. Absit ut officium filio tuo placitu: et toti mundo tam salutare: tam necessarium: suspende vltimo modo possint.

Conuertat se iterum peccator ad patrociniu iesu christi supplicans ut alleget per ipsum. La. XIX

Quisime ad te

Domine refugio et recurro desine mihi iesu christe qui primus es et per omnibus primatus te nens: in benignitate et misericordia. Primum inquit et maximu incogitabiliter et incogitabiliter super omnes qui in circuitu tuo sunt: super omnes vices exercitus pulcherrimorum/sublimiumque miliciarum tuarum: et super omnia sanctorum milia. Quod enim et charitate inestimabiliter omnes ardeat: et pietate incogitabiliter defluat: nec scintilla tamen est omnium illorum charitatis ardor: ad quam nunc seu fornacem imense charitatis qua tu ardes in nos: nec scintilla per modica ad abyssalem illam pietatis tue dulcedinem: quam ostendis et exhibes puritatem et reuerentiam ad te

Capitulum

Quis enim admirari vel etiā cogitare sufficiat
imensitatem misericordie tue quā hō p peccatori-
bus factus es: moriūq; p eis: ac p atrocinijs eo-
rum suspendi dignatus es. Et vt ad vnū di-
cam: seruus p omnia misericordie factus es: et vena-
le mancipiū. vt em vulgo dicit cū plenam q̄s
dñationē in aliquo vult ostendere: dicit indu-
bitanter meus est ad suspendendū/ ad dilace-
randum/ et ad vendendū. Sic dñe misericor-
die: misericordia tua dñatione plenissima te posse-
dit: et adhuc possidet. Elsa est nāq; hac serui-
tute/ tua nobilissima et hac dñatione sua plenif-
sima inte. Et hoc in ipsa piissima sacratissima
q̄s passione et morte tua. Ihec em est que in cru-
ce suspendit te et illi patibulo te affixit: que est
ptas que tibi mortē intulit: nisi misericordia tua?
Si em torus mūdus ferrū esset et inde cathe-
ne et vincula fabricate essent minimū capillū
capitis tui vel pilum aliū ligare vel tenere nō
posset. Cui igit tanta x̄tus tantaq; potentia/
vics ligandi/ tenēdi/ crucifigendi/ occidendi/
attribuenda est: nisi benignissime misericordie tue
p quā solā hec omnia pati p nobis dignatus es:
et charitati illi p quā nimiam vocat Apl̄s. que
sic te nobis alligauerat et astrinxerat: vt hōm-
nia pati p nobis potius velles: q̄ nos inferna-
li patibulo/ et morti eterne: gehēnalibusq; tor-
mentis iustissime cruciandos derelinquere.
Per istos igit vsus: manifestus est misericordiam
tuam in possessione esse omnimode seruitutis.
Et qm iure suo q̄s iniuste priuari nō pōt: a te
dico: qm adhuc plenissime possidet te. Et pro-
pter hoc eisdē modis et ad eadē liceret ei vti
adhuc te si opus esset. Ceterū mors tua vni-
ca sufficientissima fuit p totius mūdi peccat̄s
ppitiatio: et etiā incogitabiliter supabundās:
sicut me tuipse docuisti: p ḡfam tuā et ministe-
rio meo multos alios. Hoc em testificatus est
ap̄lus tuus Paulus ex te et p te in eplā ad heb-
r. Una oblatiōe cōsummauit in sempiternū
sanctificator. Et qm quecūq; pietas possidet
pauperū ac miserorū sunt: Reccesse est etiam
ex hac causa te eē nostrū. Amplius nunqd
nō dixit Elsa: ix. ex te et p te/ de te ipso. Paruu-
lus natus est nobis. Et ap̄lus tuus Paulus ad
Roma. viij. Qui pprio filio suo non pepcit: s̄
p nobis omnibus tradidit illum: quō nō etia;
cum illo nobis omnia donauit. Datus igit es
nobis: et qm dare est suū accipientis facere. Ho-
ster. i. ius nostrū et possessio factus es. Prop̄
hoc p spm tuū dicebat Dauid. B̄dicat nos
deus deus noster: hoc ius et hanc possessionem

insinuando addidit repetitionē huius nominis
deus p p̄nomen possessiui: qd est noster. R̄f
aut factus es: ad omnem vsū et vtilitatem nre
salutis. Datus em es nobis in anthidoti no-
stre saluationis: in pabulū nostre refectionis
in sacrificiū nostre reconciliationis: in sacra-
mentū nostre sanctificationis: in pugnatorē
nostre defensionis: in aduocatū nostre allega-
tionis: sicut tuipse testatus es p Elsaia dicēs.
Ego sum qui loquor iusticiam/ et ppugnator
sum ad saluandū: loquendo iusticiam in iudi-
cio qd de nobis agit: iusticiam in quā non no-
stram sed tuā. Aduocatus noster es: et ppu-
gnator es: ad saluandū. fuisti nobis vbi palā
triumphasti in temetipso p̄ncipatus et pote-
states in agone videlicet diabolū viciisti atq; li-
gasti. Datus es nobis et in sponsum nostre fe-
cundationis: tuis em mundissimis ac castissi-
mis amplexibus: tuosq; sacratissimo poculo q̄
ad omne bonū steriles eram: ad omnem prolez
gratiarū donorū et x̄tutū atq; ad oēm fructus
bonorū operū secundamur. Datus es nobis
et in p̄ciū nostre redemptionis sicut dixisti per
os tui pphete. Redemptionē misit dñs p̄lo
suo. Datus es et in scutū nostre p̄tectionis: si-
cut promissisti p os ipsius dauid dicēs. Scuto
circūdabit te veritas eius. Tu em dñe in cir-
cūitu populi tui: ex hoc nūc et vsq; in seculum
Datus es nobis in coronā glorie: et sertum ex-
ultationis p̄lo suo: et hoc quidē finaliter. Et i
nouissimo datus es et in magistrū nostre eru-
ditionis: sicut tuipse met dixisti in euangelio.
Unus est magister vester christus. Dat⁹ es
nobis et in iudicē nostre remunerationis: sicut
dixit Elsa. ex p̄sona patris clementissimi. De-
di eum ducē ac p̄ceptorē gentibus. Datus es
nobis et in lucē sp̄ialis ac salutaris illuminati-
onis: sicut dictū est p eundē Elsa. ab ip̄o patre
misericordiarū. Dedi te in lucē gentiū. Datus es
nobis et in regē nostre gubernationis: sicut tu-
ipse dixisti per os Dauid de te ipso. Ego autē
constitutus sum rex ab eo sup syon montem
sanctū eius. Datus es nobis et in sacerdotem
siue in pontificē: sicut dictū est ad te ab ip̄o pa-
tre misericordiarū. Tu es sacerdos in eternū fm
ordinē melchisedech: vt sis nobis omnibus et
singulis in his que sunt ad deū: vt patet in of-
fibus sacerdotalibus officijs et pontificalibus.
Datus es nobis et in custodē: contra omnes of-
fensiones: insidias ceteraq; vniuersa pericu-
la. Datus es nobis et in saluatorez omnimode

saluationis: sicut p̄misit de⁹ pater p̄prophe-
tam. Clamabūt ad dñm de facie tribulantis.
mittet eis saluatore⁹ tē. Recordare dñe mise-
ricordie quia in tot et tantis tanq̄ saluantes
v̄sus datus es nobis et ad omnes illos noster
effectus. Et p̄pter hoc cōfidenter peto vt in
om̄ibus istis v̄sibus vtar te in salutē meā. Et
vt om̄ia officia ista adimpleas et exequaris p̄
me. Adimple igitur officiū aduocati pro me/
et allega causam meā. Aperi igitur os sacra-
tissimū tuum/ os b̄dictū/ os gratiarū/ et alle-
ga cū thimiamate ineffabilis suauitatis. i. gra-
tiosissima interpellatiōe tua: tota sanctispiri-
tus apotheca semp̄ flagrantissima. Allega istō
incogitabilis flagrantie incensum. deprecare
pro me. te nanq̄ aperiente os illud b̄dictū
tuum p̄me: obmutescēt om̄es accusatores
et aduersarij. te prestante patrocinium cause
mee que cōsurgit ex aduerso. te/ stante p̄me
quis stabit aduersum te. dante vocē gratissi-
mam et gratiosissimā in cōspectu patris mise-
ricordiarū: vocem inq̄ illam incomparabilē elo-
quijs angelorū. An prebebit pater misericō-
rum aures suas accusatoribus et aduersarijs
meis. et auertit illas ab incogitabili placore et
suauitate vocis tue. Absit hoc et ab imēsitate
misericōdie ipsius/ atq̄ amoris inestimabilis quo
diligat te. sed et q̄ vides iuges offensas meas
quib⁹ iugiter offendi patrē misericōdiarū. Placa-
eum mihi iugi illo placabilissimo ei⁹q̄ semper
acceptissimo: preciosissimi viuificiq̄ corpis et
sanguinis tui sacrificio: quo placasti eū mun-
do in ara crucis: agnus imaculatus: agn⁹ dei
qui tollis peccata mūdi: offerens temetipsū
eidem in odorē suauitatis pro nobis: vbi pa-
cificasti p̄ sanguine⁹ crucis tue: siue q̄ in celis
siue que in terris sunt. Dñe misericōdie quāta
deuotione q̄tis gr̄atiū actiōibus: q̄tis piarū
lachrymarū p̄ fluuijs: rememoranda semp̄
recogitanda sunt tā stupēda tanq̄ longe a me-
rit⁹ n̄ris b̄nficia. Ego at̄ miserrim⁹ atq̄ vilissi-
mus: arido et frigido tenebrosissimoq̄ corde
atq̄ per om̄ia pauperrimo hec in p̄spectu mi-
sericordie tue/ vtrūq̄ tñ recogito dulcissime
redēptor atq̄ misericordissime saluatorq̄ be-
nignissime: dñeq̄ deus mi iesu ch̄iste qui nō
solū cause nostre patrocinij: sed etiā dānat-
ionis nostre iudiciū: pariterq̄ supplicij: stupē-
da et largitate incogitabili pietatis et dulcedi-
nis tue suscepisti. Allega eaz incessanter: qui
vides accusatores nostros et aduersarios nō
cessare ab accusationibus nostris die et nocte

Qui vides q̄tam materiā accusationum eis
dedimus. Et ego in plures atq̄ grauior es in-
numerabilib⁹ alijs in tot et tantis vitijs et pec-
catis cecidi et quod fere deterius ē: hec om̄ia
stupido et insensibili ac p̄ om̄ia temerato cor-
de et audiui⁹ et cogitauim⁹. Dñe misericōdie pro
istis ipsis delictis interpella: ne prestēt impe-
dimentū miserationis quā peto. dñe misericōdie
allega causam meā iusticia et sanctitate tua: q̄
vides meas nullas eē/ qui vides aperte mea
mihi obesse: quod allegari possit. dñe misericōdie
hec potest malignitas aduersariozū meorū:
vt nō cessent die ac nocte ab accusationibus
meis. Possit igitur hoc misericordissima be-
nignitas tua apud te pro me: vt non cesses a
patrocinij et suffragationibus meis. Dñe
misericōdie allega causāz meam sapiētia tua: qui
vides insipientias et ignorācias meas. et in orā-
do et in om̄ibus alijs: que ego dñe misericōdie alle-
ga eam gratiositate tua: que p̄ semetip̄z solā
sufficit impetrare mihi et om̄ibus alijs. om̄ez
veniam. om̄ez gr̄atiā. om̄ē gloriā. et om̄e
bonum aliud. Ultraq̄q̄ istas diuicias dñe mi-
sericordie fac me sentire. ita videlicet vt hec
omnia et tu mihi impetres. et eadem ipse lar-
giaris. Dñe misericōdie non possint om̄ia mala
mea vitia et peccata. eousq̄ cōtra me. et p̄pte-
rea exequaris officium/ quod incogitabili pie-
tate suscepisti: hoc est aut̄ officiū patroni et
aduocati. Nō possint dñe misericordissime eo-
usq̄: vt vel ad punctū hore cessare te faciant
ab interpellādo pro me: et ab allegatiōe cau-
se mee. alioq̄n et incessanter et irrevocabiliter
in perditione et morte eternā torus dilabor.
Absit vt pl⁹ possint cōtra me om̄ia mala mea
apud te: q̄ misericōdia tua p̄me. absit vt pl⁹ pos-
sint obstruere os b̄dictum/ et sanctissimū tu-
um: quo min⁹ loqueris p̄ me. absit vt possint
suspēdere a patronali officio quod p̄ p̄torib⁹
suscepisti: et causā illorū allegādā et agendā co-
ram p̄fe misericōdiarū suscepisti. absit vt possint
te suspēdere a sacerdotali v̄sp̄tōticali officio:
quo et temetip̄m obtulisti: hostiā in odorē sua-
uitatis et interpellare nō cesses/ sicut aposto-
lus tuus de te loquēs dixit. Qui paret vultui
dei p̄ nobis. Et iterū. semp̄ inueniem⁹ inter-
pellādū pro nobis. Dñe misericōdie tuiple scis et
testis es/ q̄ ex modica illa scintilla dilectiōis
quā habeo ad te et ad om̄es hoīes: et p̄ modi-
ca illa scintilla pietatis quā dedisti i corde meo
q̄tracūq̄ essent vitia et p̄ctā cuiuscūq̄: qui pe-
teret a me vt orārē p̄ illo/ vt possent obstruere

re os meū in pre illa nec suspendere organuz
voci mee: qn̄ orarem pro eo miscōiam tuam
Abst̄ igit̄ hoc vt possint pctā mea contra me
apud te: cui⁹ pietatis ⁊ dulcedinis nec nume-
rus ē nec mensura. Amplius non poterunt
om̄ia vitia ⁊ pctā mea prohibere vel auertere
quo minus in mortem te traderes pro eis p
pitandis. Quō igit̄ poterūt pctā: vt nec eti-
am apies os tuum sacratissimū p me dñe mi-
sericordie. Qñ oderis pctā nostra: euidens
ostendisti fidelibus tuis / in ipso crucis tue vi-
ctoriosissimo mysterio: dum ea morte ip̄a tua
mortificari voluisti / vt ea morerent̄. mori di-
gnatus es. Qñ facilius est tibi dicere p̄f̄ mi-
sericordiarū dimitte huic pctōri. Ampli⁹ an-
sum ego magis offensus tibi q̄ ipsi crucifixo-
res tui eēnt dum te crucifigebant. p̄ ip̄is dñe
orasti cum hoc ip̄i non peterent a te ⁊ dixisti.
Pater ignosce illis quia nesciunt quid faciūt
Quō igit̄ denegabis mibi: imo vt euidens
loquar: quō continebit se multitudo visceruz
tuorū sup me? Aut qualiter cōtinebis os bñ-
dictum tuuz: ⁊ nō apies illud p me: qui nō te
crucifigo: sed venero: p gratiā tuā. qm̄ te oro
⁊ adoro: ⁊ a te vt possuz ⁊ tu adiuuas. hoc ex-
posco dñe miscōie iam nō opus est vt moriar
iterū pro me ⁊ alijs peccatoribus. Satis ē no-
bis ad viuificationē nostrā pijsima interpel-
latio tua / ⁊ oratio gratiosissima quam expelli
⁊ om̄ino nō exaudiri a patre miscōiarū impos-
sibile est. Adde illi pijsime passioni tue ⁊ mor-
ti: gratiosissimā interpellationē pro me ⁊ alijs
pctōribus te inuocantibus. Alioqn̄ nō solum
te inutiliter sed etiam supra modū noxie cru-
cem ⁊ mortē pro nobis sustinuisti. Et viuifica
illa / saluberrimāq; mors tua: in p̄niciē mortis
feram nobis vertit̄. Dñe miscōie nō sit: nō
tñ vacua a fructu nostre salutis: sacratissima
illa mors tua: sed etiam nō p̄mittas: vt sit no-
bis in augmentū mortis ⁊ p̄ditionis. Dñe mi-
sericordie nō est opus vt fundas iterū precio-
sum viuificum sanguinem tuum: in absoluti-
onem ⁊ sanctificationē nostrā: sufficit nobis
vt fundas p̄ces flagrantissime suauitatis ⁊ ir-
reparabilis gratiositatis in conspectu patris
miscōiarū pro nobis. An denegabis nobis p̄-
ces rogatus q̄ sanguinē propriū etiā nō roga-
tus tribuisti. Dñe miscōie ne patiaris frustra
te tot ⁊ tanta fecisse nobis: ⁊ p̄tulisse p nobis
⁊ ne sustineas vllō mō vacua eētam magnifi-
ca opa miscōie tue. Ne dimiseris imp̄fectū sa-
lutis nostre tam gratū tāq; sibi sumptuosum

negociū: cui hoc solum deest ad p̄fectum con-
sumationē siue cōsumatā p̄fectionē: vt aperi-
as os gratiarū / coram patre miscōiarū p me
⁊ alijs redire vt cūq; conantibus. Quod si
forte dixeris mibi: quia illa beneficia tua ego
mer mibi irrita feci ⁊ vacua: ⁊ i sup̄prouocaui
iustissimā iram tuam contra me. verū indubi-
tanter dicis. Et q̄ prouocaui iram: miscōiam
peto. vt tu eaz auertas qui solus potes. q̄tū
tu das ⁊ adiuuas exoro. tu em̄ es os ⁊ pax no-
stra ⁊ p̄piciatio pro om̄ibus peccatis nostris
sufficiētissima: ⁊ sup̄abundatissima. tu sol⁹ po-
tes nobis placare patrē miscōiarū: ⁊ teipsuz
⁊ sp̄m̄ sanctū. qui solus per temetip̄m accedis
ad patrē miscōiarū: cui in te solo bñdictio pla-
cuit. qui in om̄ibus semp exaudiris ab ip̄o p
tua reuerentia.

Conclusio petitiōis ⁊ p̄firmatiōis. La. XX

Quest hec autes
concludam. i. cōclusionem huius
orationis faciā. Et dicam interro-
gans te an velis misereri vel non. Qd si vis
misereri. vtq; non posses nisi volēs. inutilis
imō nulla miscōia tua. cū miscōia eē non pos-
sit nisi voluntas miserēdi. Qd si vis misereri
sicut reuera non solū euidēs sed etiā necessa-
rium est. Interroga te dñe quibus ⁊ qualib⁹.
Si em̄ nō vis misereri nisi iustis ⁊ intēdo. si iā
iustificatis. confidēter dico q̄ illud non pat̄
veritas tua. illis em̄ q̄ iam iustificati sunt: aī-
q̄ iusti eēnt misertus es: faciens eis hāc mise-
ricordiā videlicet vt eos iustificares. anteq̄
aut iustificarent̄ iusti nō erant. Qñ igitur
eis iusticia: nisi de multitudine miscōie tue pre-
ueniētis eos et p̄donātis eis iusticiā. Abas-
nifestuz igitur ē q̄: proculdubio ⁊ misereri vis
non iustis: et misereri eis potissimū in hoc: q̄
absq; meritis prestat eis vt iusti sint / cuz hoc
apud te non meruerūt. Interduz aut̄ et illis
sup̄abundatissime misereri. qui maxime iram
tuā prouocāt. quēadmodū misert⁹ es p̄ Paulo
apostolo tuo: non solū miscōiam tuā nō que-
renti / vel etiā curanti. sed etiā iram tuā iustis-
simā implacabiliter puocāt. Qñ em̄ te perse-
queret̄ totis studijs ⁊ virib⁹: enitēs extingue-
re nomē tuū / ⁊ fidē: dñe eēt sp̄as minarū ⁊ ce-
dis in discipulos tuos. magnificētissime eum
vocaisti plenissime auertens eū ab iniusticijs
suis. p̄fecteq; conuertēs eū ad te / totaliterq;
iustificans. Quia igitur proculdubio vis

vitiorū z demonū: vt semp fugiāt / fugiētes se.
vt dicit sapiens in eccliaſtico .xxi. Quasi a fa-
cie colubū fuge pctā. z si acceſſeris ad illa su-
ſcipient te. ſequunt̃ em̃ ſequētes ſe / z fugiūt
ab eis qui ea fugerint. eoſq̃ ſuſcipiunt: qui a
ſeipſis eadem nō repellunt. Uide igit̃ h̃ mi-
rabilia dei. qui de veneno mortifero vitiorū
z pctōrū: euidenter phanc viā ſaluberrimā
nobis z vitalem efficit medicinā. Et vt vulgo
dicūt de buſone facit nobis ſalutare anthido-
tum. z de ſerpente ſaluberrimā tyriacā. Iux-
verbū poete quo dixit. Vlnus achilleo que
q̃ndā ferat hoſti. Vlnus auxiliū pelias ha-
ſta tulit. Apparet aut̃ euident̃ ex his tibi: q̃ p-
pe eſt ſalus z ſanitas ſpūalis pctōrib⁹: cū ipſi
morbi vulneraq̃ vitiorū z pctōrum: paratiſſi-
mi ſunt fieri anthidota cōtra ſemetipſa. Et h̃
eis dūtaxat qui adiutorio dei: cuspides eorū
z aculeos in ſevertē / ſeq̃ inde repercutere
volunt. Et q̃ eſt mirabilius: ipſiq̃ deo ſalua-
tori nō glorioſius: quia maiores morbi / ma-
ioraq̃ vulnera / in mai⁹ auxiliū ſalutis potē-
tes ſunt. Quā ſicut maiores habent cuspides
z aculeos ad pcutiendū aīas n̄as: ſic ma-
gis efficaces ſunt ad eas cōpungendas: z ad
cōpunctionis grām pcurandā. Noli igit̃ de-
ſperare o peccator p magnitudine z multitu-
dine vitiorū z pctōrū: ſed inuoca om̄ipoten-
tiſſimum / miſericordiſſimū / atq̃ promptiſ-
ſimum adiutorē deū: qui nō ſolum medicus ē
animarū noſtrarū: ſed etiā medicina / z ſalū
vt ip̄e op̄et z mirificet miſericordiā ſuā in te. Sa-
ciatq̃ illa mirabilia: que ſolī ei poſſibilia ſunt.
vīz vt de morte tua reuiuifcas. z vt de ipſis
morbis tuis atq̃ vulneribus tibi ſalutem z ſa-
nitatem eliciat. tantaq̃ z tot venena vitiorū
z pctōrū: in tyriacā ſaluberrimā conuertat.
Et de tantis ſpinis z tribulis vuas: ex q̃b⁹ vi-
num cōpunctionis exprimas tibi colligere lar-
giat̃. Et de rubis iſtis ſpinat⁹ / z aculeoſiſſimis
vuas h̄mōi vindemiare te faciat. Quod idu-
bitanter faciet: ſi vitia tua z pctā: coram te ſp-
ſuerint: ſi ea iugiter mediteris. Nō em̄ poteſt
tibi nō diſplicere: nec tu tibi ipſi in illis: ſi ea iu-
giter recogites. Per hoc nāq̃ ſolum q̃ nō be-
ne aut plene vident̃: placent amatorib⁹ ſuis.
Lū em̄ nō ſit turpitudine aut deformitas / aut
ſeditas aut ſetulētia adeo abominabil⁹: adeo
horriſica: vt vitii vel pctā. pculdubio mani-
feſtum eſt eam nō poſſe nō diſplicere intuen-
ti illam z clare videnti. Quia ppter de illa re-
ctiſſime veriſſimeq̃ dictū eſt: qui viderit tere

ſiliet a te. Reminiſcere aut̃ debes: quicūq̃
cupis de vulneribus z morbis vitiorū tuorū
z pctōrū haurire ſanitatē: iuxta illud q̃ dictū
ē p ap̄lm. de pctō damnauit pctā. quia de ip-
ſis cum adiutorio diuine gr̄e eliciunt̃ aroma-
ta mire virtutis decem vel plura: ex quib⁹ cō-
ſicitur z condiſ iſta tyriaca ſalutiſere cōpun-
ctionis. Quorū primū eſt timor gehennalis
ſupplicij: quē admodū fur furtū ſuū inſpicies.
z pvincendum ſe de illo certiſſime ſciens: nō
poteſt nō timere ſuſpēdiū. cuz de iuſticia iu-
dicis / atq̃ potentia nulla ſit ei dubitatio. Sic
z pctōr om̄is clare ac ſtudioſe peccata ſua z vi-
tia ſua intuens: nō pōt nō timere gehennale
ſupplicium. cum certiſſimū ſit eidem ſe nō poſ-
ſe latere: nec abſcōdi ab oculis iudicis / cūtra
cernētis. Et ignorare non poſſit eā eſſe iu-
ſticiam illius. q̃ in die vltionis nō acquieſcet
cuiuſq̃ p̄cibus. Nec accipiet p redemptione
dona plurima. ppter quod dixi: quia neceſſe
habet timere in primis. Et ob hanc cām dicūt
timor initiū ſapientie. Elicūt aut̃ ab ipſo pctō
vel vitio: phoc q̃ eſt penale ſue puniendū
p iuſticiā dei: timor iminentis. Similiter p
hoc q̃ turpe elicit pudor / eodem modo q̃ ip-
ſum eſt iniuria: nobis vel a diabolo vel a nob
ipſis irrogata. Elicitur ex hoc ira: que ſm phi-
loſophum eſt inquisitor victorie: ſm quosdā
inquisitor vltionis. ppter quod z dicta eſt ira
aliq̃ appetitus vltionis. Hec ē igit̃ ira p quā
ſibi ipſi irāſcit penitens: volens cōtra ſeipſū
vltiſci iniuriā ſue contumeliā creatoris:
z mortē p̄p̄iā. In quo manifeſtū eū executo-
rem quēdā eſſe z miniſtrū diuine iuſticie: con-
tra ſemetipſū. ppter quod certū eſt / ex ipſius
ap̄li teſtimonio: ip̄m penitentē liberū z imu-
nem fieri ab ipſo iudicio diuine vltionis. Ita
nāq̃ dicit ap̄lus. Si nosmetipſos diiudica-
remus: nō vtiq̃ diiudicemur. ſi em̄ vltiſce-
remur in nobis dei iniurias z cōtumelias: q̃s
cidē irrogauim⁹. Silliter z mortes p̄p̄ias ani-
marū n̄arū: nihil ſupeēt vel reſtaret diuie iu-
ſticie in nob vltēri⁹ vltiſcendū p eandē viam
q̃: om̄e vitii z pctā vuln⁹ ſpūale ē ſue mor-
bus. Elicūt ex eo dolor. vel p̄p̄ h̄ q̃m dāniſicū
ē ſue dānoſum: eo q̃ p ip̄m z p̄p̄ ip̄m z grām
z gloriā amittim⁹. Elicūt etiā ex eo dolor alte-
rius generis z modi alteri⁹. Nō em̄ eiūſdem
generis ſunt dolor ex vulnere: z dolor ex dam-
no. Bene aut̃ eſt penitētī ſi ex vtroq̃ genere
dolorē doleat. ſic tñ z quouſq̃ z quē admodū
p̄dixi vt ſanitatē animi dolor h̄mōi / querere

vigeat: cureq; medicinali ipm subijci faciat.
Sic et se habet de dolore qd ee debet ei ex amif-
sione tantoru bonoru qd vicz et glorie quem
ad hoc sufficere arbitror: vt vere pñialis dicē
dus sit: si ipm penitente ad recuperationē iporu
tanto pposito inciter: vt fm consiliū ecclesie
peorū recuperatōe laborare velit atq; pponat

Quid facit recognitio pctōrū. La. XXIII

Virta hūc mo-
dum: elicit ex ipso peccato / horror
tanq; ex mortifero: iuxta testimo-
nium qd audiuit in pcedentibus quo dictu
ē. Quasi a facie colubri fuge pctm. Venena-
ta em vel venena potius / sunt omnia vitia et
peccata. et ppter hoc qui ea attent^o intuetur
resilit ab eis / quasi a mortiferis et venenatis
Sic et odium ex ipsis vitijs et pctis elicit. cum
q; inimica sint q; noxia peccatibus: stuo-
se considerat. Et in alijs quidē hostib⁹: ad cō-
citandū cōtra eos in nobis odiū: sufficit aspe-
ctus eorum: cū credulitate / qua credunt ini-
mici nobis: vel hostes eē. Et est intentio odij
nocere. Odium aut istud nō quiescit vel ces-
sat in q̄libet lesione vel noimento: qd ex pec-
cato irrogat. s; in solo exterminio et morte ipo
Quia ppter cū eousq; inualuerit in peniten-
te odiū hmoi: vt bellum contra pctā et vitia su-
scipiat: vel suscipe velit tanq; iuratus in mor-
tem et exterminium iporū: pfecto odio indu-
bitant odit illa: pfecto inq; pfectione pñialis
sufficiente. Nō em maius odiū requirit de⁹ in
penitente / cōtra vitia et pctā: neq; maius bel-
lum qd qd extirpare illa et mortificare sufficiat

De pudore et erubescencia ex peccato. La
pitulum XXIII

Virta hūc mo-
dum: ex aspectu vel inspectu po-
tius vitiorū et peccatorū: elicit ab
eis pudor et verecūdia p hoc qd turpissima sūt
vel qd est verius / turpitudines vltra modū
erubescēde. ppter qd increpat ipe dñs deus
aiam peccatricē: et potius peccatorē: qui pec-
care diu et multipliciter in oculis dei et homi-
num nō erubescit. ppter quod dicit ad eam p
Iheremiā pphetā. Srons mulieris meriti-
cis facta ē tibi: et erubescere nesciuit. Ibi au-
tem est pudor tunc sufficiens penitenti q̄tuz
capiō: cū ad hoc ipm induxerit vt vitia sua et

omnia pctā abscondere ab oculis dei et homi-
num: p consilio ecclesie sit paratus. Ele illisq;
pctm suū q̄si zodoma pdicauerunt nec absco-
derunt. Tbi sciendū est tibi. qd trib⁹ mōis ab-
scondit ignominia vitiorū et pctōrū. Primo
discooperiēdo in cōfessione coram sacerdote
Est igit cooptoriū ipsius: ipa discooptio eius-
dem p cōfessione. Si em nos p cōfessione
sincerā sacerdotibus illa detegimus et reuela-
mus: illa deus p virtutem sacramēti cōfessi-
onis abscondit ab oculis suis. Et q̄to studio
suis illa detegimus et discoopimus: tanto stu-
diosius ille ea coopit et abscondit. Et de h di-
ctum est. Beati quorū remisse sunt iniquita-
tes: et quorū tecta sunt peccata. Q̄to aut illa
vel magis abscondimus vel negligentius in
sacramento cōfessionis detegimus: t̄to de-
us illa et manifestius: et in maiore confusione
absconditū: illa nouissime reuelabit. Per
eundē modū ex vitijs et pctis / ppter spurci-
am et fetulentiam iporū: elicit abominatio: qd
est fastidiū / siue appetitus vomendi. Iancāt
abominationē tūc sufficientē in penitentib⁹
opinor eē: cum spūalem nauseā in his eousq;
puocat: vt vomere ea velint atq; pponant.
hic aut vomitus / ipa eorū cōfessio est. Spūa-
liter nāq; ea tanq; ore vomunt: cū poris cō-
fessionē foras et in manifesto corā sacerdote il-
la ponant. nec magis humores noxi vel for-
des: quecūq; ore vomentiū eijciunt / a vētre
vel stomacho: qd vitia et pctā vomitu cōfessi-
onis eijciunt a corde. Et h cū pfectio integra
sinceratq; fuerit: et v̄tute sacerdotali clauiz
consecrata.

De indignatione a peccatis. La. XXIII

Virta hūc mo-
dum: elicit et indignatio ab ipsis pec-
catis et vitijs p iporū vtilitatem.
nihil em vilius cogitari potest imo nulla ē vi-
litas nisi hec: et nihil omnino vilescit nisi vitium
et pctm. Quia igit vile nō solū est: sed parū vl
nihil valet: imo multo fortius deualet: vt ita
dicat. hoc est dicere qd nocet et minuit valorē
habentis. Manifestū igit est vitij vel pctm
nō solū vilissimū eē: s; etiā longe deterius ipsa
vtilitate. Attendens igit ipa anima humana
nobilitatem et dignitatē suā: attendēsq; ipam
vilitatē vitiorū suorū et pctōrū: nō pōt nō indi-
gnari et sibi et illis: cū videat ea tā indigna di-
gnitate sua Et nō solum inensurabiliter lon-

ge esse a nobilitate sua: sed etiā contraria illi
 et corrupentia illā. Quia ppter abijcī illa a
 se confestim et fugit ab illis. Quēadmodum
 regina inclita et magnifici cordis fugeret a lu
 panari: tanq̃ a loco regali dignitate indignis
 simo fugeret inq̃ cū aspernatioe et despectu
 Et hec est indignatio quā br̃s hieronymus
 vocauit sanctā supbiam. quēadmodum si hō
 magnifici cordis projiciat a se vincula/ vel cō
 pedes quib⁹ serui alligari solēt/ aut opa ipsa
 seruilia facere dedignēt. Scire tñ debes q̃
 indignatio interdū ira quedā est: et pōt pce
 dere ex supbia/ et magnificentia cordis/ q̃ in
 terdum sancta est. et sancta supbia nō imerito
 nominat. Et hac igit̃ erigit ser̃ eleuat deo ad
 iutorē: imo eleuante mens humana sup vitia
 et peccata: conculcat ea spūaliter. aspernatio
 ne forti. Illud em̃ corde et quasi pedibus cor
 dis calcamus seu cōculcāmus: qd̃ despiciū.
 Et indignatio ista sufficiens est ad pñiale iu
 stificationē: cū de imo subiectionis et seruitutis
 vitiōrū et peccatorū eousq̃ erigit et exaltat pe
 nitentē: vt sub pedibus cordis vitia habeat
 pctā: forti aspernatioe. s. cōculcans ea. Per
 viam eandem elicit artificio et virtute gratie
 dei a vitijs et pctis: ipsa execratio eorū. p quā
 tanq̃ pphana/ vel potius tanq̃ sanitati con
 traria: om̃imodeq̃ ei aduersantia et repugnā
 tia: longe eiciunt et projiciunt. Ita q̃ cor exe
 cratione h̃mōi p̃ditū: om̃em attractū eorum
 tanq̃ sacrilegiū repellat a se. Et attractū vo
 co: nō solum desiderū ipsoꝝ/ vel dilectionez
 in ipsis. sed etiā cogitatū vel delectationē ip
 soꝝ. Illa nāq̃ execramus: que tanq̃ inq̃
 adeo contumeliosa a nobis repellimus. Iux
 qd̃ dictū ē. Execratio aut̃ pctōri cultura dei
 tanq̃ em̃ sacrilegā et tanq̃ nefariā eā a se re
 pellunt: et ab ea tanq̃ impietate fugiūt. Hec
 aut̃ execratio ad pñalem iustificationē tunc
 sufficiens est: cum ad hoc penitentē induxit:
 vt a vitijs et peccatis se longe facere velit: tā
 q̃ ab his quibus nō solum grauissime offendi
 tur: sed etiā ab his qui ea faciunt: largissime
 sepat atq̃ repellit. Rōissime vero p eandē
 viam: elicit a vitijs et peccatis detestatio eorū
 p quam resiliit ab eis quasi a maledicto et ana
 themate. Et tanq̃ ab his quib⁹ appropinquas
 om̃is: indei maledictionē incidit anathema
 id est separationē ab ipso. et q̃b⁹ om̃imō cōicare
 separi sit a deo. Lōicat aut̃ vitijs et pctis q̃ ea
 diligit: vel in se ipso recipit/ vel sustinet/ vlt̃ eti
 am cū in alio sustinet. De om̃i em̃ templo dei

expellēda sunt vitia et pctā: tanq̃ maledictio
 anathematizata. Et ppter hoc nec in se ea su
 stinere debet quis: vel in alio. Lū ipse et quili
 bet christianus templū dei factū sit. Hec igit̃
 sunt decem aromata que nominauit: ex q̃bus
 tyriaca sancte ac salutaris penitudinis confi
 citur et condit. Et de ipsis vitijs et peccatis ad
 iutorio diuino eliciunt seu colligunt. Iux qd̃
 dicit apl̃s. quia mittens deus filiū suum in si
 militudinem carnis peccati: de pctō damna
 uit peccatum. De ipso em̃ peccato in vere pe
 nitētib⁹ elicit damnationē peccati. Elicit em̃
 de illis vnū qd̃q̃ p̃nominatorū aromatu. per
 quorū vnū qd̃q̃/ om̃is vere penitens dānat
 p̃p̃iū in se pctm̃. propter quod et sapientissi
 mus ille/ et sanctus Dauid dicebat. Peccatū
 meū contra me est semp. Faciliū em̃ ē om̃i
 peccatori/ semp habenti vitia sua et pctā con
 tra se: elicere inde ista aromata. Om̃e em̃ vi
 tiū et pctm̃: p̃metipm̃ et p sua vicz que ei ad
 herent: vel q̃ ex eo sequunt: semetipsūz dam
 nat et destruit. et per hec om̃ia vt non diligat:
 et vt ab eo recedatur: magnis vocibus clamat
 de ipso peccato/ testimonio veritatis arguit
 spiritus sanctus mundū. eliciens ex ipso pctō
 decem conclusiones istas: quibus et peccato
 ri simul cōcludit et pctō. Pctm̃ igit̃ est ipsi sp̃i
 spiritus cō locus quasi dialecticus. vñ inferēs
 istas sententias siue cōclusiones p occasionē
 quādā elicit. et pctis simul et pctōrib⁹ pcludit.
 Et pctm̃ mediū ē spūiscō: ad om̃es conclusio
 nes istas inferendas. Bñ aut̃ agit tecū o pec
 cator: qui p istas cōclusiones eousq̃ artaris
 et eousq̃ tibi cōcludit: vt ad x̃itātē vite redi
 re cōpelleris: qui reditus seu reuersio non est
 nisi penitudo ip̃a. et sequela penitudinis: que
 pñia nominat. Tñ scire debes qd̃ dixi de
 cōclusionib⁹ istis: q̃ p similitudinē h̃ itelligo ad
 p̃clōnes disputatorias. Cōclusus em̃ dicit qd̃
 vel pclusus esse illi/ in disputationibus h̃mōi
 qñ finibus x̃itatis vt ait Aug⁹ ita circūclusus
 ē: vt nullū ei pateat a x̃itate refugiu/ vel eua
 sio. qñ potius quocūq̃ se vertat: necē haberi
 illud incidere. Sic se habet et de ip̃is vitijs et
 pctis. quia solerter ac diligenter intuentē ea
 pctōrē: ex om̃i pte sic artant atq̃ diffugāt: vt
 necesse habeat ab eis recedere: vel fugere: et
 in p̃nominatā x̃itātē incidere. Quapropter
 māifestū ē: necessariū eē ac saluberrimū pctō
 rib⁹ pctā sua et vitia corā oculis suis h̃c et sp̃. inde
 cū adiutorio diuine gr̃e tot medicamēta salutis
 hauriri p̃nt: tot aromata spūalia: q̃ nominauit

tibi. Et cum vnūq̄q̄ eorū attenderis studi-
osus ac intimus: inuenies nullū eē quod nō
aliquatenus ledat ac vulneret vitia ⁊ pecca-
ta: interdū aut̄ etiam mortificet illa. Timor
enī cum fortis fuerit: expellit pctm̄. sicut dicit
Eccl̄s. Nec solum expellit ip̄am opationē pcti
phibens eam eē in opatione: vel opante: sed
etiā ip̄am voluntatem opandi mortificat ⁊ ex-
tinguit. Sic se habet ⁊ de ira ⁊ de pudore: et
alijs p̄nominatis aromantibus: quia cū inua-
luerunt: aut ip̄a vitia aut pctā debilitant: aut
proius extinguunt: interdū etiā ip̄as cogita-
tiones a cordibus humanis phibeāt. Ita eti-
am vt nec cogitare nec peccare velit. Recre-
putandū est tibi leue vel modicū: si motus et
opationes pctōrū ⁊ vitiōrū cessant: ppter de-
cem p̄nominatas dispositiōes. Abultum enī
debilitatū est vitiū: cum ad hoc redactum est
vt mouere nō possit peccatorem: nō soluz ad
op̄ peccati: sed nec etiā ad voluntatē vel co-
gitationem ipsius. Manifestū est igit̄ tibi
ex om̄ibus his qm̄ decē iste dispositiōes attri-
tue sunt vel etiam attritiones quedā veteri
hoīs. Ex quibus si eousq̄ inualuerint: sequit̄
contritio eiusdem: que ē mortificatio ⁊ anul-
latio ipsius siue victoria. Iuxta consuetudi-
nem scripture que dixit. Lōtritos hostes po-
puli dei: cū ab ip̄o victi sunt. Qua p̄p̄ sum-
mope intendendū ⁊ vigilandū ⁊ modis om̄i-
bus puidendū ⁊ laborandū ē: vt iste disposi-
tiones: que pculdubio dei dona p̄ciosa atq̄
magnifica saluberrimāq̄ sunt: ab ip̄o ip̄petren-
tur: qd̄ indubitanter fiet p iugem inspectionē
assiduāq̄ recogitationē impietatis atq̄ per-
nitiositatis/ seditatis ⁊ turpitudinis/ cetero-
rumq̄ malorū: que vel ip̄a vitia ⁊ pctā sunt:
vel p iustissimū dei iudiciū irrogāda sunt ip̄is
peccatoribus: ab eis dē recedere negligētib̄.

Quedam dispositiones corporis iuuantes
orare volentem. La. XXV

Boniam autē
multa sunt que ofoni adminiculā-
tur ⁊ validū etiā eidem p̄stent ad
iutoriū leuiāq̄ ip̄a sibi. Lōueniēs ē vt ea tibi
nominē ⁊ numerē. Dico igit̄ q vnū ex his est
positio seu dispositio corporis: qualis ē pstratio
ip̄i corporis: genuflectio eiusdē: expansio manu-
um ⁊ eleuatio eorundē: sicut erectio oculoꝝ
ad celū. Ihs enī nō ē dubiū ⁊ vnoquoq̄ eorū
orationē adiuuari: vt deuotior ⁊ obnoxior sit.

ppter qd̄ ⁊ ecclesia dei statuit ⁊ obseruat: vt i
missarū celebrationibus sacerdotes expansis
manibus orent. Presertim ab ea hora q̄ sur-
sum corda canit. Sit aut̄ in rememoratione
dei ac ofni n̄ri iesu ch̄risti q̄ expansis manibus
⁊ semetip̄m ⁊ orationē suā in ara crucis obtru-
lit: hui⁹ sacrificij ⁊ ofonis rememoratio ⁊ est/
⁊ sit in missa. Cū ego aut̄ video: illa dispo-
sicio corporis vnicuiq̄ in ofone sua ⁊ habenda
⁊ cōseruanda est: p quā adiuuari se maxime
sentit. Scio nāq̄ genuflectionē quibusdam
eē impedimētū ofoni. Silit̄ ⁊ crebras genu-
flectiones/ laboriose nāq̄ sunt: ⁊ ppter h̄ de
cogitationib̄ nō nihil in se rapiūt. Et ob h̄c
cām cor humanū ad deū totaliter colligi nō
sinunt: ppter qd̄ om̄iū dispositiōnū corpo-
ris mihi cōuenientior videt̄ esse accubitus: q̄
incubif sub podiaculo alicui maxime ex parte
sinistra: magis enī quietat corpus magisq̄ li-
berū pmittit eē cor in cubitu h̄mōi. Quinimo
expedire mihi videt̄ orantibus: vt quieto cor-
pore ab om̄i molestia: et libero corde ab om̄i
mala distractione: seu solitudine sint in ora-
tione. sicut scriptū ē de iosophat. q̄ timore p-
territus: totū se cōtulit ad orandū dñm. Da-
uid aut̄ prudentissime intelligens: quia cogi-
tationes cor humanum rapiunt: interdū q̄si
violentia quadā. Interdū aut̄ ⁊ furant̄ ipsuz
etiam sibi ipsi: tanq̄ enī sibi ipsi p̄dis: si cogita-
tione aliqua auertiē ab ip̄a int̄ctione ⁊ atten-
tione ofonis: ⁊ nescit vbi sit aut quo deue-
nit. ppter quod dixi furant̄ cogitatiōes h̄mōi
cor humanū. Furant̄ inq̄ ⁊ surripiunt sibi ipsi
ita vt illa hora ⁊ vbi sit ignorat: ⁊ q̄ male: q̄q̄
indecenter se habeat: om̄ino nō videat. Et p-
pter hoc dixi. Hunc inuenit seru⁹ tuus cor su-
um vt oraret te ofone hac. Inuenit inq̄ tāq̄
p̄ditum prius. Quid enī aie rōnali indecenti-
us: q̄ q̄ ab ope cui summope insistendum est
eidem morū musce vel pulicis rapiatur: ⁊ vt
ab ip̄o deo cui ex totis intimis suis adheren-
dum est: etiam tactu pedis vnus muscule ab-
rumpitur. Quid enī turpius q̄ neglecto tam
necessario/ tanq̄ salutari opere: videlicet ofo-
nis tam arduo tanq̄ discriminoso negotio:
causa videlicet qua de vita eius agitur: vt de
morte: s. effugiat: ⁊ recedat ad vitam: sequi
musculas cogitationum huiusmodi: eisq̄ cir-
cūferri ita vt de eis ludere videamur. Ihs sūt
aues quas Abrahā abigebat a sacrificio: nec
ignorum tibi eē debet ofonē eē sacrificiū iux-
modū quē doceret i sequētib̄. Ihs sūt musce

morientes. que teste Salomone in ecclesia
ste. c. vi. Perdunt suauitatē vngenti. quod. s.
vngenti est oro. Est enī oro vngenti. sic fa-
ciam te scire in sequētibz omnes dolores cor-
dis mitigans. omnes morbos eius dēt vulnera
sanans. mira et incredibili suauitate pfundēs
illud atqz letificans. sup omnia etiā aromata/
flagrantia. suauitas redolens et spirās. hmoi
aut suauitatē nō dico meritū vel substantiāz
pdunt muscule antedictę. Nō enī patiuntur
cor antedicta suauitate pfundi. Hec ipaz ora-
tionē eē delectabilē aut iucundā. Et de his fa-
ciam tibi certitudinem in his que sequuntur
post hec. Tu igitur erubescē abominare. et ab-
horre nō solū in sacrificio ofonis sed etiā in
omni alio ope. muscarū hmoi agmina in corde
tuo sedere vel volitare. Et tibi dici possit. qz
beelzebub es. qd interpretat vir muscarū. Auerte
cor tuū a muscis hmoi. et ne exponas illud
comedendū et inqmandū eisdem. sicut qbus-
dam moris est. qui tanta desidia atqz ignauia
pigrescunt. vt ex muscare se. et muscas hmoi
a cordibus suis abigere vel nō valeant. et nō
velint. Et protegendū igitur est cor et operien-
dum qdū in egypto pſentiū tenebrarū atqz
mortis viuimus a muscis hmoi. Egyptus nāqz
ista musca grauissima diuersi generis supabū
dat. Qua ppter quēadmodū decaluatis hoī-
bus musce sales infeste sunt. et plurimū mo-
leste. Sic nudis a sanctis cogitationibus et af-
fectionibus aiabus. bellum cōtinuū indixere
musce iste spūales. Aut igitur ex muscatorio at-
tentissime atqz cōtinuē discipline. necesse ha-
bes muscas istas incessanter abicere. et te ab
impulsionibus earum defendere. Aut ca-
put tuū. ptegere atqz semp tenere scā aliqua
et forti occupatione. Sola enī corda ociosa pa-
tenter exposita sunt inqnamēt et aculeis mu-
scarū hmoi. Reminiscere autē quia spū sanctus
abominat et effugit cor muscosum. i. plenum
seu occupatū muscis hmoi. ppter qd scriptū
est in libro Sapienti. qz spū sanctus discipline au-
feret se a cogitationibus que sunt sine intel-
lectu. Manifestū etiā est tibi. omni homini di-
splicere in habitaculo suo muscarū multitudi-
nem atqz frequētiā. qto magis spiritu scō
displicet abominanda ista muscositas in cor-
de humano. quod est indubitātē habitaculū
spū sancti baptismali. scificationē sacrati. Re-
misci etiā debes sermonis quē dixit de se ipsa
sapiētia eterna. que ē christus dñs. Ego inqz
sapiētia. habito in cōsilio. et eruditus interfus

cogitationibus. Aſperito etiā totis studiis et
viribus vacandū et insistentū ē eruditio cogi-
tationibus vnicuiqz fidelī. vt pſentem habe-
at in corde suo christū dñm. qua pſentia quid
salubrius. quid iucundius. quid beatius cogi-
tari pōt a se humane. illā vel modicū sententi-

Petitio lachrymarū ex peccatorū recorda-
tione vel spiritualis mentis. La. XXVI

Et aliud adiu-
torium validissimū. et inexpugna-
bile ofonis lachrymositas vel la-
chrymarū pfluuium. Dicit enī expositor lib-
thobie. qz oro deū lenit. lachryme vero cogūt
ipsum misereri. Lachrymosa igitur oro. nō so-
lum placita seu placida est deo. imo etiā vio-
lenta in ipm. cum ei cedere vel succūbere ne-
cesse habeat. inuincibilis vsqzqz omipoten-
tissima creatoris virtus. Qua ppter tota dñi
gentia. totisqz conatibz exqre de sunt lachry-
me orantibus. Et intendo qz sunt exqrende
duobus modis. vici et petēde ab ipso actore et
largitore largissimo bonorū omnīū deo. et mo-
dis quos tibi hic exponā procurande. Petē-
de siquidē vt donū gratuitū diuine bonitatis
Quēadmodū enī gaudiū in spū scō. ē vnum
de donis et fructibus spū sancti. Sic et donum
luctus siue lachrymarū piarū. nullatenus du-
bitandum est eē donum dei. Quēadmodum
igitur sicut audiuiſti in pcedentibus ex xbis
beati Gregi. quia ire dei tunc resistit. cum ip-
se qui irascit opitulatur. Sic et ab eodem pe-
tendum est omne adiutorium. per quod ire re-
sistatur eiusdem. et expſse ac confidenter. Di-
cendum est ei. Dñe misericōie qui misereri poti-
us eligis qz irasci. et cui sp magis placet p-
cere qz vlasci. qui vis nō solum vt resistat ire tue.
sed etiā teneri vis et teneri te facis ab eis qz
bus das vt misericordiam tuam obnixe deuo-
teqz deprecantur. Da mihi illud validissimū cō-
tra iram tuam adiutorium. s. piarū lachrymarū
profluuium. Impigua sacrificium orationis
mee. et irriga piarum lachrymarum aspersio-
nibz. cui cogi etiā ad miserandū sp placitissi-
mū ē. Da hāc virtutē fortitudinē ofoni mee qz
te teneat. et auertat ab ira tua qz te placitet et
cogat etiā misereri. Da piarum et sanctarum
lachrymarū copias. qz et extinguat ire tue scēditiū
et ardores sempiternos. qz vitijs et pctis merui
et ipos ardores pcupiscētiarū et aliarum pesti-
um cordis mei. Dñe misericōie. cui nūqz se pla-

Capitulum

cent vel hi vel illi ardores. et cui semper placet
eorum extinctio. da capiti meo aquas. et oculis
meis fontem lachrymarum: quibus extingua-
tur ardores isti. sic petebat Iheremias. Do-
mine misericordie que percussisti petras in de-
serto et fluxerunt aque. torrentes inundaue-
runt. pcute cor meum quod et aruit. quod et obduru-
it in petra durissima. pcute inque gladio verbi
tui penetrabiliori omni gladio ancipiti. pcute
inque et transige in intima. et transuerbera in pe-
fundissima sua: ut medullitus et ex totis inti-
mis suis doleat. tunc enim erumpent torrentes pi-
arum lachrymarum ac sanctarum. Domine misericordie ex-
pandi manus meas ad te. quoniam anima mea sicut ter-
ra sine aqua tibi / sities scilicet umbra lachrymarum:
et exitus aquarum deducere per seipsam tota hoc
est per omnes pres vite sue: et per omnes etates
scilicet gradus et officia: in quibus non custodiuit
sacratissimam ac saluberrimam legem tuam. Domine
misericordie quot et quantum caris meis hominibus im-
pendi istud humanitatis officium: vix ut de
morte eorum dolere inconsolabiliter. et ut mor-
tuos ipsos lugere lachrymabiliter. Da obse-
cro ut mihi istud impenda coram te. ut vix de
ipsa morte mea spiritali que incomparabiliter mor-
tibus illis carorum meorum est deterior: magisque
lucida. Doleam per magnitudine illius. et luctu
acerbissimo me ipsum / morte ista turpissima
mortui / lugeam coram te. Domine misericordie que tur-
pe. quod indecens est et quod mihi ignotum est mor-
tem meam cogitare coram te. et me mortuum con-
spicere. animam meam scilicet in feretro seu sepulchro
corpis mei iacentem mortuam conspiceret. et in
corde tepido et nullo dolore tacto. atque siccis
oculis. quod est dicere nullis inde lachrymis per
fluentibus. Domine misericordie. tanta duricia tantaque
ariditate oculorum non possem intueri cadauer
alicuius ex caris meis. Unde igitur ista insensibi-
litas atque perversitas cordis mei: ut cadauer
anime mee mortui absque dolore acerbissimo
et luctu conspiciam. Et quod est ad cumulum
malorum meorum: tanto mihi magis dolendum
esset de morte anime mee: quanto minus de ea do-
leo: tanto namque longius sum a vita et salute ip-
sius: quanto minus mortem et vulnera eius sentio
Et ego miserrimus tanto minus inde doleo:
et inde minus vel potius minime. cum inde ma-
xime dolendum esset. Domine misericordie. scio quod mor-
tuus: nec semetipsum vix mortui: nec alium mor-
tuum lugere vix potest. Vivorum enim solorum
semper est lugere mortuos: quorum mortem siue
ipsos mortuos: vel vident vel audiunt mor-

tuos esse. Et hoc vix operatur in eis ipsa na-
turalis attinentia siue propinquitas. In hoc
igitur manifeste cognoscere debere me mor-
tuum esse. quod mortem meam non lugeam. In
compabiliter enim plus sum mihi: quam aliquis
alius: quia propter incomparabiliter acerbius ip-
sum lugerem ex morte propria si in hoc permit-
terer. Lugerem inque ex affectu vel affectione
gratie: quam quicumque ex caris meis affectio vel
propinquitate nature. Da Domine misericordie
etiam dona gratie tue: vix ut video et mortem
meam: vix ut de illa doleam: sed dolore adeo
exili adeoque exiguo: ut non ex illo me vivere
vel vivere presumere audeam. Certissimum
tamen est mihi non vix quicquam extinctam esse gra-
tie tue vitam in me. si enim videre: et sic dole-
re proculdubio vite est: licet exigue et exilis: et
vivientis vix exigue et exiliter / ad vitam ple-
ne gratie atque perfecte. Jam igitur cepisti in
tantum et totum vivificare me. Perfice obse-
cro domine misericordie tante pietatis atque
mihi necessarium inceptum: ne permittas in ip-
so cepto istius vite initio me suffocare. et in mor-
tem pristinam recidere. Elides in me aliquem
habitum iam tue inspirationis. Inspira ulterius
in me spiraculum vite tue. Insuffla in me
largius spiritum sanctum tuum. donec fiat in
animam perfecte vivientem vita gratie tue.
Perfice in me dolorem interiore quo sen-
tiam tot et tanta mea mala: que medullitus et
ex totis intimis meis in conspectu misericor-
die tue doleam. tunc enim erumpent ex corde
meo lachryme salutare: veri nominis vide-
licet de laceratione mentis mee. Inde enim
lachryme nominate sunt: quia de anima lacerata
te percutiente scilicet et lacerante profluunt
Tu enim es domine qui sic vulneras: sic me
deris sic percutis. et manus tue sanant. Vul-
neras vix gladio acutissimo verbi tui men-
tem humanam: lacerans dolore penitudinis
et lachrymis sanas. Domine misericordie
dolore isto et lachrymis satisfaciens iusticie
tue: vindicta nobilissima qua me ipsum tor-
torem et licorem meum atrocissimum effici-
as. Ita non frustra lacerem: quin potius to-
tum me comminuam et conteram. Nihil inte-
grum quod in omnibus que displicent boni-
tati tue permittas esse vel vivere in me: si-
cut David dixit. Et comminuam eos ut pul-
verem ante faciem venti. Hoc tantum est gra-
tia tua: et hoc est gratie tue virtus que gratia
picis. Sed cum dederis mihi lachrymarum humorem

placitū pfluuiū. vt lutū platearū delebo inimi-
cos illos. i. totam cateruā opationum/ locuti-
onum/ affectionū/ & cogitationū. q̄ in me mi-
litabāt aduersus aīaz meā. Quēadmodū enī
inundatio pluuiālis lutū de plateis emūdat
& diluit ab illis. Sic inundatio lachrymarum
mearū totā fetulentā vitiorū & peccatorū meorū
diluet/ & delebit omnesq; feditates vite mee.
Omnes grad⁹ & officia que illis inq̄nata erāt
emundabit. Renouabis in me miraculū pfi-
guram iucūdisimā & admirabilē. vicz s̄bmer-
sionis pharaonis: & totius exercitus illi⁹ s̄b-
mergens in mari rubro. i. in aquis amarissi-
mis lachrymarū mearū. om̄em istam miliciā
diabolicā que militauerat aduersus animā. &
om̄em istum exercitū sc̄gyptiū. hoc ē tene-
brarum & mortis reducens sup̄ eos aq̄s ma-
ris. i. lachrymas copiosas & inundantes ama-
rissime penitudinis. Dñe miscōie q̄ oīa ad-
nutrū & liquidū intueris. an possum ego dedu-
cere aquā de petra aridissima atq; durissima
cordis mei: hoc enī ip̄e Moyses p̄posuit fi-
lijs israel dicens. Audite rebelles & incredū-
li. nunq̄ de petra ista poterimus vobis edu-
cere aquas. Educere poterat vtiq; & poruit
nō p̄ se neq; virtute sua. sed poruit & fecit per
te dñe miscōie & p̄ om̄ipotentissimā virtutē tuā
Sicut igit̄ affuisti Moysi seruo tuo/ & fecisti
in eo & p̄ ip̄m grande illud miraculum/ q̄ edu-
xisti aquā de petra/ & abierunt in siccū flumīz
Sic adesto mihi & opare p̄ me & in me ip̄so vir-
tutem. cui⁹ illud miraculū figura pulcherri-
ma fuit. p̄cutē igit̄ dulcissime miserator. meus pe-
tram istam aridissimā & durissimā: & fac in sic-
co isto cordis mei abundanter abire flumina
lachrymarū. Ne peccas obsecro a dira & dura p̄-
cussione petre istī: que nō solū p̄cuti digna est
sed etiā cōfringi atq; cōminui. Effunde do-
mine miscōie fluentia lachrymarū sup̄ aridam
mentē meā. Sic p̄misisti p̄ Esa. p̄phetā tuūz:
fac etiā eam terrā irriguā quā cōspicis mise-
rabilerē arentem. Da mihi irriguū istū/ imo
da mihi vtrūq; irriguū sup̄i⁹ vicz & inferius.
vt nō solum ab inferiori. i. ab inferno & doleā
& fleam. p̄ eo sc̄z q̄ me expectant tormenta in
fernalīa. imo etiā p̄ amissione sup̄iorū gaudi-
orum. i. celestīū. Fac eam obsecro sicut ortūz
irriguum cui⁹ aque nō deficiunt: ne deficiant
cordi meo. Dñe miscōie riuū p̄tax ac saluber-
rimarum lachrymarū tādiu mihi sint saluta-
res q̄ diu mihi prodesse p̄nt. q̄ diu tanta ē vir-
tus earūz & gratia/ ne referes obsecro gra-

tias eterni fletus: qui nulli prodesse poterit.
De quo fletu dixisti. Ubi erit fletus & stridor
dentium. Da mihi fletū q̄ nō solū mihi saluta-
ris est: tibiq; placitus: & irā tuā placans/ licet
iustissimam. sed etiam beatitudo est. sicut tu:
ipse testatus es dicens. Beati qui nūc fletis
qm̄ ridebitis. Da mihi lachrymas que semia
sunt phennīū gaudiorū: in quibus qui nūc se
minant: in exultatione metēt. Da mihi luctū
p̄ quo daturus es gaudiū. Da mihi sp̄m me-
roris: p̄ quo daturus es pallium laudis. Dñe
miscōie da mihi sic p̄uidere infernū vt p̄uisio
eius gratiā compunctionis mihi prouocet. h̄
enī dixit de te doctus doctor magnus Greg⁹
Dñe miscōie magnifica & mirifica simul me-
cum miscōiam tuam dulcissimā: iuxta modūz
quo eum magnificas & mirificas: cum latro-
nibus & alijs sceleratis: qui cum vident se iux-
ta modū delicti sui. sibi paratū incendiū vel
aliud patibulum. p̄cidunt ad pedes iudicis/
seu p̄fecti clamantes ad ip̄m p̄re vehementia
timoris pariter & doloris de imminētī sibi mor-
tis supplicio. Clamantes inq; nō solū obnixe-
sed etiā supra modum diserte: flagitantes mi-
sereri sibi iudicē. Dñe miscōie nullū habēt
ibi doctorem: qui eos supplicare doceat & p̄re-
cari. nō habent librū quem inspicientes/ acci-
pian in de dissertitudinem illam de p̄catiōis.
Nō est ibi fons vel puteus vel aliud vbi aquā
hauriant lachrymarū: solum patibulū quod
lignum aridum ē aspiciunt. solū incendiū vel
aliud sibi paratum attendunt supplicii. Inde
accipiunt desiderabilissimā mihi & similibus
mihi peccatorib⁹ de p̄candi dissertitudinem.
Inde hauriunt vbertatē largissimam lachry-
marum. Inde placāt iudices suos. Inde dat̄
eis plerūq; venia/ & ignoscit eis merite mor-
tis supplicii. Fac me cū similem obsecro mise-
ricordiam: vt de infernali patibulo: & de gehē-
nali incendio: similem dissertitudinem accipiam
& similem copiam lachrymarum p̄cides co-
ram te supplicansq; et ex totis p̄cordijs meis
poscēs a te domine iesu ch̄riste: qui iudex me-
us es: imo omnium viuorum iustissimus pa-
riter & clementissimus. Poscēs inq; vt igno-
scas mihi & culpas quas cōmisi: & penas om-
nes quas merui. mirifica mecum magnificaz
misericordiam tuam in hoc. vt de ip̄so tam
arido infernali patibulo colligam dignos fru-
ctus penitentie/ de eternis flammis et tene-
bris. aquas frigidissimas lachrymarum/ que
omnes ardores concupiscentiarum mearū/

Capitulum

irarum/ odiorum/ et aliarum pestium quibus tam
damnabiliter arsi: totusque vastatus sum: extin-
guere preualeat. Da mihi de morte ista eter-
na et infernali viuiscere per timorem ipsius et do-
lorem: qui mihi esse debet pro eo quod eam tam mul-
tipliciter tamque execrabili merui. Da mihi
igne infernali extinguere ipsius incendia.
¶ Hec enim sunt gloriosa miracula omni-
potentissime virtutis et misericordie tue: quibus
de tanta tamque horrida morte eternali vitam eli-
cis penitentibus ut de tantis tamque formidan-
dis incendiis saluberrimum refrigerium pre-
stent sibi ipsi: mortem eternam conuertens eis
in eterne vite antidotum: per gratiam penitendi-
nis: et ipsum ignem eternum in refrigerium et
extinctionem eiusdem salutarem inde ef-
ficiens medicinam. Sic domine misericordie mirificas
misericordias tuas in eos: quos per gratiam pe-
nitentis reuocas: reducis et conuertis ad te.
Hec sunt misericordie mirificentie misericordiarum tuarum
quas petebat sapientissimus et illuminatus
a te sanctus David cum dicebat. Admirifica mise-
ricordias tuas qui saluos facis sperantes in
te. Quid enim mirificentius cogitari potest: quam
mortuorum seu morientium virtus adiutorum:
ut ipsa se ipsam vincat. Non enim refert an dicat
mors ipsa se vincere/ an penitentes mortem
ipsam morte mederi. Igitur domine misericordie per ip-
sam mortem infernalem: per eam moriturus: et ip-
so igne eterno: extinguis illum penitentibus.
¶ Ista domine misericordie tanta glorie tue tamque stupen-
da miracula atque magnalia. Placeat tibi ope-
rari in me. Aperi igitur oculos cordis mei: et illu-
mina eos: ut parata mihi iustissimo spiritus ac per
omnia laudando iudicio tuo supplicia videam
et intuear: cum debito timore pariter et dolo-
re: tunc enim vertere mihi in medicamenta sa-
lutis: tunc mors illa eterna erit mihi in vitam
et incendia in refrigerium: et ignis ille in extin-
guibilis in aqua frigidissimam. Domine misericordie
satis apparere potest mihi quia velata facie: et
velatis oculis ad infernale ducor: suspendi-
us si tam prope positus illi paribulo: illud videre
non valeo. Si enim illud viderem: quomodo non omnia homini
bona mihi per illud occasionaliter fieret te ad-
iuuante: qui latronibus et alijs sceleratis fuit
per inspectionem letalis paribuli. Domine misericordie ele-
ua oculos meos ut reuelata facie intueri pos-
sim paratum mihi eternale supplicium: ut inde
colligam saluberrima illa medicamenta que dixi.
¶ Propter hoc enim et tu ipse rex solus et dominus san-
ctorum: tu laus et decus omnium: velari faciem

tuam et oculos tuos instar latronis passus es
ut nos spiritualiter et interioriter sic velatos et ad eter-
nale patibulum sic ductos reuelares: et reuela-
ta facie eterna supplicia ad que ducebamur vi-
deremus ut reuelata facie mirabilia. De le-
ge tua consideraremus: et gloriam tuam reuela-
ta facie contemplaremur. De via illa scilicet qua
ducebamur ad infernale patibulum per nostras la-
trocinis alijque sceleribus subiisti. Illumina
obsecro domine misericordie oculos cordis mei: ut vi-
dere tot et tanta mala culparum: et penarum me-
arum preualeam. Qui enim videt tot et tan-
ta mala cuiuscumque alteri non dolere et non luge-
re possunt: quanto fortius mea propria absque dolo-
re et luctu acerbissimo videre non potero.

Domine misericordie tu precepisti per prophetam tuum di-
cens unicuique peccatorum qui reuertere cupi-
at ad te: plangere faciem suam. Hoc igitur quod iu-
bes me facere: et scis me non posse facere: nisi
munere magnifico misericordie tue plange. Dabit
faciam sicut dicebat sanctus et doctus a te be-
atissimus Augustinus: dicens. Domine da quod iubes
et iube quod vis. Tu domine misericordie precepisti sumi-
liter. Plange quasi virgo super spiritum puber-
tatis tue. Scio domine te docente: quia et incom-
parabiliter longe acerbior et planctus et luctus
congruit miserie mee tu enim es domine sponsus in-
fantie mee: qui animam meam in sacramento ba-
ptismi desponsasti: et illam regali matrimonio
honorasti: et exaltasti illam utique pauperimam
vilissimam/ miseram/ omnique bono tunc indi-
gnissimam/ cuius matrimonij tam incliti tam no-
bilis: fidem non seruauit anima mea omni: dam-
natione dignissima. Rupit tibi sedus tam sub-
limis matrimonij: amisit te incogitabilis glo-
rie sponsum: adulterata post diabolum qui est
mors: et quod tanta tam sacrilegi adulterij imple-
tate non meruerim: quis illam expiare suffici-
at: que supplicia excogitari possunt: quibus illa
indigna non sint. Tu ergo domine misericordie cui a deo
placite sunt lachryme penitentium: tui adeo ac-
ceptus est luctus eorum: cui dolores interne
ac vere penitentis: per peccatis et delictis eo-
rum satisfaciunt. Qui iram iustissimam extin-
guunt et placant lachryme compunctionis eorum
dem. Da mihi obsecro dolores istos: da luctum
istum et lachrymas qui scis te non posse placa-
ri mihi: et me non posse placare tibi: nisi donis
gratui: misericordie tue. Nec posse redire ad am-
plissimum copiosissimum dulcissimumque finem
misericordie tue: nisi per hec mihi tam salubria/ tam
mihi necessaria/ tamque placita dona pietatis et

dulcedinis tue. Absit a te dñe miscdie vt dolores istos mihi deneges: qui eterna gaudia mihi promittis: et offers. Absit vt lachrymas istas saluberrimas petens: repulsam patiar: qui aqua vite et torrente phennis voluptatis mihi promittis: et ad illam me et p prophetas et p temetipm inuitare nō cessas. Tu em dixisti p prophetā tuū Esa. Omnes sitientes venite ad aquas etc. Ad aquas inq doctrinarum gratiarū et lachrymarū. Uñ ore tuo sacratissimo in euāgelio Jobis dixisti. Qui sitit veniat ad me et bibat aqua vite gratis. Dñe misericordie si dolores istos denegas mihi: q fronte vel audacia sperabo a te eterne felicitatis gaudia. Si lachrymas amarissimas mihi p stare nō dignaris: quales sperare potero vel audebo a te dulcissimas aquas torrentis voluptatis tue. Dñe miscdie istam sitim pñaliū lachrymarū tu dedisti mihi in corde meo. hāc esuriem panis similiter. Da igit mihi saturari ex ipsis. Iste nāq luctus quo esurio et sitio iusticia tua est: qua nō solū iusticias sed etiam iustificas penitentes. Dñe miscdie tu pmisti ore tuo sacratissimo in euāgelio tuo esuriētibus et sitiētibus iusticias: qñ ipsi saturabunt. Adimple in me pmisionē tuā: qui pdonasti mihi istā esuriem et sitim istā. Dñe miscdie: lachryme iste sunt vinū cōpunctionis: hoc vinū pota me: hoc pane lachrymarū pasc me. Tu em es qui das escam esuriētib⁹ et nō minus potum sitiētibus. Tu em pcepisti vnicuiq pascere esuriēte: pota sitiēte. Exurge dñe deus meus in hoc pcepto quod mandasti: et adimple illud in me. Fac mihi lachrymas istas panes die ac nocte: sicut fecisti Dauid ppter qd ipse dicebat. Fuit mihi lachryme mee panes die ac nocte: qd est dicere refectiones. Li ba me pane lachrymarū et potum da mihi in lachrymis et in mēsurā magna utiq et larga: et magna quippe ariditas mentis mee: magnā irrigationē requirit: et magnis sordibus abludus: magna copia lixiuij ē opus: et magnum incendiorū extinctio. Nō nisi magnarū aquarū supēffusionibus effici pōt. El da domine miscdie mihi potū in lachrymis: in mēsurā quacūq siue qñatūq bñplaciti tui. Uñ deo me grauitē deliquisse et peccasse: cu denegas mihi potus in lachrymis in mēsurā: quē admodū fieri mos est in monasterijs vbi grauitē peccātib⁹ monachis subtrahit mēsurā vini que vulgo dicūt iusta. Dira et dura ē ista vindicta: qua tam grauitē infirmanti: tā

periculose egrotanti subtrahis vel denegas hanc medicinam salutis et panem suauissimū odoris. Dñe miscdie si placet tibi dolores isti internēt de penitudinis: et si repures eos vinctam iustā. Da eos mihi qñtū acerbos volueris. Da eos pfundissimos et intimos: ita vt si placeat tibi totus imoriar doloribus hñōit totus dissoluatur et abeat totus in lachrymas. et hoc sit mihi consolatio de imensitate pietatis et dulcedinis tue: vt affligens me dolorib⁹ istis nō pcas mihi vsq ad mortē corpis mei. Dñe miscdie nō fuit a seculis pctōr adeo scelerat⁹ adeo execrabilis: adeo bonitati tue odibilis: qñ vna morte corpis sui si eam cum amore et honore tuo sustineret: eāq tibi offerret: omnia scelera sua atq facinora non expiaret et iram tuā iustissimā quāctūq aduersus eam excādesceret: nō exstingueret et placeret. Domine miscdie hanc mortē nō audeo mihi inferre nec manus mihi iniicere: verū tñ desiderio est mihi: si esset bñplacitū tuū in gladio xbi tui: totus confossus corde: totusq vulneratus doloribus istis: viuificis pñalibus. s. p acerbitate eorū corpe moreretur et corpus meū morte hñōi moreretur. Accidit plerūq domine miscdie vt moriantur hoies morte corpis. p doloribus et tristitijs seculi hui⁹. Utinā et mihi daret a te vt imoreretur doloribus istis pñalibus tam tibi placitis: tam mihi salutaribus et necessarijs. Dñe miscdie mihi tam grātū fuit ppter bonitatē tuā desiderare mori: etiam p te morte corpis: que psecutorū gladijs inferretur: quāto igit grātior tibi esse debet et ē indubitanter mors ista: quā desidero mihi inferri gladio xbi tui: cruciatuq et dolores isti penitidinales. Et si igit nō est bñplacitum misericordie tue vt vsq in mortē corpis doleam doloribus istis: placeat obsecro pietati tue vt doleant vsq ad effusionem largissimā lachrymarum: et eousq vt exitus aquarū deducant oculi mei: quia nō custodierunt legem tuam. Dñe miscdie da mihi sic cognoscere: sicq iugiter intueri tot et tanta mala mea: detrimēta scz iparū viriū naturalū mearū: que abusi onibus ope ita lese et vulnerate sunt. Detrimēta gratiarū tuarum que pilla amisi et extinxi in me: etiam detrimēta glorie eterne hereditatis ac felicitatis: quibus me exhereditaui: quibus me priuaui atq totaliter spoliaui. Et ecce nudus: ligatis velatisq oculis instar ribaldi vilissimi et latronis sceleratissimi: duco ad infernale patibulū: qui rex coronat

Ik

L

c

Capitulū XXVII XXVIII

tus fueras in sacramēto baptisimi ad regnum
tuū celestē. q̄ lugubre spectaclū facio de me
ip̄o om̄ib⁹ viris miscōie. imo etiā cunctis in q̄
rum cordibus vel modicam stillā tue pietatis
dedisti: q̄t et q̄tis derisōib⁹ demonū pareo-
q̄tis et q̄t asperis insultatiōib⁹ eorū expositus
sum: Insultare mihi nāq̄ merito et veracissi-
me possunt: mihi inq̄ miserrimo atq̄ vilissi-
mo dicētes. Ecce iste factus est sicut vnus ex
nobis. In hoc vtiq̄ q̄ tam vilissim⁹ aposto-
ta flāmis eternalib⁹ et tenebris cū ip̄is adiudi-
catus sum. Et qui dānabiliter associavi me ip-
sis in culpa apostasie. i. recessiōis a te/ ordine
rectissimo associari eis debeo in pena dānati-
onis eterne. Hoc autē pl⁹ habz apostasia mea
culpe: q̄ de sublimi gratie adoptiōis qua filiū
me adoptaueras: et de altitudie regni tui cele-
stis cui⁹ herede me feceras: tam viliter tanq̄
turpiter deiecit⁹/ imo sp̄ore cadēs in extremā
istam ignominiam et paup̄ratē deueni. Quis
ista mala mea tot et tanta videre posset: absq̄
dolore compassionis/ et lachrymis: nisi ip̄i q̄-
bus me associavi demones. vel qui ex pte eo-
rum per similem associationem effecti sunt.

Requirende sunt intercessionēs sanctoꝝ
ad impetrationē lachrymarum. La. XXVII

Onsiliū autē ne-
cessariū ac saluberrimū est: vt cuꝝ
vides p̄ temetip̄m solum impetra-
re nō posse/ donū luctus et grām lachrymarū
hoc impetrare studeas sanctoꝝ suffragijs.
Et potissime suffragijs gloriose marie Aḡa-
gdalene. necnō et beatissime illius marie egypti-
aciace: que istis donis tam magnifice. tanq̄
largiter dotate fuerunt. Hoc factū est tempe-
meo/ vbi quidam magnus/ cum doleret et cō-
querere de ariditate cordis sui: eo q̄ aruisset
in eo fons lachrymarū: incidit cordi eius con-
siliū istud: viz vt irer ad sepulchrum glorio-
se dñe marie magdalene. Lūq̄ ibi p̄caref vt
fontē ei lachrymarū suis suffragijs impetra-
ret: quod p̄eam obtinuisse suis familiaribus
referebat. Debes etiā reminisci q̄ donū lu-
ctus siue fons lachrymarum: lauatorium ē in
claustro spirituali: in q̄ sanctitatis regula ob-
seruat. Intolerabilis autē est defectus in om̄i
claustro: defectus lauatoꝝ. Quia ppter obse-
crandus est tibi deus/ qui solus edificator est
claustrī illius/ vti ip̄e in claustro tuo quod tu
ipse esse debes/ vel cor tuū: nō p̄mittat de eē

tam necessariam officinā. Et quod ip̄e eaz in
eodem edificet: p̄sertim cū ip̄e sit puritatis et
mundicie zelantissimus amator: que nisi per
lauatorium hui⁹ p̄seruari in isto claustro nō
possunt. Obsecrandus ē etiā q̄tū p̄t et q̄tūz
ip̄e dignatiōe sue pietatis et dulcedinis te ad-
iuuare voluerit: vt ip̄e tibi largiat in eo copi-
osas et indeficientes aquas. Reminisci etiā
debes de pena regulariū: cui⁹ tibi feci/ in p̄ce
dentibus mentionē: quibus aufert mensura
vini q̄ dicit iusta: nō tñ aufert aqua q̄tūcūq̄
deliquerit: nec dāt eis panis nec cibis vllus
absq̄ potu saltem aque. Obsecra igit ip̄sum
ne in te hunc intolerabilem rigorē sue seueri-
tatis exerceat: qui et claustralem disciplinam
et duriciam humanā excedat. Obsecrandus
est etiā vt in alijs penis si vindicta ei de te pla-
ceat: vindicet in te quecūq̄ vindicare volue-
rit: q̄ illis que longe te faciunt ab illo et impe-
diunt/ quo minus appropinques ad ip̄m. pre-
sertim cum ip̄e iubeat dicens. Appropinqua-
te deo et appropinquabit vobis. Hec autē aridi-
tas ab aquis viz lachrymarū: phibet euide-
ter appropinquare te ipsi. sic aque lachrymarū
appropinquare te faciunt ad ip̄m et ip̄m ad te.

afflictio corporalis valet ad impetra-
tionem lachrymarum. La. XXVIII

Et aliud adiu-
torij orationi: grāde atq̄ fortissi-
mum: ipsa afflictio seu tribulatio/
de qua et ppter quā clamat ad deū: ppter q̄
ab ip̄so sp̄s sancto edocti patres affligebāt se
cum oratiōibus suis impetrare vellent aliqd
magis a dño. quod adhuc seruat om̄is eccle-
sia scōꝝ: affligēs se ieiunijs/ cilitijs/ laborib⁹
et flagelloꝝ etiam disciplinis: et alijs modis/
quos iustificatiōis grātia docere et fugere cō-
suevit. Et tribulatio p̄ qua vel contra quam
scz vt auertat clamat ad dñm: in primis ad-
iuuat orationē: q̄ facit vt eidem clametur ob-
nixius/ sicut dicit beat⁹ Aug⁹. videlicet q̄ in
tribulatione obnix⁹ clamat. Causa autē in
hoc ē q̄m ipsa sua acerbitate incitat et incēdit
desiderium liberationis ab ea. Et p̄p̄ h/ q̄to
maior/ acerbiorve fuerit: tanto magis incen-
dit vel incitat desiderium hominū. Desideri-
um autē impetrandi quod petis. vox ē orōnis
et ppter hoc muta est sine voce orō: q̄ deside-
riū nō habet hui⁹. Et ideo tacet in orōne q̄
loq̄ videt multonēs. Lū autē vehemēs fuerit

Quintū est gemitus / hoc est resonantia ex
intimodolore. ppter quod dixit Gregori⁹ qz
veraciter orare / est amarus in compunctioe
gemit⁹ / nō verba cōposita resonare. **S**ex-
tum ē suspiriū. ⁊ ē quasi fatigati animi / spira-
tio debilis ad formationem vocis non suffici-
ens. vnde suspiriū dictū est. quasi modica vel
diminuta spiratio. Et videt⁹ eē ex vehementi
desiderio aliqd obrinēdum: siue qd amissum
siue quid aliud. ppter quod vniuersaliter di-
cūt suspirare qd / vltaspirare ad aliud. **S**ep-
timū dō est singultus qui inuehemēter diuqz
dolentibus excitari solet. **C**oncutiū vebemē-
tia dolor: quousqz viscera / dolētū / ac singul-
tus in eis ppter hoc generetur in ventre / nā
inuenit⁹ plerūqz in eis qd cū dolore magno pe-
nitent: ⁊ est in ventre peccatorū vera designa-
tio quedā penitudinis. de hac etiā qd idem be-
ne dolet cogitauit. vel eo ipso tunctionib⁹ duro
rū suppliciorū dignū se confiteet⁹. **F**uit autē iste
pcussiones pectorū p eo qd cor humanū sede
re habet in pectore. **P**ublican⁹ ille euangeli-
cus Luce. xviij. percuciebat pectus suū dicēs
Deus ppi⁹ esto mihi peccatori. Et de iā di-
ctis septe manifestū ē vnicuiqz / qd ad ofonē
adiuuant: ⁊ per ea deuotio ei⁹ occasionaliter
auget⁹. **P**ercussiones vero pectorū: grām pe-
nitutinis prouocant / similiter ⁊ augent. **I**m-
punit⁹ em̄ vehementer qd cor talia cogitauit.
qd talibus consensit qd talia dignū voluit sibi
esse duris ac diris pcussionibus. **I**nsinuat eti-
am ipsum peccatorē iam rediisse ad cor suum
⁊ ppter hoc inuenire se / ⁊ videre in illo qd di-
gnū sit pcussionibus. Et hic quidē finē fa-
cio pris prime tractatus istius: in qua agitur
de ofone / put ipsa est quodāmodo oratio re-
thorica: ⁊ partibus assimilantur eis.

Oratio sit quasi nunci⁹ ad deum mis-
sus. Capitulum XXXVIII

Est hec igitur
Prosequamur alias similitudines /
⁊ compationes ofonis. Dico igit⁹
in primis: quia ipsa ofo que est ad deum: ve-
lut quidā nunci⁹ est / qui ad deū mittit⁹: ⁊ ad
ipm intrat. sicut dicit bñs Aug⁹. super verbo
isto ps. Intret ofo in conspectu tuo. Dñe. di-
cit inqz his verbis. Adira inqz virtus ofonis:
que illuc intrat ad deū. quo caro puenire ne-
quit. **E**ccl. xxxv. Satis ipam esse euident⁹ nū-
cium fidelem / ac diligentem exprimit: vbi le-

gitur. **O**fo humiliat⁹ se / nubes penetrabit⁹
⁊ donec ppinquet nō consolabit⁹: ⁊ nō descen-
dit donec pspexerit altissimus: vel obnubilā-
tium cogitationū. vel nubes ipas sanctorum
penetrabit / ad modū nunci⁹ ingerentis ac in-
pingentis in mediū turbarum: ⁊ irrūpentis
eas vt appropinquet ei ad quē mittit⁹. Et hoc
sonant illa verba. donec appropinquet nō cō-
solabit⁹. **I**nstar fidelis ⁊ strenui nunci⁹ qd nec
requiē nec consolationē habet: donec puenit
ad illū ad quē mittit⁹. **Q**uēadmodū ille **E**li-
zar dispensator domus Abrae: qui comedere
noluit donec locutus eēt sermōes suos. sicut
legit⁹ Gen. xxxiij. Et hoc est qd sequit⁹ in ser-
mone p̄dicto. **N**ō descendet donec aspexerit
altissimus. **H**ic igit⁹ cōsideranda sunt nunci⁹
qui sint boni. omnia em̄ hmoi requirunt in ofo-
ne. **E**t primū illorū ponam / agilitatem ipsi
us nunci⁹. **N**emo em̄ sapiens in longinquam
regionē mittit nunciū: qui nō valeat ambula-
re. **H**ic autē est vel qui iam infirmitate p̄mitur
vel facile lassatus deficit in via. quod euiden-
ter apparet in illo qui difficultate magna ⁊ co-
natu magno ⁊ multo: vix tota vna septimana
ofonē oficam dicere poterit. ita vt in vna qz
die septimā prem ipsius. **H**oc est vna de periti-
onibus septem / que in ea cōtinent⁹ cum ma-
gna difficultate etiam diceret. Et hoc narra-
uit mihi sacerdos cui⁹ prochianus erat ⁊ qui
ab eo vix istud potuit extorquere vix qd saltē
septimam prem ofonis ofice vna quaqz die
diceret ⁊ sic totā ofonē oficam in septimanā
vna compleret. **L**ui similes multi sunt qui vix
incepta ofone statim ab ipa desistunt ⁊ defici-
unt: ipm ofonis laborē importabilem reputā-
tes. ⁊ velut onus grauissimū / illud statī proij-
cientes. **Q**uibus quo ad ipsos p̄inet ⁊ q̄tū
in eis est. hoc est dicere ex pte ipsoz. hoc solū
video remedij vt paulatim assuescāt / ad ora-
tiones breuissimas: ⁊ deinde ad largiores. co-
nantibus em̄ ad se / put p̄mittit eorū infirmi-
tas / nunqz deerit auxiliator deus. **Q**uemad-
modum ⁊ in illo de quo primo feci mentionē
factū est: qui paulatim intm̄ robur ad penitē-
tiam agendā conualuit: vt ab ipso suo sacerdo-
te peteret: qd ei penitentiā q̄tūcunqz grauem
⁊ durā veller iniungeret. **N**on em̄ solūmodo
leuis ad portandū facta erat ei p̄nā ois: sed
etiā desiderabilis ⁊ iucunda. **Q**d si qz q̄rat
vñ nobis ista infirmitas orandi. qui bñ p̄diez
integrā fabulantes nō fatigamur / in f̄moni-
bus ociosis vel etiā noxijs / ⁊ etiā in f̄monib⁹

Capitulum

oſonū qui vtiq; ſalutares et iucundiſſimi ſunt
tanto labore affligimur: tamq; facile fatiga-
mur. Rūdeo in hoc/ q; ſicut aſcēſus corpaliſ
admodū laborioſus ē nobis: et tam facile nos
fatigar: ppter grauitatem corporū noſtroū
ſic etiā oſo que aſcēſus ſpūaliſ eſt in deum
ppter originalis corruptiōis grauitatē: nos
tū fatigar/ et deſicit in defectum. Aſuetudie
tū leuiter leuigaſ: hūmōi grauitas preſertim
cum adiutorium gratie dei ſemp aſſit oranti-
bus: et orare conātibus. Et eſt nunci⁹ hūmōi
qui in via ſpoliaſ a latronibus: interdū autē
occidiſ. Latrones intelligo/ improbas cogi-
tationes/ que ſe oſoni ingerūt: et eam lachry-
mis pijs et ſanctis deſiderijs/ etiā ipſis cogita-
tionibus et attentione ſpoliant. Ipſamq; ſua-
uitatem vngenti: de qua in pcedentibus au-
diuiſi/ ſubſcipiunt vel etiā rapiunt violēter.
Et hec ſunt bona ipſius oſonis/ quibus in ce-
leſti conſiſtorio pcurare debet/ et expedire ne-
gocium orantis. Iſteu quot nuncijs ſic ſpoliaſ
intranſ/ celeſte illud conſiſtorij: ppter qd et
minus bene ibi recipiunt: et difficilius expedi-
unt negocia ipſoru: a quib⁹ mittunt. Depau-
peratus eſt nuncijs: a paupere miſſus videtur.
Hec aſſidet etiā miſſus pro magnis vel ardu-
is negocijs/ negligit etiā negocium vel nego-
cia ſua: qui talem taliter mittit. Cui eſt ſunt
cordi negocia: que deferre debet iſte nunci⁹
ad celeſtem curiam: ſolennē mittit nuncium
ad illam: nō paupem/ vel pannofum: et q nū-
libonori vel gſe ibi habēduſ videat. Iſte aſſit
eſt ſolennitas nuncijs iſtijs: apparatus ſc; et
ornatus: quem tibi p dicit vic; intentionis et at-
tentionis deſideriorū et aliorū/ p que in prece-
dentibus audiuiſti oſonem adiuuari. An ve-
ro negocia iſta p orationem gerenda et expe-
dienda ſunt: tam ardua tanq; magna ſint: vt
ſolennitatē nuncijs merito requirant. Adani-
feſtum eſt ex his que petunt p eam. et ex ipſo
a quo petunt. Nulla nāq; negocia compabi-
lia ſunt negocijs veniarū/ gratiarū/ et gloria-
rum/ et hec p oſonem pncipaliter intendunt.
Negociū vero pacis reſormande inter deum
altiffimū/ et eos p quibus orat: q; tūz ſit quis
ignorat. Quid dicam de negotio ſalutis? de
negotio in quo tantis accuſationibus ad mor-
tem orātis agiſ. qualem aut q; oporteat eē
nunciū/ vel pcuratorē: p quem tantis accuſa-
tionibus/ et ſup tantis accuſationibus: respon-
deri oportet quis ignorat. Eſt eſt accuſator
in negotio iſto ipſe diabol⁹ et omnes angeli eius

qui non ceſſant nos accuſare die ac nocte. ſic
legiſ Apocal. xij. Cui⁹ aſtucia nulla iuris peri-
torum prudentia compari poteſt. **E**t ſi q; **E**
dixerit. quia poſtq; cauſa orantis criminalis ē
qm in ea in multis criminibus agiſ: cōtra ip-
ſum: nō poteſt agi ſeu expediri p nunciū ſeu
pcuratorē. Dico quia ſm illam cōmunē ac re-
gularem intelligentiā: verū eſt quod dixiſ. q;
niam ſm hoc pcurator/ nec vox/ nec verbū/
nec reſponſio eius eſt contra que agiſ crimina-
liter. Oratio aſſit et vox/ et verbū/ et reſponſio
eſt orantis: qua ppter pſonaliter comperet i
celeſti ac diuinali conſiſtorio: cui⁹ oſo ibi ē/ ac
pſonaliter/ ac p ſemetipm ſe defendit: qui per
oſonē in illo conſiſtorio accuſationib⁹ reſiſtit.
Gloce nāq; ppria verbo et reſponſione ſua p-
prium cauſam ſuā ibi defendit: et ibi eſt perſo-
nali pſentia: vic; in cōſpectu dei altiffimi: vbi
et ipſi et coram ipſo loquūt. Si vero quererēs a
me: vñ et vbi accipiet iſta ſolennitas nuncijs
vnde habebit nuncijs iſte ſolennis. Rūdeo
tibi/ quia pater ipſe miſcōiariū: qui toti gene-
ri humano tam miſericorditer/ tāq; mirabiliter
prouidit de aduocato et ppugnatore/ atq; in-
terpellatore ſempiterno: vic; de chariffimo et
bñdicto vnigenito ſuo deo: vic; ac dñō nſo ie-
ſu chriſto: pvidebit et tibi de nuncio iſto: et nū-
cij ſolennitate: niſi ignauia et negligentia tua
hoc impediuerit. **E**t de ignorantia quippe vñ
impericia circa ea que oſonis ſunt nō erit ex-
cuſatio: poſtq; que pceſſerunt in hoc tractatu
vel audiueris vel inſpexeris. Adiuuaberis q;
nō parum ad impetrandū a patre miſericor-
diarū/ nunciū iſtum ſolennē: ſi verbis poten-
tibus et ad deſcandū compoſitis quorū mul-
ta ſupra tibi in precedentibus aggregata et
congeſta ſunt: vñ in cōſpectu eius fueris:
ad petendū ab eo mun⁹ et gſam oſonis hui⁹/
qm in eo et per ipm omnia ſalutaria tribuuntur
qua ppter totū ſtudio inuigilandū eſt: totiq;
cordis conatibus expoſcendū eſt: mun⁹ gra-
te deo oſonis. Ipſe eſt qui et ſol⁹ docet ora-
re quos vult: et dat tam pcioſum munus oſo-
nis. Quia ppter in ipſo principio oſonis: q; tū
ipſe pater miſcōiariū adiuuare dignabit: dicē
dum eſt ei. Dñe deus pater miſcōiariū q; ſciſ:
et mihi magno munere gratie tue ſcire dediſti
nō eſſe auctorē: nō eſſe effectorē: nō eſſe largi-
tozem alicui⁹ boni: niſi te. Dediſti etiam mi-
hi ſcare donū oſonis tante vtutis/ tāteq; gra-
tuoſitatis eſſe apud te/ vt in eo et cum eo omnia
ſalutaria dona largiaris/ omibus illis quibus

bonū illud prestare: fuerit pietatis et dulcedi-
nis tue dignatio. Largire mihi donū istud in
eo placere in ea pfectione quibus tibi illud et
suscipere placeat: et omnia alia salutaria quae per
ipsum petere mihi donaueris: concedas. sic mihi
tribue orare misericordiam tuam: ut audire me tibi
placeat: et in omnibus quae a misericordia tua peti-
ero exaudire. Scio enim te docente: quia nec alio
nec alio de potest mihi: uel esse uel uenire tam
placitū tibi: tanquam efficaciter apud misericordiam tuā
donū. Debes etiam scire: quia fidelis ac per
omnia laudabilis nunciū esse non solum instare apud
iudicē: uel curie dñm: sed etiam sollicitare acces-
sores eiusdem: et assistentes omnes eidem dño
pro negotio seu negotijs: pro quibus ad curiam
illam missus ē: maxime autem illos qui maioris
gracie/majoris potestatis in curia illa esse co-
gnoueris. Super autem omnem admirationē et
mittentibus et nuncijs de quibus agit: et salubri-
ter atque utiliter prouisum est in curia illa celesti: ubi
quod maxime possunt necessitatibus miserorum sub-
uenire et omnem negotia ibi habentium: maxime
prompti atque parati sunt et nuncios istos intro-
ducere ad reges: et dñm curie illius: eosque pos-
se et in omnibus adiuuare. Tales habet omnis
orans aduocatos et mediatores: quos non ve-
nalitas: sed mera liberalitas: ad interceden-
dum inclinet: utpote quos taliter charitas et
pietas possidet et qui orantibus occasiones in-
uenire desideret ad adiuvandum. Accedit ad hec
et aliud dei collaudatio et admiratio dignis-
simi: quia nullus ē qui contradicat uel aduer-
setur negotiū propriū: uel aliene salutis agen-
tibus uel agere uolentibus. Omnes enim idipsum et
solum uolunt: quod sciunt uelle regē ac dñm om-
nium seculorum: qui uult omnes homines saluos fieri
et ad cognitionē uitae uenire. Hanc enim con-
cordiā facit sublimis suis omnipotentissimus
ille dñs seculorum sicut legitur Job. xrv. Accedit
etiam et illud bonū: ad obtinendū fiduciā secu-
rissimā impetrandi: quia nullus ē ibi qui non totus
ardeat charitate: totus non disseat pietate. Ac-
cedit et aliud quia nullus est ibi cuius intercessi-
onē uel deprecationē possibile sit ab altissimo re-
pelli. Et propter hoc in eadem mensura: neces-
se habent: precibus et supplicationibus nostris
semper annuere. Illud quoque non est hic pretere-
dum: quia maiori confidentia: qui maiores ibi
sunt exorari possunt: et debent: non solum quia
humiliores: sed etiam quia charitate et pietate
semper in omnes propensiores atque profusiores.

Quēadmodū igitur in curijs magnatū: qui non
omnes sollicitant qui promoueri negotiū pos-
sunt et uolunt: ac parati sunt: pro quo nunci-
us est ibi: merito ignarus et negligens aut infide-
lis reputandus est. Sic nuncijs est de quo agi-
tur: si uel unum ex totis tantis adiutoribus in
curia illa dei altissimi: sollicitare pro negotijs
orantis obmiserit: de negligentia aut infideli-
tate merito arguendus erit. Docet nos et
ipsa ecclesia celesti imo diuino magisterio eru-
dita et edocta sic orare: quod est dicere: talem
hominem nuncium ad celestem curiam mittere:
qui omnes deo altissimo astantes: et singulos
pro nobis sollicitet. Ipsa namque orationibus su-
is plerumque letanias adiungit: quae sunt singu-
lorum sanctorum inuocationes: similiter et
omnium: propter quod et multi ex eis sigillatim
inuocantur: multo uero in generali: quoniam
non ē possibile ecclesie dei: nominare tot san-
ctorum milia sigillatim. Sollicitudo quoque
diligentia gerendi negotij in nuncio hoc po-
tissimum requiritur: quod ipsa arduitas: pe-
riculositasque negotij euidenter ostendit. Quid
ergo dici potest de nuncio: qui circūquaque u-
gat atque discurrit uarietate cogitationum huc
illucque distractus: ac ventilatus: ac de ipso ne-
gocio pro quo mittitur: nec curat nec etiā co-
gitat: sed nūc in hispania castra edificat: nūc
in britaniam rapitur: nunc in almaniam dissilit
et uelut palea: variarum cogitationum flati-
bus dispergit. Ite quot et quanti sunt sic ora-
tes. Laue igitur tibi omnis qui orare intendis
a nuncio hominū cuius negligentie similis aut
compabilis uix aut nunquam in uitijs litteralibus
inuenitur. Est et nuncijs hominū qui et antequam
ad celeste consistorium proueniat: imo statim
cepto itinere: uel ad modicum progressus: in
uia moritur. Hic est oratio cuius intentio in
ipso orandi tempore uel momento extinguitur:
et irruens alia intentio uel affectio: ad ali-
ud agendum et intendendum cor rapit. Ex-
empli gratia: accedit interdum: ut cum orare
quis ceperit: incidat cordi eius cogitatio de
pulchritudine mulieris: profundeturque in co-
quosque ipsum in consensum turpitudinis in-
clinat. Et eodem modo se habet de alijs con-
cupiscentijs. Nullum enim genus concupiscentie:
quod per cogitationes consueque in cordibus
orantium profundari non possit. Obsecran-
dus igitur est omnipotens et misericors deus
ut dirigat nuncium istum ante conspectū suū

Capitulum

custodiat sanum et incolumem in ipso itinere: et etiam coram se. Nuncium istum totis astutie sue conatibus interficere intendit diabolus. utpote quod negotium nostre salutis implacabiliter spodit atque persequitur. Nec solum in via ut pedit tibi: sed etiam in ipso dei aspectu. Cuiusmodi est ipsa oratio que ante dei conspectum iam intrauit: modo quo predictum est ibi extinguatur. de quo memini meipsum exclamasse multotiens ad dominum: ut saltem in conspectu eius atque presentia esset ofoni mee pax atque securitas: et ne pmitteret illo modo coram se illam occidi: prefertim cum nuncij qui ad illum destinantur: protectione eius atque custodia gaudere debeant. non solum ante illum: sed etiam in itinere siue in via. Petebat hoc satis euidenter propheta cum diceret. Dirigat ofo mea sicut incensum in conspectu tuo. Cum enim petebat eam dirigere ante conspectum dei: petebat etiam eam in via custodiri. Similiter cum ipsi dei conspectui eam oraret dirigere. Orabat etiam et cum hoc: eam ibi custodiri: ne intorqueretur vel distorteretur a rectitudine intentionis. Debes etiam scire cum his omnibus quia inuenit nuncius huiusmodi excommunicatus interdum: et propter hoc in celeste consistorium nullatenus admittetur. sicut legitur. Pro uerbis xxvij. Qui declinat aures suas ne audiant legem: oratio eius erit execrabilis. Quia propter nec in celum sacratissimum admittetur: nec a sacratissimis ciuibz celestibus recipitur. quoniam potius ut execrabilis excludatur et repellatur cum indignatione et execratione. propter hoc autem non immerito a uerbis eius aures dei auertunt. Alibi etiam scriptum est. Abaledicti qui declinant a mandatis tuis. quia propter maxime maledicti qui maxime declinant ab illis. Ibi autem sunt: qui nec etiam propinquare volunt ut illa audiant. Maxime enim se longe faciunt a mandatis dei: qui nec illa audiunt nec faciunt. Qui uero illa saltem audiunt nec faciunt: non tam longe a mandatis dei sunt. Cum ergo manifestum sit tibi: quia nuncius excommunicatus non impetret nisi super excommunicatione manifestum est et tibi: quoniam cum celeste illud consistorium: latere non possit talis excommunicatio talis nuncij: quia omnino iste nuncius ibi nec aliquid impetrabit nec audiet. Laue ergo tibi: ne deus eum pro excommunicato habens: uerbis eius auditum communicare recuset: tunc enim est necesse: ut ipse

te excommunicatum habeat. et propter hoc auditus sui vel audientie sue communicationem non immerito tibi denegat. utinam autem auertat quod formidanda sit: quod horrida excommunicatio ista: per quam nec uerbum suum quibusdam communicat misericors deus: cum omni generi peccatorum uerbum dei communicandum sit. Exceptis illis distingat quos canes et porcos uocat ueritas. Matth. vij. utinam attendant et illi quibus tam studiose tanquam abundanter communicatur uerbum dei: quanta largitate gratie dei hoc ipsis fiat. Non enim facit taliter omni nationi: prefertim cum expresse legatur Act. xvj. Quia prohibiti fuerunt apostoli a spiritibus sanctis: uerbum dei predicare in asia. Laudandum est a fatuitate et stulticia nuncij istius. Fatuus enim est atque stultus nuncius: qui petit quod non est petendum: sicut dicit beatus Augustinus de illo qui petit a deo: ut occidat inimicum suum. Stultissime enim petit cum uelit se esse iudicem inimici sui. Deum autem suum tortorem. Iudicem enim se gerit inimici sui: dum ipsum reum mortis diiudicat. proculdubio deum uult habere tortorem illius. hoc autem quod inconueniens sit: quis non uideat: dum in tam uili officio deum sibi seruire uult: officio uicis carnificis seu tortoris. semetipsum autem in tam sublimi: tantique honoris officio: facto ipso collocat uicis iudicis presidentis. Est ibi et alia stulticia sicut ibidem dicit idem Augustinus. quia uult homo huiusmodi: frangi pontem misericordie diuine: ne habeat inimicus eius: per quod reuerti possit ad deum. hoc enim per mortem agitur impatis et impropiis peccatoribus: ut redire non possint ad dei misericordiam et gratiam: quam cum possint inuenire: querere contempserunt. Considera ergo arduam multitudinem: et magnitudinem negotiorum: que agenda habes in illa sublimi curia: et ne mitras uerba tua per nuncium stultum. Expresse namque legitur. Pro uerbis xxvj. Claudus pedibus / et iniquitatem bibens: qui mittit uerba per nuncium stultum. Manifestus est tibi: quia claudus pedibus nec ad bona currere: nec ambulare: nec a malis fugere: nec declinare potest. Et propter hoc necesse habet bibere iniquitatem: hoc est penam iniquitatis sue. Ibi autem nuncius cum sapiens fuerit: et bona procurat atque impetret mittenti se: et auertit mala ab eodem. Indulgentia quoque et culparum et penarum: nihilominus

obtinere. Inuenitur et alia stulticia in nuncijs
hominum: qui cum ire debeant ad illam rem
veram. s. nominis sublimem atque dominantem: ce-
lestem scilicet curiam: vadunt alias. et ad ali-
os quam ad ipsum regem et dominum seculorum. et pe-
tunt ab eis que ab illo solo obtineri possunt.
Propter quod dicitur Eccli. vii. Noli quere-
re ab homine ducatum: nec a principe cathe-
dram honoris: a deo enim ista solo obtinenda sunt.
Nemo namque assumit sibi honorem: sed qui vo-
catur a deo tanquam aaron: sicut dicit Apostolus.
Nec dico ista. propter hoc quod a deo petenda sunt
alicui talia. viris enim bonis: et petenda et pecu-
randa sunt honorum et potestatum sublimia.
Uerum non ab ipsis sed ab alijs. Impuden-
tissima namque presumptio esset unicuique: quod
cuius excellentie viro atque presumptuosa tur-
pido et intolerabilis diceret deo et petere: fac
me regem. fac me episcopum. Cum officiorum
hominum tanta sint: tamque periculosa onera: ut ne-
mo sapiens sit qui non ea potius reformidet quam de-
sideret. viri namque sanctissimi: non nisi tracti
sive coacti illa susceperunt. unicuique ergo ec-
clesiarum est desiderandus ac tota deuotione
et instantia appetendus: et a deo petendus pa-
stor bonus. Et quoniam ab hominibus atque per
eos solos obtinere sperantur. fit per iram dei maximam
atque semper iustissimam: ut deo permittente
et approbante: mali et apostoli reprobi loca subli-
mitati obtineant: propter quod ipse dicit
Psalm. ult. Dabo eis regem in ira mea: et auferam
in indignatione mea. In pena igitur grauissi-
mam et in vindictam iustissimam: preesse per-
mittuntur: qui prodesse nullo modo curant.
Et propter hoc per eundem prophetam dictum
est. Regnauerunt et non ex me. Principes ex-
titerunt: et non cognoui. Homines ergo dei ope-
ra manuum sunt: et idola surda et muta atque va-
nissima: et reputantur et vocantur. sicut expre-
sse legitur Zach. ij. Reperitur et nuncius hominis
qui cum debeat volare in celum: currit ad ter-
ram. Et hec est oratio: que cum debeat petere
celestia: hoc est spiritualia bona et eterna. ter-
rena solummodo petit. Illuc enim tendit omnis
oratio: ubi est quod per eam petitur: et ob-
tineri per eam intenditur. propter quod dixi
nuncium hominis ad terram pergere: qui pro-
fiscisci debebat imo volare ad celum. Inuenitur
et alia stulticia in nuncio hominis: quia a deo igna-
rus est et inscius ut celestis curie vires pro-
fus ignoret: et an habeat ibi contradictores et ad-

uersarios nec videat nec attendat. sed et ipsas
voces aduersantium et contradicentium sibi
nec audiat nec intelligat. Iste quorundam et questi sunt
qui nobis orantibus: et veniam atque gloriam peten-
tibus aduersantur quorum unusquisque clamat in
aures dei omnipotentis. Contradico. In his
primi atque fortissimi contradictores atque ad-
uersarii nostri: sunt ipsa nostra vitia et peccata
quorum clamor usque in sublime celorum extollit-
ur. sicut Gen. xvj. legitur. ubi ex persona dei
omnipotentis dicitur. Clamor sodomorum ascen-
dit ad me. Fortissimi isti contradictores. quasi
primi et radicales sunt in aduersationibus et
contradictionibus istis. et eis cessantibus atque
tacentibus: omnes alij tacerent siue cessarent
penitus ab aduersationibus contra nos.

Secundi contradictores et aduersarii sunt
omnes exercitus pulcherrimarum sublimitatum
militiarum celestium. Similiter et omnium san-
ctorum: necnon et animarum: que occasione vi-
tiorum nostrorum et peccatorum in igne pur-
gatorij: vel in inferno etiam detinentur: tori-
que curie celesti inimici sumus: quod diu vitijs et
peccatis veletiam mundo amici sumus. sicut
legitur Jacobi. iij. Quicumque voluerit esse ami-
cus seculi huius: inimicus constituitur dei.
Ab initio igitur tanti amici dei: inimici nostri
sunt: quod diu inimici dei sumus. Amicus enim ini-
mici dei: inimicus est dei: quibus vero occasi-
onem: vel peccandi vel perditionis dedimus:
et propter hoc in purgatorij igne vel flammis ge-
hennalibus detinentur. Quis dubitat quin
die ac nocte clamant contra nos et dicant. Vin-
dica domine sanguinem nostrum. sicut legitur Apo-
cal. viij. Que etiam si voce tam naturali quam spi-
rituali tacerent: ibi tamen cruciatus eorum acerbis-
sime ipsa veritate clamant ut predixi. Luz enim
redemptio anime unius proprie diuicie sunt.
sicut legitur Proverb. xij. Qualiter putas
vel putare potes non clamare animas contra
clericos et sacerdotes qui redemptionem eo-
rum comedunt et in luxurijs suis insigunt nec
pro liberatione earum a tormentis et cruciatibus
in quibus sunt satagunt. Tertij aduer-
sarii nostri atque contradictores contra nos in
curia illa sunt ipsi sancti: quibus iniuriamur
vel iniuriati sumus. et hoc vel in personis eo-
rum: blasphemantes contra eos nepharijs
iuramentis: quibus nec ipsi gloriose dei geni-
trici a multis nec patet in aliquo: nec defertur
vel in ecclesijs ipsorum. Et hoc duobus mo-
dis: siue cum ipsi ministri dei qui in illis deser-

Capitulum

viunt iniurijs quibuscumque / molestantur. Vel etiam ipsa loca deo dedicata et sanctis ipsis violantur. Vel ipsa bona temporalia ad sustentationem ministroꝝ / deo et sanctis illis oblata et consecrata vel diripiunt: vel ab ipsis modo quolibet minuuntur. ¶ An est aliquis adeo insipiens: ut deum ac dei filium opinari possit blasphemias gloriose ac charissime genitricis negligere ita: ut eas ut dignum et iustum est non vindicet? Quis hominum iniurias et contumelias matris sue equanimiter toleret: et si possit non vlciscat: quod non omnium aliarum matrum iniurie ac contumelie tolerari quoquo modo possint. Istius tamen benedictæ semperque venerande matris blasphemie: omni gladio et igne: omnibus studiis et viribus exterminande et vindicande sunt. ¶ Et illi quicumque sit: qui ignorat dei matrem in eo amore et honore apostoli benedictissimi filium suum esse: ut honorantes eam honoret: et inhonorantes digna animi aduersione puniat. Non presumat aliquis deum vel dei filium: se posse habere propitium et beniuolum: qui benedictam matrem suam offensam vel aduersariam habuerit. Sic nec de dei gratia vel propitiatione cuiusque eorum / qui eius filio in celo vel ministrant vel assistunt: aliquis presumere debeat vel sperare. ¶ Quartum aduersarij et contradictores nostri in curia illa celesti: demones ipsi sunt: sicut legitur Apocalypsi xij. Proiectus est accusator: fratrum nostrorum: qui accusabat nos die ac nocte. Quintus et maximus atque fortissimus: deus ipse est qui semper accusat eos qui seipso negligunt accusare: et semper excusat illos qui seipso in conspectu ipsius: studiose et incessanter accusant. Boni igitur nuncij et fideles / ac diligentis procuratoris est: aduersantes sibi et contradicentes in curia ista vel placare sibi et propitios efficere: vel eis silentium imponere vel illos congruis responsionibus atque defensionibus repellere: ne contra ipsum vllatenus audiantur. ¶ Et primis quidem et radicalibus aduersarijs et contradictoribus: silentium imponit: cum occidunt siue mortificantur: et hoc in sola dei curia nobis non solum permittit: imo etiam conceditur: atque remunerat: acceptatur in alijs curijs cum sub conducta et protectione iudicis litigantes sunt. Absit autem ut vitia et peccata sub dei protectione sint: cum per apostolum omnibus dicitur ad I Cor. iij. Abortificate membra vestra: quae sunt super terram. ¶ Amplius per huiusmodi nuncium: orationem ad hoc directe intendit: ut per ipsum ad

uersarij et contradictores contra nos non solum audiant: vel admittant in isto spirituali iudicio: sed etiam ut inibi moriantur. Ipsa enim precatio: cum perfecta fuerit: mortificatrix est omnium vitiorum et peccatorum: sic orantis: mortificatio autem eorum est per modos et vias quas totiens audiui. Ipsa namque discretio ipsorum mortis est eorumdem: cum recedit ab eis anima humana: sequens eisdem subtrahit: necesse habent ruere vel cadere: cum sustentamentum aliud non habeant: quod miseram animam ipsam: que illa in semetipsa sustinet et supportat. ¶ Et non est opus ut enarrem tibi et enumerem hic modos destructionis: et mortificationis ipsarum. ¶ Si vis igitur ut clamores non audiant vel admittantur contra te: clama tu ex aduerso: et exalta in fortitudine vocem tuam: contra ea: quanto enim fortius et altius contra ea clamaueris: tanto debilius erit clamor ipsorum: et minus exaudibilis: donec penitus obmutescat. Obmutescat autem proflus: et sine omni voce erunt: cum toto corde clamaueris. Ad agnificandi igitur multiplicandi exaltandi que tibi sunt clamores orationum: et confessionum: si vis aduersarijs istis et contradictoribus silentium imponere. ¶ Clamores enim ipsorum: validis clamoribus huiusmodi non solum retundunt: ut non audiant: sed omnino exterminant. Quia propter manifestum est quod valde: quodcumque audibiliter imo exaudibiliter apud deum clamant: contra illos: qui coram eo tacent a clamoribus orationum et confessionum. ¶ Validissime namque sunt coram domino deo accusatores aduersariorum huiusmodi: contra illos qui non seipso iugiter: confessionibus in conspectu eius accusant. Nulle autem proflus: id est nulli vigoris et virtutis contra eos sunt qui se studiose in conspectu dei increpare et accusare non cessant: quod expressit nobis spiritus per os David dicens Dixi confitebor aduersum me iniusticiam meam domino: et tu remisisti impietatem peccati mei. Attendite anima mea: et admire et lauda ex totis intimis tuis: super abundantissimam pietatis dei dulcedinem: qui solo proposito huiusmodi accusationis: vicis que sit in confessione coram ipso: remittit statim impietatem peccati mei. ¶ Et propter hoc non solum modo silentium imposuit vitijs et peccatis contra ipsum David: sed etiam remisit ea: deleuit: proflusque exterminauit. ¶ Quod si quis dixerit: non est mihi potestas aut virtus ad clamandum sic: vicis orationibus et confessionibus: cum adhuc corde mortuus sum. ¶ Et scriptum sit: quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno

aut quis confitebitur tibi? Adhuc autem in
fernus: pculdubio status est peccatoris in p
fundo peccatorum suorum sepulti: et adhuc in
eo iacentis/ac putrescentis. Sicut euideret
legit Eccl. xvij. ante mortem inquit confitere
mortem inq. hmoi qua pdixi. ppter quod et
cōuenienter sequit. a mortuo em quasi nihil
erit confessio. Omīno enī insensibilis corde
peccator efficit. p mortem istam. Et ppter hoc
nec videt nec sentit illa. in quibus tot sepul
tus est. Quid igit factu eius opus est? quod
est illi consilium salutare: hoc est indubitatē
vt procuret qui clamēt pro eo. Et horum cla
matorū duo sunt genera. Primum est opa ip
sa misericordie. sicut expresse legitur Abacuc
f. quia lapis de pariete clamabat. et lignus qd
est inter iuncturas edificiorum. respondebat
quod et in bono et in malo intelligi potest. Pi
orum em edificiorū et ligna et lapides clamāt
in aures dei omnipotentis: pro edificatoribus
quēadmodū de rapinis et male acquisitis: edi
ficationes fiunt contra edificatores suos/ad
dīm. sicut dicit Jacobus in. iij. c. eplē sue. Au
rum vestrum et argentū eruginauit. et erugo
eorum vobis erit in testimoniu. Quasi vox
bonorum operū. et etiam malorū: et magna et
valida sit. expresse legitur Sapient. iij. Ex ini
quis omnes qui nascuntur testes sunt nequi
tie eorum interrogatione sua. Et alibi. Ipse i
terrogabit opa nostra. De hoc etiā alias au
diuisti in precedentibus. Bona igit opa no
stra et inter ea opa pietatis. nō solum clamāt
pro oratoribus suis coram dño et ad ipsum. s
etiam pugnant supscutum ad protegendum
ipso. Elemosyna namq. exorat ab omni ma
lo: et super scutum potentis. ac super lanceas
aduersus inimicum tuum pugnabit. Sicut
legitur Eccl. xxix. Alij clamatores efficacissi
mi atq. validissimi intercessores sancti siue q
hic militant: siue qui iam cum christo domino
regnant. Et hi inter eos validiores in conspe
ctu dei altissimi gratiosiores sunt. Propter h
igitur et commutatione bonorum temporali
um viroꝝ sanctorum qui adhuc in mundo
sūt sunt: preces procurande tibi sunt. et etia
precibus et obsecrationibus emendicande.
Quanto fortius igitur eorum qui cum chri
sto domino regnant et gloriātur. An times
ne tot et tantis clamantibus pro te: clamo
res vitiorum et peccatorum tuorum audiat
prelargus miserator deus? Absit. cum nihil
odiat miserator deus prelargus. nisi vitia et

peccata. Absit. vt ea audiat contra te: et tam
caros tāq. gratos intercessores tuos repel
lat. Sancti quoq. qui contra nos clamant:
ppter iniurias et cōtumelias. placādi sūt emē
datiōe cōtumeliaz et iniuriarū. qd eis irroga
uim. Et nihilomin⁹ pēbus supplicatiōibus
qualib⁹ et qstis possum⁹. Hoc aut docemur in
exemplo beati Genesij. qui priusq. orare pre
sumeret p archidiacono. quē in vita ista dile
xerat: placauit inclitā xginē et martyre agne
tam: et quēdā alium sanctū: quibus ablatio
ne possessionū quarūdam. iniuriatus fuit ar
chidiaconus ille in ecclesijs eorū. De aīa
bus vero que tam in inferno qm in purgato
rio contra nos clamant: quid aliud nobis fa
ciendū est: nisi vt et per nosmetipsos qstū nob
datur: pro liberatione ipsarū satagamus. Et
etiam per alios ad hoc ipsum laborem: emē
dicantes eis aliorū suffragia: qui nostra illis
subtraximus. nec intelligas in hoc sermone
meo. qd pro liberatione animarū que in infer
no detineri sciunt: preces faciente sint. s. dñ
hoc ignoratur: non est pigritandū qn pro eis
et cōiter p fidelib⁹ defunctis oib⁹. suffragia fiāt
Scit em de⁹ ops qd. pdesse vel possint vel de
beant. nec patietur aliquē eorū defraudari a
fructu. quicūcūq. cōpetere potest ex huiusmodi
suffragijs. Laue aut tibi tota diligentia. ne
beatam et intemeratā dei genitricem aduer
sariam habeas vllō modo: cuz impossibile sit
te placatum aut propitiū habere benedictū
filiū eius: ipsa tibi offensa vel aduersante.
Ipsa quoq. tibi propitia vel fauente: impossi
bile similiter sit. vllum ex omnibus militibus
celestibus. vel quēq. ex tota illa ecclesia san
ctorū nō eē ppiū et fauētē: Ipsa etiā apien
te. os sacratissimū. os gratiarū. os bñdictū
suū. ad loquēdū misericordissimo filio suo
pro te: omnis iniquitas tua. et aduersariorum
suorum opilabit os suū. Omnes em obmu
tescent. totaq. illa celestis curia: incipiente
ea loqui pro te: loquetur benignissimo mise
ratori filio eius. Qualiter autē placandus
sit ipse iudex vniuersorū. et dominus noster
iesus christus: iam audiūsti in precedentib⁹. Ac
Et vnus modus eum placandi est: vt tu ipse
placatus sis proximis tuis. Ademor igit esto
eius. quod legitur Eccl. xvij. Homo homini
seruat iram: et a deo querit medelaz. De hoc
et in eis q pcesserunt. Et in tractatu de opib⁹
et mirabilibus virtutū. Et in caplo de misericōdia
multū audiūsti. Adatib⁹. xvj. expse legit ex
f 4

Capitulum

verbis dñi. serue neq̃ omne debitum dimissi ti-
bi / quoniā rogasti me. Ex quo expresse colli-
gitur q̃tū possunt tvalent apud misericordi-
am dei preces etiaꝫ peccatorum. cum ex toto
corde ad ipsum clamauerint. Numerat etiaꝫ
am et nō inmerito inter stulticias et fatuitates
nuncij isti: q̃ ipsis negocijs licet arduissima
sint: nec curat nec cogitat / nisi hoc soluz q̃ pe-
titionem nudam porrigit et offert deo omnis
ignozans. quid illa contineat / et quid per eaz
petat. Et hec manifesta sunt in omnibus oran-
tibus / qui labijs suis strepunt / et tumultuant
in ecclesijs sola inania / proꝫ ab eis que de-
siderare et per ofonem petere deberent con-
traria cogitantes: et de his que verba oratio-
num signant nihil omnino intelligentes / q̃uis
aut ista magne stulticie et itolerabiles sint: nō
sunt tamē orationes hmoi contemnende vel
abijciende. Iste em̃ sunt / quē ad modum laici
litterarum. signari / porrigentes et offerentes
summo pontifici petitiones suas in scriptis.
cum omnino ignozent quid in illis contineat:
et quid in ipsis vel per ipsas petatur. Sūmus
vero pontifex / nō ad ignozantiam ipsoꝝ /
sed ad petitionem respicit et attendit. Nec pa-
rum velle est q̃ per ignozantiam istam in-
terdum / et ofoni deperit et oranti. **C**ōm̃ em̃
modo et studiosius et obnixius q̃ illud qd etiaꝫ
non cogitatur. inuenitur: et cum eis que audi-
uisti in nuncio isto / quam orationem dixi / du-
plex est peruersitas. Prima est. quia sibi met
contradicit. Est em̃ rectitudo orationum cō-
uenientissima: vt orans eum / om̃is / manum
porrigat ad capiendum quod petit: ad queꝫ
dirigat sermonem petitionis. Et ita faciunt
om̃es mendicantes et elemosynaria benefi-
cia petentes. **A**hanu em̃ et voce in eum inten-
dunt / a quo benefici sibi petunt. Tibi autē
notissimum est: quia manus in eam partē ex-
tenditur / in quā tendit et opatio. **Q**ua ppter
qui tantundem agit nisi opa diaboli: ad eum
habet extētam proculdubio manum suam.
Ab eo igitur petit impleri manum suam: cui
illam porrigit. **Q**ua ppter contrarius est sibi
ipsi. **D**e uote et a deo petit beneficium: manuꝫ
vero ad diaboluꝫ tendit qua peruersitate qd
intolerabilius estimari potest. **S**ecunda p-
uersitas est qualis in ludo fieri consueta est.
ludo in q̃ qui vulgariter vocatur ludus asini.
vbi ad ipsum emptorem dorso verso sermo di-
rigitur: et de precio asini cum eo tractatur. **D**i-
co igitur quia ad eam partem / et ad eas res /

facies mētis obuersa est: et ad eas respicit q̃s
cogitat / vel de quibus. **I**psa em̃ cogitatio si-
ue cogitatus: mētis intuitus est siue aspectus.
qua ppter q̃ ipso momento orationis ad alia
mente intuetur / vel aspicit: quasi dorso verso
ad deum: loquitur ipsi. quere vt ita dicat as-
inum. **Q**ratio igitur hmoi et ridiculosa est / et ip-
si deo contumeliosa. **Q**uis em̃ fortasse iocose
aut illulorie cuiq̃ homini sic loquitur: vt dor-
sum ad ipsum habeat / et facie ad alia. **I**ste igitur
peruersitates in oratione sunt contraria-
tes. seu contradictio eius ad semetipsum. et
ridiculositas illuloria contra deum. que am-
be / in om̃i nuncio et procuratore / q̃tū de dece-
at: q̃tūq̃ ipsum impediatur: nemo intelligens
ignorat. **D**efectus quoq̃ vocis et loquē /
q̃tū noceat negocijs que per nuncium ge-
renda sunt: manifestum est tibi. et iam audiui-
sti in precedentibus: quia vox orationis desi-
derium est. Et quia muta est oratio: que voce
caret hmoi. **D**ebilitas vero in desiderio / si-
ue cupiditas: raucedo est in voce orationis.
Quarta ergo stulticia / est nuncium mutū
aut raucū et sine voce audibili existentē / ad
eam sublimē curiam mittere. prefertim p tot
et tantis / tanq̃ arduis negotijs: vt sunt nego-
tia animarum. Et quoniā iam edoctus es / p
dei gratiam / de oratione. quia ipsa est precio-
sissimum desiderabilissimum atq̃ magnificū
dei donum: prefertim cum depurata est: et im-
munis ab imperfectionibus / et alijs impedi-
mentis que audiui. perfecta vero dispositi-
onibus q̃s per me in hoc tractatu audis: **N**ō
relinquitur tibi ignorare: q̃ a deo studiosissi-
me deuotissimeq̃ ac obnixē petenda est. cum
ipse solus auctor et doctor ipsius est / atq̃ in spi-
rator est.

De cantico peccatricis ale. La. XXXIX

Est hec profe-
p quar tertiam perfectionem orati-
onis. per quā est cantio / canticū
et cantilena. **A**hanifestū ē em̃ q̃ psalmi et can-
tica sū plurimū sui / ofones sunt. **P**reterea
Esa. xxiij. exp̃sse d̃r ad aīam peccatricē / sume
citharā circū ciuitatē meretrice obliuioni tra-
dita. bñ cane / frequēta cānicū vt memoria tui
sit. **E**o nāq̃ ipo q̃ vocat eā meretricē: ip̃am eē
peccatricē clamat apte. **Q**ue at ē cithara quā
sumē iubet: nisi cor hūilitate excauatū ac p̃fū
datū: et bonaz cogitōnū et affectōnū cordis

superius intēsum: ac preparatū ad resonādū
concentū quem audite. Et dixi cogitationū
seu affectionum: non audens dicere virtutū:
cum illas anima peccatrix non habeat. nec li-
bera potestate ipsius sit. vt illis tendat et pre-
paret os suum tanq̃ citharam. humilitatem
vero intellexit. De qua dicit Bernardus. q̃a
est humilitas quā veritas parit. Et alia hu-
militas quā charitas parit. Facile est autem
vnicuiq̃ peccatori deprimere cor suum. ac p-
fundari sub mole vitiū et peccatorum suo-
rum: et euacuare ipsū atq̃ exinanire a bonis
virtutum. et bonis meritis. quod non est ali-
ud q̃ cognoscere vel recognoscere vacuita-
tem suam et paupertatē: atq̃ sentire vacuum
a bonis. quibus deberet esse plenissimum.

C Proinde cogitationes bonas quibus se ac-
cusat peccator: ministrat ei conscientiam. si-
desq̃ etiam mortua sacrate doctrine. cui⁹ no-
stris temporibus tanta copia est. Affectiones
quoq̃ bonas. quales sunt timor. pudor. ira.
et dolor. de quibus in precedentibus. decem
numerate sunt ipsa vitia et peccata: ea intue-
ri volentibus copiose ministrant. Et hoc de-
clarabo tibi: licet per occasionem hoc faciam.
Sunt namq̃ huiusmodi cogitationes et affe-
ctiones de benedictionibus dulcedinis: quib-
us deus preuenit illos. quos ad gratiam pe-
nitentis illustrat et preparat. Si queratur
cuiusmodi canticum vel canticum. cantare
iubetur meritis ista. Respondetur q̃ canticū
ista vt plurimum habet lamentationem. et ve-
parum aut et vel modicū carminum. Decem
enī ille affectiones. quas prenumeraui tibi.
lamentatorie tantū sunt. et malorum que pec-
catores in seipsis spiritualiter patiuntur: ex-
pressorie. Et quoniam peccator. vere spiritua-
liter mortuus est. et malis suis obsessus et op-
pressus: que vox decet enī nisi lamentaria. et
malorū suorū expressoria: magnum autē ini-
tium vite est peccatori lamentari. et lugere se
ipsum. Et magna speratio atq̃ appropinqua-
tio ad resurrectionem et vitā: imo vite nouita-
tem que est vita gratie: qua. s. deo grate siue
gratiose viuunt. Et debes scire. quia quēad-
modum in citharis et alijs instrumentis. ma-
gnitudo concauitatis atq̃ profunditatis: re-
sonantiā adauget atq̃ dulcorat. Sic in citha-
ra cordis: humilitas quā predixi. q̃to enī siue
cogitationibus siue affectibus magis se humi-
liat et deprimat peccator coram domino: tanto

ipsi gratius et acceptius resonat in oratiōe co-
ram ipso. Quēadmodū dicit beatus Hiero.
Nihil adeo deo displicet in peccatore: vt cer-
uix erecta post peccatum. ita nihil ei gratius
in eodem. q̃ curuatio vel humiliatio eiusde-
sub mole peccatorū. sicut legitur Baruth. j.
Anima que testis est magnitudine mali et in-
cedit curua et in infimis et oculi deficientes. et
anima esuriens: dat tibi dñs gloriā et iusticiā.
Et tū enī pro peccatis tuis semetipm humili-
at. sub potenti manu dei: tñ sup seipm siue in
seipso deū exaltat. Et tūq̃ semetipsum in
eis et pro eis despicit atq̃ viuificat. tantū in se
metipso deū honorat. Similiter et quātum se
metipsum confundit in peccatis suis. et pro il-
lis: tantū deū glorificat: tantūq̃ gloriā dat
deo in semetipso. Dat ei et iusticiā: cum se iniu-
ste contra ipsum egisse fatetur. et recognoscit.
Dat ei et iusticiā. cū vitia sua et peccata sibi
soli attribuit: non facto. nec constellationi.
nec ipsi deo contra eos qui naturā malā eum
creasse blasphemant. Et quosdam planetas
malos creatos fuisse. infaustosq̃ et infortuna-
tos. et ad nocendum naturaliter. id est. ipa na-
tura sua potentes et prodesse nō valentes de-
lirant. Quēadmodū de Saturno et. Abarte
astronomi fatidici. mentiti sunt et scripserūt.
Dat deo iusticiā qui se iustificatione et vltiōe
diuina. dignū esse confitetur. ipsumq̃ deū iu-
ste acturū secū predicat: si vitia sua et peccata
placeat vindicare. Curua incedit et in infimis
anima. que nec etiā audet oculos leuare ad
celū pre confusione. quia celo sp̃eto eiusq̃ se-
licitate. infernum et eius tormenta eis pretu-
lerit. In hac enī resonantiā. p̃ima chorda de-
bet resonare. fides. Et primum quattuor so-
nos siue voces de imēitate incogitabilis lar-
gitatis et beneficentie dei: vbi primus sonus ē
recogitatio beneficiorū. seu donorum nature.
Secundus recogitatio veniarum: quibus re-
misse sunt nobis tam culpe q̃ pene. Tertius
recogitatio gratiarum. per quas ad decorez
diuine similitudinis reformati sumus. Quar-
tus. recogitatio gloriarum. seu hereditatis
eternę: in qua ius hereditarium nobis in ba-
ptismo collatum est. Aduta siue voce atq̃ so-
no est. vel debilis et pene rupta chorda fidei:
que sonos istos incessanter non resonat. et
idubitant in eis et apud illos sic resonat chor-
da fidei: quibus data est scientia salutis. Pos-
sibile ē tñ tibi et aliter distinguere et alligere so-

Capitulum

nos fidei. ut primū ponat recogitatio singularis illius ac stupendi beneficii / vicz incarnationis ac passionis charissimi ac benedicti vni-
 geniti filij dei. **¶** Deinde beneficiorum / que per sacramenta nobis incessanter vel collata sunt vel tribuuntur. In quibus sup omnem admirationem / ē sacratissime eucharistie sacramētum. **¶** Tertius recogitatio beneficii doctrinarum et reuelationum / quibus eruditi et docti sumus de secretis sapiēcialibus / de quibus non fecit deus taliter omni nationi. **¶** Quartus sonus est recogitatio diuitiarum patientie et longanimitatis dei: per quas tam magnatos et malos / in tot et in tam malis / tā diu tam benigne / tam misericorditer / tā dulciter sustinet / et expectat: mirisq et ineffabilibus sibi soli notissimis vijs et modis: ad misericordiam suam et gratiam reuocare et reducere. **¶** Quā in ipso est non cessat. Interdum autē obstinatissimos et durissimos / et obduratissimos / et omnino rebelles: conuertit ad se: id est iustificat. Quid putas corāz deo cogitat: qui ista negligit cogitare. Licet igitur chordam vnam istius cithare fidem dixerim: non incōueniēter tamē psalterium decachordum dici potest. Decem vero ille affectiōes que tibi superius nominare et numerare sunt: psalteriū decachordum rectissime nominatur: in quo tanto iucundius deo psallitur: quāto maiori angustia cordis / decem illi soni resonāt in eodem. Et ne mireris si fracta cithara / et nerui debiles et non bene tensi: debitum et perfectū concentum non reddunt vel resonant. **¶** Cor fractum cithara fracta est. **¶** Confractum inqz fractione de qua legitur **Ecc̃i. xxi.** Cor fractum quasi vas confractum / et omnem sapientiam non tenebit. Nerui debiles et pene rupti / gratie preparatorie et benedictiones dulcedinis: quidem quibus preuenit et preparat nos dominus: preparat inqz ad gratiam penitentialis iustificationis. Et sunt reuera initialia quedam adiutoria ad illam. Ibi quattuordecim soni / cum de cithara cordis sonuerunt: licet debiles / licet exigui: auribus tamen misericordie dei iucundum sonant: et ad ipsū impetrant: ut memoria sit meretricis obliuioni tradite. Cū vero perfecta fuerit cithara cordis: et nerui omnibus debitis conuenienter preparatis et ordinatis: erit cor humanū psalterium iucundum / simul cū cithara / resonās ab inferiori: hoc est pro liberatione a malis / et

etiam pro condemnatione impiorum / gratiarum actiones / benedictiones / collaudationes / et glorificationes. A parte vero superiori: pro omni largitione beneficiorum. Ite ea dem vel resonans a pte inferiori / dei iudiciū iustissimum ac per omnia laudandum. A parte vero superiori misericordiam. **¶** Misericordia namqz dei super omnia opera eius est: sicut legitur in ps̃. Et misericordia super exaltat iudicio: sicut legi Jacobi. **i.** propter hoc ergo dictum est in ps̃. misericordiam et iusticiā cantabo tibi domine. In penitentibus et etia ad penitentialem gratiam conantibus / conuenientissime sunt: omnibusqz pijs viribus auditu iucunde. Septem resonantie exteriores quas preaudiui: scz gemitus / suspiria / eulatus / et planctus / clamor: qualis est ululatus deinde singultus / atqz rugitus / an putas / super officem cogitationem et admirationem miseratorem largissimum / deum continere posse aures suas / aut auertere ab hmoi concentibus. An putes aliquem in omnibus illis exercitiis / pulcherrimarum sublimiumqz militiarum celestium: continere posse vocem orationis et deprecationis / qn q ea emittatur ut prosit orantibus. Sciendum autem est tibi quia quēadmodum chorde seu nerui litterales / in cithara litterali / seu alio quocunq musico instrumento: binatim ordinātur atqz tenduntur / et ppter hoc bini et bini resonant. Sic et in cithara ista spiritali / virtutes omnes bine et bine inuicem connexę sunt: sibiq inuicē adiuuant / sicut legitur de alis animalium se inuicem tangentibus **Ezech. i.** Exempli gratia amor bonorum et odium malorum: spes et timor / continentia et abstinentia / magnificētia et humilitas / et ad hunc modū se habet de alijs. Et attende concordiam ipsarum ad inuicem: quia vnaqueqz discordaret male per semetipsam sonaret / imo dissonaret nisi altera alteram moderaretur ac temperaret vlad iuuaret. **¶** Abanifestum est enim tibi qualis abstinentia continentiam adiuuet / rumpit enī neruus continentie aut vehementer debilitatur et deprimitur sonus eius: si abstinentia illum non adiuuet et confortet. **¶** Horum est vnicuiqz nostrum qualiter comessatio et ebrietas repugnent continentie / aut interdum extinguunt. **¶** Clenter enim mero estuans / ut dicit Hieronymus. Facile spumat in libidine. Similiter et spes in presumptionem eleuaret

sonum suū: nisi eā timor repimeret et moderaretur. Timor vero in desperationē rueret: nisi illū spes ab imo fulciret et sustentaret. sic humilitas in vilitatem abiectiois semetipsam abijceret nisi illam magnificentia sustentaret. Ipsa quā magnificētia: ne nimis i altū profiliat et in supbiam se eleuet: ab humilitate pmitur et in rectitudine subordinationis retinet. sicut inuenies in amore et odio. Nō enim est possibile bona laudabiliter possīa facere/custodire/nutrire/atq; defendere possīa amore bonorū: nisi contra mala pugnet assidue: nisi eis resistatur viriliter: qd pprie ac p se odij est malorum. Eodem modo nec mala impugnabunt fortiter/nec resistet eis viriliter: si amor bonorum ad h non adiuerit. Si enim bona nō amantur: p que malis resistit et mala repelluntur: nō est possibile vt contra ea laudabiliter pugnetur. Si si querat quis de ipsa fide: quam virtutē habeat sociā et cōnexā: ac si quereret de neruo fidei/quis ei neruus alius in ista cythara associet. Eodem rīdeo in hoc: qd discretulitas erroris et impietatis/est chorda: q si dei cōiungit in cythara ista vt ex hac tam horriffica detestatione/nō solum declinant errores hmoi: sed etiam abijciunt. Et omnis error impietatis/tanq; venenū mortiferū abijcit p virtutem istam atq; declinat et fugit et etiam abhorret. Si quis aut obijcere voluerit: quia contrariorū eadem est disciplina/et idem sensus. Rīdeo in hoc/ quia alius motus est pfectio erroris et impietatis/et odij: alius insectio salutarium credulitatū/et amor ipsarū. Et possibile est vt aliquis peritus sit in procurandis et educendis egritudinibus: omnino inscius sanitatis procurande vel inducende sicut manifestū est in bellatoribus multis/ q vulnerare et occidere doctissimi sunt. Sanare aut et a morte suscitare proisus ignorant. Sic quoq; possibile est vt aliquis de veneficiis acquirendorū: conficiendorū ac uendendorūq; venenorū habeat peritiā/ eorūq; porrigendorum astutiā: sanādi aut a lesionibus earū nō habeat licentiā. Causa aut in hoc indubitanse esse potest/ vt animo solo nocendi vel vni vel pluribus studuerit/ vt in talibus sit. Et aliud de venenis scire nō curauerit: possibile nāq; est vt solo odio alicui psonae vel aliquarū inductus fuerit ad hoc: vt talia fieri veller. Quia aut psalmi cantiones vel cantica sunt. Adanifestū est qd qui psallunt/ vel psallentes audiunt saltare debent: quēadmodū lasciuio hoies

et mulieres/ ad auditum cantilenarū turpius saltant/ id est gestulationibus corporū suorū rīdent modulationibus quas audiunt. sicut dicit veritas. Abatth. ij. Lecinim⁹ vobis et nō saltastis. lamentauimus vobis/ et nō plorastis. Saltationes igit istae sunt motus spīales: quibus moueri debemus/ et ipsi psallentes et psab alijs audientes. Exempli grā cum psalmi distinctionē diuine iusticie et vltionis resonāt: timore debet concuti cor et deorsum poni. Cū aut miscēdām: debet spe erigi sursum. Cū aut honorē et gloriā dei resonant: gaudio dilatarī vt de beatitudine pmissa dilectorū et electorū ipsius: desiderio et amore illius cor accendit. Et p viam istā currit res in omnibus psalmis et psalmodijs: vt quid enim in ipso principio psalmi nominat tibi beatitudo/ cū dicit. Beatus vir nisi vt desiderio et amore in illam saltet vel insileas. Deinde ppter similitudinem causam denominat tibi virilitas: vt a puerilitate animi dissiliat: et virilitatem tanq; pfectionē tibi debitam concupiscas. Sic ppter eandem causam subsequēter dicit tibi. Qui nō abiit in consilio impiorum: miseria est quā beatitudo et virilitas a se procul expellunt. Nominat ergo tibi subnegatione: vt ab ea declines et fugias animo atq; proposito: qui beatitudine et virtute tanq; inseparabiliter annexum ipsis/ diligas et teneas. Nec dubites qn cor p omnia bī dispositum et a seruitute corruptionis plene et pfecte liberum ad auditum psalmodie congruentibus illis motibus moueat. Alioqn qui vel psallūt vel psallentes audiunt onos lyros sunt: id ē asini ad lyram: qui cōcentui lyre vel cythare nullo motu gestulationis respondere norūt. Causa autem in hoc est quia ipsam suauitatē concentus huius non sentiunt. Iheu qd onos lyros/ et asinos insensibiles habet hodie sanctus David: imo spiritus sanctus ad cytharā suā et psalterium: qui nihil proisus spiritalis armonie ibi sentiunt. Nihil de his que per psalmos spiritus sanctus omnibus loquitur/ intelligunt vel etiam cogitant. Et quod ē maioris absurditatis/ ipsas voces psalmorum ita ruditer: adeoq; inepte refecant et vociferant: vt voces eorum a rudibus asinis differre valde modicum videntur. Quod ē de his qui milicie clericali stipendia tam auide cupiunt: qd districte exigunt et quanta diligentia nūmos ipos bladū et vinū q rōne hmoi milicie sibi debere: ipudētissime aptissimeq; metunt: q nō solū voce psallere negligunt corā

Capitulum

dñō: sed etiam psallentes impediunt. et pro sa-
 cratissimis psalmis fabulis in choro resonant
 utinā attendant/ quia fures et latrones/ et cō-
 tra deum et contra aīas quibus psallendo sus-
 fragari debuerant se exhibent: dum sine cau-
 sa stipendia percipiunt/ vel quod mai⁹ est rapi-
 unt. **P**ropter hanc causam vicz qz psalmo-
 dia thesaurus est/ continēs aurū et gēmas di-
 uitiarum spiritualiū. Et apotheca spūs sancti
 est continēs aromata omniū donozū virtutū et
 gratiarū. Statutū est in ecclesia dei/ vt super
 omnes scripturas/ liber psalmozū frequentef.
 Nulla enī scriptura de veteribus/ que mentē
 humanā ita ditare et replere sufficiat. Nulla ē
 medendis animarū languoribus/ consolan-
 dis/ confortandis/ et delectandis animabus
 humanis adeo potens aut efficax. Sūt et mul-
 te spūales virtutes et pprie: que alibi et docen-
 de et discende sunt. Thesauri igit tam precio-
 si/ tanq nobiles/ a spūs sancto p psalmos et in
 psalmis ostendunt. puocemur ad amorem et
 desiderium ipsozū. Apotheca sancti spūs co-
 ram nobis in eis apit et exponit: nō solum ad
 medelas vt p dicit: sed etia ad delicias/ quas
 illi solum norunt quibus datur eas sentire.

Quid intelligat p vitulos labioz. La. XL.

Proest hec profe-
 quar de ofone fm qd ipsa est vitu-
 lus labioz. Nihil enī aliud pos-
 se videt vitulus labioz in vltimo. **S**ec vbi
 dicit. Reddemus vitulos labiozū nostrozū
 Qui cōcordat Aplūs in vltimo ad lheb. dicēs
 Per ipm ergo offeramus hostiā laudis semp
 deo. i. fructum labiozū consitentū nomini
 eius. Abusue nāqz vltra modū intelligentur
 vituli labiozū/ vituli labijs promissi. Dico
 igit quia in vitulo intīmū est medulla/ omib⁹
 alijs q vituli sunt gustu suauior. Deinde car-
 nes. tertio ossa. quarto pīguedo. qnto pellis.
 Et similiter in ofone intīmū deoqz placitissi-
 mum ipsa pietas/ orantis/ intentio siue volū-
 tas pncipalis obrinendi quod p orationē im-
 petrari intendit. Et ppter hoc qui absqz intē-
 tione ofonē dicit vel recitat/ ipsam potissima
 sua pte mutilat et detruat. Cogitare igit de-
 bet apud semetipm atqz formare/ quid ei per
 ofonem querendum vel petendum sit. Ad h
 enī orandus est deus/ vt veniam et gratiam/ et
 gloriam/ et cetera bona data sua. put ipse no-
 uit expedire largiat orantibus. et his pro qui-

bus orat. **S**i quis nihil horū intendat p vo-
 ciferationem ofonis: strepit indubitanter et
 tumultuat in ecclesia dei oīno a deo nihil pe-
 tens. **Q**ua ppter nec orans est homo hmōi:
 cum omīs ofo petitiō sit/ sicut in pcedētib⁹
 audiuit. Intende aut quia non est necesse/
 vt omīs orans intendat certe et determinate
 aliquid isto: que predixi. Multi enī vniuer-
 saliter vel generaliter/ intendunt p ofones
 bona data dei. nō cogitantes singulariter de
 venia aut aliquo alio: qto autē feruentior
 fuerit intentio hmōi tanto erit medullata ma-
 gis ofo/ et ossa eius medulla pinguiori refer-
 ra. **O**ssa vero in ofone/ fortitudines sunt q
 bus sustinari et defendi habet ofo. **D**ifficili-
 mum quippe est muscas irruentiū cogitatio-
 num/ ab ofone abigere: eāqz impedimentis
 omib⁹ depurare/ depuratāqz seruare. **A**pa-
 nifestum autē est tibi contra omēm difficulta-
 tem/ fortitudinem esse necessariā. sicut dicit
 Aristotel. quia virt⁹ et ars circa difficilima sūt.
Necessaria est vt alia fortitudo/ contra re-
 dium plicitatis: a quo multi ex orantib⁹ vin-
 cuntur: qui vix inceptam ofonem consumma-
 re sufficiunt. Interdū aut et accepta statim de-
 sistunt. **E**st et alia fortitudo necessaria/ con-
 tradilationem doni quod petit. **D**iffert enim
 deus interdum dare quod postulat ipsa dila-
 tione cor preparantis et aptans ad recipiēdū
 sicut dicit Aug⁹ sup illud ps. **C**oncupiuit aīa
 mea desiderare iustificationes tuas in omni
 tempore dicens ibi/ q vt tu voles implere sac-
 cum vel ventrē/ aliquo bono vel pioso: distē-
 dis illum atqz dilatas vt capatior em ipsum ef-
 ficias. Sic deus volens implere cor tuum/ di-
 stendit illd atqz dilatat longo desiderio: vt ca-
 patius id/ eius quod petitur efficiat. **C**ontra-
 moram igit et dilationē istam: necessaria ē for-
 titudo quedam: que pprio nomine longani-
 mitas appellat. **E**st et alia fortitudo necessa-
 ria contra iram quādam et ipatiētiam: qua mul-
 ti coulsqz exagitant et deficiunt: vt vix pstra-
 ti ad ofonē/ ab ea statim exurgāt: p eo q gra-
 tia ofonis et deuotionis eis nō statim tribuit:
 dicentes quid facerem hic aridus et frigidus
 corde duro et vacuo ab omī gratia deuotiōis.
 Ibi pculdubio ignorant ofonem et deuotionē
 dona gratuita esse dei. et vt hoc ipsuz addiscāt
 nō statim eā cū volunt obrinent. Insinuatur
 igit eis p hoc: vt ea petere discant et assuescāt.
 Interdum aut et qtra difficultate obrineant.
 ipsa expientia edocent. quasi enī preda qdaz

gratia orationis et deuotionis interdum rapitur a deo et de medio irruentiu cogitationum duricieq; cordis in quadam violentia eripitur. sicut dicit Seneca. vix datum predam putato. Improbitate igitur et importunitate vult a se eripi gram ofonis misericors deus et vt obrenta gratior et carior habeat. iuxta illud. Gratioz est fructus q; spes pductioz edit.

Puirtas quedam contra leuitate cordis. que tanta est in aliquibus stultis et indoctis. vt non permittat eos ea. vti. nisi ad modicu et breue. cum illam adepti fuerint. tunc enim ab ofone surgit cum in ea potissimu esset imorandu et potissimu insistentu eidem. Hoc autem est quia. cum dat eis gratia ofonis abundans deuotione pinguis et lachrymis irrigua. cum tantis bonis eis vtendu esset. imo cum tam bono sic impatientes sunt tanti boni. quod proculdubio est quedam felicitas. tunc namq; datus est eis aduocatus gratiosissimus et eloquentissimus. de quo non imerito sperare possunt q; obtineat eis quicqd petunt. Ipsi autem tunc imponunt silentiu et vocem eius interrumpunt. et cum gratiosorem et magis ppetia habet audientiam. atq; cum efficacius allegat cam ipsoru. os eius obstruunt. imo quod deterius est. ipm mortificant et extinguunt. Qui enim tunc orare desinit cum ei bñ est in oratione et deuotione et lachrymis. oratione indubitanter mortificat et extinguit. etiam eo tempe quo vtilius et efficacius eidem insisteret. Ille vero qui sentiens in semetipso. paupertatem omnimodam et defectu deuotionis et lachrymaru. et ppter hoc orare desinit. vel desistit. infanissimus paup est. qui mendicare. et ppetia ceteraq; sibi necessaria querere differt. Diues enim indubitanter est q; gratia deuotionis et lachrymarum abundat.

Et hmoi etiam homo est ea stulticia laborat. vt quia videt hauritoriu suum vacuu. ad fontes vel fluuium probaurienda aqua ire contemnit paratus ire vt dicit et haurire cum hauritorium eius plenum viderit. aut senserit. Proculdubio stultus hmoi spñscñ esse fontem ofonis atq; deuotionis et omniu gratiaru nescit. ipm esse flumen cuius impetus lenificat ciuitatem dei. Ignorat insipientissimus cor suu ee hauritorium quod orando in fontem istum imergitur vel mittit. vt inde gratiaru munerib; impleat. Non videt q; orando ad fontem istu vel fluuiu accedit. vel venit. vlt potius ad cor iste fons vel fluuius attrahit. sicut ipse spñs sanctus pps. nos docuit dicentem. Os meuz

apui et attraxi spñ. Et tertia stulticia. huius qui frigiditate cordis sui sentit. et ad caminu appropinquare non vult. Donec illud sentiat calefactum. Ignorans proculdubio spñscñ fornacem esse et caminu spñalis ardoris. vitalis et viuifici caloris. Ignorat etiam. quia orando ad fornacem ista et caminu propinquat. Et in appropinquatione ipsius vicz. imo presentia corda primu tepescit. deinde calefcit. tertio vero flammescunt. Quis adeo stultus est qui dicat sustinebo frigus istud mortiferum. longius a fornace. nec appropinquabo ad illa donec plene fuero calefactus. Cum autem perfecte calefactum me videro. appropinquabo ad illam. Et est quarta stulticia hois huius. Ipse enim est quemadmodu stultissimus q; videt se ventre vacuum. et refectione admodu indigentem. mensamq; refertissimam in conspectu suo positam et paratam. et dicere non erubescit non acceda ad mensam istam. donec ventre plenus fuero et opipare saturatus. Quid enim aliud est homo. cor habens gratia deuotionis vacuu. nisi homo ventre spñali ab escis et portibus spñalibus vacuo. Quis autem ignorat. nisi insipientissimus. in ofone ventre hmoi cibis et portibus repleti spñalibus. ipmq; hoiez ibi spñaliter satiari. Qua ppter manifestu e. quia miserrimus erroneus est qui ppter hoc ad mensam refectionis spñalis. que e opulentia spñs sancti. ad eam ofonem accedere negligit. quia se vacuu ab hmoi alemētis sentit similis est stulto qui fame se perire sentiens. ad mensam opipara vt in ea comedet et reficitur accedere contemnit. Est ergo negligentia hec et torpor. infirmitas hmoi que etiam viros religiosos interdum reuocat. et auertit. et i paupertate pnominata detinet. Irripenda igitur est aliqua fortitudine ista infirmitas. Quia q; iste fortitudines quas nominaui tibi orationi necessarie sunt vt eam sustentent et fulciant. eamq; fortem et robusta efficiant. non imerito ossa ofonis vituli nominantur. Hec sunt ossa medulla pie intentionis et ofonis continetia. fortisq; ptectione custodientia. Carnes vero istius vituli. intellectus sunt et cogitationes. que verbis ofonis signant. Pinguedo vero carnum hmoi deuotio est. nec obsistit qd dicit Greg. sup verbum illud ps. holocaustum tuum pingue fiat. dicens. quia holocaustu pingue fit. cum bonu opus quod agit etiam lachrymis irrigat. Lachryme namq; non deuotio ipsa sunt. sed ex deuotione pluuunt et pcedunt. Et Pellis autem vituli istius. ipe preter et series

Capitulum

verborū ofonis est/ quib⁹ alia que dicta sunt continent/ et tanq̃ a pelle exteriori operiunt. Pili quoq; in vitulo isto/ strepit⁹ est vocalis exterior. Tales reddere debem⁹ vitulos labiorū nrorū. pp̃ qđ dñi ē. Reddem⁹ vitulos labiorū nrorū. Q̃see vlt. vt p̃dixi. Nō cñ p̃ prie reddit nisi quod debet. Apparet igitur de omnibus que p̃cesserunt/ de vitulo isto/ qđ iniuriosi sumus deo/ etiā in illis p̃ que iniurias irrogatas eidem emēdare debem⁹. Quis enī nō videt/ innumerabiles in ecclesia clericorū tam seculariū qđ etiā claustraliū/ nec etiā pilos vitulorū istorū dño reddentes/ nec ea vocali strepitu in ecclesijs resonant/ sed tanq̃ in dormitorio medias matutinas/ aut etiā intergras dormiunt/ nunq̃ eas postmodū domo reddentes aut restituentes. Multi p̃ vocib⁹ ofonis/ vocibus inutiliū fabulationū/ aut etiā seculariū negociorū in eis strepunt et tumultuant/ tractātes sibi inuicē sua secularia/ et interdum negociationes/ faciētes p̃culdubio domū ofonis/ domū negociatiōis. Excrahilius autē est/ qđ p̃ laudibus et hymnis dei turpiloquijs/ p̃phanant et polluiūt/ et ipm dei seruiūt/ et chorū diuinis honoribus et laudibus consecratū. Sunt et alij qui vt pellē vituli istius deo reddant/ totū in hoc studiū suū cōferunt/ nec vnā syllabā vel vnū iota de tota integritate verborū ofonis negligi p̃mittentes. Et hoc vtiq; bonū est/ nisi deū potiorib⁹ vituli istius defraudarēt/ sed dñi intellectus et signata verborū ofonis/ vel nō habēt vel nō curent/ et si in altera pelle vicē deo satisfacere videant/ in reliquo tñ/ i. in carnibus nō modicum sacrificiū laudis detrahunt et detruncāt. Multi delinquant circa adipē siue pinguedinem/ omni modo aridi et in deuoti orātes/ cū offerre debeāt vitulū saginatū. Clerici quoq; de medulla istius vituli nō curant/ et forsitan curare nō norunt. Multi nec pellem verborū nec pilos exterioris vociferationis offerre curant/ vel dignant. Dicit autē Dauid exp̃sona recte offerentiū. Holocausta medullata offeram tibi. Quis ex magnatib⁹ hmōi fraudes vel rapinas vt iniurias sibi fieri sustineret/ videlicet vt p̃ vitulis medullatis et pinguib⁹/ ex medullati/ excarnati/ macilentissimi/ et per oēm modū pinguedine carētes/ exossati/ decoriati/ et nec pilos etiā habētes offerrentur? An nō vides congregationes hmōi orantiū et tam apte vitulorū hmōi sacrificia deo s̃tra bentū/ ne dicā sp̃elūcas esse latronū/ s̃ magis

acies vel cuneos raptorū? Quis ignorat/ qđ si ne cā accipiūt stipendia oratorie militie/ imo tanq̃ fures et raptores. Et pp̃ter hoc ad restitutionem omnium sic perceptorum tenerē.

Quare per fumum thuris signat oratio/ et quid per puluerem pigmentarij. La. XLI

O docet nos sp̃i⁹ ritus sanctus p̃ Joheṃ euangelistam Apocal. ij. vbi dicit de vigintriquattuor seniorib⁹/ qui habebant singuli ci tharas et phialas aureas plenas aromatorū que sunt ofones sanctorū. Et iterū eiusdem viij. Stetit angelus ante altare habēs thuribulum aureū in manu sua/ et data sunt ei incensa multa/ vt daret de ofonibus sanctorum super altare aureū/ qđ ē aū thronū dei/ et ascendit fumus incensorū sanctorū/ de manu angelicorū deo. Per Dauid quoq; docemur orationem incensum esse vbi dicit. Dirigat oratio mea sicut incensum in conspectu tuo/ qua directione et ascensu ipsa quoq; anima orantis ascendere dicit in lib. canticorū. c. iij. vbi dicit. Que ē ista que ascendit p̃ desertū sic virgula fumi/ ex aromatib⁹ mirrhe et thuris/ et vniuersi pulueri pigmentarij. Virgula igitur fumi ofo ē qđ eē indicat aromata mirrhe et thuris/ et vniuersi pulueri pigmentarij/ veteri qđ lege Exo. xxxi thimiamata fieri iussit sibi dñs ex q̃ttuor aromatibus stacte/ onica/ galbani boni odoris/ et thure lucidissimo. Quia igitur hec quattuor tñ aromata noiant vt ex eis cōficiat thimiamata/ p̃ quod ofo rectissime intelligit. Ibi dñs noiat mirrha et thus/ et deinde exp̃sse vniuersi pulueris pigmentarij. Colligit euidenter quia oratio p̃fecta ex omnibus modis suis. Virgula fumi est/ qualez describit lib. Lantico. Quattuor vero illa aromata/ que moyses noiat quattuor virtutes que in ofone necesse valde sūt indubitanter signant/ sic apparebit tibi ex proprietatibus aromatuū illorū. Habet autē que stionē quid intelligi debeat/ hic puluis pigmentarius/ Virtutes enī nec frangende nec conterende sunt nec in puluerem redigende/ qđ potius in omni integritate sua querende. Integritas namq; earū et p̃fectio a deo plus diligitur/ qđ minutie vel fragmenta ipsarum/ puluis aut pigmentarius/ vnde erit nisi ex pulueris virtutū cōfractis atq; cōtritis. Cōfractio vero et contritio virtutū qđ ē nisi mortificatio earū. Si forte quis dixerit/ quia cōtritio

ista cordis ē. aut intelligit hō de corde nouo qđ in se creari petebat Dauid. qđ vicij ē bonū & scī. ppter hoc omni custodia seruā dum. sicut pcepit Salomon. Proverb. iij. Hō est igitur frangendū aut conterendū. Si hō intelligit hoc de corde veteri qđ totū est ex mēbris viti orum & pctōrū. qualiter cor hōi contritum erit puluis pigmentarij: qđ potius puluis fetidissim⁹ & odoris pessimi. ¶ Debes igit scire in hoc quia contritio nō ē sicut cōfractio aut contritio corporalis: que indubitanter destruc tio est eius quod confringit aut cōterit. sed est subtilis examinatio & p singula discussio q̄ examinā. qualiter ipsa eloquia sacra & pfrin gi & conteri dicunt. cū subtiliter & p singula di scutiunt examinant & exponunt: integra nō remanent & omīno nihil lesionis passa. cū sic cōfracta & contrita fuerint. Vitia vero & pec cata/ malleo verbi dei sic confringunt & con terunt/ vt penitus destruant & annihilant. Cū enī nō solum volūtas peccandi/ sed ipsa cogi tatio etiā peccati/ sic confringit & conteritur & nihil eorū prorsus remanet in eis/ qui vere penitent. Contritio vero ista nihil lesionis in fert/ vel suffert cordi contrito: qđ potius lesi ones vitiōrū & pctōrū in eo sanat. Hō frangi tur igit cor/ sed fractum integrat & solidat/ & fractiones ipsius atq; contritiones omnino curat. Cōtritio igit ista diligens ē & subtilis ex aminatio ac preparatio cordis: qua seipm sic pscrutat: vt qđqd deo displicere in se inueni rit atq; cognouerit: conterat atq; confringat vt pdixi/ malleo verbi dei semetipm duriter i omnibus & singulis male actis patiēdo. qđ est dicere vsq; ad mortificationē/ omīmodamq; destructionē eorū que in se puniēda cogno uerunt. Lor igit contritū dicit fm duas inten tiones/ vicij fm se/ vel fm ea que in ipso cōte renda sunt & mortificanda. Lor enī intelligit sensus & voluntas. & sensus cū erroneus est tanq; periculosus cōterendus ē & mortifican dus in pre ista. Sicut voluntas improba siue puerfa est conterenda & mortificanda ē vita vt nihil de puerfate sua viuere permittatur in ipso. Hō igit essentialiter cor. i. ipsa aīa conte renda est/ sed fm ea que in ipsa sunt/ vicij in tellectū erroneū & puerfam volūtatē. Hōi nanq; cōtritio nec frangit nec ledit in aliquo animā humanā: qđ potius lesionem ei⁹ & pla gas grauissimas/ que sunt vitia & pctā/ sanat. Juxta modū igit hunc dictū est illud. Lor cō tritum & humiliatū deus nō despiciet. ¶ Uel di

ctum est ppter hōi contritionē/ que procul dubio deo acceptissima est. Est enī sacrificiū spūs contribulatus/ cum nō aliud sit contri bulatio spūs/ qđ contritio cordis. & hoc est di cere p vitijs & peccatis ipsis. Possibile nanq; est ex zelo rectitudinis vel alia compassione/ dolore vehemētissimo cōtribulari spiritu cor alterius. Puluis igit pigmentari⁹ dictus ē spi ritus/ quia quēadmodū in puluere pigmēta rio ipsa puluerisatio/ nihil saporis vel odoris pmitit latere in aromatibus. Sic pscrutatio & examinatio/ nihil latere sinit vel in sacris elo quijs vel in ipsis virtutibus. Tunc enī totus sapor & totus odor/ virtusq; aromati istorū sentit/ cum iuxta qđ pdixi eorum intimi & dili genti pscrutatione examinant/ quod in sin gulis est euidenter videre virtutibus. sic do ctus es p me in tractatu de opibus & mirabili bus virtutū. In expositionibus vero sacrorū eloquiorū: vides euident quod dixi/ put enī edicta & scripta sunt sacra eloquia/ aromata integra sunt. Subtili aut & pscrutata inuesti gatione exposita/ aromata cōtrita sunt atq; puluerisata. Si qđ aut dixerit ipsa vitia & pec cata/ contritione & mortificatione quā predi xi puluerem pigmentariū fieri/ sapidumq; et odoriferū/ ppter hoc vicij: quia indubitatē placita est deo mortificatio vitiōrū & pctōrū/ merito quis intentionē eius approbet. Lōbus sit quoq; Abyses vitulū conflatilem contri uitq; illum/ & redegit in puluerē/ & ipsum pul uerem sparsit in aquā. Sicut copulatio seu fa bricatio vituli & integritas ipsius/ deo displic uit/ sic cōfractio & contritio ipsius vt puluis/ eidem placuisse nō imerito dici pōt. Puluis aut vitiōrū & peccatorū in aquā pfectiois sem per mergendus est: tunc enī aqua confessio nis vitia & peccata lauat & diluit: cū iuxta mo dum ante dictū contritione fuerint contrita & in puluerē redacta. Ab mortificationes igitur vitiōrū odorē suauitatis ad nares dei dirigūt que vita sua & integritate odorem mortis in mortē facientū & cōsentientū sparget. Odo rem aut abominabile & odibilez deo altissimo Quia ppter p viam istā/ sicut animalū mors in sacrificijs erat ei in odorē suauitatis. Sicut vitiōrū & peccatorū contritio est puluis. Jā igit declaratū est tibi p hoc/ quia oī odoramen tum est suauitatis/ nō solum ex parte aroma tum vtroq; nominatorū/ sed ex parte vitiōz & peccatorum. Experientia nanq; docet oīo nibus instātes qđ nunq; subtilius/ nunq; per

Capitulum

scrutacius examinant sacra eloquia virtutes
nisi melius / nisi intimius saporibus eorum
et odores sentiunt: quod in ofone et etiam per illam.
Sic dico de saporibus qui sunt amaritudines
vitiis et peccatorum. Et de fetoribus quod om-
nes bone nares offendunt. Dico inquit / quod uult
quod melius pigmenta ista vel examinantur vel
sentiunt / quod in ofone et per illam. Ostendit autem
et hoc miserator deus miraculo euidentissimo /
vixit / quod ofo deuota / odoramentum suauitatis est /
in quadam sancta muliere et inclusa / que cum da-
bat se in ofonem / cella eius fragrantia oratio-
nis / tota efficiebat aromatizans. Et hoc nar-
rauit mihi socius eius qui multoties odoris
istius fragrantiam sensit. Nec mirum si de contri-
tione aromatum spiritualium: spirat odor spiritua-
lis suauitatis: propter presentiam spiritus sancti: qui
non solum apotheca est omnium ofonum spiritualium
sed etiam est apothecarius omnium hominum pi-
gmentorum / et aromatum auctor vnicus / et lar-
gitor: benignissimus atque largissimus. Ipse etiam
est pigmentarius / contritor hominum aroma-
rum / et confector hominum pulueris: quia propter non
est mirum / si de presentia illius tota domus in qua
hominum pigmenta conterit aromatizans efficit
quod ex presentia vnus solius angeli / multoti-
ens domus aromatizasse legunt in libro de mi-
raculis sanctorum. **¶** Quod autem virtutes in ora-
tione motus suos operantur et aromata virtutum
odores suos pulueri illi pigmentario ingerunt
et immiscunt. Nec dubitandum tibi est fidem si-
ue fidei virtutem odorem suauitatis inestimabi-
lis / ad nares dei imo ad nares omnium et singu-
lorum qui sunt in curia illa celesti semper spar-
gere. Scriptum est enim in Ecclesiastico / quod bene
placitum est et mansuetudo. Primum quoque sa-
crificium humani cordis / mactatio est sensus
humani et sapientie mundane. Fides autem
intellectum omnem extollentem se aduersus sci-
entiam dei: aut mortificat penitus: aut saltem
in captiuitatem illius redigit seu captiuat. Quod
si mors animalium innocentium: odorem su-
auitatis spirabat apud deum altissimum de sa-
crificijs hominum animalium: quoniam non potius de
morte tam venenati animalis: et de sapientia
humana non ascendit odor suauissimus ad na-
res dei altissimi: de corde hominum animalis imo-
lante. Et de captiuatione ista legis expressit /
I Corinthios x. In captiuatione inquit apostolus re-
digentes omnem intellectum extollentem se
versus scientiam dei: redigentes inquit in obse-

quum christo. Nec est tibi pretereundum quod in
sacramento altaris maxime odorifera est in pre-
ista fides et maxime victoriosa. Septem enim sa-
crificia offert tibi: tanquam septem ibi animalia
mactans atque mortificans: ne contra scientiam
dei que est ipsa fides in nobis ibi se erigat vel
extollant: et primum ipsos quinque sensus corpo-
ris. Cum enim visus ipse corporalis quantum in eo
est paratus esset contradicere et asserere pa-
nem purum esse: pureque materialem solummodo
in altari. Et negare ibi esse verum et viuificum
panem / qui de celo descendit: aut esse ibi ve-
rum corpus aut verum sanguinem dei: ac deum
ac saluatorem nostrum. Fides adeo mortifi-
cat vel saltem captiuat vel conculcat: ut om-
nino ab hominum contradictione obmutescat. Et
si forsitan obmurmurat: murmurare tamen debilissi-
mo / pressoque sub pedibus fidei / atque fortiter
calcato hec faciat. Similiter se habet deaudi-
tu de gustu: de olfactu: et tactu: quod eadem for-
titudine atque victoriositate mactat eos fides
atque conculcat. Et propter hoc mortificatos ip-
sos / offerte illos. In illo sacrificio corporis et san-
guinis dei mactat et imolat / calcat ac captiuat
sensus humanum interiozem qui est intellectus.
Abactat inquit et captiuat cum omnibus contra-
dictionibus suis / et rationibus quibus contra il-
lud murmurat sacramentum / et contra fidem
eiusdem. **¶** Secundo vero mactat errorem
omnium philosophorum et hereticorum cum omni-
bus contradictionibus et rationibus rationabi-
lissimis ipsorum. Propter quod dixi / quia multi-
plici fragrantia: scilicet septem sacrificiorum aroma-
tizat ibi fides: et tam multiplici victoria coro-
natur et glorificatur in sacramento isto. Facilis
autem est tibi via similis inueniendi et agno-
scendi in alijs virtutibus / in ipsa ofone cum per-
fecta fuerit ex omnibus suis. Cum enim ofo pro
inimicis ad deum fundit / placabilissimo sacri-
ficio paternum in eo odium / ab ipsa fraterna
charitate in ipsa mactat atque calcat: sic man-
suetudo et patientia nostra ibi mortificant / cum
in ofone incurrunt iniurie / que passus est orans
et extinguit eas inibi mansuetudo seu patien-
tia ne iracundie incendium in anima orantis in-
flammet. Sic humilitas contra contumelias
quas sibi irrogatas orans in ipsa ofone reco-
gitat: pugnat ipsas eoque mortificat: ut cor
vindicanum simul cum eis captiuat / simul etiam
mactet. Eodem modo se habet et de aliorum
vitiis / cogitationibus / quibus antiquo ho-

stis tanq̃ viperis seminibus seminare et ingi-
gnere illa in ipsa oratione molitur. Clides igit̃
q̃ oratio est multiplicis laudis sacrificium: et
multiplicium sacrificiorum odoramentum.
hoc est cum perfecta fuerit ex omnibus mo-
dis non est autem possibile subitam orationē
atq̃ breuissimam hec omnia habere. Colli-
gis autem euidenter ex predictis testimonijs
lib. Apocal. q̃ tantus placor est sanctis omni-
bus et angelis. scilicet et animabus: q̃tus amor est
eis in orationes sanctorum et q̃ta delectatio
eisdem ex ipsis cum phialas odoramentorū
istorum plenas in manibus suis teneat. Qd̃
viriq̃ facere vident̃ inter orandū tanq̃ illi in-
cessanter vel crebro naves illas purissimas at-
q̃ sanctissimas suas porrigētes ad odoramē-
ta hmoi. Et ipsas phialas ppter suauitatez
odoramentorum crebro suis naribus applicā-
tes in quo mira virt̃ magnificaq̃ laus ora-
tionis apparet que de corde orantis tanq̃ de
apotheca spūs sancti tanq̃ de cella pignēta-
ria sicut virgula fumi ex aromatibus mirre
et thuris et vniuersi pulueris pigmentarij fla-
grantia aromatizans ascendit in conspectu
dñi et totam illam curiam suauitate sua reple-
at et naves omnium inibi astantium reficiat et
delectet quod est super omnia hec. Ipsi autem
naribus omnipotentis atq̃ sublimis dei
delectabilem se ingerat et placorem. Iuxta il-
lud quod legitur Gen. viij. de sacrificijs noe
quia odoratus ē dñs odorem suauitatis. De-
bes autē scire quia benedictiones gratiarū
actiones collaudationes glorificationes et
cetera que hmoi sunt odoris nomine in scri-
pturis frequentius signari solent. Fama q̃ et
opinio cum bona est odor vite in vitam. Luz
vero mala odor mortis in mortem interdum
dicitur sicut legitur expresse ad Corinth. vbi
legitur quia christi bon⁹ odor sumus. Odor
vite in vitam alijs odor mortis in mortem. At-
tendendum autem est tibi solerter ac studio-
se quod audiuiti in pcedentibus de lib. Apo-
cal. vicz quia stetit angelus iuxta aram tem-
pli habens thuribulum aureum in manu sua
et data sunt ei incensa multa vt daret de orati-
onibus sanctorum super altare aureum: qd̃ ē
ante oculos dei. Hec est tibi dubitandum: q̃a
angelus iste est magni consilij angelus: q̃ chri-
stus dominus intelligitur. Et ipse est habens
thuribulum aureum in manu sua id est cor

omni excellentia donorum et gratiarum pre-
ciosissimum ceterisq̃ omnibus supereminen-
tissimum: vt aurum ceteris metallis supere-
minet. Ilic iuxta aram templi stetit. Et tem-
plum in illa celesti ciuitate non sit: sed potius
dominus deus est in ea templum: sicut dicit
Iohannes euangelista Apocal. ultimo. Et
templum non vidi in ea: dominus enim deus
omnipotens templum illius ē: et lucerna ei⁹
est agnus. Lum inq̃ templum non sit in ea:
per verba ista signatur nobis sedulum ac iu-
ge interpellandi officium: cui pro nobis inces-
santer assistit ipse sacerdos noster et pontifex
christus dominus noster. Ihuic data sunt incē-
sa multa id est dona gratiarum multa id est
multitudine preeminētia: vtpote illi qui so-
lus sufficit interpellatione sua impetrare no-
bis omnia. Talem enim deuit imo necesse
erat propter inscrutabiles abyssos miseriarū
nostrarum: nobis esse pontificem: cuius pla-
cor et gratiositas per se sufficeret nobis impe-
trare omnem veniam omnem gratiam om-
nem gloriam et omne aliud bonum contra
quem nihil possent offensiones nostre. nihil
omnes accusationes vel allegationes diabo-
lice. Propter hoc sunt data christo domino:
incensa multa flagrantissimarum virtutum et
gratiarum: vt tam sublimi pontificio seu sa-
cerdotio idoneus esset ac sufficientissimus.
¶ Sacerdotium ipsius vniuersale est: quod
est dicere super totam vniuersalem ecclesiam
absq̃ exemptione vlla. talem decebat etiam
tanto gregi pastorem pfici: qui tanta preemi-
nentia omnibus alijs precelleret: vt compa-
ratione ipsius omnes alij essent greges: qui adeo
coruscans: adeo aromatizans: adeo placatu-
rus per omnia: adeoq̃ gratiosus ad patrem
misericordiarum accederet: vt eo aperiente
os suum sacratissimum. os benedictum. os
gratiarum. eoq̃ dante vocem interpellatio-
nis pro nobis obmutescerent omnes accusa-
tores et aduersarij nostri. eo prestante patro-
cinium cause nostre: nullus auderet ex adu-
so consurgere: eoq̃ stante pro nobis: nullus
contra nos se presumeret erigere. ¶ Quan-
tum et quante suauitatis odoramentum pa-
ras ex illa apotheca spiritus sancti: q̃ ipsemet
christus domin⁹ est: p os ipsius sacratissimuz
ad naves pñs misericordiarū ascendere: quoties
pietatis ipsius dignatio est: illud p nobis ad

Capitulum

interpellandum apire. Interpellatio nanq[ue] ipsius thymiana est incogitabilis suauitatis: vtpote tota apotheca spississimi flagrantissimi. Quid ergo nobis cogitandum est: cū ipsa gloriosa dei genitrix / omniq[ue] illo milium beatissimorum sc[ilicet] angelorum et sanctarum animarum consortio / et felicitate / aperiant ora sua ad orandum pro nobis. Quid est sum[us] tot et tantorum aromatum? Quid suauissimorum odorum flagrantia replet tota illa aula celestis? An putas patrem misericordiarum attendere illa hora ad fetores vitiorum / et peccatorum illorum pro quibus oras? An putas illum velle respicere ad abominationes eorumdem: cum tot et tanti gratiosi vultus militiarum / ac sanctarum animarum quas predicti apparent ante eum? An putas ipsum posse auertere oculos misericordie sue / et vultu clementie sue ab ipsis? Quod propter beatum indubitanter / cuius orationis odoramentum tante suauitatis est / vt omnes nares curie celestis / ad id se aperiant: et ex illo resiciant. Beatior aut[em] si virgule sumi sui / de qua in precedentibus audiuit / additur in numerabiles illi et in mensura odores celestium odoramentorum / que predicti vtiq[ue] innotescat orationibus quos et quales adiutores / tamq[ue] promptos et paratos / et per omnia voluntarios adiunxerunt habent in curia illa summi regis: sed et quam placidum: sic est ipsius altissimi dei naribus / et omnium ciuium celestium odoramentum pie ac deuote ofonis. Quid putas studiofate: quāntis conatibus / et si venalia essent quod precor et sumptibus / exquirerent et comparent aromata / de quibus odoramentum illud confiteretur. Elides igitur quod perniciosa sit ignorantia hec que tamen bonum imo nos tanta negligere et amittere facit. Quod aut[em] sequitur in textu Apocalyp[si] vt daret de ofonibus sanctorum / daret materiam ipse christus dominus odoramentum proprium quod est laudis et gratiarum actionis de orationibus sanctorum. Ipse enim est cuius os sacratissimum atq[ue] benedictum / sicut non cessat a piissimis et sp[iritu] efficacissimis interpellationibus pro nobis: sic nec a gratiarum actionibus de omnibus beneficiis / que prestant nobis a patre misericordiarum.

Quid signat per altare aureum. La. XLII

Quod autem sequitur / super altare aureum. ornatus est parabole. Et altare aureum ipsum semet est: quoniam ex ipso tanq[ue] ex altari placat

bilissimo / suscipit pater misericordiarum orationes et sacrificia sanctorum. Aliter etiam altare aureum / ipsa misericordia patris accipitur. Altare enim propitiatorium est: vnde accepta efficiunt oblata. Et ipsa misericordia summi patris est / ex qua et per quam accepta sunt ei / quecunq[ue] placabiliter et remunerabiliter eisdem offeruntur a nobis / potest et illud. Data sunt ei incensa multa / aliter et non inconuenient intelligi / vti vt accipiat / data pro eo quod est attributa. Namq[ue] domino / quicunq[ue] recte sapiunt totaliter attribuunt: quecunq[ue] habent bona vel faciunt. Et propter hoc ipsi viri sancti ipsas ofones suas christo domino attribuunt / confitentes humiliter se et dono et impetratione eius accipe illas. Aliter etiam satis congruent intelligitur. Data sunt ei incensa multa: videlicet quod recta et oblata ei tanq[ue] mediatoris. scilicet vt ipse in quo soli patri. scilicet misericordiarum complacitum est offerat. De cuius ore vel manibus recusari non possunt. Tanta quippe est gratiositas ipsius in conspectu dei patris: etiam finis quod homo est mediator dei et hominum: vt quecunq[ue] patri per ipsum offerunt: a nobis eisdem grata sint et accepta. Quod attendens et cognoscens omnis ecclesia / in omnibus orationibus quas ad deum patrem dirigit / adiungit semper / per dominum nostrum iesum christum. quasi diceret: et si non per merita nostra / placere tibi potest oratio nostra vel deprecatio. Placeat tibi per ipsum quem inter te et nos mediatorem constituisti. vt per ipsum placita tibi fieri et accepta: que per nos tibi placere non possunt. Est igitur hic quemadmodum in curijs magnatum / sicut est videre in curia summi pontificis: quia cancellario vel vicecancellario offeruntur vel dantur petitiones: vt ipse porrigat eas summo pontifici: atq[ue] promoueat apud eum vel coram ipso. quoniam in hoc constitutus est mediator inter petentes et summum pontificem. Sic christus dominus mediator constitutus est inter totam vniuersalem ecclesiam et patrem misericordiarum. Et propter hoc tradit ei omnis ecclesia sanctorum: omnes ofones siue petitiones suas: offerendas deo patri misericordiarum et promouendas apud ipsum. Est igitur dicere in ofonibus ecclesie: cum dicat. Concede nobis hoc per iesum christum dominum nostrum. i. eo impetrante: quoniam istud impetrare merita nostra non sufficiunt: sed gratiositas eius in qua solo tibi bene placuit: hoc impetrare potest et sufficit. Tristis hominus tamē ab ipso christo domino nostro omnia

P Abbrevianda etiam oratio est publicis per sonis: hoc est plaris: et curam aliorum siue tem poralem seu spiritalem gerentibus. Plerumque enim non sine iniuria et detrimento graui subditorum prolongari non potest oratio plarorum. Causa autem in hoc est: quoniam debitorum sunt subditis in multis: ratione officiorum suorum. Interdum enim iura sunt reddenda subditis: nec potest eis dis ferri sine graui dispendio vel spirituali vel tempo rali. Quia propter illa hora: tempandum est a prolixitate orationis: sicut debet eis sacramenta tio: et alia innumera: que sicut auferrunt non potest eis sine iniuria eorum: ita interdum nec differri. Et idem multos prolixitate missarum adeo ob stinatos: ut potius eligerent missas hominum non audire: quam prolixitatis tante molestiam sustine re. Ibi igitur videtur mihi intellectus: et ista inten tio sermonis istius beati Bernardi. Quodammodo enim dicit Tullius: quia nunquam nimis dicitur quod nunquam satis dicitur: mihi videtur quod nunquam nimis pretenditur seu plongatur oratio: quia nunquam deuota et pinguis oratio mihi videtur nimis posse esse nisi in casibus antedictis. Nunquam enim mens hu mana familiaris cum deo est: nunquam artius ei coniungitur in vita ista: nunquam lauius ex eo reflatur: quam in oratione. Nisi forsitan eiusdem speciei contemplationis: de qua et alias: si deus de derit vitam et spatium et gratiam ad hoc neces sariam: desiderio est mihi et proposito scribere. Post hoc autem absoluam me a promisso illo quod in precedentibus promisi: videlicet de meri to orationis: ubi dixi: quia misce morientes per dunt suauitatem vngenti non autem substantiam: vel meritum principale: hoc est promissum: quia oratio et vngentum est: et propter hoc habet virtutem sa natiuam. Ad medicinam enim conficiuntur vngenta ista hominum et multarum infirmitatum sanitas per ea prestat. Non est autem morbus vel vulnus vel le sura vlla spiritualis: cui per vngentum orationis deo non medeat. Conficiuntur et vngenta ad sanctifi cationem: sicut expressit legem Exo: xxxi: de oleo vncionis: quod ex quattuor aromaticis specie bus et oleo oliuarum confici precepit dominus. Iste autem sunt species ille videlicet: mirra prima electa: ci namomum: calamus: et casia. Et intelligo quia casia ista est lignea: videlicet que est rubij coloris: boni saporis pariter et odoris. Hoc igitur oleo vncionis caput aaron in consecratione ipsum perfundebatur: sicut crismate et oleo sancto perfunduntur manus et capita pontificum hodie in eccle sia dei. Nihil enim efficacius ad prestandum gra tiam sanctificationis: quam oratio: per illam enim san

ctificatur in ecclesia dei: quecumque in ea sanctifi cantur. Quia propter ad ipsas animas orantium virtuo sissimam illam esse efficacissimam manifestum est. Si enim in ea que foris sunt: hoc est extra ante mam: ministri sanctificationis: eorumque potest oratio: ut omnia sanctificata per illam sanctificentur: quanto fortius in animabus: in quibus est et ex quibus exiit et procedit ad deum: in gratia sanctificationis effi cax erit. Conficiuntur vngenta ad nitorem et candorem corporum: quis autem ignorat qui vel ad modicam virtuositatem orationis apprehenderit: quantum nitorem: quantumque decorum: per virtutem orationis prestat digne et deuote orantibus. Que autem humana adeo tenebrosa: adeo deformis est: ut illam oratio non splendificet et decoret. **C**onficiuntur et vngenta ad conseruationem corrupti onis: sicut apparet euidenter tibi in his vngen tis quibus coniunguntur corpora mortuorum. Ad hoc enim vngentum hominum fit: ut a putredinibus et ver mibus illesa conseruentur. Abanifestum est autem orationem frequentantibus: et gratia deuotionis in eadem habentibus: virtutem istam consumptiuam spi ritualiter orationem non abesse. Non enim possibile est assidue orantibus: vermes vitiorum et peccato rum putredinemque corruptionis spiritualis nocere posse. Similiter non est dubitandum: quia nec durare in eisdem potest. Et si quando in eos irruat virtute orationis extinguuntur. **C**onficiuntur et vngenta ad odorem suauitatis atque fragrantiam. Et iam audisti ex testimonijs lib. Apocal: quod odor suauitatis flagrat in aula celesti ex orationibus sanctorum: etiam quod adhuc in terra pere grinant. Quanta igitur credenda est fragrantia esse ex orationibus sanctorum: qui iam cum christo domino re gnant: quibus tanta est affluentia aromatum spiritualium: ex quibus odoramenta orationum con ficiuntur. Potissimum autem ex orationibus dei ac salua toris domini nostri iesu christi: qui secundum quod est homo: apotheca est omnium aromatum: omnia alia do norum videlicet et gratiarum atque virtutum incogita bili precellentia transcendentium. Qualem autem quantumque putas esse fragrantiam orationis gloriose genitricis eiusdem: quotiens pietatis et dul cedinis eius dignatio est exorare christum: ac benedictum suum filium pro nobis. **C**um si per singulos sanctos angelos et beatas animas considerationem hominum feceris: inestimabile et incogitabile fragrantiam: ex aggregatione omnium celestium orationum certis sime esse vel aspirare certissime cognosces.

De merito vero orationis de quo mentionem feci: sciendum est: quod duplex est videlicet principale et secundarium. Et principale quidem est remuneratio

R

S

T

b

nis seu felicitatis eterne. Et intendo illud principale esse: quia ad ipsum et propter ipsum omnia alia merita tribuunt. Et ad hanc ipsam charitas: quod ratio est omnium meritorum principaliter donat. Unde ergo oratio est ex hac radice: merito isto nunquam fraudat sed ei semper debet. Huius namque radice ratione meritoria est oratio principaliter et proprie felicitatis eterne. Secundaria vero merita sunt conservatio gratie: augmentum ipsius: et remissio vel diminutio pene merite: omniaque alia bona data: que in oratione ab universali datore bonorum obtinent. Et hanc sunt que principali merito: servorum orationis: puritas et devotio lachrymarumque profusa supaddunt. Quia igitur volutantes et irruentes musce: id est cogitationes prave: in orationis cordibus cam et radice meriti principalis quam nominavi non extinguunt siue mortificant. Ideo nec principale primum auferunt. Lausa enim permanente illesa et integra huiusmodi: necesse est et ei effectum permanere. Sciendum est etiam tibi: quia de secundariis meritis: ex affectibus orationis est diffugatio demonum: et diminutio potestatis ipsorum.

Quare viri sancti difficile habent gratiam devotionis. La. XLV

Modus si quis in

Quod si quis in-
terroget quare viri sanctissimi vir et tam raro: gratiam devotionis et piarum lachrymarum irriguum habent. Pectores vero spurcissimi et imanissimi: facile habent eas interdum. Rideo in hoc: quoniam admiranda est mirabiliterque laudanda dei nostri misericordia: que tam indignis: tam promptam tamque paratam se exhibet: atque adiutoria quibus tanti peccatores ad gratiam iustificationis sue conversionis adiuvent: tam benigne eisdem tamque facile largitur. Hanc puto esse causam: vix ut cariora illa habeant et soli gratie illa attribuant: iuxta sermonem beati Augustini dicentis: quia christum non novit quod aliquid gratie dei aliquid quid attribuit. Debes tamen scire cum his: quia immanitas scelerum: et monstruositas peccatorum: occasione non modicum dat timorem dei et erubescen-
tie et alijs quibusdam donis. Puritas vero conscientie et virtutum fiducia: securitatem interdum generat in electis. Et propter hoc non nunquam gaudium tribuit. De gaudio certum est tibi: quia merore cordis et luctu excludit. Nec pretereundum est tibi exemplum quod ad hoc inducere consuevit: vix de piris et pomis: alijsque fructibus quibusdam vides in se habentibus: quia maiorem suavitatis odorem spi-

rant quam fructus suavitissimi et illesi. Vermes enim calore suo adiuvant calorem naturalem in eis: propter quod facilius maturefcunt: et odore debitu spargunt verminosi fructus. Sic et aliquotiens horrida atque monstrifica vitia et peccata adiuvant timorem: horrorem et verecundiam: et in ipsa ad irascendum contra semetipsum: ex quibus gratia in eterne penitudinis et odoramentorum orationis non modicum adiuvantur.

De merito illius orationis in qua non cogitat actu quis de deo. La. XLVI

Siquis autem quesierit qualis sit vel durat meritum orationis: quod agminibus muscarum momentum refertissima est: et strepitu earundem tumultuosa: qualiter eterne remunerationis primum pro oratione aliquis mereri possit? In qua nec de deo nec de primo huiusmodi cogitavit: aut actu etiam curat. Rideo in hoc: quia si cum peregrinatione qua quis visitat limina sanctorum: meretur suffragia eorum: de quibus in proposito solo vel initio cogitavit. Non enim facile est: nec unquam credo euenisse: aliquem ex huiusmodi peregrinantibus pro passus singulos de suffragiis sanctorum ad quorum ecclesias vel memorias peregrinant cogitasse. Possibile autem est ut nec vno picto tempore de eis cogitet ex illis. Occupant enim et labore itinerationis: et sollicitudine necessariorum ad illam: et alijs irruentibus et emergentibus. Tunc quia voluntas siue intentio obtinendi suffragia huiusmodi: causa est et radix totius peregrinationis illius: tota meritoria est illis peregrinatio ipsorum. Et exemplum evidenter similitudinis: in lapide qui iacit: vel sagitta que trahit arcu. Non enim cogitatio iacens de singulis praeibus spacij: quod lapis ille vel sagitta transierit. Sic igitur uni impulsui debet totius illius spacij transitus: et singularium partium illius: cum nec de illis actor: vel tractor: nec de aliquorum cogitavit. Sic uni impulsui voluntatis siue intentionis: ei quod peregrinat: debet totus motus peregrinationis: et singule partes ipsius: licet neque de illis neque de aliqua earum peregrinatio ille cogitauerit. Et propter hoc totus motus ille meritorius est eidem. Sic de codice orationis et praeibus ipsius: quoniam primum ac principale voluntati: ex qua oratio cepta est: licet mens orationis ad alia euaget: et alia in cor eius irruant vel imergant: propter intentionem ipsius et cogitatum. Oratio tamen tota primum voluntati et intentioni attribuitur et ei est. Et propter hoc ex illa: et pulla meritoria iudicatur. Omnis enim operatio ex radice voluntatis

ex qua est: vel bona vel mala: vel meritoria vel
alterius modi iudicanda est. Juxta s^mones
Amb^{rosii} dicentis: quia nō attendit de^{us} q^uid sit
ex quāto: et q^uid intendis tū facis. Qui s^mo
nes intelligendi sunt in eis opibus: que ex ra
dicibus intentionū et voluntatū mutari p^{oss}unt:
quod dico p^{ro}pter illas que in semetipsis male
sunt: sicut est fornicari: furari: adulterari: que
nulla bonitate radicis bene efficiunt. Fac ad
hoc idem sermo beati Gregorij quod dixit: q^ua
nihil habet viriditatis ramus boni opis: nisi
p^{er}cesserit de radice charitatis. Debes autē re
minisci eorū que dixi tibi de cogitationibus:
et alijs in corda orantiū irruentibus: quia nisi
radicem: hoc est p^{ri}ncipalem voluntatē: et hec
est intentio: mortificauerint: et ipsam ofonem
sibi rapuerint: ita vt ex eis ab eis p^{er}cedat me
ritum ofonis p^{ri}ncipale. Fausserre nō possunt.
Lā autē in hoc: q^uid radix et cā meriti: que p^{ri}nci
palis voluntas est: siue intentio illa est: q^uid
ad essentiam suam permanet cum ipsis.

De igne et gladio qui debet esse in sacrifici
o orationis. La. XLVII

Post hec quo
niam ofo est sacrificium et oblatio
deo acceptissima: que deo in omni
ecclesia scōz offert: ad ipm placandum et re
conciliandū ei totū dei populū. Prosequar
de ipsa dispositione et p^{er}fectione que sunt con
uenientes ei: p^{ro} hoc q^uod ipsa est sacrificium. Et
iam quidē notū est tibi ex alijs: quia sacrificiū
est oblatio deo sacrata atq^{ue} dicata sacrans si
ue sanctificans etiā ipm offerentē: que etiam
hac intentione semp offert: vtz vt ipse offe
rens: p^{er} illam deo sacret siue sanctificet. Et si
quis querat: quid p^{ri}mo sacrificiū deo sacre
tur vel sanctificet. R^{es}pondeo q^uod cor humanū si
ue mens humana in primis et maxime: et intē
do hic de ofone que ad placandū deū offert
a quo atq^{ue} ad hoc vt ipse offerens reconcilie
tur ei per illam. Juxta illud q^uod dictū est. Sa
crificiū deo spūs cōtribulat. De ofonib^{us}
que pro alijs sacrificandis offerunt licet p^{er}ce
tissimū atq^{ue} congruentissimū sit interdū: vt
cum sacrificio cōtribulati spūs offerant. Pos
sunt tū a viris sanctis q^uod cōscientiā nō habent
q^uod sit in eis aliqd mactādū siue mortificandū
solo desiderio et intentiōe impetrādi sanctifi
cationē: offerri sanctificationē earū rerū qua
rum sanctificatio p^{ro} ofones illas intendit. Et

querit vtrū ab his que mactāda vident in se
vitia q^uicūq^{ue}: vel peccata nō satis p^{er}ueniēter of
ferunt absq^{ue} sacrificio q^uod p^{ro}dicti: quo scz mactē
tur illa et mortificent: vel in ipsis ofonibus vt
ante. Neq^{ue} em̄ ad sacra mysteria cutq^{ue} tali ac
cedendum ē absq^{ue} p^{re}paratione hui^{us} sacrificia
tionis et sacrificij. Propter h^{oc} dictū ē in ps. Di
rigat ofo mea sicut incensum in cōspectu tuo
Similiter et illud. Eleuatio manū mearum
dñe sacrificiū vespertinū. Que reuera sacrifi
cium ē: sicut corā te sacrificiū vespertinū: q^uod i
lege veteri pinguius erat sacrificio matutino.
Et q^uid animalia in lege veteri in omnibus sa
crificijs mactabant igne et gladio: volens of
ferre sacrificium ofonis: necesse debet habere
re ignem et gladiū. sicut legit^{ur} Gen. xxiij. q^uod imo
laturus abraā filium: portabat secū ignem et
gladiū. Mactatur^{ur} igit^{ur} cor: tuū: q^uod est dicere
mactatur^{ur} animalia vitiorū et animalium bru
talium in corde tuo: accinge te gladio: adbi
be tibi ignē. Et intelligo ignē spūale q^uod vel ire
vel desiderij est. Et si quesieris a me: vñ vel
vbi accipia ignem istum: Stultissimā dico q^uod
stionē istā. Hoc em̄ est ac si quereretur: vñ vñ ob
quā cām irascaris animalib^{us} venenatissimis
atq^{ue} nocentissimis atq^{ue} pestilētissimis. Quis
vidēs colubrē vel bufonē: quesitū vnq^{ue} hoc
vñ irascar isti colubro vel bufoni: p^{er}sertim si ab
ipso vñ morsu vel veneno vsq^{ue} ad mortem le
sus est. Quis vnq^{ue} ad hanc inopiam deuenit
vt ita ira deesset ei cōtra hec. Abiser atq^{ue} stul
tissime irascaris vnicuiq^{ue} pulci vel musce pro
lesione p^{ro}modica atq^{ue} leuissima: que nec etiā
lesio dici pōt. Et p^{ro} lesionib^{us} mortiferis et mor
tem eternā irrogantibus: nō vides vñ vel qua
de causa miserendū sit tibi: tam noxijs tanq^{ue}
pestilētibus beluis. Quis vnq^{ue} defectū istum
passus ē nō solū miserabiliter sed inauditū et
intolerabilem saltē: vt ira ei deesset in hostes
suos seuissimos et iⁿplacabilissimos. Quis vn
q^{ue} auditus est medicans irā hui^{us} mōi: q^uoniam poti^{us} cō
traria audient et videant incessanter: impla
cables et p^{ro} modū omnem inexecrabiles inue
niunt hoies in hostes suos. Et si q^uid audient
importabili difficultate et laborib^{us} interceden
tium grauissimis vix iduci pōt ad pacē. Quis
illi hostes sint vilissimorū ac vilipendendorū
nocumentorū. Isti autē hostes spūales super
omnem comparationē imo sup^{er} omnem cogitatu^m
maiorū lesionū et nocumentorū sunt cōtra te.
De his p^{re}cepit tibi dñs deus: per A^{postol}um in iij.
Col. vt ea mortifices dicēs. Mortificate mē

Capitulum

Abra vestra que sup̄ terrā sunt / fornicationem
imundiciā. &c. Tu aut̄ cum tam iustā cām ha-
beas vicz dei p̄ceptū districtissimū: queris vñ
vel ob quā cām irascaris tā atrocibus / tanq̄
seuis hostib⁹ tuis? Stupenda patientia tua /
si ea videre / vel de ipsis cogitare potes / et
nō totus statim exandescere in eos / tātoq̄
furore iracundie tue irruere in ipsos. Ista p̄-
culdubio est diabolica patientia / & sol⁹ diabo-
lus illā te docuit. vt beluas hmōi seuissimas /
que die ac nocte a deuoratione eius non ces-
sant absq̄ vlla rebellionē & contradictione
sustineas. Tñ tibi ista pax maledicta / vt con-
tinuum bellum & capitale hmōi / hostiū cōtra
te ferre potes. Et qđ ē sup̄ admirationē atq̄
stuporē: vt eas & hospitio foueas: & ipetra-
libus atq̄ intimis domus tue. id est. cōscien-
tie hospitio foueas: pascas: nutrias: ptegas:
& defendas: omnibus inimicis eorū factus ini-
micus. Istud nāq̄ generale est / vt amatores
oīm vitiōrū & pctōrū: in pugnatores ipsorū /
vicz doctores / predatores / implacabiliter
odiāt & inorabiliter psequētur. An accepisti
hoc ex sacratissimo illo mandato euangelico
vicz. Matth. v. diligite inimicos v̄s / bñfa-
facite his qui oderūt vos. Hoc indubitanter
tu facis de inimicis / qui gladio oīm. & igne p̄-
sequēdi & exterminādi sunt. Ista patientia &
bñficientia alijs inimicis debet. Istis vero ni-
hil / nisi ignis & gladi⁹ / & om̄iada exterminatio
Auerte pacē / patiētiā / & bñficientiā istā p̄
omnem modū hmōi inimicis tuis: in eis em̄
nutris / in eis cōseruas / custodis / & protegis
mortem tuā. Quēadmodū ligna arida q̄ de
ip̄a substantia sua nutriūt / ignē deuorāt illa:
Respice miserrime & insanissime: ad damna
inestimabilia q̄ iam pass⁹ es ab eis. Et primo
ip̄am exheredationē tuam a p̄claro ac inclito
regno celorū. & a p̄ desiderabili gloria heredi-
tatis illius: a sublimitate taz nobilis regni: in
illud exiliū paupertatis & miserie deiecerūt te /
et pastore porcorū fecerūt te. Ipsi nāq̄ porci
infernales sunt / quos incessanter de sangui-
ne tuo pascis & morte. Ibi sunt de quibus dicit
Job. Quicomedunt / non dormiūt. Respice
miser ad cōtumelias & ignominias. Spectacu-
lum em̄ obprobrii te fecerūt omnibus inimicis
tuis: & assiduis derisib⁹ eorū te exposuerūt.
Ibi sunt demones qui irridere te & subfana-
re nō cessāt q̄ ab altitudine tāte gl̄ie. In igno-
miniosissimam vilitatē deiecerunt te: q̄ eras
adunatus collaudatiōi & adiurationi omniū

militiarū celestium. nunc pareas obprobrijs
& irrisiōibus vilissimorū infernaliū canum.
Attende stultissime qualiter depauperauit
te: qui etiam nudū atq̄ miserrimum te fece-
runt vestimentis p̄ciosissimis atq̄ speciosissi-
mis: imo regalibus: quibus in sacramēto ba-
ptismi te deus vestierat: decorauerat: & exor-
nauerat spoliauerunt: turpitudine vitiōrum
& ignominia abominabili atq̄ horifica totū
operuerunt atq̄ repleuerūt. Recordare mi-
ser quoriens & in q̄tā iracundiā exarsisti cōtra
iniuriatores tuos. & hoc p̄ vilissimis ac vilipē-
dissimis iniurijs & damnis. Nec ad modicum
irascaris his qui tibi grauissimas & intolerabi-
les iniurias has intulerūt. vbi meruerūt ap̄
te istam grām vt ingrassari eis liceat in te: vñ
q̄ in extremas iniurias & cōtumelias: & vsq̄
i extrema dāna supplicia. vñ tibi in ea: siue er-
ga ea deo tā odibil: tibi dānabilis tāq̄ mortis
fera patientia. Irascaris inquit Aug⁹. seruo
tuo ne peccet amplius. Irascere igit̄ & tibi ip̄-
si ne pecces amplius. Q̄ si iniurie & cōtume-
lie damnaq̄ ab amicis illata grau⁹ ferri p̄sue-
uerunt: q̄to grauius ferenda sunt mala tor &
tanta: que tui p̄se tibi irrogasti. Amplius qz
nemo potest adeo debitor vñ obligat⁹ eē tibi:
vt tui p̄se es / debitor in q̄ pacis & amoris. Ne-
mo igit̄ adeo inimicosus eē pōt tibi q̄cumq̄ &
q̄tāciq̄ mala irriganda / vt tui p̄se es tibi. q̄-
to nanq̄ qui maior debitor est / alicui i bonis
q̄buscūq̄: tanto magis iniuriosus est eidē ir-
rogādo cōtraria. Quia p̄pter v̄x est qđ dixi
quia nemo potest eousq̄ iniuriosus esse tibi:
vt tui p̄se es. Nemo igit̄ pōt te magis puoca-
re contra te q̄ tui p̄se puocaueris te cōtra te.
Insurge igit̄ insanissime contra teip̄m: & ira-
scere tibi ip̄si. Irascere inq̄ vsq̄ ad mortem. i-
vite mortificationē & extinctionē: qui tam in-
iuriosus: tam damnosus: tam pestilens con-
tra temetip̄sum vixisti. Exurge igit̄ & exter-
mina penitusq̄ consume in teip̄so: q̄cqd ē vñ
te istius tam neq̄: & p̄sertim ipsos fontes & ra-
dices sicut sunt vitia & peccata. irascere igitur
ipsis de quibus nihil cogitare potest aliud: ni-
si q̄ ira oīm & vitiōne dignissima sunt. ¶ Am-
plius cū nihil te adeo prouocare possit: adeo
tibi nocere: vt ista tibi nocuerunt: quibus vel
qualibus reseruas iram tuam: si ista in pace
dimittis. Aut igit̄ extermina ea incendio: ne
aut ipsa incendia sua eternis flāmis exurant
te. Ip̄a em̄ sunt pabulum & nutrimenta ignis
eterni sibi met. Quid loquar de demonibus

lia deseruiūt. et talia / qdā euectionibus / alia
equitationibus. alia agriculturis / et alia in oi-
bus et p omnia in vñsibus hominū et vñsilitatibus
et viuunt et moriunt. Ita vt carnes. lane et pel-
les cornua et dentes. et ipse etiā supfluitates: a
varijs vñsilitatibus nō vacarent. Quis enim
nō videt ex dentibus elephantorū et cornibus
bubulorū mira ornamenta et instrumenta fie-
ri. Vides de lignis et arborib⁹ q̄ multipliciter
cedunt / dolant / sculpan⁹ / in varias vñsilita-
tes et vñsibus hominū. et alia quidem exuruntur
ne frigorū supfluitas noceat hoibus. Alia ap-
tant in edificia / vt sint nobis in rectum habi-
tatiōis et in munimē ptectionis a pluuijs et vñ-
tis niuib⁹ atq; grādinibus. Tantis igit⁹ tor-
mētis suis / laceratiōibus scilicet / exustioibus /
ad omnes iniurias / aeris expositionib⁹ / nobis
seruiūt ligna siluarū. Ligna vero domestica
tanta varietate fructuū. Ligna xō et arbuta
aromatica tāta virtuositate medicamentorū
ac odoramētōrū. Hec etiā omnia diligēt et in-
tuenti cōsideratiōe considerāti / apparet eui-
denter pzelarga bñscentia creatoris / quetā
ta imensitate a multitudine beneficiorū et do-
norū suorū ex omni pte nos obruit / pascit.
vestit. circūdat munit et protegit contra omnia
incomoda et nocumēta: vulnerū / egritudinū
et infirmitatū corporaliū. et despūalibus inco-
modis taceam. Si quis rex magn⁹ regnū to-
tum et singulas regni partes. omnesq; magna-
tes / aliosq; vñuersos subditos suos / tuis ob-
sequijs onorasset. Ita vt omnia et singula que
de regno ipsius sunt. omnesq; et singuli subditi
sui / obsequijs tuis die ac nocte inuigilarent:
An possis te continere ab amore illius. Et sic
facit et fecit vñcuiq; nostrū incessanter domi-
nus deus noster. Hec etiā cuiq; de his que in
celo vel de celo sunt in pte ista pepercit. Nihil
omniū istorū que eius sunt a seruitijs nostris
voluit esse imune: quia nullū ex angelicarum
militariū exercitū. Nullā ex sanctis et beatissi-
mis aiabus. nullam ex stellis luminarijs. Ad
hunc modū curre p omnia / quicqd est a sumo
celo vsq; ad deorsum / seruire nobis facit. si tū
hoc dignamur. Ipse etiā infernus nō ē exem-
ptus a seruitute nostra / vel seruitijs / dū et no-
bis suiterrore et horrore incutiens a malis in-
numeris nos custodit. atq; bona nostra nobis
conseruat: que si nō esset timor ipsius minime
durarent in nobis. Alias etiā tortor noster ē.
et vindex omniū iniuriarū et cōtumeliarū no-
bis irrogatarū vindictas in omnes iniuriato-

res nostros tam iustas tātasq; exercēs: vt ni-
hil sit qd vltra eas de inimicis nris reqrat ius-
ticia. neq; etiā ira nostra: Que non seruicia
nobis impendat purgatorius ignis / vel loc⁹
ipse noie suo ipsemet indicat euidenter. dum
quicqd purgandū inuenit in aiabus hinc ex-
euntibus / et ad patrie celestis felicitatē pgen-
tibus / purificat et elimat: mūdans illas claris-
simas lucidissimasq; deo respēntans remune-
ratori. De terris ventis et maribus / et alijs co-
compēdio tibi satis factum ē: vt sup hoc qd
vltius nō reqras. Quid dicam et de ipso
creatore / qui est trinitas gloriosa / vn⁹ verus
ad solus deus / pater filius et spūssanctus / qui
nec sibi ipsi in pte ista vel pepercit vñs / vel pcit
qd euidenter apparet in spūalibus bñscentijs: q̄
sunt illuminationes / iustificationes / mūdati-
ones / decorationes / custoditiones / ptectiones
et defensiones animarū nrarū: a qb⁹ nūq;
vacat incogitabilis pietatis sue dignatio. An
potes aliquid cogitare / quod cor humanum
in amore benefactoris inducere posset: qd di-
uina bonitas erga nos negligat / vlt obmittat.
Addam autē et aliam cōsideratiōe: que vñ-
nam nūq; recedat a memoria tua. Respice
in vñuersitatem et apparebit / quia ipa est in-
numerabilis multitudo ministroū / seu serui-
entium varia dona et xenia / tanq; ex pmpu-
ario quodā diuine largitatis et beneficentie / ti-
bi deferentium et offerentium atq; pstanti-
um. Que quia vt p diti et ostendi / ignes sunt
et flāme ad calefaciendū cor humanū / amore
largitoris ipsorum. Si interrogaueris vnde
veniunt / vel quo vadunt. quo tendunt vñqd
intendunt ipsa. In veritate respondebunt ti-
bi / quia nos sumus innumerabilis multitu-
do miserationum dei / portantes ignem et flā-
mas / ad calefaciendum cor humanum / fri-
gore mortifero congelatum / et penitus extin-
ctum. ne tamen tot et tanti ignes flāme: ge-
lucidum eius adhuc dissoluere sufficiunt.

Addam et aliam cōsiderationē in qua nō
modicum est ammirationis nostrisq; doloris
et confusionis. Dico ergo / respice mundum
vñuersum / et videbis ipsum totum arden-
tem atq; flammantem largitate et beneficē-
tia creatoris. Ex omni parte illius micant
flāme donorum et beneficiorum creatoris:
sicut euidenter vides ex precedentib⁹. Qua
propter manifestum est totū mundum / siue
vñiusq; creaturarū oīū / etiā cū ipso creatore
foracē esse totaliter ardentē et vñdū flāmā

Capitulum

tem. Quia propter de mirabilibus diabolicis p
grande miraculuz nō solū q̄ tanta fornax nō
te calefacit: sed etiā q̄ in medio ei⁹ positi⁹ non
torusea conflagras. Attende igit̄ insaniissi-
mum cor humanū / vbi te posuit creator: bñdi-
ctus vicz in medio torz tantorū igniū imen-
se fornacis. Quia propter nō solū calere te volu-
it ex torz tantis ignibus z flāmis / sed etiā ar-
dere z eē ignitū. propter quod de lucifero dñm
est Ezech. xviij. quia ipse erat in medio lapidū
ignitorū / angelorū. s. qui plarga beneficentia
creatoris igniti erāt: nō solum calentes amo-
re ipsius / sed etiā ardentes atq; flāmātes in
illū. Dicā adhuc z vulgare prouerbiū quo di-
ci solet. Qui obruit me aduertat me. quod ē
dicere / caput z ad se trahit. hoc insaniissimum
cor humanū tibi dici pōt. quia tor muneribus
z tantis obruit te deus ex omni pre z tñ tu non
admittis vel capis vt te attrahat / z ad se tra-
hat. Interrogo te etiā adhuc: qđ peccauit de-
us aduersum te / vteum diligere vel nō velis
vel nō valeas: nec tanta fornace torz tanto-
rum igniū calefieri posses amore ipsius. Sz
vt de donis z bñficijs istius taceā: qualiter de-
fendas te ab imensitate bonitatis z pulchri-
tudinis ipsius: illa velut camin⁹ incogitabilia
ardoris / torā ciuitatē celestem inflāmat atq;
conflagrat. Inde ardet omnis exercitus mili-
ciarū celestiu / z omnis scōz ecclesia. i. beatissi-
marū alarū que ibi iam recepre z glorificate
sunt. Attende q̄ bonitatē z pulchritudinem
dei tibi predicat incessanter vniuersitas crea-
turarū. quēadmodū z in ipsa ecclesia canitur.
Quē terra pontus z ethra colūt / adorāt p̄di-
cant. Dic queso que mulier a deo refrigida-
ta vel maleficiata esse pōt: vt iuuenē sponsuz di-
ligere noller: si die ac nocte p̄dicaret sibi boni-
tas z pulchritudo ipsius. Elide igit̄ q̄ mortifi-
fera est infrigidatio tua: q̄ stupendū gelicidi-
um / vel vt verius loquar / q̄ validū diabolicū
istud maleficium quo ita maleficiat⁹ es: vt torz
tantis dei bonitate z speciositate incessan-
ter nullo amore in eum caleas p̄sertim cū in-
numerabilibus z inestimabilibus bñficijs vt
cor tuum iugiter se ingerat z impugnat. Dic
interrogo te / si venalis est amor tuus: quem
emprore aliū queris q̄ deum: expectas: quic-
quid mundus dare potest p amore tuo. hoc
est dicere vt amet a te / compatione eorum q̄
iam dedit deus / z iam cōtinue dare nō cessat /
atq; eorum que promittit z pparauit diligen-
tibus se: nulla sunt. Si vero liberalis atq; gra-

tuitus est amor tu⁹. An est aliquid amore tuo
dignum / vel bonitate vel pulchritudine: com-
paratione dei: imo vt vulgari ter loquar / in
omnibus alijs perdit⁹ amor / in eo solo digne et
per omnia laudabiliter collocatur. Sz si amor
tuus nisi p vim z violentiam extorqueri pōt
a te: nec sic fugere vel abscondere te a calore
ipsius. Attende minas. considera / errores.
vide ipsum gladio euaginato supereminētē
capiti tuo: z mortē anime z corpis in tonantē.
vide eterna supplicia z ardores sempiternos
quibus te traditurum cōminatur: si non eum
amaueris. Que mulier si talia ei fierent vel
interpretarentur / cum allegaret violentiam
z per illā nō se excusaret si quis de amore illi⁹
culparet eam. Omnibus autem huiusmodi
violentijs longe fortior est assidua predicatio
bonitatis z pulchritudinis dei: largitate beni-
ficentie ipsius z in fatigabili continuatione in
vnū quēq; nostrum profusissima. Accedunt
z ad hoc non parue virtutes efficacie: diuine
patientie z longanimitatis ipsius / quib⁹ tam
malos z ingratos in torz tantis malis vitio-
rum z peccatorum tam diu tam benigne tam
misericorditer tā dulciter sustinet z expectat.
Ab hisq; z ineffabilibus sibi soli nonisimis
modis / z vijs: ad miscōiam z gratiā reuocare
z reducere non cessat. Aggrega igitur h om-
nia: z inuenies per hoc: quia nullum patet tibi
refugium ab amore dei. Non etiam est ex-
cogitare latibulum / vbi te abscondere posses
a calore eius. Et quia cuiuscunq; modi vī cō-
ditionis sit amor tuus: necesse est vt in euz te
inclineas: z ei te conglutinet z vniat. siue enim
liberalitas sit quod est ad donandum: siue ve-
nalis quod est dicere ad vendendum: siue p
extorsiones z violentiam suam acquisibilis:
non potest ipsum auertere a deo. Cum omnes
accusationes z omnia prouocatoria siue in cē-
tua amoris incomparabiliter maiora et forti-
ora sint / pro eo: q̄ vix alia cogitari possunt.
Non est igitur tibi effugium vel euasio: nisi ef-
fugium vel euasionem huiusmodi ab amore
scilicet ipsius / extremum vocas periculum.
Et est simile / si quis dicat illum euasisse / qui
extremum atq; supremum incurrit periculū
et latronem euasisse cum perferat suspendi-
um. Ad vltimum autem ponam quod est
omnibus procuratorijs atq; omnib⁹ incenti-
uis illis fortissimū. Et h indubitatē ē amor il-
le nimius z incogitabilis: quo ipse prior dile-
xit nos. Omnium enī incentiuozum z calefa-

ctiuorum: maximum est ignis. Amor autem qui dilectum ignis est. Quia propter ad calefaciēda et inflāmāda corda nostra cōueniētissimus. Ignis enim igne et longe cōueniēt⁹ et longe efficacius / quā alijs accēdit. Ego docebo te amatorium subaudi medicamentū / sine carnie sine beneficio. Si vis amari: ama. propter hoc ipsum dicebat ad eum David. Exurge dñe de⁹ in pcepto quod mādasti. quod est dicere. Adimple tu illud. Et hoc est pceptū charitatis sue dilectionis. et tunc synagoga pleborū circūdabit te. Lū enim ostēdit imo exhibuit euidentissime in semetipso: quia diligebat gen⁹ humanum. tūc fact⁹ ē et ille dilect⁹ hoīb⁹ et aggregati sūt ad eū. ei⁹ vniti vnitione amoris / h⁹ ē ignis / a quo neq³ hō neq³ aliud aīal se abscondit. Omnes enim hoīes diligūt diligētes. et omne aīal diligit a quo diligit. Et h⁹ ē quod ipemet dicit in euāgelio luce. Ignē veni mittere in terrā. quod uolō: nisi ut accēdat. Ignē istū / h⁹ est singulare istud et stupendum beneficium: ne separet illud a corde tuo. Ipso namq³ aduētu suo / ignē sue dilectionis erga nos ostendendū misit in corda hoīm. Et licet hoc ipm omni largitate bñficentie sue / sicut p dixi fecerit et faciat incessanter. Hoc tñ in singulari et incogitabili imēsitatis bñificio / incarnationis sue vic³ passio³ nis et mortis. Hoc incomparabiliter et incogitabiliter et magnificenti⁹ fecit et efficac⁹. Hunc ignē igit applica cordi tuo / iugit recogitatione ipsius: et tene incessanter p memoriā tenacissimam in corde tuo / et nō effugies ne dicā calorem / sed etiā hui⁹ sancti amoris et saluberrimi viuifici ac iucū dissimū incendiū. Ne proicias a corde tuo cito ignē: sicut moris ē stultissimis hoīb⁹. Sed quēadmodū cū vis vel lignum vel candelā accendere / tādū cōiūctū igni tenes illud / vel in ipso igne donec accensum fuerit. Nō enim tam cito tactu ligna ignis vel calent vel ardent. Sic nec cor humanum quā cito cogitat / flāmā istā diuine beneficētie: tā cito calere ex illa necesse habet. s⁹ p morā / h⁹ ē p morosam applicationē / paulatim calefit et tādē incendit. Causa aut in hoc / quā necesse ē profundari in intima cordis credulitatē huius bñficii / donec illud inhereat et quasi radicef i ipsis. Debes etiā hic attendere magnitudinē ignis istius / de quo ipa veritas in euāgelio dixit / maiore hac dilectionē nemo habet. Quia propter isto igne dilectiois / nullū mai⁹. Et igit manifestū ē / quia facile calefit vel etiā accēdetur et cor humanū: si diu illi applicaret atq³

cōiungeret. Et intendo si diu p cogitatum et memoriā in illo teneret. Ex quo manifestū tibi esse debet. quod salutaris / quod necessaria ē iugit recogitatio diuine passionis / incarnationis / et mortis. et similiter sacratissime eucharistie. Quāq³ efficac⁹ rememoratio iugisq³ recogitatio ipsius. Quā nos diligit / quā tam crebro singulis diebus cū tantis munerib⁹ nos uisitat intelligētib⁹ euidenter ostendit. Et propter hoc in illo tam venerādo mysterio: ignē sacratissimi amoris sui mittere uenit in terrā. Pro magnitudine namq³ bñficii / imo p imensitate in illo tam venerādo mysterio / ignē imensū sue dilectionis cordibus nostris ingerit et imittit.

De gladio spirituali quod debet mactari anima in oratione vel meditatione. La. Li.

Post hec autem aggrediar etiā gladium tibi dare: vel pot⁹ illum unde accipias ministrare. Gladius igit iste spiritus est siue spiritualis / vic³ uerbum dei. sicut legit ad Ep⁹ ultimo. Gladius iste penetrabilior est omni gladio ancipiti. sicut legit ad Heb. iij. hui⁹ acumen et penetrabilitas ex dolore penititudinis et pfundatione ipsius cognoscit atq³ sentitur. Quia propter de sacris omib⁹ eloquijs / illa ad transfodiendū cor conscindendū et ad lacerandum eligēda sunt: que cor maxime penetrāt et conscindūt: maximeq³ dolorē intimū penititudinis ingerūt. Hec autem quātum capio / efficacius hoc faciunt: que mala uitiorum et peccatorum nostrorum ostendunt et aggrogant. Et intendo mala et que ipsa sunt / vel propter illa nobis iam irrogata sunt: vel imminēt ex ordine diuine iusticie in futuro iudicio. Inter mala igitur: hoc primum tibi nominō: mortem pessimam peccatorum / que uic³ tam ipsam extinguit gratie / vel potius ipsa ē extinctio gratie eius. Et hec que animam humanam a deo separat: qui est uita beatissima animarum humanarum / que tanto perniciosior est: quāto gratia prestantior est quā natura tantoq³ magis timenda: quāto ipsa uita gratie amabilior est quā uita nature. Sacra igitur eloquia: que mortem istam tibi indicant vel ostendunt: proculdubio istam mortem pessimam ac perniciosissimam ingerunt ac impingunt in penetralibus cordis tui. Unde igitur dolor cordi tuo incuri vel ingeri potest: si mors ista cordi tuo dolorem non ingerit.

Capitulum

Presertim cum mors etiā corporalis q̄ nec ve-
 ra mors est/nec mortis nomine etiā digna-
 Quid euidens iudiciū ē/ extinctū in eis esse vi-
 talē atq; viuificū calorē bone dilectiōis cū flā-
 me turpiū desideriorū cor eorū totaliter occu-
 pauerint atq; repleuerint. Quia ppter verū
 est qd dixi tibi/ quia semiuuū hmoi sunt hoies
 ⁊ vnusquisq; eorū ē hō q̄ incidit in latrones/
 q̄ spoliauerūt eū ⁊ plagis impositis abierunt
 semiuuū relicto. q̄q; ⁊ vita hmoi dici nō pos-
 sit/ q̄ mortē in aīa humana secū patit. Lōpa-
 ratioe tñ eorū q̄ obcecati sunt omnino vī igno-
 rantia vel incredulitate/ hmoi hoies quātū ē
 ex pte virtutis intellectiue nō imerito viuere
 dicendi sunt. Logita igit ⁊ recogita mortem
 istam/ ⁊ opare cū auxilio diuine virtutis ⁊ gfe
 p mortē istā mortificans eā in semetipā ⁊ per
 semetipā. de morte ipsa vitā eliciens. Illaz
 em inuenies nō solū mortē tuā/ sed etiā mor-
 tem suū ipsius. Dic igit in te ipso/ vicz in cor-
 de tuo. **D**ne deus vita mea/ non solū dator vite
 mee: q̄s ē reus mortis mee tam male tam tur-
 pis: quis intulit mortem tuā: nisi ego? Quis
 me separata te/ nō em tu discessisti a me prior
 sed ego discessi a te. Nō em deseruisti me/ sed
 ego deserui te/ vita mea Abiēs aut post gūira-
 tem cordis mei pessimi/ verti ad te dorsum et
 recessi a te/ abiens post cōcupiscētiās meas
 turpissimas atq; vilissimas. Ego ipse feci diui-
 sionem ipam mortis/ vel poti⁹ mortē int̄ me ⁊
 te. Ego interposui chaos tetrū ⁊ horrifera
 inter me ⁊ te/ ⁊ vitā meā/ abyssum. s. vitiorū
 ⁊ pctōrū meorū. Ego sum q̄ me auerti a lumi-
 ne tuo viuo: ⁊ a luce viuifica tua/ ⁊ immisi me
 imo me imersi ⁊ ingessi potius in vmbra mor-
 tis/ ⁊ in tenebras vitiorū ⁊ pctōrū meorū.
 Ego sum q̄ in me extinxi vitā gfe tue/ ⁊ mor-
 tem virtutis baptisimalis sanctificatiōis/ in me
 mortificatam/ viuificauī. imo sepissime p sen-
 sus mortiferos/ q̄b⁹ p̄senti subiectiōib⁹ morti-
 feris/ ego mortē istā deletā/ de solio liberi ar-
 bitrij mei/ ⁊ de regno q̄ regnabā me p̄cipitās
 exaltaui/ ⁊ restitui in regnū p̄stinū. Ego sum
 q̄ p̄stratā illā crexi/ ⁊ exurgere feci in resurre-
 ctionem diabolicā. Ego sum qui hausi volu-
 ptates venenatas: quarū hastu vitā gfe tue
 nō mirū si extincta ē in me/ nō solū hauriebat
 venena hui⁹/ sed etiā inebriabā me illis/ ⁊ se-
 pe vsq; ad nausēā replebam me illis. Ego suz
 qui instar apri insaniissimi irruētis in gladium
 venatorū/ impingebam me in gladios trans-
 fodientes aīam meā. **O**mnia nāq; cōcupisci-

bilia gladii flāmei ⁊ igniti sunt: ad trāsfodien-
 tes aīas hoīm insensatorū. Quoties quesui
 vt viderē cōcupiscibilia/ q̄tēs exquesui gla-
 dios istos vt in eis me impingerem/ ⁊ in eos
 tanq; aper insaniissim⁹ toto impetu me darē:
 imo p̄cipitarē. **S**cio dñe de⁹ meus scio nūc
 te reuelante ⁊ docēte: linguas hoīm esse ple-
 nas veneno mortifero. sicut docuit aplis tu⁹
 Jacobus. Scio eas esse gladios acutissimos
 iacula ⁊ sagittas mortiferas. sic docuisti me p
 Salomonē. Proverb. xvi. **D**ne deus me⁹ q̄-
 tiens exposui me sagittis istis gladijs ⁊ iaculis
 cōfodiendū. **A**hors inq; corporalis vī carnalis
 carorū tuorū tm dolorē tibi ingerat vt vix de
 p̄solationē recipias: qua insensibilitate mortē
 istā spūalē ac pessimā absq; sensu doloris inti-
 mi sustines. Dices vtq; mihi: quia mors spi-
 ritualis ista adeo mortificat cor humanū: vt
 sentiri seipm nō sinit. **E**t p̄p̄ h nō videt eē mi-
 rum: si mortuū cor: morte ista spūali: nec ipaz
 mortē nec aliud de incōmodis spūalibus sen-
 tiat. **C**lere vtq; dicis ⁊ verū dicis: sed remini-
 sci debes: quia vba dei spūs ⁊ vita sunt. sic dic
 Xitas Job. vi. Audiuiisti etiā in p̄cedētibus qz
 illa ēxtus mirifica verbi dei: vt etiā mortui il-
 lud audiāt. lazari⁹ illud audiuit q̄ quadridua-
 nus putrescebat in tumulo: **E**t a ē impiōsitas
 vocis dei vt mortui illi obediant. sicut apparet
 de ipso Lazaro: qui vocat⁹ noīe saluatoris cū
 eēt mortuus obediuit eidem. **I**ussus nāq; ve-
 nire foras de tumulo statim prodijt ex illo: q̄
 uis ligat⁹ pedib⁹ ⁊ manib⁹ institis. **E**t dirigi-
 tur mortu⁹ ē hac pessima morte pctōrū: vocem
 dei nō audit. qñ aut audire incipit illū. tñc
 ⁊ aliq̄ modo uiuit. **N**ō aut vita gratie: q̄ mor-
 tem omnino extinguere ⁊ exterminare suffici-
 at. **E**t ppter hoc semiuuū hmoi pctōrē: vo-
 cat dñs in euāgelio Luce. x. **H**abet em indub-
 itatē aliqd vite q̄ mortē suā in qua fuit: vel
 etiā ē adhuc vtrūq; videt ⁊ cōspicit. **P**lus at
 habet vite si vel ad modicum dolet de morte
 hmoi. **P**l⁹ etiā si de ea etiā vī leuī⁹ erubescit.
 plus etiā si morti hmoi irascit. **P**lerūq; em p-
 us lumē aliq̄ salutaris cogitatiōis respicit vi-
 sus interior q̄ affect⁹ recipiat aliqd vite spūa-
 lis. **E**t h ē qd dicit Aug⁹ sup ps. vicz q̄ p̄uolat
 intellect⁹. ⁊ sequit⁹ tard⁹ affect⁹. **E**t intēdo qz
 p̄uolat intellect⁹ ad vidēdū mortē istā vitiorū
 ⁊ pctōrū vtrūq; iacet aut adhuc mortu⁹ affe-
 ctus. **E**t in ipso tyro q̄ renouat⁹ ⁊ iuuenescit:
 ⁊ cū ipso spolio pelli sue vetustate deponit. ve-
 rū circa oculos incipit ei fieri ista renouatio.

quoniam pellem vetustam de circa oculos primum eiecit et deponit. Sic fit etiam in multis peccatoribus quia renouatio sanitas spiritualis vel vita potius incipit eis in oculis cordis. Et de illa vidua quam petrus apostolus suscitauit in actibus apostolorum vicem ducas quod ipsa primum aperuit oculos et viso petro resedit. Euidens est autem in multis litteratis litteratis inquam in sacris litteris ut videtur quod aliquid vires spiritualis habet in oculis cordis cum vires mortuas id est affectus corruptissimos habent prorsusque mortificatas. Neque enim scintilla vitalis caloris qui est amor honestatis et aliorum que propter deum diligenda sunt nec aliquid etiam minima scintilla calet in eis cum nihil omnino diligat de his que ad honestatem pertinent. Contraria vero id est vitiorum suorum voluptates et turpitudines totis desiderijs concupiscant et totis studiis acquirunt. Adiciunt etiam ad cumulū malorum suorum ut et honestatem decorum mortui laudabiliū quam in se extinguit atque radicitus extirpauerunt tanto in alijs odio plequentur ut nec verbum de illa audire nisi molestissime possint.

Quoniam scire volui et inquisiui etiam quid de me diceret homines nesciebam domine quia finem laudantium molliuerat super oleum nunc autem te reuelare scio quod huius finem iacula sunt mollita sunt transfigenda corda stultorum. Scio domine et nunc te docere quod finem detrahentium iacula sellata sunt. Ista iacula et illa non declinaui sed etiam eis transdidi cor meum infanissime et vicibus inumerabilibus exposui et iacula hominibus quod anima nostra transfigeret quoniam exquiescentia tu scis domine de me us. Scio tamen te docere quod finem adulationum et detractionum statim verorum pestilentissimorum sunt validissimi ad extinguendum lucernam scitatis et gratie tue quoniam exposui eam statim hominibus.

Quid ergo mirum si extincta est plerumque statim istos ut cor meum plaret percuravi et quasi. Ego igitur ego ipse sum reus tot et tantarum extinctionum vite mee quoniam vivebam ex gratia tua. Ve mihi quod afflat istos vel nunquam exquiesci vel nunquam nauit vel sustinui mihi extinctionem viuisce lucerne gratie tue id est mortem spiritalem aie mee docuisti me domine de me per Salomonem prouerbum xxij quod sic in igne probat aurum et in confatorio argentum sic homo probat ore laudantium. Hoc igitur docuisti me quod ignis vehementissimi ardoris sunt verba laudantium. Sed domine nesciebam propter hoc ad instar furiosi vel potius de moniaci in igne istum quoniam poteram intueri me. Quid igitur mirum si inferrima anima mea in tantis ardoribus sepe in incendio perijt. Si omnia bona mea

tantis ardoribus crusta sunt et sumpta sunt non tantum mihi ad iracundiam quod ut ait Gregorius a tepore eductus velut pestis totam mentem de graduat. Et de quo verissime dici potuisset quod velut icedum animarum totam vastat nihil ex bonis gratie tue prorsus relinquit. Quid prosequar de singulis vitijs meis et peccatis quibus velut inanimissimis beluis deuorandis me tradidi quod enim ex hominibus beluis de misera anima mea non est satiata. Ego miserrimus et infanissimus quasi omnes iuitalsem omnibusque primum perassem. Et quasi dixissem verbis tuis quod posuisti in ore. Eia prophete. Vniuerse bestie saltim conuenite ad deuorandum. Sic omnibus percuracionem opulentissimam de anima mea et perparui et feci. Hec quidem dicenda sunt ab hominibus hunc percuram quod omni genere vitiorum et peccatorum se maculauerit. Tunc autem est peccator qui capio qui non multas cathervas demonum de anima sua spiritualiter pauert. Multaque eis primum de illis fecerit. Dum me laudabant quod faciebam domine de me. Nunquid non statu oris mei lucernam scitatis tue extinguebam et cor meum lapide f. Quoniam da spiritus sancti ipsemet infans extinguebam. An mortui non spiritus patuerunt fenestre domus mee id est oculi sunt et aures. Quod para fuit lingua mea ad stulti loca et maliloqua quibus anima extingueret. Quod parate manus mee ceteraque membra corporis mei ad exhibendum se arma iniquitatis peccatorum. Quod plenus fuit os meum spiritus amaritudinis et dolo. Quis vnquam mihi quod displiceret locus est et non paratissimum ac copiosissimum me fuenit ad ridentem ei deteriora ac si ad ysuras grauissimas recipem quod cum mihi bona vel mala dicebant vel fiebant. Domine de me quod quanto maiora quanto plura quanto deteriora reddidi maledicentibus mihi et malefacientibus si reddere potui talia. Sin autem volui. Domine de me vni mihi tanta prinitas tanta mihi promptitudo in omni genere mortis aie mee vni mihi amores et desideria cuiuscunque mortis aie mee cui furiosa fuit tanta voluntas fuit inquam transdidi se in omnem ignem et aquam et in omni mortis piculum. Domine de me us vita mea et salus mea quod videbam in te vel sentiebam ex te ut tantis studiis tantis infanissimorum desideriorum ardoribus querere discedere a te et in mortem meam ire. Domine de me delicie tue sunt cum filiis hominum delicie tue erant cum mecum. Ego vero discedebam ac fugiebam ac si mors mea esset tecum et mortifera insequebar et ad ea currebam eisque adhuc ibereo si ipsa vel essent vel sint adhuc in vita mea. Clamabat ad te sanctus David. Re discedas a me ne discesseris a me ne elongeris a me. Proculdubio cognoscebat te esse vitam suam cuius discessum et elongationem sic se formi-

Capitulum

dare ostendebat. Si ppter qd dicebat ne discedas a me. An ē h possibile vt inēstas pietatē / t dulcedinis tue pmitrat h / vt discedas a qcuq; vt deferat ipm. tu em dixisti iā pluries ego p m / t nouissim in decessu. P m es em in diligendo / t adherēdo atq; appropinquando nob. Non em deseris nos / nisi pūs desert es a nob: s solūmodo postq; nos elongauerim a te. sic dixi sup os Dauid. Ecce qui elongat se a te pibit. Quid q; clamat scūs Dauid. ne discedas a me: ne discesseris a me. t ne elongeris a me. Lū h nunq; sit pūssime volūtatis tue / vicz vt nos alij deferat vel relinqs. h inq; clamabat: vt tu ipm pūares: t vt ipm se abijcere nō permitteres. Ac si diceret. Conserua me mibi / et me tibi. Nisi em custodieris ciuitatē: frustravi glar q; custodit eā. Quid q; dñe de me decepi me. qd illuſit mibi. qd suauit mibi tā infelix cōmertiū / tā mortiferā cōmutationē / vt te vī tam t gloriā cōmutarē / in mortē pessimā istā. vt. s. te vitā meā t salutē desererē / t mortē istā vilissimā atq; turpissimā amplecterer. Dñe de me non erat voluptas nec illa vtiq; veri nois ac de rōnis: s fallax t fallacia / t ab ebrio domiētē somniata. P m igit inebriauit me / t soporauit cogitatio tēptatiōis: iebriatū vō et dormiētē. facile fuit in istud tā fantastiū tā nocte illuſionis illicere: ppter h vigilāissime pcepisti dñe de me. Parū differt dormiens a mortuo. Nihil em sensus habet aut viriū. ligatus ē sensus interior: t oēs vires corporis. Dñe de in istā ipotētā duxi me / vt nihil possim horridorū minōis t somniatiōis isti ptra hostē vt aduersariū meū. Clares q; ex vītib; t donis tuis habebā: t arma etiā pieci: nec auxiliū tuū iuocaui / q; p m pūssim adiutor es oib; in uocātib; te in vīrate. hoc vtiq; facē debuisset / t aūq; irrueret in me ista tēptatio / t in ipō etiā tēptatiōis initio. Ego vō miserrim atq; vilissim / t oī bono idignissim: oīni dñatiōe t morte dignissim: oīno me autia te t in istā infernalē lethēū / fluuiū voluptatis mortifere me imersi / dñe de me ac si vā voluptas esset q; me ad lethargiā spūalē istā iduxit. In illa cōparatiōe suauitatis tue / t cōpassiōe iucūdisi me ac viuifice societati t habitatiōis tue. Absit em vt ait tāt t sapiētissim Aug. vt tanta delectatio sit in vitijs / q;ta in vītib;. Si placuit voluptas: vbi eā infanissim q;rebā: vbi q; rere illā debebā: nisi in te fonte vīco suauitatis incogitabilis. Miserrim ego t infanissim corrupti palatū cordis mei. infeci ipm / t idui

ipm spurciā somneirat / isti: t illuſorie voluptatē. Desijt q; mibi sape vā / ac pura t ppetua bonitas: desijt mibi sape multitudo dulcedis tue dñe. Quia sic dicit bñs Aug. vbi h expo: nens / ei soli sapit q; palatū cordis nō pdidit: s febre iniquitatē. In h pfundū mortē mee dimer si: t nō pcepiebā q; in eis sūt. Lū spū pdit erā: t de illo viuebā: spūalis exitebā: t pūdicabā oīa. tūc nō erat carni vel diabolo loc⁹ deceptiōis vel illuſiōis. Tūc em de vigilās erā interī. Vigilia vō: somnia nō solū nō admittit: s etiā pūssus ex mīat t excludit. tūc certissimū erat mibi: verissimā purissimā viuificāq; t super oēm cogitatū eē bonitatē tue suauitatem t oēm aliū etiā si vā eēt abominatiōe eē horrificā. Sic me infanissim ipē in mortē dedit: ex tinguēs in me spm vite. i. inspirationē sanctissimā: q; ex te viuebā. Et ex hinc factū ē mibi vt mors ipa mea delectabilis mibi sit: t placeat mibi. Cetera vitā q; tibi pūctissim adherēbā: mibi nō solū molesta s tolerabilis sit. q; pueri tate q; maior infania cogitari possit: dñe deus me. Si supbia mors mea ē: p quēcūq; ex ramis ipi. q; mors turpior t vilior ē aut ridiculo sitate ei compabilis. Lū em sola vitā hī iatiōis nīse sub oīpotēti manu tua / nos tibi sola pūgat t societ. Proculdubio supbia ē q; nos a te separat: q; vitā vā ac bñs es aīaz nostrarum. Quid em suppire ē nisi supire: qd ē de imo fututis: vltimēq; subiectiōis q; deo subesse debem in sublime xissimū ac falsissimū q; alijs hoībus super volum ac pesse. q; qd ridiculosi cogitari pōt. ppter qd sapiēter ait sapiēs Seneca dicens. Si videres murē vñū dñari ceteris murib; risum teneres. Quia ppter cū nihil ampli hz vñ hō: q; tū ē ex natura t cōditiōe sue speciei q; alijs alioz: ptra ius t legē nature ē: vt velit alijs hoīb; dñari. Q; si qd sciētie vel pūatē vel alteri cuiuscūq; excellentie cuiq; a creatore donatū ē ei: alijs in eo fūire tenetur t nullaten⁹ appropriare sibi illō debet. Quia re manifestū ē: furti illū reū effice: q; tale donū qd idubitant publicū ē: sibi soli appropriare psumit. Cui⁹ aut exēplū cūctissimū i visu auditu: t in vno quocq; officioz alioz qd mēbra singula pdita sunt. Nō em licet vel possibi le ē naturalis oculis appropriare visum sibi q; vtiq; dat ē eis vel ponī ipositi tanq; officio. nō ppter se s ppter totū hoīem atq; totū corpus vt dicit Greg. sup Ezēch. Quia sic hz t de lumine scie. q; nulli ex sapiētib; ppter se solū datū ē: s ppter corp⁹ ecclesie dei. Dispensatio igitur

3 sola luminis isti tradita ē vnicuique ex doctoribus sacri. Quia ppter manifestū ē qđ furti imo tam execrabilis sacrilegij rei sunt. qđ lumē scie diuinalis sibi appropriare psumūt. Puto at hāc eē cām ppter quā perijt plerūq; sapiētia a sapiētib⁹. et intellect⁹ prudētiū vel prudētie potius abscondit⁹. qđ benignissim⁹ de⁹ in oib⁹ donis suis. vult hūc prudētes et largos atq; liberales dispensatores: nō sacrilegos et auaros raptōres. Nō igit mirū ē si furib⁹ et latronib⁹ tā pciōsa dona sua cōicare vel credē non vult de⁹. Itē em̄ edocti sum⁹ ex pabolis euāgelicis: qđ suis fidelib⁹ multiplicat dñs talēta tradita. Manifeste igit video te illumināte dñe de⁹ me⁹: qđ iuste deseris supbiētes in donis tuis: et videntes his tanq; suis. Desereris ab eis pro eo qđ supbiūt ptra te. supbiūt a dispēsatiōe donorū tuorū sibi tradita. In dominiū imo in rapinā vsurpare appropriatiōis: in qđ nō solū tibi iniuriant mysteriū tue dispēsatiōis abijcētes: s; etiā toto corpi ecclesie. cui⁹ bona oīa p rapinā sacrilegā sibi vsurpāt et appropriāt. Ibi in abbatiā dei in qđ christ⁹ dñs de⁹ abbas ē in qđ scōrū cōis regula ē et cōicatio scīpsūmēdi officii. Proprietarij sunt effecti. et nō cōicātes bona oīa: et sic excōicātī tā ipie cōicātes: excōicātī sunt et a cōione viui corporis mystici tui. qđ ē ecclesia scīpsū sua pueritate reddūt alienos. Et ppter h̄ vitā quā de cōione sanctissimi corporis hui⁹ accipiebāt et picipiebāt: sibi metip sis auferētes. mēbra qđa ppro corpe sepata: ipa sepatiōe moriunt et arefcūt. Et a te igit vitā dā aīarū de⁹ me⁹. et a corpe sacratissime ecclesie tue. quā spūs tu⁹ viuificat et regit me se parauit ista supbia. piter et auaricia. Quia ppter dñe de⁹ me⁹ si feci istud: et si ē iniquitas hec in manib⁹ meis. Ego solū sum actor mortis mee et ver⁹ homicida mei ipsi⁹. qđ iusta ē dānatio dñe de⁹ me⁹ dānatio supborū: et qđ rectū et qđ equū. qđ p oīa laudādū iudiciū tuū de ip sis. Qđ iusta desertio: qđ eos deseris et sibi met ipsis relinquis. Magna ē ira tua. dñe eos si bijsis dimittis: neq; em̄ sanior pōt eē furiosus inimicis: qđ ipse sibi sit. Nō pōt ei eē furiosus et insidiator nec vigilātor pcurator mortis: qđ ipse dñe de⁹ me⁹. Nō pōt furiosus carnifici crudeliori tradit⁹: qđ ipse sic suis mēib⁹ pessimis seuissimisq; tradit⁹ ē furiosus sibi ipsi sic relictus. Domine de⁹ qđ vidit vel videre potest infanias deferentiū te: et recedentiū a te: nisi cui tu ipse illuminaueris. easq; reuelaueris. dñe de⁹ me⁹ qđ amara ē mors ista. qđ se a te vi-

ta abrupit: tā obcecātissima aīa furiosa: cuius amaritudo si sentiret: nemo in illā se inijceret. Nemo a te iucūdis sima vita abrumpe se vellet vel etiā se posset. Quis em̄ gustare pōt vt ait scūs Job qđ gustatū afferat mortē. Talia sūt mortifere voluptates/aliāq; venena. qđ insipientissimis aīab⁹ ppinat diabol⁹. Dñe deus me⁹ si sentire pōt amaritudo mortis qđ eā nō horret: qđ eam viriū suarū conatib⁹ nō declinaret et fugeret. Dñe de⁹ me⁹ si sentiret presentie tue suauitas. et inhabitatiōis tue. i aīa bus in qđ es viuifica iucūditas. qđ se a te abrumpe et separi pateret. Hec igit ē mors pctōrum pessima. qđ qđq; aīas peccantiū mortificat vt sensus in eis spūales. et ppter hoc se ipas cū amarissima sit atq; durissima. sentire non sinat. Dñe de⁹ me⁹ credūt se suauiter viuere qđ tā amara acerbissimaq; morte hui⁹ vlt⁹ mor tui sunt vel moriunt. Dñe de⁹ me⁹ ista mors me trāssigit atq; trāsuerberat. gladi⁹ viuific⁹ vbi tui et mētis viscerib⁹ meis illā infigit: dum ipam in cor meū tā patenter impungit. Dñe de⁹ me⁹ qđ desiderabiliter oīpotētis xrtutis et pducis miscōie tue ē miraculū. cū gladio vbi tui mortē istā p eandē ipam mortificas. expellis. atq; diffugas ab aīabus. qđ supabundantissime pietatis tue dignatiōi placet viuificare. Sufficere deberet et supabundare etiā mors ista ad abstergendos et diffugādos pctōres. Sufficere deberet gladi⁹ acutissim⁹ ac viuific⁹ vbi tui: ad trāssigēda et digladiāda corda sic mortua. Vlex qm̄ docuit ille scūs et sapiētissim⁹ Greg⁹. qđ grām cōpūctiōis puocat atq; pcurat. pūisio inferni. tēptatio gladiū tuū acuire morte illa. et malis illis nouissimis penalitatis illi⁹ incogitabilis. Dico igit oī sanissime pctōr: qđ nō dū discedis a morte ista tua pessima: nō dū reuerteris ad deū. beatissimam vitā. iu cū dissimāq; salutē tuā: qđ demētia nō times a facie gladij. quā vibrauit sup te oīpotētissim⁹. qđ capiti tuo impēdit. A qđ nō ē possibile ptectiōis armaturā eē. neq; vllū ef fugiū. qđ te nō trāsuerberat. et in frustra concidit cor tuū. timore horribili et terrore inasse curabili. An oblit⁹ es qđ ex ore sedētis in throno vel regno oīus seculorū. pcedit gladi⁹ ab vtraq; pte acutus. qđ ē dicere. et aīam et corp⁹ morte ppetua trāssigens. Procedit inq; iam digladiatur⁹ siue cefurus. Ihic est gladius elatus vt splendeat ad instar fulguris. et acutus vt cedat victimas. Iux sermonē Izech. Procedit igit incompabiliter maiore rapidi-

Capitulum

tate/ q̄s fulgur: descēdit sup te vibratiōe oīpo
tentis dei/ manus dei feriētis. Et nec duzti/
more cōcideris: ne dū dolore scinderis: q̄ au-
dacia v̄l securitate spectas sagittas arc⁹ diui-
ni iudicij/ contra te extēssimi v̄l intēssimi.
Si q̄dē arcū suū tetendit dñs de⁹/ et parauit il-
lū: et in ea pauit vasa mortis eterne: q̄ sunt se-
tentie iustissimi iudicij ipsi⁹/ mortē irrogātes
etnā/ oīsub⁹ illis q̄ nō fugerūt a facie arc⁹ isti-
us. Si q̄dē metuētib⁹ se/ dedit signatiōē vt
fugiat a facie arc⁹ isti⁹. Ego em̄ clamo tibi q̄s
tū possum: declina/ fuge/ sagittas istas/ p̄tra
q̄s nulla est armatura p̄tectiōis: a q̄b⁹ sola de-
clinatiōe et fuga effugit. Quis hoīm v̄l etia⁹
aīaliū coulsq; vsq; despuit v̄l infaniuit: vt tā-
q̄ signū ad sagittā posuit/ sagittas expectare
auderet? Quis gladiū capiti suo impēdēs nō
expauit: et p̄sertim gladiū tā forte feriētis dei/
tā dire cōcidētē nō expauit? An ignoras o
miser/ oīni dānatione et morte dignissime qz
nō ē tibi defensio v̄l euasio/ v̄l adiutorij con-
tra dei feriētis vindictā. Et qz nō tibi p̄tectio
v̄l refugij ē cōtra irā ipi⁹. An ignoras q̄s hor-
rendū sit incidere in man⁹ dei viuētis et irati/
iuxta s̄monē Apli. Nō times ignē illū eternū
flāmas inextinguibiles/ et ardores sempitē-
nos: de q̄b⁹ dicit dñs p̄ Esaiā. Quis ex vob
habitare poterit cū ardorib⁹ sempiternis: ter-
ribilis nāq; ē expectatio iudicij: et emulatio
ignis q̄ cōsumptura ē aduersarios. sicut dicit
Apl⁹ ad Heb. xvj. Si terribil⁹ ē et vnde ē tibi
ab ea securitas: aperi oculos cordis tui o mi-
ser/ et vide qz nō solū minā⁹ tibi infern⁹ inten-
tas tibi oīniā tormētā sua. s̄ etia⁹ oīni potēs de⁹
minā⁹ et de se et de creatura sua et etia⁹ de toto
mūdo Sapieñ. v. Ibi em̄ expresse legi⁹ de om-
ni potētē deo. qz accipiet armaturā scel⁹ illi⁹/
et armabit creaturā ad vltionē inimicorū: indu-
et p̄ thorace iusticiā: et accipiet p̄ galea iudici-
um certū/ scutū inerpugnabile/ eq̄tatē acuit
diram. irā in lancea: cū pugnabit cū illo orbis
terrarū cōtra insensatos. Et multa alia ibi de
his euidenter minā⁹/ vicz de creaturis q̄ ad vl-
ciscēdas iniurias et cōtumelias q̄s insensati et
impij irrogauerūt creatori. Creature arma-
būtur. et excādescēt aduersus eos. sicut legi⁹
Sapieñ. xvj. vbi dicit. qz creatura tibi factori
seruiēs: excādescit in tormētū aduersus impi-
os. Hec ē pluuia belli/ de q̄ dixit sapiēs et fact⁹
Job. donec pluat sup illū deus bellū suū. Ti-
mes a scintilla p̄modica ignis corporalis: et non
times ab ardorib⁹ imēsis et sempiternis: times

a morsu pulicis vni⁹: et nō times ab ira que cō-
sumptura ē aduersarios. Hūc miser time et fu-
ge/ dum et timere saluberrimū ē et fugere tibi
possibile. Et patet tibi ille copiosissim⁹ miser-
cordie dei sinus/ aut tutissimū dei refugium.
¶ Si dixeris mihi: nō possum timere/ vbi v̄l
vnde accipia v̄l inuenia. Rūdeo tibi et repli-
co cōtra te. vbi inuenisti v̄l vbi accepisti secu-
ritatē q̄s liber/ et inuinitis a vetusta ira. Cū
ista maxime terribilia sunt iter mala penalia:
q̄ demētia dicere potes qz nō tibi timor ē a fa-
cie illoz. An nō innatū ē hominib⁹/ et alijs aīali-
b⁹ timere et fugere a facie maloz sibi iminētū
et p̄serti mortis/ et mortē iferētū. Hec em̄ vis
nature ē/ qz vicz natura oīniā aīalia docuit ti-
mere/ scz fugere a noxijs atq; penatibus/ et a
morte potissimuz. ¶ Si adeo penalia adeoq;
noxia mala: timorē tibi incutere nō sufficiūt:
icuriāt tibi pudorē saltē/ ob p̄briū illud sempi-
ternū/ qd nulla obliuio delebit. Ingerat ti-
bi cōfusiōe spectaculū illud ignominie/ et cō-
fusiōis vniūsal⁹: in q̄ oīnes feditates tue/ om-
nes turpitudines tue/ oīa pudēda tua/ qd ē di-
cere oīa ea q̄ aspect⁹ tibi erubescēd⁹ ē pate-
būt/ oīm viuoz et mortuoz oculis. Erubescē
saltē i cōspectu inimicorū tuoz appere taz vilis:
tā ignominiosus et despectabil⁹. ¶ Quid loquar
de curia toni⁹ celestis cōspectui/ et innumera-
bi-
liū exercitū. s̄ et toni⁹ ecclie scōz q̄ cū christo
regnaturi sunt. Absert in infanissime/ q̄ ipudē-
tia ferre poteris/ p̄ cōfusiōe tū et tāte ignomi-
nie spectaculū. Ip̄m v̄o aspectū terrificū oīni-
potētis iudicij qualis poteris sustinere: q̄ mō-
vix ferre potes faciē sacerdotis vni⁹: audien-
tis in p̄fessiōe p̄ctā tua. In aspectu nāq; iudi-
cis illi⁹ euidenter videb̄ imēsitatē magnitudi-
num/ abominationū/ iniquitatū et iniusticiarum
mōstrificasq; et horribiles voluptates et fed-
itates tuas: q̄ in nocte p̄ntis vite etia⁹ a diligen-
tissimis p̄scrutatorib⁹ suis inq̄sire sunt. Tāta
nāq; erit tūc claritas iudicij: vt p̄ immēsitare
sua: oīa p̄ctā n̄ra et vitia lucidissime videātur.
¶ Deniq; attēde q̄tū erit tormētū itueri vul-
tum illū terrificū irati iudicis. q̄s ip̄e scissim⁹ et
sapiētissim⁹ Job: petebat abscondi i inferno. do-
nec p̄trāsierit furor: ira vicz q̄ apparebit i vul-
tu illi⁹: dū sederit in iudicio: ferēs snias etne
dānationis in ipios et reprobos. A facie ei⁹ pe-
tebat abscondi iob in inferno: vel ne vidēt ad-
terrificū vultū ei⁹: vel ne videret ab eo. Eius
aspect⁹ os fulmie incompatibil⁹ terribilior est:
sic or p̄ p̄phā. Abalach. Et qz stabit ad vi-

pendū eū. Ignis siquē in cōspectu ei⁹ exarde
scet ⁊ in circuitu ei⁹ tēpestas valida ⁊ rapiens
in abyssū certissimā infernalē ⁊ submergēs ī
mari amaritudinū eternarū / omnes illos q̄ in
pre sinistra corā iudice repient. Ihs et hmōi
rātis malis ⁊ iam iāq̄ q̄ hora nec scis nec pu
ras tibi imminēb⁹: exacue xba dei / q̄b⁹ oīa
ista reprobis oib⁹ cōmiant. Ihs iugis cōtēde
cōcide ⁊ digladia duriciā cordis tui. Oblatu
rus igit̄ pie ⁊ scē ofonis sacrificiū ignē et gla
diū tibi assume ex his ⁊ hmōi / sine q̄b⁹ vix aut
nunq̄ cremat aut mactat in ofone cor huma
num. Forsitan aut̄ ⁊ alio pcutiēte alioq̄ inflā
mante ⁊ facili⁹ ⁊ citi⁹ imolab hmōi sacrificiū.
Sūt em̄ sacri doctores q̄ nozūt dire ⁊ dure p
cutere in gladio isto: ⁊ istos ignes accendere
in cordib⁹ auditorū. Cōsilio aut̄ meo tuīpe p
temetiūm faciens in pre ista qd poteris: ⁊ ni
hilomin⁹ auxilijs sacrorū doctorū ⁊ p̄dicatoz
iuxta quod dixi vteris.

De lucta anime in oratione. La. LII

Est hec prose

Pqr ī ofone q̄ ei accidit: p̄b q̄ ipaē
lucta cū deo seu p̄tra deū. Et b̄ in
sinuatū ē nob̄ in lucta Jacob: q̄ luctat⁹ ē cū vi
ro seu angelo in q̄ ei apparebat de⁹. sic legitur
Gen. xxxij. q̄ lucta extorsit ab eo si fas ē dicere
b̄ndictionē. p̄p̄ qd d̄r ibi. qz dixit de⁹ ipi iacob
Qz si aduersus deū fortis fuisti: q̄to magi ad
uersus hoīes p̄ualebis. Nec p̄tereūdū est tibi
q̄ lucta ista de nocte facta fuisse scribit. p̄pter
qd / cessante auroz dixit angel⁹ ad iacob. Di
mitte me qz iā auroz ē. Lā aut̄ in b̄ ē. qz nox
siue nocturnū tps cōueniēti⁹ tps ē ofoni siue
lucte: q̄ luctādū ē q̄si cū deo in ofone. Et hui⁹
due sunt cause. s. q̄es ⁊ solitudo. Quies qdē
qz ofo cor liberū ⁊ q̄etū req̄rit ab alijs actib⁹
⁊ occupationib⁹. sic sc̄ptū ē de rege Josaphat
q̄ timore p̄terit⁹ totū se p̄tulit ad orādū dñm
Nō em̄ corde dimidio aut q̄libet modo p̄rito /
orād⁹ ē de⁹. s. exēplo Salomonis Sapient. ca.
vij. Ex totis p̄cordijs meis dixi / da mihi sedī
um tuaz assitricē sapiam. Et David. Llama
ui ī toto corde meo exaudi me dñe. Neq̄ em̄
fortissimū p̄tra deū luctari nisi totis virib⁹ cō
ueniēs ē. Nec tu ignoras / qz ad compatiōē
fortitudinis dei altissimi: nulle sunt vires hu
mane. Nō em̄ fortitudo p̄tra deū. sic dīc Sa
lomō ī lib. p̄rou. Tote igit̄ vires tue colligē
de atq̄ corrigēde tibi sūt si vis fortē ē ī lucta

hmōi cōtra deū. Sic ⁊ solitudo lucte isti: vicz
ofois cōueniētissima ē. Ip̄e em̄ b̄ docuit ī euā
gelio. Matth. vi. Ubi docet nos orare in ab
scondito ⁊ clauso cubiculo. nō solū p̄p̄ b̄ vt
inanis gloriā declinet: s. etiā ne corda n̄ra ra
pian ad se / q̄ circūstāt ⁊ nos nob̄ excutiant.
Sic dīc Seneca de seip̄o. Hodie inq̄t miscōdie
sunt. nemo pullat ad ostiū meū / nemo corti
nam meā trahit. Nihil q̄ppe nobis facili⁹ ex
cutit: q̄ nos ipsi: nihil relinq̄t nos facili⁹: nihil
p̄trariat nob̄ / q̄ cor nostrū. Hic ḡ reminiscen
dum ē tibi / eoz q̄ audisti de luctandi p̄tia seu
astutia ⁊ de ipa fortitudine. Quidā em̄ in ista
lucta ⁊ vix ea cepta statim cadūt / ⁊ deiciunt
deficiētes: nihil laboriosi⁹ ⁊ molesti⁹ reputā
tes q̄ ip̄m orare. Causa aut̄ in b̄ ē / leuitas et
lubricitas cordis eoz: ignorātiāq̄ paupertatis
atq̄ defectuū: nec nō ⁊ bonoz q̄ p̄ ofonē obti
nent atq̄ maloz q̄ p̄ illā auertūt. Quib⁹ ma
lis accedit ⁊ illa alia ignorātiā: qua nesciunt
impiti: deū paratū eē ad audiēdū desideria ⁊
voces supplicantiū. Quis em̄ eousq̄ fatuus
vel idignās ē / vt deo p̄bete aures / nō ei tota
auditate loq̄ vellet. Saluberrimū aut̄ p̄siliū
ē / ofoni assuescere / ⁊ cor suū ab hmōi leuita
te ⁊ lubricitate auertere. atq̄ ad stabilitatem
reducere. Ip̄a nāq̄ luctādī assuetudine / mi
rabili ter adiuuat gr̄a luctatiōis isti⁹. Presta
tur etiā robur p̄ eā ad luctandū. In p̄cedēti
bus xō vbi de ofone inq̄tū vitulus labiozū ē
locut⁹ suz / ⁊ exposui tibi sex fortitudines ofo
nis: tanq̄ qdā vi ossa vituli hui⁹. De p̄tia q̄
⁊ astutia luctādī tria didicim⁹ a sensu ⁊ expe
rientiā. Quorū primū est eleuatio adūsarij
sup humeros p̄p̄ios. Lū em̄ luctator: eousq̄
potuit / vt aduersariū suū sup humeros leua
uit: facile ē ei portare ip̄m atq̄ deicere. Hoc
aut̄ nō fit nisi p̄humiliatiōē: q̄ semetiūm sup
ponit luctator: adūsario siue supponit eundē
sibi. Quo artificio sp̄ vtendū in lucta ista. pro
pter b̄ igit̄ videt̄ dictū. humiliamini sub potē
ti manu dei / b̄ artificio vsus fuit rex Achas:
audita cōminatiōe dei p̄ p̄phetā: q̄ cōminat⁹
fuit ei / q̄ dimitteret posteriora ei⁹ ⁊ nō relin
queret de stirpe ei⁹ mīgentē ad parietē. Re
currēbit igit̄ statim ad artifiū illd qd humili
tatis ē. p̄p̄iū. humiliavit em̄ se in p̄spectu dñi
Et p̄p̄ b̄ si fas ē dicere / in lucta ofonis vidit
dñm. p̄p̄ qd dixit dñs. qz humiliat⁹ ē in p̄spectu
meo rex achas: nō inducā malū b̄ qd locutus
sum p̄tra achā in dieb⁹ suis. Ih̄ac astutiā in s̄
nuauit nobis Ec̄cs. in fm̄oe quē in p̄cedenti

Capitulum

bus audiuiti / quo dñs ē. ofo humiliat se. rē.
Sic igit nosmetipſos exaltādo ruim⁹: sic deū
exaltādo ⁊ nosmetipſos humiliādo: qñ sup ip-
ſum in lucta iſta exaltamur: ⁊ victores ei⁹ effi-
cimur. Nō em̄ alia via ē vel artificiū ſubijciēdi
nob deū: qñ ſubijciēdo nos eidem: qđ ad ſub-
iectionē obediētiē nō incōueniēt refert. Eſſi-
ciť em̄ deus opſ obediētiē obediēti⁹ ſibi ſicut
ſcriptū ē. de Joſue in libro ei⁹ dē. Steterunt
igit ſol et luna deo obediēti voci hōis. Ipſa
etia⁹ veritas in euāgelio dīc. In qua mēſura
mēſi fuerit: metiet⁹ ⁊ vob. Et expſſe bt⁹ ſa-
piētiffim⁹ Amb. qz null⁹ vnq̄erit de⁹ poſſeſſio
niſi q̄ ipſi dei fuerit poſſeſſio. Ampli⁹ nōne ex-
preſſe dīc Apſus ad Roſoma. ix. dico chriſtū ie-
ſu⁹ fuiſſe miſtruz circumciſiōis iudaici ppli ⁊ c.
Quid igit dīcere aliō miſtrū / qñ ſeruū vñ fuiē-
tem / ⁊ reſuū ipſi⁹ qđ ⁊ fuiuit nob ⁊ officio
ſiſſime fuiſſe par⁹ eſt. In ſmonib⁹ exhortatio
nū ad ipſos ſepe oñdi / ex ipſis teſtimonijs ſc̄p-
turaz: qz nō ē fuiſſe ſpūale / q̄ indigere poſ-
ſum⁹: qđ ipſe nob impēdere dedignē. qñ po-
ti⁹ ⁊ interdum remittētib⁹ multa iugit ac qñ
violēt impigit. Sc̄da aſtutia in ope luctatio-
nis: ē ſuplāratio. p quā vñ pes elubricat⁹: vñ ſb-
ſtramētum ſiue ſuſtētactm cui pede vñ vtroq̄
vñ altero initebat ſbſtrahit. Lū q̄ cōtra te vi-
tijs tuis ⁊ pctis ſolis initat⁹ cōtra te: ⁊ aduer-
ſet tibi dñs de⁹: ſubtrahet illi ſuppodia clā iſta
⁊ cadē nōce habebit. Qua pp̄t māiſteſtuz eſt /
qz qñq̄ in ofone ſic cum chriſto luctat⁹: vt vi-
tia ⁊ pctā tibi deſerat: ſuppodia clm ei ſubtra-
hit: ⁊ pp̄t h ipm cadē cogit. Nō habet em̄ vñ
ſter: nō habz ſulcimetum q̄ ſuſtētet cōtra nos
cū iſta ei deſuerint / q̄ qđ ſtatim vt volum⁹ ea
deſūt. Ipſa em̄ vitia nra ⁊ pctā: ſi ea nos ei ſub-
traxerim⁹: ſtatim nō ſolū ruunt ſed etia⁹ pere-
unt. Nō habet em̄ fundamētū vel ſuſtētamē-
tum: niſi noiſpſos. Accidēs em̄ nō ſtat: niſi p
ſubiectū vel ſuſtinēs ipm. Tertia aſtutia ī
opatione luctatiōis ē ipa fatigatio aduerſarij
⁊ aſtutia iſta vtunt⁹ plerūq̄: qui agiles ⁊ expe-
diti corpe: p̄ra corpulētos ⁊ ponderoſos cor-
pore luctatores ſunt. Et h̄mōi aſtutia nō qui-
dem p defectū laſſitudinis valet: cōtra fortis-
ſimū deū: ſp quādā ſilitudinē: tanq̄ em̄ fati-
gareſ clamorib⁹ orantiū: tanq̄ deſiceret qua-
ſi nō valēs eis reſiſtere: cedit ⁊ ſuccūbit ei dē.
Exi inq̄ cito dñs ad loth de ſodomis. Non
em̄ potero ibi qñq̄ facere: donec exiueris in-
de: tanq̄ p̄ritia ſua oñipotētiffimā x̄tutē crea-

tois ligatā teneret. Et etia⁹ orātī moyſi / p po-
pulo q̄ peccauerat orādo vitulū: dixit dñs / di-
miſi eis iuxta x̄bū tuū: tanq̄ ipm x̄bū tuū eēt
mibi regula opandi quā mibi trāſgredi nō li-
ceret. vñ mādatū v̄gentiſſimū qđ p̄teriri nō
poſſem. Siſt aūt cauendū ē tibi in lucta iſta:
ne debili aut fragili fundamēto aut ſulcimen-
to imitariſ. qđ ille pculdubio facit / q̄ de meri-
tis ſuis cōfidit: ⁊ tanq̄ meritis ſuis debita pe-
tit / in ofone dona dei. Et hic ē i dubitāter pes
ſupbie / de quo petebat Dauid dicēs. Nō ve-
niat mibi pes ſupbie: quo null⁹ fragilior aut ī-
firmior inueniri poteſt. Si vis q̄ firmiter ſta-
re ⁊ indeijcibilis in lucta iſta: immitere dñō cō-
fide in ipō: qz vt mons ſyon q̄ habitat in hic:
ruſalem nō cōmouebit in eternū: ſic q̄ cōfidit
in dñō: amplius etia⁹ ſubleuant⁹: ſic dicit Salo-
mon in Proū. Qui cōfidit in diuitijs ſuis cor-
ruet. Humiri qz vanitas ⁊ mēdaciū ſūt. Qui
aūt ſperat in dñō ſubleuabit⁹. Quis em̄ ſpera-
uit in te ⁊ cōſuſus ē: ſic dicit Ec̄c̄s. Job x̄o ad-
mirāde cōfidētiē: ſi occidit inq̄t me / ſperabo
in eo: verūtm̄ in cōſpectu illi⁹ vias meas argu-
am. Et ipſe erit ſaluator: me⁹. Dauid vñ bea-
te ac fortiffime ſpei dicebat. Dñs firmamen-
tum meū. Et iterp. Si exurgat aduerſum me
plū in hoc ſperabo. Per modū igit oñem ſi
biſcaueat a ruina ⁊ lapſu: q̄ totū ſe ī deū p̄icit
⁊ totus ei pondere p̄fidētiē ſue incūbit. Pro-
pter qđ dicit Aug⁹. Solus vincit q̄ de ſe nō p̄-
ſumit. Neceſſe ē vt de victoria nihil ſibi ipſi ar-
roget / vñ aſcribat: qñ poti⁹ necē ē vt ſolū deū
actorē ⁊ largitorē illi⁹ cōſtituat. Accidit etia⁹
plerūq̄ in certamiē luctatorio: vt alter luctā-
tium: alterum etia⁹ ſuo pondere ſolo deijciat.
Fit aūt ⁊ in iſta ſpūali lucta ad ſilitudinē ⁊ p-
portionē illi⁹ hoc ipm: quēadmodū em̄ q̄ ſolis
viribus ſuis aut meritis innutit⁹: dei auxilio et
virib⁹ ſeipm puat atq̄ oſtuit. Si qđ ſeipſo
totaliter diffidit ⁊ ſoli ḡre atq̄ miſcōie dei ad-
iutorū ⁊ x̄tutez in ſe aduocat: ⁊ trahit: ita vt
deus ei deſſe nequeat. pp̄t h̄ dixit ſapiens ⁊
ſci⁹ Aug⁹. Secure projice te in deū: nō enīz
crudelis ē: vt ſeipm tibi ſubtrahat / ⁊ te cade-
re p̄mittat. Sicut igit nō ē poſſibile miſericor-
diſſimo deo: crudelē eſſe in aliquē / q̄ in miſeri-
cordia ipſi⁹ ſperat. Sic nō ē poſſibile vt ſe ſb-
trahat alicui / q̄ ſe in illū projiciat. Facta inq̄t
Dauid cogitanti tuū in dñō. Et iterū. j. Per j
oñem ſollicitudinē veſtrā projiciēs in eū
ſciēs qm̄ ipi cura ē de vob. Per hāc igit viā

erit dñs tecū in lucta ista. impossibile igitur te
cadere sub eo. Si em̄ qđq̄ habeas virū / et te
adiūctis sibi dei adiutorio et virib⁹: necesse est
eo fortior efficiaris. Qui si etiā nihil habuerit
virū a pte tua: nō tñ eo eris infirmior / cū ce-
dem vires et tibi et illi sint. Nemo aut̄ dubitat
cuiq̄ a pte sua aliquid virū eē h̄ est a pte libe-
ri arbitrii. Et pp̄ h̄ ois ecclesia scōrū / celesti
magisterio erudita et instituta: dicit. deus ad-
iuua me: qđ si nihil de se possit. Nō adiuuari pe-
teret de dō s̄ poti⁹ totū ab ip̄o fieri qđ fieri vel-
let. Et h̄ e qđ dicit Aug⁹. sup lib. psalmozum
Qui petit adiuuari: aliquid de se facit. alio-
qñ diceret. pculdubio totū fac de⁹. nihil pro-
sus mihi refuās siue rclinquēs faciendū. pp̄
qđ dicit Ap̄lus. Spatores dei sumus. valet
in ista lucta dei mirabilis astutia vel prudētia
poti⁹ virtutis humiliātis: qđ dum a se totā victo-
rie gl̄iam prois excutit / et nihil in ea iur̄ ha-
bere se sincerissime cōfitef corā illo se deo ro-
tū attribuit et ascribit. Et pp̄ h̄ totū certamē
in ip̄m impigit. idē em̄ ex necitate debet labor
certamis / et honor victorie. Qua pp̄ dū di-
gl̄ia et honor victorie isti tua ē: dicit eidē p cō-
sequēs igit et x̄ certamis tua ē labor ip̄i. Et
hoc ē dicere. luctare q̄ et vince ip̄e cū tibi solide
beat gl̄ia victorie: et tua sit iure plenissimo et
singulari / tibi soli debet et ip̄a victoria / et tua ē
iure plenissimo et singulari. Qua pp̄ et ip̄a lu-
cta. luctare igit cōtra temetip̄m mecū et pro
me. Qđ si dicerēs. qđ ergo tuipe facis de te
siue p te / si lucta ista tota mea ē. R̄spondeo i hoc
qđ ip̄a coopatio mea q̄ est coopatio liberi arbi-
trii d̄ etiā donū tuū eē. Om̄e nāq̄ bonū / siue
gr̄e / siue nature / siue gl̄orie / siue fortune siue
corpis donū tuū ē. h̄ etiā ip̄m qđ gr̄e tue appli-
co meū liberū arbitriū: et q̄ eo vroz / et ip̄a tua
impat / donū s̄lter tuū ē et op⁹ atq̄ bñficiū.
Qua pp̄ nō imerito dixi / quia lucta ista tota
tua est / totaq̄ eius victoria.

Quomodo deus per luctam oratiōis vinci-
atur. La. LIII

Quest hec autē
pcedā ad psequendū d̄ ofone / fm̄
qđ ip̄a ē pugna cōtra armatū om̄-
nipotentissimū atq̄ inuictissimū deū. Et faci-
am te scire / qđ ofone vincit capif ligat arma
q̄ sua om̄ia ei auferunt. et ab ip̄o orate capri-
uus inde ducit et qđ dū vult ip̄e orans / in vni-

culis ab eodem tenetur ip̄e fortissimus deus
Quia igit iam audisti ex pcedentibus in lib.
Sapien. quia ip̄e acuet diram irā suā in lan-
ceam. Ad manifestum est tibi quia vna ex arma-
turis eius. dira ira eius est. Et quia ipsa est
lancea ipsius. In ista igitur pugna primū frā-
genda est lancea ipsius. Qđ qualiter fiat do-
cet te Salomon in p̄ouer. xv. vbi dicit tibi
Quia responsio mollis frangit iram. Que
autem responsio mollior excogitari posset /
contra iram ipsius: q̄ reatus confessio: q̄ pe-
ne minate siue vindicte laudatio: q̄ miseri-
cordie humilis et deuota postulatio. Qua
propter qui sic in oratione se habet: sicutq̄ lo-
quitur ad dominum: proculdubio frangit irā
ipsius. Ip̄emet namq̄ dicit Adatt̄ xvj. Ser-
ue neq̄ / nunquid omne debitum dimisi tibi
quoniam rogasti me? Quis autem dubitat
remissionem / omnimodam fractionē ire eē
iudicis quātumcūq̄ irati. Non enim potest
ex ira siue per iram quicq̄ contra peccatores
postq̄ totum remisit eisdem. Sicut neq̄ p
lanceam confractam siue contritam. Addi-
sce et pone in intimum cordis tui / peritiam
istam et prouidentiam: per quam diram dei
lanceam / et confringere scias et possis.

Alia armatura eiusdem torax est. et hec est **B**
iusticia. sicut legitur in eodem capitulo vbi
dicitur. Accipiet pro thorace iusticiam. hanc
etiam armaturam eidem auferre potes: si
iusticia te indueris / vel armaueris contra eū
Iam autem edoctus es ex his que p̄cesse-
runt: quia penitudo siue penitētia iusticia est
et qđ iusticia qđā ē p quā penitēs semetip̄m ius-
tificat / accusando se et alligando contra se / et
testificando contra se / et sentenciando con-
tra se: quod est dicere condemnando se / et re-
um eterne dānationis p̄nūciando se. Deinde
torquēdo se cruciatib⁹ penitudis / et dolorib⁹
cōpūctiōis. Te igit in ofone / thorace iusticie
istī armato: necesse ē deū iusticiā suā d̄ponē: et in
ermē abhuiusmodi iusticia se penit⁹ exhibere
Nihil em̄ habet iusticia eius cōtra sic iustifica-
tos. Et si quid cōtra eos aggrederef / et iniuste
et inique hoc facēt. Quoniam fm̄ hoc iusticia
sua iustos impugnaret et iusticie pro viribus
impendentes et operam dantes molestaret.
Amplius potest iste salua iusticia iustis non fa-
uere: Ampli⁹ fm̄ h̄ iusticia bellū h̄et cōtra se.
Iusticia nāq̄ quā p̄nominavi / studiosissime
pugnat cōtra iusticias: quoniam et p̄tra om̄ia
vicia et p̄ctā / q̄ sunt et inimica maxime iusticie
i 4

Capitulum

dei. Quare in pte ista ex pte iusticie ē ista iusticia / et ppugnatrix illi ptra capitales inimi-
cos eiusdē. Non pōt igit iusticia dei pugnare
cōtra illā / neqz aduersarij vllō modoz eiusdē
Qua ppf nō pōt ēē armatura aliq ptra illam
Sis em armatura ptra illuz ē illūqz pugnat /
cui hostē armat. Tertia xō armatura dei iu-
diciū rectū ē. et galea ē ipsi. sic in eodez caplo
legit vbi dī. Et accipiet p galea iudiciū rectū
Tu g diiudica teipm / iudicio recto de q dī in
ps. Iusticia et iudiciū correctio sedis tue. Et
itez. i. ad Corinth. xj. Qz si nosmetipsos dii-
dicarem / nō vtiqz diiudicaremur. Assume ti-
bi igit iudiciū rectū istud. et tunc ociose vel su-
peruacue assumer illō sibi dīs: qd neqz decet
sapientissimā ei bonitatē. Neqz etiā possibile
ē qd qd ociosum vel inutile ē apō ipm. Ampli-
us te assumēte hmoi iudiciū nihil ei iudicādū
relinquit in te. sic audiuit ex testimonio apli
j. Ad Corinth. xj. dicēs. Qz si nosmetipsos di-
iudicarem / nō vtiqz diiudicaremur. Qua p
pter te faciente de temetipō hmoi iudiciū. ne-
cesse habet ipm deponere in pte ista officium
iudicātis / seu iudiciū rectū. Quare q cito as-
sumis tibi iudiciū hmoi faciēdū tibi de temet
ipso: tā cito auferis ei galeā istā suā. Quarta
armatura eiusdē ē eqtas. sic in eodē caplo le-
git. Sumet scutū in expugnabile eqtatez. Si
igit vis ei auferre scutū istud: deponē iniqui-
tates tuas. qd est dicere desere eas / et abstulisti
deo scutū istud vbi em nulla ē iniquitas. nul-
la ē dō armatura necēria ptra iniquitates. Qz
igit eqtas nō armat eū nisi ptra iniquitates: nec
possibile ē vt armet ptra eas nisi equitate: qz
equitas nō armat eū nisi contra iniquitates.
Manifestū ē depositis iniquitatibz tuis: deū
nō posse hēre scutū hmoi ptra te. Qua ppf in
ista pugna ofonis absqz scuto illū facies: si ab
iniquitatibz tuis auersus fueris. Vlex ē qd di-
cit sanct⁹ Job de eo. Iniquitatē pponit contra
me. De cōfidentia innocētie et bone pscie sue h
dixit: intelligēs deum nō posse scutum eqta-
tis sue abscondere vponere: nisi ptra iniqs
et iniquitates eoz / a qd immunē penit⁹ et nuduz
se sentiebat sanct⁹ iste. Ac si g intēderet quia
scutum istud deerat deo ptra ipm dixit. eqta-
tem proponat ptra me. qsi dicet. armet se scu-
to hmoi si habet. Quia xō gladium et phare-
tram ex vtraqz pte acutuz in ps legit habere
Et arcum ipm tetendisse / gladium vibraſſe:
expſſe legit: nō sunt pteremnde h iste due ar-
matore. Sciēdum igit tibi arcuz dei / nō ē nisi

iudiciū ipi. et in eo velut chordā ēē mīam si
ue pietatē ipi. lignum xō fortissimum: recti-
dinē iusticie ipi. Quēadmoduz g in arcu lit-
terali siue materiali p chordā / lignum a recti-
tudine sua flectit et curuat: sic iusticie diuine
rigor / a meritis penis siue vindictis vltra qz
cogitare sufficiam: tpat atqz lenit. Sagitte
atqz ex arcu isto emittunt siue traiciunt. siue
iudiciarie sunt. nulla armatura protectionis
repellibiles seu retrofuz reuersibiles. Sic le-
git de sagitta Jonathe. q nūqz puerſa ē re-
trosum. Et itelligo de nouissimis iudicij sen-
tentijs: ptra qz / nec appellatio / nec supplicatō
qzqz poterit. Alie nāqz h pſimum siue vel eli-
dunt vel euacuant. Et modis qbz he sunt in
fmōibz exhortationum popularium icessant
p me audire potes vt de alijs taceā. Et quēad-
modum arc⁹ qto magis p chordā curuat: tā-
to fort⁹ sagittas traicit / et dur⁹ pcutit. Sic i
illos qbz maior sit miscōdia / siue tolerādo / siue
alias bñfaciēdo: intēſa ē: duriores siue iudicij
emittunt. Quia g vt pdixi / arc⁹ iste ē iudici-
um. et iā audiuit qliſ eidē auferas arcum su-
um. Qz si ad h intēdere ſciueris et volueris vt
arcum istum pſringas. h pculdubio facies: si
tibi iusticie rectitudinē ptra teipm assumpſe-
ris. Te em rigorē iusticie ptra temetipm ex-
ercente: nihil ei de rigore illo reliqſti. Quare
vel arcum istum cōfregisti / vel ipm deo abſtu-
listi. Chordā siqdē miscōdie ipi nō ē op⁹ tibi vt
vel rumpas / vel minuas / vel aliquatenus le-
das. Illa em q in pugna ista te maxime adiu-
uat / et p quā solā in ea stas et pugnas. Gladi⁹
xō ex ore sedētis in throno ex vtraqz pte acu-
tus extens: siua ipa quā ore suo sacratissimo
locut⁹ est: in extremo iudicio rectissime itelli-
git. Que ppf h gladi⁹ ex vtraqz pte acut⁹ dī
qm istar gladij acutissimū / et aiām et corp⁹ mor-
te efna pemptur⁹ ē. hunc igit gladiuz eidem
auferis: si gladium penitūdis / aut discipline
ptra temetipm assumis: et vindicare in temet
ipso: qz irrogasti deo iniurias et pumelias vi-
riliſ pponis atqz disponis. Neqz em habebit
q te pcutiat. si te pcutiētē viderit ex zelo pnia-
lis iusticie temetipm. Cōfident igit dic ei: mit-
te gladium in vaginā tuā. qz ego euaginaui
meuz. Potes et p aliā viā auferre eidē gladi-
um istuz: dicēs ei: qz gladi⁹ vltiōis siue dānari-
onis: gladi⁹ ē sol⁹ iusticie. Nec in eo potes p-
cutere. et nisi vbi potes. Fox at siue iudiciuz
pniale: fox ē et iudiciuz mie. Ego at in h foro
et iudicio certo experior. et Qua ppf nihil ad

te ex vindicta vel ultione exercenda in me: et
 nihil ad te de gladio aduersum me. Adherito
 igit tibi dice pot miscdia mitte gladiu tuu i va
 ginā: qz null' ē loc' gladio corā me: nulla enīz
 ex ore meo pcedit vndiqz snia pdenationis: s'
 absolutiois remissiois: et liberatiois sp. Alia
 etiā via auferes sibi gladiu vindicte et vltiois
 Et h' idubitant si gladiu tuu hmoi a teipo ab
 stuleris. Et intēdo si vindicare iniurias tuas
 et ptu meliasn alios nolueris. In ea qppe mē
 sura: q mēsus fueris remetiet tibi. Et iterum
 Bti misericordes: qm ipi miscdiam psequent.
 Qui vō vindicari vult: a dño inueniet vindi
 ctam: sic legi' Eccl' xviij. Et iter' Ahar. xviij.
 Qes q gladiu accipiet gladio pibit. Quicuqz
 em gladiu intuaru ppriaz vindictā acci
 piunt: gladio diuine vltiois pibit. Lurialit' g
 et qtu videt satis pacifice iducit ops de': ad
 deponēdu gladiu vltiois: cū sola depositione
 gladij tui ad h' iducit. In q et oib' alijs manife
 stū ē: q benignu q pacificu q beneficū habe
 rem' deū si tria ista in nob obfuarem'. sic em
 de dictū ē ad ipm. Lū scō scis eris: et cū viro i
 nocēte inocēs eris. Ita cū pacifico pacific'.
 cū benigno benign'. cū bñficiis sp bñficēissi
 mus ē dñs: sic et cū misericordib' misericors. Ju
 xta modū istū dico tibi: et de lancea ipi'. qz lan
 ceā tuā: q vtiqz ira tua ē: in teipo pfrigeris: v'
 qlibet mō ipotentē reddideris irā dei: q iustis
 sime vibrabrat ptra te pfriges. Et si pprie ire
 incēdiū in teipo extingert: facies ideoz et p h' de
 ira dei. Nūquid ait ps. Exardescit velut ignis
 ira tua. Exardescit vtiqz si nostrā nō extingere
 rim'. Et reminiscere: qz istis duob' mōis: bel
 la potissimū agunt circa hoies: igne vitz et gla
 dio. Qua pp' iermes et ad bella penit' ipore
 tes sūt: qb' defunt ignis et gladi'. Si vis igit
 oipotētissimū deū iermē proisus efficē: et im
 bellē oīno ptra tereddē: aufer ei ignē istum et
 gladiu: p vias qz osidi tibi. Et intēdo aufer a
 temetipso ignē ire: et gladiu q idē ē: et vtrūqz a
 deo abstulisti: inermis apparebit: et inermē se
 exhibebit in ofone aduersum te: si inermis ei
 h' hmoi armis oīno carēs occurreris. Qua
 pp' nō iminebit tibi bellū ptra eū: s' frui pace
 et beniuolētia ipi' tibi licebit. Debes autē re
 minisci: qñs officiū ofonis vel aggredi vel
 assumis ptra deū: te intrare capū certaminis
 et plū te cū eo siue aduersus eū cōmittere: p
 pter qd qcuqz bellū ineit siue plari volunt:
 dei adiutoriu pmo iuocat: sciētes q d celo for
 titudo et victoria ē. Et ob hāc etiā cām hore di

uini officij: q et ofones sunt: idubitant icipiūt
 ab inuocatiōe diuini adiutorij. q ē. De' i ad
 iutoriu meū intēde. Et q ē. uidēter apparet: qz
 qcuqz in diuinis officiis hmoi qd ē dicere lau
 dib' et sacrificijs oblatiōib' et obsecratiōib' cō
 secrati sunt: bellatores ptra deū: et ppugnato
 res p toto dei iplo siue ecclesia ipsius pstituti
 sūt: qd et ipa tonsura clericalis euident' oñdit:
 cū manifesta tonsura pugilū sit et ppugnato
 rū. Est etiā signū et insigne corone: q p victo
 riam certaminū hmoi pia fiducia sp debet p
 sumere: nec diffidere: nec desperare de ea: p
 pter ifirmitatē suā: et oipotētissimā creatoris
 fortitudinē: cū ipemet sp vinci vult i hmoi cer
 taminib': et adiutorē fortissimū se pbeat: forti
 ter ac legitime in eis agētib'. pp' qd mira fi
 ducia petit vnusquisqz eoz et diē. De' in adiu
 toriu meū intēde: ac si diceret: in ista hora: vel
 oratiōe: in hipo certamine qd ptra te aggre
 dior vel in eo. Scio em me in illo certamine nī
 hil posse ptra te facere: nisi adiutorio tuo ag
 grediar pugnā cōtra irā iustissimā tuā p plo
 tuo vel vnoqz ex illo. Scio scptū ē: veracissi
 me de te p scm et sapiētissimū Job dicēte. De'
 cui' ire nemo resistere poterit. Scio me non
 posse in certamine isto victoriā adipisci virib'
 meis: s' p solat me scis et sapiēs Greg' dicens
 q ire dei nō resistit cū ipē q irascit opitulatur
 Qua pp' vacue eēt et proisus iutiles omnes
 ofones q oīs ecclie scōz p placāda ira dei iu
 stissima sūt. Qd si qz qñerit: cuiusmodi adiu
 toriu a deo penit' cū ei d'. De' in adiutorium
 meū intēde. Rūdeo in h' qz grā deuotiōis et
 ofonis. Hoc em adiutoriu q de' ptra semet
 ipsum maxime adiuuat orantē: et h' ē scutū in
 expugnabile: q deuote orātes: et se et illos p q
 bus orāt ab ira dei ptegūt et defendūt. Prop' qd
 ofo d' scutum in lib. Sapienti. xviij. vbi le
 gitur: q parās hō sine qrela propositiōes fidei
 siue scutū ofonū et: proinde igit et circūspecte
 incipit ecclia ofones hmoi: petēs in pms gra
 tiā sic orādi: vt de' nccē habeat exaudire: hec
 aut nccitas nō ē violētie: nō ipulsiōis: aut co
 actiōis: s' inundātis gratuita largitate bñficē
 tie. Apparet at tibi ex his qsta sit stulticia. qsta
 ignauia qsta negligētia clericorū: q cū officio
 orandi psecrati sunt: et addicti: orare addisce
 rez scire non curant. Sillis qz ignauia vel ne
 gligentia in nullo genere hoīuz inuenit. Ne
 mo em proficet aliqō officiū cui' nō velit stu
 deat h' e pitiā: pter clericos solos: q clericalis
 officij: tāq salutaris tāq honorabilis ignora

Capitulum

tiam nec verentur nec metuntur nec erubescunt
 Quod clerici regulares permittunt oratione officia
 cum in hoc est ut forma orandi in euangelio traditam
 fuerit sic reuera dignum et iustum est ut alijs ofoni-
 bus ea se petere ostendat quod ipsa ofone officia pe-
 tere diuino magisterio edocti sunt. Admo-
 nendi igitur sunt et modis omnibus exhortandi at-
 que docendi quod clerici sunt vel fieri volunt ut sue
 professionis officium discant agere et per omnia lauda-
 biliter adimplere. Quis enim pugil siue propu-
 gnator pugillatoriā arte ignorare non erube-
 scat et addiscere non studeat ut hora. Lude-
 re quod nescit capere tribus abstinet armis. Quis
 etiam vellet esse patronum et aduocatum in causis vi-
 lissimis temporalium et rethoricā illā secularē per quā
 sciatur casus hominum allegare se ignorare non dole-
 at. Leges quod quis ad defensionem iustificationem
 casus hominum quod suscipit adducat non studiosissi-
 me exquirat. Et quod leges hominum arma sua vo-
 cant aduocati seculares et inermes etiam se fa-
 tent si legibus istis armati non fuerint. Sic legi-
 bus et allegationibus prescriptis armati pugnam
 istā aggredere contra deum quē tam fortiter arma-
 tum esse contra te audis. Et sic per dīxi deponere tu ar-
 ma ire atque vindicte contra iniuriatores tuos.
 Depone ignem et gladium a dictos et inuenies
 inermes deum et ad pugnam contra te impatū
 ac propterea imbellē. Quid restat tibi de deo fa-
 ciendum nisi ut ipsum inermem iā et victum vincas si
 ue liges et in vinculis teneas artissimeque sua
 sibi libere apud te custodias. Pone igitur temetipsum
 in vinculis illis in quibus est alligatura salutaris si-
 cut dicit Ecclesiasticus. Ligare funiculis adā et vin-
 culis charitatis illi quod te trahat ad se et per se.
 Et ecce iā ipsum ligasti et posuisti in vinculis tuis
 Usualis enim et vulgaris de muliere habet virum in
 vinculis suis quod eā fortiter amat et cuius amor so-
 lus vinculum sit quod cor humanum ligari et teneri potest.
 Sic est vinculum quod solus deus ligari potest atque teneri
 propter hoc dicitur in libro Deuterio. Dominus deus tuus aglu-
 tinat et per se tuis et adamauit eos. Quod si vis
 scire cum te deus habuerit in vinculis suis habebis
 eum et tu in vinculis tuis. Testificat tibi ipse
 met per Proverbium viij. Ego diligentes me diligo.
 Quid autem aliud est nisi quod in vinculis meis ha-
 buero. Quod si quis a me aliquid habere efficere vel pro-
 curare potero iā satisfeci iis quod precesserunt ubi
 docui te de igne sacrificij ofonis vnde illū conq-
 reres et accipies quod non solum stultus et etiam insa-
 nissima merito videri debet quod ista sic et ibidem
 dixi tibi. Incompabilis enim magis difficile vide-
 ri debet vinculis quam se teneri poterit ab amore

creatoris vici quod minus est diligat quod vix vel aliter
 ipsum amet. Recens timendum est ut dicit Augustinus in li-
 bro de doctrina christiana ut de agnitio non diliga-
 tur si enim ista minuta imo etiam extrema atque
 vilissima bonorum dei quod vtiq; temporalia sunt sua il-
 la minima bonitate atque pulchritudine ita in-
 flammant amore suo eos quod ea vel ad modicum co-
 gnoscunt et rapiunt ea totaliter in se quod putan-
 tur esse facere creator optimus vel pulcherrimus de
 cognitionibus et inspectionibus suis. Postquam autem ad
 hanc tam nobilis triumphus gloria tam inclite per de ca-
 ptionem se diuina gratia extulerit adhibe omnem cu-
 stodiam ne euadat et ne effugiat perda ista man-
 tuas. Qui fuerit sic comedit fructum et custodit
 domum suam gloriabitur. Tene igitur nec dimittas sic di-
 citur sponsa in canticis tenui nec dimittas. In eo quod
 per effugiet a te oculus bonum quod admodum sole re-
 cedente ab hemispherio nostro cum eo recedit et
 tota radiositas et totus calor serenitas cordis
 tui totaque pulchritudo gratiarum virtutum quod mens
 tua illustrabat euanescent et non solum tenebro-
 sa atque in mente tua relinquitur. Quod si dixeris si
 possum tenere fortissimum et omnipotentissimum etiam
 pictum oculi inuitum vere vtiq; dicitur si ipse quod capi
 voluerit a te et teneri vult a te. Nec reputat ca-
 ptionem carcerariam et tubernum tuum et cohabi-
 tationem suam imo delicias suas sic ipse met testa-
 tur per Proverbium viij dicens. Delicie mee esse cum filiis
 hominum. Non artat enim vel molestat ligatura hominum
 cum nihil adeo ei placeat in nobis ut vinculum amo-
 ris quod ei astringimur. Oia quippe alia bona nostra
 ei placeant et oia amat custodit peruat adauget
 atque remunerat propter istud. Oia enim bona quod fecit
 nobis oia mala quod per nos sustineat dignatur esse fecit et
 sustinuit propter istud. Quia propter manifestum sit quod quod
 tot fortior fuit ligatura hominum quod quoque astrictior
 tanto erit ei acceptior. Laue igitur totius studijs
 et viribus ne rumpas vinculum istud quod fractura
 ista non ipsum ligaret si potius fugaret a te et aufer-
 ret illud tibi cum tota sequela bonorum quod debet habi-
 bitatione et presentia ipsi. Assume igitur incessanter vin-
 culum istud et perstringe illud arti. Hec autem facies am-
 pli et ampli meditationis mirabilis est quod fecit et fa-
 cere non desistit. Pillā enim innotescat potentia sa-
 pietia bonitas pulchritudo et plarga beneficē-
 tia ipsi quod omnibus amabilem se exhibet et calorem
 vitalē dilectionis sue diffundit in oēs intelligibiliter
 cognoscētes ipsum Amplius autem et per se in eos quod stu-
 diosiores sunt inuestigatione magistri et meditatione
 mirabilium ipsi. Nonne enim sine causa di-
 cebat propheta de se meditabar in omnibus
 opibus tuis et ad inuentionem tuis exercitabar

Et alibi: delectasti me dñe in factura tua. Et
em si pulchritudo et mirificetia plimū habeat
in seipso admiratiōis et dilectiōis: et bñ maxi
me delectabilis ē q̄ ineffabilis ē suauitatis cōcē
tu velut carnē q̄dā pulcherrimorū gestorū
diuinorū tota resonat creatorē. Silt in b̄ ma
xime speciosa et interi⁹ aspectib⁹ iucūda q̄ pul
chritudinē vtrūq̄ creatoris q̄ h̄icogitabit si
militudinē rep̄rāt. Dñe de⁹ et saluator meus
quē nō reputares dirū ac crudelissimū: i quē
si q̄s q̄tūcūq̄ gūit peccasset: si offerret se ca
pioni et vinculis ipsi⁹: vt in captiuitate hui⁹
torq̄ret ipm q̄tū et q̄lir veller: si inq̄ b̄ recusa
ret: hoc igit̄ Dñe misericōdie cogita de temetip
so. Scio si q̄dē me gūissime peccasse cōtra te
cū offero me captiuitati tue et vinculis: vt ibi
me ponas ibi me detineas atq̄ custodias nec
solū offero s̄ horrore et peto. Absit a te misera
tor et misericors dñs: vt nō benigniorē te mihi
exhibeas: quā multi duri et crudeles hoies se
mihi exhiberēt: si in eos peccasset et h̄mōi eis
satisfactiōē offerre: nec abijcias mihi d̄ capti
one ista et vinculis istis q̄cūq̄. Scio nāq̄ igit̄ q̄
captio ista et vinculario sunt tibi oib⁹ alijs ḡti
ores. Nō igit̄ d̄z obeē mihi ad iueniēdū miām
tuā q̄ talē captiōē eligo. Sic nec ip̄a pp̄ b̄ re
pellit nec recusari debet a te qm̄ tibi placatissi
ma ē. In hac captiōe et in h̄mōi vinculis me po
ne et detine: ibiq̄ tracta q̄d̄ dire vel dure volue
ris. Ibi me torque p̄ om̄i beneplacito volūta
tis tue. **Q**uod si dixeris mihi: q̄ in astutia loq̄r
b̄ vicz q̄ scio mihi n̄ posse eē bonū nisi i captio
nib⁹ et vinculis tuis sum: et qm̄ scio b̄ mihi face
res: et ego captū te h̄fem et tenerē silt in vincu
lis meis. Rūdeo dñe misericōdie vix ē q̄d̄ dici: q̄
q̄ prudētia: q̄ astutia vocāda sit scia q̄ sic lo
quor: p̄sertim cū vtrūq̄ istorū placeat bonita
ti tue. Accedit aut̄ tertiū gl̄ia tua siue honor:
q̄ tāta mirificetia tue misericōdie me reuocas ad
te et liberās pctōres. Et tu ipse testis es q̄ oīa
intueris ad nudū et lucidissimū: q̄ gl̄ia tua et
honor in intentiōe mea ē in pte ista. Et ego iā
in proximo dixi tibi q̄ deliciae tue sunt captio
ista et alligatio tua.

De mirificetia et virtutib⁹ ofonis. La. LIII

Quest hec iuxta
p̄missa et ordinē p̄missum loq̄r aliq̄
de mirificetia et virtutib⁹ ofonis: vt
p̄b̄ ad amorē et studiū ofonis et accēdatis ar
tus: et puoceris efficaci⁹. Debes igit̄ remini

sci illoz q̄ in ip̄o tractat⁹ illi⁹ initio audiisti vicz
q̄ oīs scificatio: oīs b̄ndictio: q̄ p̄ viros scōs fit
p̄ ofonē fit. Ipa etiā mirifica trāsmutatio pa
nis et vini in corp⁹ et sanguinē dñi ac redēptō
ris n̄f̄i: p̄ ofonē fit: q̄ oīs ecclia scōz petit dicē
vt nob̄ corp⁹ et sanguis fiat dñi n̄f̄i i iesu xp̄i: q̄
p̄die q̄ pateret̄. **S**anctificatio q̄ baptis
malis q̄ ē regeneratio et renouatio aīaz q̄ n̄
hil in mūdo mirabili⁹ vel salubri⁹ vel magnifi
cētī aīe v̄l gl̄iosi⁹ in tota rerū vniūitate fieri
pōt p̄ ofonē indubitan⁹ fit. Hec em̄ forma x̄
borū q̄ dīc̄ baptisator. Baptiso te in noīe p̄ris
et filij et sp̄s sc̄i. Q̄o h̄is int̄tū vel int̄tionez
baptiso te noīatim inuocatis p̄re et filio et sp̄
ritu sc̄o ad te regenerādū et renouādū. Et sci
endū q̄ illozū q̄ppe soloz ē ista x̄ et p̄ris: q̄ si
volueris intelligere in noīe illoz: i. virtute: re
ctus ē et christianissim⁹ intellect⁹. Et erit sen
sus hic. Baptiso te a. in noīe: i. in virtute ipsius
p̄ris et filij et sp̄s sc̄i. Neq̄ em̄ in alia vel p̄ alia
virtute fieri pōt tā mirifica mutatio. Sine autē
intelligas in virtute inuocata siue inuocatorum
p̄ris et filij et sp̄s sc̄i rectissime itelligas i vtroq̄
sensu forma illoz x̄borū ofo ē v̄ inuocatio vel
ip̄i trinitat⁹ vel virtutis eiusdē. Iuxta modū
illū cōsidera singula sacramētōz et q̄d̄ mirificē
tie et virtutis habeat b̄ndictio et absolutio sacra
mētalis q̄ vtrūq̄ ofo rēplū ē in ip̄o sacro p̄fessio
nis et sentiunt cōfiteres et signis euidētib⁹
hec sepius expeririunt sacerdotes. Et hec est
virtus christi clauium et manū sacerdotaliū
potestas mirifica quā in consecratione sua p̄
ipsam sacram vñctionem olei sancti percipi
unt ipsam orationē pontificālē que est hec.
Consecrēt que sumus dñe manus ista et san
ctificeris illam vñctionem et nostram bene
dictionem vt quecūq̄ recte benedixerint be
nedicta sint: et quecūq̄ sanctificauerint san
ctificentur. Amen. Et est alia mirificetia x̄
tutis ofonis qua ire dei resistit cui nemo resi
stere potest sicut audiisti in p̄cedentibus ex
sermonibus sancti Job de qua dicit p̄s: quis
nouit potestatem ire tue et p̄ timore tuo iram
tuam dinumerare. Lūi etiam et aliud mirificū
quia non solum virtute ofonis placatur ira
illa omnipotentissimi dei sed etiam impetrat̄
ab ip̄o et gratia quā nobis concedat deus tri
nus et vnus p̄ infinita secula seculorū. Amen.

Explīcit Rethorica diuina de ora
tione domini Guillemi parienſis.

Inpr. Basileae per Jo. Amerbach (1486)

Hand 8303.

